NORMAN G. FINKELSTEIN

HOLOKOST ENDÜSTRİSİ

Yahudi Acılarının İstismarı

Tercüme
Utku Umut Bulsun

KUTADGU

YAZAN

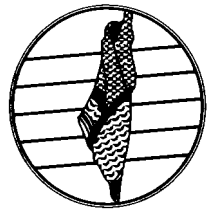
NORMAN G. FINKELSTEIN

1953 doğumlu Amerikalı siyaset bilimci ve aktivist. İsrail sorunu üzerine kaleme aldığı kitaplarla ve verdiği konferanslarla tanınıyor. 1982 yılında İsrail'in Lübnan'ı işgali esnasında günler boyunca sürdürdüğü protestosu ve açtığı "İsrailli Naziler - Lübnan'da Soykırımı Durdurun" pankartı hayatı boyunca verdiği mücadelenin özeti niteliğindedir. *Holokost Endüstrisi*, yazarın baş yapıtı olarak görülebilir. Bu eser yirmiden fazla dile çevrildi ve yazarın akademideki işinden kovulmasına ve Filistin'e girişinin yasaklanmasına kadar bir dizi soruna yol açtı. Finkelstein, İsrail sorununa dair çalışmalarını hala sürdürmektedir.

TERCÜMAN

UTKU UMUT BULSUN

1978'de Kırklareli'nde doğdu. İstanbul Üniversitesi Batı Dilleri Edebiyatı ile Eskiçağ Dilleri bölümlerinde öğrenim gördü. Yüzlerce kitabın çevirmenliğini ve editörlüğünü üstlendi. Uzun yıllardır editör, genel yayın yönetmeni ve genel koordinatör olarak yayın dünyasının içinde bulunuyor.

NORMAN G. FINKELSTEIN

HOLOKOST ENDÜSTRİSİ

Yahudi Acılarının İstismarı

Tercüme: Utku Umut Bulsun

HOLOKOST ENDÜSTRİSİ

KUTADGU / DAL - DÜZEN - SİYON

Yayınevi Editörü : Ramazan Serhat Aslan
Yayın Yönetmeni : Muhammed Yasin Can
Yayınevi Ser. Nu. : 53697

Holokost Endüstrisi Yahudi Acılarının İstismarı
The Holocaust Industry Reflections on the Exploitation of Jewish Suffering
ISBN | 978-625-98851-1-7
Kutadgu Yayınları'nın **11.** eseridir.

Norman G. Finkelstein tarafından kaleme alındı.
Utku Umut Bulsun tarafından tercüme edildi.
Haluk Hepkon editörlüğünü üstlendi.
Firdevs Erva Genç son okumasını gerçekleştirdi.

Kapak **Zeyd Karaaslan** tarafından tasarlandı.
Mizanpaj **Duran Aydos** tarafından yapıldı;
metinde 11 punto Baskerville fontu kullanıldı.

1. Baskı, 1. Edisyon, Kasım 2023, İstanbul
© Bu kitabın Türkçe yayın hakları, Kutadgu Yayınları tarafından Verso Books'tan alınmıştır.
Baskı, Yılmaz Basımevi (Mat. Ser. Nu: 49749)

KUTADGU

Aziz Mahmud Hüdayi Mah. Tepsi Fırını Sok. No:9/3
Üsküdar/İstanbul
0 850 304 17 58
kutadgu.com.tr
iletisim@kutadgu.com.tr
@kutadgu_m (twitter, instagram, youtube)

İÇİNDEKİLER

	Sunuş	9
	Teşekkür	13
	İkinci Edisyona Önsöz	15
	Birinci Edisyona Önsöz	19
	Giriş	23
I	**HOLOKOST'U SERMAYEYE ÇEVİRMEK**	**29**
II	**SAHTEKÂRLAR, TÜCCARLAR ve TARİH**	**59**
III	**ÇİFTE VURGUN**	**97**
	EK 1: HOLOKOST TAZMİNATLARINA DAİR	161
	EK 2: İSVİÇRE BANKALARI DAVASINA DAİR	189
	EK 3: S. E. EIZENSTAT'IN *KUSURLU ADALET'İNE* YANIT	217
	Dizin	279
	Atıf ve Bilgi Sayfası	286

Sunuş

İsrail bugün her zamankinden daha çok Holokost Endüstrisine ihtiyaç duyuyor. 17 Ekim 2023 tarihinde bir gecede beş yüzden fazla masumun katledildiği Gazze El-Ehli Hastanesi Soykırımı, İsrail'in ve Amerikan Yahudilerinin, İsrail'e yönelik uluslararası kamuoyu desteğini garantiye almak için Holokost kartını daha da açıktan oynamalarına yol açtı. İsrail'in her beş dakikada, bir çocuğu katlettiği bu soykırım atmosferi, Hastane Soykırımından sadece altı gün sonra ABD, Almanya, İngiltere, Fransa, Kanada ve İtalya'nın ortak bildirisiyle aklandı ve meşrulaştırıldı. Bu desteğin küresel çapta en temel enstrümanı ise holokosttu.

Holokost Endüstrisi geçtiğimiz çeyrek asrın en ses getiren kitaplarından birisi oldu. Otuza yakın dile çevrildi, birçok tartışmaya sebebiyet verdi ve kendisinden sonra yazılan kitaplara öncülük etti. Finkelstein'in işsiz kalmasına, bir nevi sürgün hayatı yaşamasına ve Filistin'e girişinin yasaklanmasına kadar uzayan bir dizi soruna yol açtı. Fakat Finkelstein'in tesiri yazdığı kitaplar ve yaptığı konuşmalar sayesinde sürekli genişledi ve onu İsrail sorununun akademik düzeyde önemli figürlerinden biri haline getirdi.

Finkelstein'in holokost endüstrisi ile kastettiği, Nazi Almanya'sında Yahudilerin uğradığı acıların bugün İsrail ve Amerikan Yahudi elitleri eliyle istismar edilmesi ve bu sayede İsrail'in yetmiş yıla yayılan soykırım politikasının meşrulaştırılmasıdır. Altı Gün Savaşları sonrasında İsrail'in uluslararası kamuoyu nezdinde desteğe ihtiyaç duyduğu bir ortamda holokost, bir tür ideolojik silah olarak geliştirilmiş ve bu sayede İsrail'in kurban devlet imajı pekiştirilmiştir.

Holokost'un bu kullanımı sayesinde başta ABD olmak üzere hemen tüm Batı ülkeleri İsrail'e açık destek verir bir pozisyonda mevzilenmiş ve İsrail sorunu mevcut politik atmosferle tamamen alakasız bir şekilde Alman Nazi politikaları üzerinden okunur hale gelmiştir.

Finkelstein'in da dediği gibi "Holokost ideolojik olarak bir kez biçimlendirildikten sonra İsrail'e yönelik eleştirileri saptırmak için mükemmel bir silah olduğunu kanıtladı. Benim de bu kitapta tam olarak göstermek isteyeceğim şey budur. Burada vurgulanması gereken, Holokost'un Amerikan Yahudi elitleri için de İsrail ile aynı işlevi gördüğüdür: Yüksek bahisli bir iktidar oyununda paha biçilemez bir koz."

Siyonist politika ve İsrail sorununa ilişkin suni konsensusa muhalif fikir üreten herkesin, anti-semitist ifadesiyle damgalandığı bu *delilik çağında* Finkelstein'in korunaklı kalesi, onun Yahudi kimliği oldu. Anne ve babasının Nazi kamplarını tecrübe etmiş ve oradan kurtulan kişiler olması, akrabalarının birçoğunun bu kamplarda yaşamını kaybetmesi Finkelstein'in tezlerinin, yine onun tabiriyle "tarihteki bir zulmü anımsatarak günümüzde yapılan bir eleştiriyi saptırmak" olarak özetlenebilecek anti semitizm yaftasıyla karalanmasının önüne geçti. Bizatihi kendisi Yahudiydi ve İsrail'e anne babasının yaşadıklarının çok daha fazlasını Filistinlilere yaşattığı için karşı çıktığını söylüyordu. Bu, tezlerinin tesirini artırdı ve basit bir yaftayla göz ardı edilmesini engelledi.

Finkelstein'in metni bir noktada takibi dikkat isteyen bir anlatı çiziyor. Birçok özel isim, tarih, kurum ve kuruluş adı arasında bağlantıları takip etmek, kitap için yoğun bir okumayı mecbur kılıyor. Kitabın sonraki baskılarında eklenen ve son kısımda yer alan ekler ise bilhassa Holokost tazminatları ve İsviçre bankaları hususunda detaylı bir okuma imkanı sunuyor.

Finkelstein, politik mevzilenişin tarihini 1982 yılına, İsrail'in Lübnan'ı işgaline dayandırıyor. O günlerde İsrail'in New York Konsolosluğu önünde açtığı pankart anlamını bugün de artan bir şekilde koruyor: "İsrailli Naziler - Soykırımı Durdurun." Tam da bu sebeple, Holokost Endüstrisini, tekrar tekrar okunması gereken bir mevsimde olduğumuzun bilinciyle, Filistin'in şerefli milletine bir selam mahiyetinde yayınlıyoruz.

Kutadgu'nun yeni kitaplarında buluşmak üzere,
İyi okumalar.

R. Serhat Aslan

"Bana göre, Holokost öğretilmiyor, satılıyor."

Haham Arnold Jacob Wolf
Hillel Yöneticisi, Yale Üniversitesi*

Teşekkür

Bu kitabı hazırlama fikrini Verso'dan Colin Robinson verdi. Roane Carey, fikirlerimi uyumlu bir şekilde kâğıda dökmemi sağladı. Kitabın hazırlanışının her aşamasında Noam Chomsky ve Shifra Stern bana yardımcı oldular. Jennifer Loewenstein ve Eva Schweitzer taslaklarımı eleştirerek katkıda bulundular. Rudolph Baldeo kişisel desteğini eksik etmedi. Hepsine minnettarım. Bu sayfalarda ailemin bana bıraktığı mirası sundum. Buna bağlı olarak, kitabı iki kardeşime, Richard ve Henry ile yeğenim David'e adıyorum.

---

* Michael Berenbaum, *After Tragedy and Triumph* (Cambridge: 1990), 45.

İkinci Edisyona Önsöz

Bunlar benim Holokost endüstrisiyle ilgili son sözlerim olacak. Bu kitabın önceki baskılarında, uzun zamandır söylemek istediğim şeylerin hemen hemen hepsini söyledim: Sonunda (klişenin kusuruna bakmayın) içim rahat. Diğer yandan, yayıncılarımdan İsviçre bankaları meselesine odaklanan ikinci bir baskı istedim ve onlar da yüce gönüllülük göstererek kabul ettiler. Asıl endişem, okuyuculara ve özellikle de gelecekteki araştırmacılara tam olarak ne olduğunu anlatabilmek ve bu dezenformasyon yığını arasında nereye bakacakları konusunda rehberlik etmektir. Ne yazık ki, mahkeme kayıtları çok güvenilir değil. Davada başkanlık yapan hâkim (açıklanmayan fakat rahatlıkla sonuç çıkarabileceğiniz sebeplerden ötürü) hayati önem taşıyan belgeleri gündeme almamıştır. Ayrıca, İsviçre bankalarına yönelik suçlamalar konusunda nesnel bir değerlendirme yapabilecek olan Tazminat Mahkemeleri (CRT) de artık güvenilir değildir. CRT, İsviçre bankalarını temize çıkarma yolunda ilerlerken, çalışmasının ortasında, Holokost endüstrisindeki kilit adamlar tarafından revizyondan geçirildi. Şu andaki tek işlevi, vurguncuların itibarını korumak. Bu gelişmeler, bu baskının yeni notlarında fazlasıyla belgelenmiştir. Holokost tazminat kampanyasının güvenilir bir söylemini engellemek için, yeni ekler bölümünde, Avrupa ülkeleri ve Nazi holokostundan kurtulanların "çifte vurgunu" üzerine karşılaştırmalı bir değerlendirme sunuyorum. Holokost endüstrisinden birinin, bulduklarımı tekzip edecek bir yazısını okumaya can atsam da, (yine, anlaşılması zor olmayan sebeplerden dolayı) herhangi birinin karşıma çıkacağından şüpheliyim. Merhum annemin de söylediği gibi, sessizlik de bir yanıttır.

Kişisel hakaretlerden ayrı olarak, kitabıma yönelik eleştiriler genellikle iki kategoriye ayrılıyor. Popüler eleştirmenler bir "komplo teorisi" üreterek hokkabazlık yaptığımı ileri sürüyorlar. Solcular ise, kitabın "bankaları" savunduğunu söyleyerek dalga geçiyorlar. Diyebilirim ki, hiçbiri bulgularımı sorgulamıyor. Komplo teorilerinin açıklayıcı değerinin çok fazla olduğu günümüzde bu, gerçek dünyada hiç kimsenin ya da hiçbir kurumun strateji belirleyip entrikalara bulaşmadığı anlamına gelmez. Bunun aksine inanmak, büyük komploların dünyevi meseleleri manipüle ettiğine inanmaktan daha az safça olmayacaktır. Adam Smith, *Ulusların Refahı* kitabında, kapitalistlerin "eğlence ya da rahatlama amaçlı da olsa çok nadir bir araya geldiklerini fakat bu görüşmelerin halka karşı bir komplo ya da fiyatları yükseltmekle ilgili bir entrika kararıyla sonlandığını" yazmaktadır.[1] Bu, Adam Smith'in klasiğini bir "komplo teorisi" mi yapar? Aslında, "komplo teorisi", gerçeklerin politik olarak yanlış sıralanmasına itibar edilmemesi gerektiğini ifade eden bir terim olmaktan uzaklaşmaktadır: Clinton yönetimiyle ittifak halindeki Amerikan Yahudi örgütleri, kurumları ve bireyleri, saldırılarını İsviçre bankalarının ilk bakışta bir komplo teorisi (Yahudi karşıtı olduğunu söylemeye gerek yok) olduğu iddiasına yöneltmekte fakat İsviçre bankalarının Nazi holokostunun Yahudi kurbanlarına ve mirasçılarına karşı bir saldırı düzenlediğini söylemek komplo teorisi olamamaktadır.

Benim gibi solcu birinin İsviçre bankacılarını neden savunduğu merak ediliyor. Aslında ben Bertolt Brecht'in söylediğini söylüyorum: "Bir banka kurmaya nazaran bir banka soymak nedir ki?" Neyse ki, kitap tamamen İsviçreli bankacılar ya da Alman sanayiciler hakkında değil. Bunun yerine,

1 Adam Smith, *The Wealth of Nations* (New York: 2000), Robert Reich'in giriş bölümü, s.148.

Yahudi toplumunun şehitlerinin kutsallığını ve tarihsel kayıtların dürüstlüğünü iade ediyorum. Holokost endüstrisinin, gaspçılık curcunası içinde tarihi ve hatıraları yozlaştırmasını kabul edemiyorum. Solcu eleştirmenler, sağ ile ortak bir paydada birleştiğimi iddia ediyorlar. Kimlerle arkadaşlık ettiklerinin pek de farkında değiller. Amerikan ve İsrail zorbalığının rezil savunucuları ve zengin haydutlarla tüccarların tiksindirici çetesiyle yan yanalar. Onları ifşa etmek yerine, "bankalar" hakkında atıp tutan solcu eleştirmenler, gerçeklerden habersizler. Gerçeğin ve ölümün, ahlaki değerleri içinde ne kadar az yer tuttuğunu söylemek üzücü.

Bu kitabın önceki baskılarında teşekkür ettiklerimin haricinde, Michael Alvarez, Camille Goodison, Maren Hackmann ve Jason Coronel'e de yardımlarından dolayı teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Norman G. Finkelstein
Nisan 2003, Chicago

Birinci Edisyona Önsöz

Holokost Endüstrisi, Haziran 2000'de yayımlandıktan sonra uluslararası bir yankı uyandırdı. Ulusal bir tartışma başlattı ve Brezilya, Belçika, Hollanda, Avusturya, Almanya ve İsviçre gibi pek çok ülkede en çok satan kitaplar listesinin başına oturdu. Büyük İngiliz yayınlarının her biri kitaba en az bir tam sayfa ayırdı. Fransa'da *Le Monde*, iki tam sayfasını ve başyazısını kitaba ayırdı. Sayısız radyo ve televizyon programının yanı sıra, uzun metrajlı belgesellere de konu oldu. En yoğun tepki ise Almanya'dandı. Kitabın Almanca baskısı için düzenlenen basın açıklamasına yaklaşık 200 gazeteci, Berlin'de düzenlenen konferansa ise 1000 kişilik seyirci topluluğu katıldı (bir o kadarı da yer olmadığı için kapıda kaldı). Almanca baskısı üç hafta içinde 130.000 sattı ve bir ay içinde bu kitapla ilgili üç kitap daha basıldı.[2] Şu anda, *Holokost Endüstrisi*, on altı dilde yayımlanmayı bekliyor.

Kitap, diğer her yerdeki sağır edici uğultuya rağmen ABD'de sağır edici bir sessizlikle karşılandı. Büyük medya kitapçıları, kitaba dokunmadılar bile.[3] ABD, Holokost endüstrisinin genel merkezidir. Çikolatanın kansere yol açtığına dair bir belge, muhtemelen İsviçre'den aynı tepkiyi görürdü. Dışarıdaki ilgi göz ardı edilemeyecek boyutlara ulaştığında, güzide yerler edinmiş histerik yorumcular, kitabı hemen yerin altına gömdüler. Bunlardan ikisi dikkat çekiciydi.

---

2 Ernst Piper (ed.), Gibt es wirklich eine Holocaust-Industrie? (Munchen: 2001), Pet- ra Steinberg (ed.), Die Finkelstein-Debatte (Munchen: 2001), Rolf Surmann (ed.), Das Finkelstein-Alibi (Koln: 2001).

3 Bkz. Christopher Hitchens, "Dead Souls", *The Nation* (18-25 Eylül 2000).

The New York Times, Holokost endüstrisinin en büyük reklam aracıdır. Jerzy Kosinski, Daniel Goldhagen ve Elie Wiesel'in kariyerlerini ilerletmelerinin başlıca sorumlusudur. Reklam saatlerinde kapladığı yere bakıldığında, Holokost hava durumundan sadece birkaç saniye geridedir. *The New York Times Index* 1999, her zamanki gibi, Holokost'la ilgili tamı tamına 273 madde sıralamaktadır. Karşılaştırmak gerekirse, Afrika'yla ilgili tüm maddeler topu topu 32 adettir.[4] *The New York Times Book Review*'un 6 Ağustos 2000 tarihli sayısında, Holokost uzmanına dönüşen eski bir İsrail askeri tarihçisi Omer Bartov, *Holokost Endüstrisi*'nin (*A Tale of Two Holocausts*) kapsamlı bir değerlendirmesini yapıyor. Holokost vurgunculan kavramıyla dalga geçen ve kitabı, "Siyon Bilgelerinin Protokolleri'nin roman versiyonu" olarak gören Bartov, hakaret barajını da yerle bir ediyor: "Tuhaf", "rezil", "paranoyak", "cırtlak", "gıcırtı", "utanmaz", "çocuk", "kendini beğenmiş", "küstah", "aptal", "bencil", "fanatik" vs.[5] Birkaç ay sonraki paha biçilmez bir yazısında Bartov kendini yalanlıyor. "Holokost vurgunculannın gittikçe artan listesi hakkında" ağzına geleni söylüyor ve örnek olarak da "Norman Finkelstein'in *Holokost Endüstrisi*'ni" gösteriyor.[6]

4 1999'la ilgili bir Lexis-Nexis araştırmasına göre, *Times*'ın Almanya muhabiri Roger Cohen'den ulaşan bilgilerin yüzde 25'i Holokostla ilgilidir. "Listening to Deutsche Welle", yapımcısı Raul Hilberg şöyle diyor: "*New York Times*'ı okuduğum zaman bambaşka bir Almanya görüyorum." (Berliner Zeitung, 4 Eylül 2000) Bu arada, Nazileri imha döneminde ise, *Times* gözlerini sımsıkı kapamayı tercih ediyor. (Bkz. Deborah Lipstadt, *Beyond Belief* [New York: 1993]).

5 Aslında, *Mein Kampf*'ın yazarı bile *Times* kitap ekinde daha iyi anlatılmıştır. Hitler'in Yahudi-karşıtlığını eleştirse de, orijinal *Times*, bu "sıra dışı adamı" şu sözlerle tanımlamıştı: "Almanları birleştirmesi, komünizmi ortadan kaldırışı, gençleri eğitmesi, vatanseverlikle yoğrulmuş bir Sparta Devleti yaratması, Alman karakterine uygun olmayan parlamenter yönetimi sınırlaması, özel mülkiyet hakkını savunması..." (James W. Gerard, "Hitler As He Explains Himself", *The New York Times Book Review* (15 Ekim 1933]).

6 Omer Bartov, "Did Punch Cards Fuel the Holocaust?", *Newsday* (25 Mart 2001).

Eylül 2000'de kıdemli editör Gabriel Schoenfeld, yorum bölümünde "Holocaust Reparations-A Growing Scandal" başlıklı öfkeli bir saldırı yazısı yayımlıyor. Bu kitabın üçüncü bölümünde ele alınan konuyu takip ederek Schoenfeld, Holokost vurgunculannı yerden yere vuruyor: "Hiç vakit kaybetmeden, rezilce, her yöntemden faydalanıyorlar", "kutsal dava söylemiyle kendilerini gizliyorlar", "Yahudi karşıtlığının fitilini ateşliyorlar." Suçlamaları tam olarak *Holokost Endüstrisi*'ni yansıtsa da, Schoenfeld, burada ve bir dizi Yorum bölümünde daha kitabı ve yazarını "müfrit", "deli", "çatlak" ve "tuhaf" sıfatlarıyla karalamaya devam ediyor.[7] Yine Schoenfeld'in daha sonra *Wall Street Journal*'da çıkan makalesinde, ("The New Holocaust Profiteers" [11 Nisan 2001]), şu sonuca vardığını görüyoruz: "Bugünlerde hatıralarımıza yapılan en büyük saldırılardan biri Holokost inkârcılarından gelmiyor... edebiyattan ve kurbanlarının avukatlığına soyunanlardan geliyor." Bu suçlama da *Holokost Endüstrisi*'nden alınmadır. Kibar bir ifadeyle, Schoenfeld beni "çatlak olduğu bariz" biri olarak Holokost inkârcılarıyla aynı kefeye koyuyor.

İster kabaca olsun ister uygun biçimde, bir kitabın bulguları başarıdır. Bartov ve Schoenfeld'in icraatları aklıma merhum annemin bilgece sözlerini getiriyor: "*Chutzpah* [cüret] kelimesini Yahudilerin bulması rastlantı değil." Tamamen farklı bir notta, Nazi holokostu akademisyenlerinin tartışmasız lideri olan Raul Hilberg'in, *Holokost Endüstrisi*'ndeki tartışmalı argümanlara halk desteğinin olduğunu sürekli belirtmesi, nadiren başıma gelen iyi şeylerden biridir.[8] Hilberg'in akademisyenliği gibi dürüstlüğü de su götürmez. Belki de Yahudilerin *mensch* [adam] kelimesini de bulması rastlantı değildir.

7 "Holocaust Reparations: Gabriel Schoenfeld and Critics" (Ocak 2001).

8 Bkz. Hilberg'in www.NormanFinkelstein.com'da "The Holocaust Industry" başlığı altında yayımlanan röportajları.

Giriş

Bu kitap, Holokost endüstrisinin hem bir anatomisini vermekte hem de onu itham etmektedir. İlerleyen sayfalarda, "Holokost"un, Nazi holokostunun ideolojik bir yansıması olduğunu ileri süreceğim.[1] Çoğu ideolojide olduğu gibi, bunun da gerçeklikle, zayıf da olsa, bir bağı vardır. Holokost, rastlantısal değil, kendi içinde tutarlı bir yapıdır. Merkezindeki dogmalar, hatırı sayılır politik ve sınıfsal çıkarları muhafaza etmektedir. Aslında Holokost, vazgeçilmez bir ideolojik silah olduğunu kanıtlamıştır. Bu silahın kullanımıyla birlikte, korkunç bir insan hakları geçmişine sahip, dünyanın en ürkütücü askeri güçlerinden biri, kendisini "kurban" devlet olarak gösterebilmekte, ABD'deki en başarılı etnik grup da aynı şekilde kurban statüsü elde edebilmektedir. Bu sahte kurbanlık statüsü, hatırı sayılır servetlerin birikmesine yol açmanın yanında, eleştirilere karşı da bir tür dokunulmazlık kazandırmıştır. Şunu da eklemeliyim ki, bu dokunulmazlıktan faydalananlar, beraberinde getirdiği ahlaki yozlaşmadan da kaçamamışlardır. Bu açıdan bakınca, Elie Wiesel'in Holokost'un resmi sözcüsü olarak gösterdiği performans, tesadüf değildir. Belli ki, Wiesel bu konuma insanlığa olan bağlılığı ya da edebi yetenekleri sayesinde gelmemiş.[2] Bilakis, Wiesel başrolü oynamaktadır. Holokost'un

---

1 Bu kitapta, Nazi holokostu, yaşanmış tarihsel olayları, Holokost ise ideolojik yansımasını temsil etmektedir.

2 Wiesel'in, İsrail'i savunan utanç verici sicili için bkz. Norman G. Finkelstein ve Ruth Bettina Birn, *A Nation on Trial: The Goldhagen Thesis and Historical Truth* (New York: 1998). Başka yerlerdeki sicilleri de en az bu kadar kötüdür. Yeni çıkan bir anı kitabında, *And the Sea Is Never Full* (New York: 1999), Wiesel, Filistinlilerin çektikleri karşısında ne-

dogmalarını tek tek kusursuzca açıklamakta ve buna bağlı olarak da buradan elde edilen çıkarları korumaktadır.

Bana bu kitap için ilham veren, hakkında bir İngiliz edebiyat dergisinde değerlendirme yazdığım, Peter Novick'in ufuk açıcı çalışması *The Holocaust in American Life* idi.[3] Bu kitapta, Novick'le girdiğim eleştirel diyaloğu genişletiyorum; çalışmasına pek çok atıfta bulunmamın nedeni budur. *The Holocaust in American Life*, tutarlı bir eleştiriden ziyade kışkırtıcı taslaklar yığını olması nedeniyle, Amerika'nın saygıdeğer skandalları ortaya çıkarma geleneğinin bir parçası oluyor. Skandalları yazan gazetecilerin çoğu gibi, Novick de sadece en rezil istismarlara odaklanıyor. *The Holocaust in American Life*, her ne kadar sert ve ferahlatıcı olsa da, köklü bir eleştiri değildir. Temel varsayımlara dokunulmamıştır. Kitap ne sıradandır ne de sapkın; temel görüşün tartışmalı alanlarından birine eğilimlidir, o kadar. Tahmin edilebileceği gibi, Amerikan medyasında, iyi ya da kötü, epey ilgi çekmiştir.

Novick'in merkeze koyduğu analitik kategori "anı"dır. Fildişi kulede hâlâ fazlasıyla öfke bulunmasına karşın, "anı"nın, uzun zamandır akademik ortamlara düşmüş en zayıf kavram olduğu kesindir. Maurice Halbwachs'a zorunlu bir selam gönderdikten sonra Novick, "mevcut kaygıların"

---

den suskun kaldığını şu inanılmaz sözlerle açıklıyor: Çok yoğun bir baskı olmasına rağmen, İsrail-Arap çatışması karşısında taraf olmayı reddettim (125). Holokost edebiyatı üzerine ayrıntılı araştırmalar yapan, eleştirmen Irwing How, Wiesel'in ciltler dolusu yazılarını tek bir paragrafla açıklayarak şöyle demektedir: Wiesel'in ilk kitabı, Night, sade ve tumturaklı sözlerden kaçınılarak yazılmıştır. "Night'tan sonra okumaya değer bir şey bulamıyorum", diyor eleştirmen Alfred Kazin. "Elie, artık bir aktör konumunda. Bana kendisini 'ızdırap içinde bir öğretmen' olarak tanımladı." (Irwing Howe, "Writing and the Holocaust" *New Republic* [27 Ekim 1986]; Alfred Kazin, A Lifetime Burning in Every Moment [New York: 1996], 179)

3 New York: 1999. Norman Finkelstein, "Holocaust'un Kullanımları", *London Review of Books* (6 Ocak 2000)

"Holokost anıları"nı nasıl şekillendirdiğini göstermeyi amaçlıyor. Bir zamanlar, muhalif entelektüeller bir yandan "iktidar" ve "çıkarlar" gibi güçlü politik kategorileri, diğer yandan da "ideoloji"yi kullanırlardı. Bugün ise, "kaygılar" ve "anılar"ın mülayim, apolitik dilinden başka bir şey yok. Yine de, Novick'in ileri sürdüğü kanıtlar ışığında, Holokost anıları, belli çıkar çevrelerinin ideolojik bir aracı haline gelmiştir. Novick'e göre, Holokost anıları bir araç olarak seçilmesine rağmen, rastgele "seçilmemiştir". Bu seçim, "avantaj ve dezavantajların hesaplanmasından" ziyade, "sonuçları... çok fazla düşünülmeden" yapılmış bir seçimdir.[4] Kanıtlar ise tam tersi bir sonuca ulaşmamızı sağlıyor.

Nazi holokostuna duyduğum ilgi tamamen kişiseldir. Hem annem hem de babam, Varşova Gettosu'ndan ve Nazi toplama kamplarından sağ çıkabilmişler. Annem ve babam dışında, sülalemizin tamamı Naziler tarafından katledildi. Nazi holokostuna dair ilk anım annem hakkında: Okuldan eve döndüğümde, annemi televizyona yapışmış bir şekilde Adolf Eichmann'ın duruşmasını (1961) seyrederken buldum. Duruşmadan sadece on altı yıl önce kamplardan kurtulmuşlardı fakat zihnimdeki derin bir uçurum, anne-babamı onlardan ayırıyordu. Annemin ailesinin fotoğrafları oturma odasının duvarında asılıydı. (Babamın ailesinden hiç kimse savaştan sağ çıkamamış.) Neler olduğunu anlamayı bir kenara bırakın, onlarla nasıl bir bağlantım olduğunu dahi anlayamıyordum. Onlar amcam, halam ya da büyükbabam değil, annemin kardeşleri, ağabeyleri ve anne-babasıydılar. Çocukken John Hersey'in *The Wall* ve Leon Uris'in *Mila 18* kitaplarını okuduğumu hatırlıyorum. İkisi de Varşova Gettosu'yla ilgili kitaplardı. (Annemin işe giderken *The Wall*'u okumaya dalıp da ineceği metro durağını kaçırdığı için söylendiğini dün gibi hatırlıyorum.) O zamanlar, annemle babamın

4 Novick, Holokost, 3-6.

(tüm o sıradanlıklarıyla) o geçmişle bir bağlantıları olabileceğini, ne kadar denesem de bir türlü hayal edemiyordum. Açıkçası, hâlâ edemiyorum.

Daha önemli bir nokta ise şu: Bu hayali varoluş bir yana, Nazi holokostunun beni çocukluğumda da rahatsız ettiğini hiç hatırlamıyorum. Bunun esas nedeni, ailem dışında hiç kimsenin neler olduğuyla pek de ilgili olmamasıydı. Çocukluğumdaki arkadaş çevrem, yoğun bir biçimde ve tutkuyla güncel tartışmaları okurlardı. Yine de, hiçbir arkadaşımın (ya da arkadaşımın anne-babasının) anne ve babamın nelere katlandıklarıyla ilgili tek bir soru bile sorduklarını hatırlamıyorum. Bu, saygıdan kaynaklanan bir sessizlik değildi. Sadece, umurlarında değildi. Bu açıdan bakınca, sonraki yıllarda, Holokost endüstrisi iyice kurumlaştıktan sonra yaşanan bu ızdırap taşkınlığına, insan şüphe etmeden bakamıyor.

Kimi zaman, Amerikan Yahudiliğinin, Nazi holokostunu "keşfetmesinin", unutmasından daha kötü olduğunu düşüyorum. Doğru, anne ve babam kendi kendilerine düşüncelere dalmaktan başka bir şey yapamadılar; çektikleri çileler halktan itibar görmedi. Fakat bu bile, bugün Yahudi şehitlerinin duygusuzca istismar edilmesinden daha iyi değil midir? Nazi holokostu, Holokost'a dönüşmeden önce, bu konu hakkında sadece birkaç akademik çalışma yapılmıştı. Raul Hilberg'in *The Destruction of the European Jews* kitabı ile Viktor Frankl'in *Man's Search for Meaning* ve Ella Lingens-Reiner'in *Prisoners of Fear* gibi anı kitapları dışında bir şey yoktu.[5] Fakat bu küçük mücevher koleksiyonu, bugün kütüphaneleri ve kitapçıları tıkabasa dolduran değersiz kâğıt parçalarından çok daha kıymetlidir.

---

5 Raul Hilberg, *Avrupalı Yahudilerin Yıkımı* (New York: 1961). Viktor Frankl, *İnsanın Anlam Arayışı* (New York: 1959). Ella Lingens-Reiner, *Korku Tutsakları* (Londra: 1948).

Hem annem hem de babam, öldükleri ana kadar o geçmişi her gün tekrar tekrar yaşamış olsalar da, hayatlarının son döneminde Holokost artık bir gösteri haline dönüştüğü için ilgilerini kaybettiler. Babamın en yakın arkadaşlarından biri Auschwitz'de onunla birlikteydi. Savaştan sonra Almanya'nın tazminat ödemesine ilkesel olarak karşı çıkan, dürüst bir solcu idealistti. Sonunda İsrail Holokost müzesinin, Yad Vashem'in müdürü oldu. İstemeye istemeye de olsa (ve büyük bir hayal kırıklığıyla) babam sonunda bu adamın bile Holokost endüstrisi tarafından yoldan çıkarıldığını, güç ve çıkar için inançlarını terk ettiğini itiraf etti. Holokost gittikçe daha saçma biçimlere büründükçe annemin de (bilinçli bir ironiyle) Henry Ford'dan şu alıntıyı yaptığını daha sık duyar olduk: "Tarih palavradır". "Holokost'tan sağ kurtulanlar"ın hikâyeleri (tüm kamp arkadaşlıkları, tüm direniş kahramanları) bizim evde buruk bir eğlence kaynağıydılar. Çok uzun zaman önce John Stuart Mill, sürekli doğrulanmayan doğruların sonunda "abartılarak yalanlara döneceğini ve doğruluklarını kaybedeceklerini" fark etmişti.

Annem ve babam, Nazi soykırımının tahrif ve istismar edilmesine neden bu kadar içerlediğimi merak ediyorlardı. Buna cevabım ise, bu soykırımın İsrail devletinin suç dolu politikalarını meşrulaştırmaya ve bu politikalar için ABD'den destek almasına aracı olmasıdır. Kişisel sebebi de var tabii ki. Ailemin çektiği çilelerin hatırasını önemsiyorum. Holokost endüstrisinin, "yardıma muhtaç Holokost kurbanları" adına Avrupa'dan para kopartmak için yürüttüğü kampanya, şehitliğin ahlaki itibarını, bir Monte Carlo kumarhanesinin düzeyine düşürmüştür. Bu kaygılarımın yanı sıra, tarihsel kayıtların doğruluğunu korumak ve bunun için savaşmak benim için hâlâ önemli. Bu kitabın son sayfalarında, Nazi holokostundan sadece "Almanlar" ya da "Yahudi olmayanlar" değil, kendimiz hakkında da çok şey

öğreneceğimizi söylüyorum. Yine de, Nazi holokostundan gerçekten bir şeyler öğrenmek için, fiziki boyutlarını değil ahlaki boyutlarını öne çıkarmalıyız. Nazi soykırımını anmak için pek çok kurumsal ve özel kaynak tahsis edildi. Ortaya çıkan şeylerin çoğu beş para etmez, Yahudilerin çektikleri çilelere değil de Yahudilerin gelişmelerine bir övgüden öteye gidemiyorlar. Artık kalplerimizi insanlığın geri kalanının çektiği çilelere de açmanın vakti geldi de geçiyor. Annemden öğrendiğim en önemli ders budur. Hiçbir zaman şöyle dediğini duymadım: Karşılaştırma. Annem her zaman karşılaştırdı. Tarihsel ayrımların yapılması hususunda şüphem yok. Ancak, "bizim" çektiklerimiz ile "onların" çektikleri arasında ahlaki bir ayrım yapmanın kendisi de ahlaki bir sahtekârlıktır. Platon insancıl bir yaklaşımla şöyle diyor: "İki perişan insanı karşılaştırıp birinin diğerinden daha mutlu olduğunu söyleyemezsin." Afro-Amerikalıların, Vietnamlıların ve Filistinlilerin çektiği çileler karşısında annemin inancı hep şuydu: Hepimiz holokost kurbanlarıyız.

Norman G. Finkelstein
Nisan 2000, New York

I

HOLOKOST'U SERMAYEYE ÇEVİRMEK

Birkaç yıl önceki unutulmaz bir polemikte Gore Vidal, Amerikan Yahudi Komitesi yayın organı *Commentary*'nin ikinci editörü Norman Podhoretz'i Amerikalı olmamakla itham etti.[1] Kanıtı ise, Podhoretz'in "Cumhuriyetimizi etkilemeye devam eden tek büyük trajik olaya", İç Savaş'a, Yahudilerin kaygılarından daha az önem atfetmesiydi. Ancak Podhoretz, belki de kendisini itham eden adamdan daha Amerikalıydı. Amerikan kültürel ortamının merkezinde artık "Eyaletler Arası Savaş" değil, "Yahudilere Karşı Savaş" yer alıyordu. Pek çok üniversite öğretim üyesinin de tanıklık edebileceği gibi, üniversite öğrencilerinin çoğu İç Savaş'ın değil de Nazi holokostunun hangi yüzyılda yapıldığını ve kaç kişinin öldüğünü daha iyi bilmektedir.

Aslında, bugün üniversite dersliklerinde yankılanan tek tarihsel olay, Nazi holokostudur. Anketler, Amerikalıların çoğunun Holokost'u, Pearl Harbor baskınından ya da Japonya'ya atom bombası atılmasından daha iyi bildiğini göstermektedir.

Nazi holokostu, aslında çok yakın zamana kadar, Amerikan yaşamında hemen hemen hiç yer bulamamıştı. İkinci Dünya Savaşı ile 1960'ların sonları arasında, bu konuyla ilgili birkaç kitap ve filmden başka bir şey yoktu. ABD'de bu konuyla ilgili ders veren sadece bir üniversite vardı.[2]

Hannah Arendt, 1963'te *Eichmann in Jerusalem*'ı yayımladığında, İngilizce yazılmış sadece iki akademik çalışma

1 Gore Vidal, "İmparatorluk Karşılık Vermeyi Seviyor", *Nation* (22 Mart 1986).

2 Rochelle G. Saidel, *Hatırlamak İçin Asla Çok Geç Değil* (New York: 1996), 32.

bulabilmişti: Gerald Reitlinger'in *The Final Solution*'ı ve Raul Hilberg'in *The Destruction of the European Jews* adlı eseri.[3] Hilberg'in başyapıtı ise gün ışığını zar zor görebilmişti. Columbia Üniversitesi'ndeki tez danışmanı Alman-Yahudi toplum bilimci Franz Neumann, "Bu senin idam fermanın olur" diyerek onu bu konu hakkında yazmaktan caydırmaya çalışmış, hiçbir üniversite ya da büyük yayıncı da eserle ilgilememişti. *The Destruction of the European Jews*, nihayet yayımlandığında, birkaç eleştirel yorumdan başka bir şeyle de karşılaşmadı.[4]

Sadece genel olarak Amerikalılar değil, aynı zamanda Amerikan Yahudileri ve Yahudi entelektüelleri, Nazi holokostuna çok az dikkat çekmiştir. Sosyolog Nathan Glazer'in 1957'de yaptığı güvenilir bir ankete göre, Nazi Nihai Çözümü (İsrail'de olduğu gibi) "Amerikan Yahudiliği içinde de oldukça zayıf bir etki yaratmıştır". 1961'de Commentary'nin düzenlediği "Yahudilik ve Genç Entelektüeller" başlıklı bir sempozyumda, otuz bir katılımcıdan sadece ikisi

3 Hannah Arendt, *Eichmann in Jerusalem: A Report on the Banality of Evil*, gözden geçirilmiş ve genişletilmiş baskı (New York: 1965), 282. Almanya'da da durum farklı değildir. Örneğin, Joachim Fest'in 1973'te Almanya'da basılan ve övgüyü hak eden Hitler biyografisinde, 750 sayfanın sadece dört sayfası Yahudilerin yok edilmesine ayrılmıştı. Auschwitz ve diğer ölüm kampları ise sadece bir paragrafta geçmektedir. (Joachim C. Fest, *Hitler* [New York: 1975], 679-89)

4 Raul Hilberg, *The Politics of Memory* (Chicago: 1996), 66, 105-37. Akademik çalışmaların yanı sıra, Nazi holokostu hakkında çekilen birkaç filmin kalitesi de oldukça etkileyicidir. Stanley Kramer'in Judgment at Nurenberg'i (1961), Yüksek Mahkeme Hâkimi Oliver Wendell Holmes'un 1927 yılında, "zekâ geriliğinin" toplumdan arındırılmasına yönelik kararının Nazilerin ırk ıslahı programının öncüsü olduğuna açık bir göndermede bulunmakta; Winston Churchill'in 1938'de bile Hitler'i nasıl övdüğünü, Hitler'in vurguncu Amerikalı sanayiciler tarafından nasıl silahlandırıldığını ve fırsatçı Alman sanayicilerinin savaş sonrasında Amerikan askeri mahkemelerinde nasıl aklandığını göstermektedir.

bunu vurgulamıştır. Aynı şekilde, 1961'de *Judaism* dergisi tarafından düzenlenen "Yahudilik Yeminim" başlıklı yuvarlak masa toplantısına katılan yirmi bir Amerikan Yahudisi'nin neredeyse tamamı konuyu görmezden gelmiştir.[5] ABD'de Nazi holokostuyla ilgili hiçbir anıt yoktu. Aksine, önde gelen Yahudi örgütleri bu tip anmalara karşıydılar. Burada "neden" sorusunu yanıtlamak gerekir.

Bunun açıklaması, genellikle, Yahudilerin Nazi holokostundan dolayı travmaya uğradığı ve bu nedenle de anılarını bastırdıkları şeklinde yapılmaktadır. Aslında, bu teşhisi doğrulayacak herhangi bir kanıt yoktur. Şüphesiz, hayatta kalanların bir kısmı bu yüzden konuşmak istemiyor olabilirler. Ancak pek çoğu da, bu konu hakkında konuşmaya bayılıyor ve fırsat verildiği anda susmak bilmiyorlardı.[6] Ancak mesele şuydu ki, Amerikalılar dinlemek istemiyorlardı.

Nazilerin imha politikaları karşısında halkın suskun kalmasının gerçek nedeniyse Amerikan Yahudi önderliğinin konformist politikaları ve savaş sonrası Amerikası'nda hâkim olan politik iklimdi. Hem iç politikada hem de uluslararası politikada Amerikan *Yahudi Elitleri*[7] resmi ABD politikasına sıkı sıkıya bağlı kaldılar. Böyle davranmak, geleneksel hedefler olan asimilasyon ve güce ulaşmayı kolaylaştırdı. Soğuk Savaş'ın başlamasıyla, önde gelen Yahudi örgütleri kavgaya atıldılar. Almanya (1949'dan sonra Batı Almanya) savaş sonrasında Amerika'nın Sovyetler Birliği'yle olan mücadelesinde hayati öneme sahip bir müttefiki haline geldiği

5 Glazer, *American Judaism* (Chicago: 1957), 114; Stephen J. Whitfield, "The Holocaust and the American Jewish Intellectual", *Judaism* (Sonbahar 1979).

6 Bu birbirine zıt iki davranış biçimi hakkında hassas bir yorum için bkz. Primo Levi, The Reawakening, (New York: 1986), 207

7 Bu metinde, "Yahudi elitleri" temel Yahudi toplumunun örgütsel ve kültürel yaşamında önemli yer tutan kişiler için kullanılmaktadır.

için Amerikan Yahudi elitleri, Nazi holokostunu "unuttular." Geçmişteki yaraları deşmenin bir faydası yoktu; işleri daha da karmaşıklaştırıyordu.

Birkaç ufak tereddütle birlikte (ki onlar da sonradan giderildi), önde gelen Amerikan Yahudi örgütleri, yeniden silahlandırılmış ve Nazilikten zar zor arındırılmış bir Almanya'yı destekleyen Amerikan saflarına hızla katıldılar. "Yeni dış politikaya ve stratejik yaklaşıma karşı çıkan Amerikan Yahudilerinin herhangi bir örgütlü muhalefeti, onların Yahudi olmayan çoğunluğun gözünden düşmesine ve ülke içinde kazanılan savaş sonrası başarıların tehlikeye atılmasına neden olabilir" korkusuyla hareket eden Amerikan Yahudi Komitesi (*The American Jewish Committee-AJC*), böylece yeni düzenlemelerin erdemlerini de ilk dile getiren örgüt oluyordu. Pro-Siyonist Dünya Yahudi Kongresi (*Pro-Zionist World I Jewish Congress-WJC*) ve Amerikalı üyeleri de, 1950'lerin başında Almanya ile imzalanan tazminat anlaşmalarının ardından muhalefetlerine son verdiler. Karalama Karşıtı Birlik (*Anti-Defamation League-ADL*) 1954'te Almanya'ya resmi heyet gönderen ilk büyük Yahudi örgütü oldu. Bonn hükümeti ile birlikte bu örgütler, Yahudiler arasında yaygın olan"Almanya karşıtı dalga"yı bastırmaya çalıştılar.[8]

Nihai Çözüm'ün, Amerikan Yahudi elitleri içinde bir tabu olarak görülmesinin başka bir nedeni daha vardır. Soğuk Savaş sırasında Sovyetler Birliği'ne karşı Almanya'yla ittifak yapılmasına karşı çıkan solcu Yahudiler, bu meselenin soğumasına izin vermiyorlardı. Nazi holokostunun hatırlanmasını istcyenler, komünistlikle yaftalanmıştı. Yahudileri Sol'la özdeşleştiren bu kalıpları yıkmak için (aslında, Yahudiler

8 Shlomo Shafir, *Ambiguous Relations: The American Jewish Community and Germany Since 1945* (Detroit: 1999), 88, 98, 100-1, 111, 113, 114, 177, 192, 215, 231, 251. 26

1948'de ilerici başkan adayı Henry Wallace'a oy verenlerin üçte birini oluşturuyorlardı) Amerikan Yahudi elitleri, antikomünizm sunağında Yahudi yoldaşlarını kurban etmekten çekinmediler. AJC ve ADL, sözde yıkıcı faaliyetlerde bulunan Yahudilerin dosyalarını hükümet yetkililerine vererek, McCarthy dönemindeki cadı avında da etkin bir rol oynadılar. AJC, Rosenbergler için verilen idam kararını onaylarken, aylık yayın organları *Commentary*, başyazısında onların aslında gerçekten Yahudi olmadıklarını iddia ediyordu.

Yurt içi ve yurt dışında siyaseten solda görünmekten korkan büyük Yahudi örgütleri, Nazi karşıtı Alman sosyal demokratlarla işbirliğine karşı çıktılar; Alman üreticileri boykot eylemlerine ve ABD'de dolaştırılan eski Nazilere karşı düzenlenen kitlesel gösterilere de katılmadılar. Diğer yandan, Protestan rahip Martin Niemöller gibi (Nazi toplama kamplarında sekiz yıl geçirmiş ve anti-komünist Haçlı Seferi'ne karşı çıkan bir rahip) Amerika'yı ziyarete gelen seçkin Alman muhalifleri de, Amerikan Yahudi önderlerinin karalama kampanyalarına hedef oldular. Antikomünist kimliklerini göstermeye çok hevesli olan Yahudi elitleri, komünizmle Savaş Konferansı gibi aşırı sağcı örgütlere üye olup finansal destek sağlarken, ülkeye giren Nazi SS subaylarına gözlerini sımsıkı kapadılar.[9]

---

9 Shlomo Shafir, *Ambiguous Relations: The American Jewish Community and Germany Since 1945* (Detroit: 1999), 98, 106, 123-37, 205, 215-16, 249. Robert Warshaw, "The Idealism of Julius and Ethel Rosenberg", *Commentary* (Kasım 1953). Aynı günlerde, Nazi döneminde zenginleşen Yahudilerin işbirliğini gözler önüne seren Hannah Arendt'in de büyük Yahudi örgütleri tarafından çarmıha gerilmesi sadece bir tesadüf müdür? Yahudi konseyi polis gücünün oynadığı kalleş rolü hatırlatan Varşova Gettosu liderlerinden Yitzhak Zuckermann şöyle diyor: "'İyi' bir polis yoktu, çünkü 'iyi' adamların hepsi üniformalarını çıkartıp sıradan bir Yahudi olmuşlardı." (*A Surplus of Memory* [Oxford: 1993], 244).

ABD hükümetlerinin gözüne girmek ve kendilerini Yahudi Sol'undan ayırmak için çok hevesli olan örgütlü Amerikan Yahudiliği, Nazi holokostunu tek bir konuda dile getiriyordu: SSCB'yi suçlamak. Novick'in coşkuyla alıntı yaptığı bir AJC iç yazışmasına göre, "Sovyet [Yahudi karşıtı] politikası, AJC'nin ülke içi programını belli alanlarda güçlendirmek için gözden kaçırılmaması gereken fırsatlar sunuyordu." Her zamanki gibi bu da, Nazi Nihai Çözümü'nü Rus antisemitizmi ile aynı kefeye koyuyordu. *Commentary*, "Hitler'in düştüğü yerde Stalin yükselecek", diye uğursuz bir öngörüde bulunuyordu. "Sonunda, Orta ve Doğu Avrupa'daki Yahudileri yok edecek... Nazilerin yarım bıraktığı işi tamamlayacak bir politika..." Önde gelen Amerikan Yahudi örgütleri, Macaristan'daki Sovyet baskısını bile şöyle kınıyorlardı: "Rus Auschwitz'ine giden ilk duraktan başka bir şey değil."[10]

Haziran 1967, Arap-İsrail savaşıyla birlikte her şey değişti. Her anlamda, sadece bu çatışmadan sonra Holokost, Amerikan Yahudilerinin yaşamlarının bir parçası oldu.[11] Bu değişimin açıklaması, genellikle, Haziran'daki savaş boyunca İsrail'in yalıtılmışlığı ve savunmasızlığının, Nazi soykırımının anılarını canlandırdığı şeklinde yapılmaktadır. Aslında, bu analizler, hem o dönemdeki Ortadoğu güç dengeleri gerçeğini hem de Amerikalı Yahudi elitleri ile İsrail arasında gelişen ilişkilerin doğasını ıskalamaktadır.

---

10 Novick, *The Holocaust*, 98-100. Amerikan Yahudiliğinin savaş sonrasında Nazi holokostunu önemsememelerinde, Soğuk Savaş dışında, anti-semitizm korkusu ve 1950'lerdeki asimilasyoncu Amerikan değerleri gibi başka etmenler de vardı. Novick, *The Holocaust*'un 4 ve 7. bölümlerinde bu konuları inceliyor.

11 Bu bağlantıyı reddeden tek kişi Elie Wiesel'dir. Holokost'un Amerikalıların hayatına esas olarak kendi çabalarıyla yerleştiğini iddia etmektedir. (Saidel, *Never Too Late*, 33-4)

Önde gelen Amerikan Yahudi örgütleri, İkinci Dünya Savaşı sonrasında, ABD hükümetinin Soğuk Savaş önceliklerine uyum sağlayabilmek için Nazi holokostunu önemsememişlerdi ve İsrail'e yaklaşımları da ABD politikalarıyla uyumlu gelişmişti. Amerikan Yahudileri, başından beri bir Yahudi devleti kurulmasına şüpheyle bakıyorlardı. En büyük korkuları ise, bunun "ikili sadakat" suçlamalarına yol açmasıydı. Soğuk Savaş yoğunlaştıkça, bu endişeler de katlanarak arttı. İsrail'in kurulmasından hemen önce, Amerikan Yahudi önderleri, bu ülkenin büyük oranda Doğu Avrupalı ve solcu liderlerinin Sovyet kampına katılacakları endişelerini dile getirdiler. Sonunda, Siyonistlerin önderlik ettiği devlet olma kampanyasını benimseseler de, Amerikan Yahudi örgütleri, Washington'dan gelen işaretleri çok yakından izlediler ve hemen uyum sağladılar. Aslında AJC, Avrupa'daki yersiz yurtsuz Yahudiler hızla buraya yerleştirilmezse, bunun Yahudilere tepki olarak geri döneceği korkusunu taşımadan İsrail'in kuruluşunu destekledi.[12] İsrail, devlet olduktan kısa bir süre sonra Batı kampına katıldı fakat hükümetin içinde ve dışındaki pek çok İsrailli, Sovyetler Birliği'ne büyük yakınlık duyuyordu; tahmin edileceği gibi, Amerikan Yahudi önderleri İsrail'i her zaman ellerinin altında tuttular.

Kurulduğu 1948 yılından Haziran 1967 savaşına kadar İsrail, Amerikan strateji planlamalarında önemli bir yer tutmuyordu. Filistinli ve Yahudi liderlerin devleti ilan etmeleriyle, Başkan Truman zırvalıyor, Dışişleri Bakanlığı'nın uyarıları (bir Yahudi devletini desteklemek Arap dünyasıyla aramızı açabilirdi) doğrultusunda iç dengeleri (Yahudi oyları) tartıyordu. Eisenhower yönetimi Ortadoğu da Amerikan çıkarlarını korumak için hem İsrail hem de Arap devletlerine verilen destek konusunda (nasıl olduysa), Arapların lehine bir denge tutturdu.

12 Menahem Kaufman, *An Ambiguous Partnership* (Jerusalem: 1991), 218, 276-7.

İsrail ile ABD arasında aralıklarla devam eden politik uyuşmazlıklar, 1956'daki Süveyş kriziyle doruğa ulaştı. İsrail, Mısır'ın milliyetçi lideri Cemal Abdül Nasır'a saldırmak için İngiltere ve Fransa'yla işbirliği yaptı. İsrail'in parlak zaferi ve Sina Yarımadası'nın ele geçirilmesi, stratejik potansiyeline bir hayli dikkat çekse de, ABD, İsrail'i bölgedeki yatırımlarından biri olarak görmeye devam ediyordu. Buna bağlı olarak da, Başkan Eisenhower, İsrail'i Sina'dan kayıtsız şartsız geri çekilmeye zorladı. Kriz süresince Amerikan Yahudi önderleri İsrail'in Amerikan ayrıcalıklarından yararlanması için çaba harcadılar fakat sonunda, Arthur Hertzberg'in de dediği gibi, "ABD liderinin isteklerine karşı çıkmaktansa, İsrail'in [Eisenhower'ın] söz dinlemesini tavsiye etmeyi seçtiler."[13]

Arada sırada bir yardım etkinliğine konu olması dışında, İsrail, devlet olmasının hemen ardından Amerikan Yahudilerinin gündeminden düştü. Aslında, Amerikan Yahudileri için İsrail önemli değildi. 1957 yılındaki anketinde Nathan Glazer, İsrail'in "Amerikan Yahudilerinin yaşamında çok az yer tuttuğunu" göstermektedir.[14] Amerika Siyonist Örgütü'ndeki üye sayısı, 1948'de yüz binlerle ifade edilirken, 1960'larda on binlere düştü. 1967 Haziranı'ndan önce İsrail'i yirmi Amerikan Yahudisinden sadece biri ziyaret etmiştir. İsrail'i küçük düşürücü bir şekilde Sina'dan çekilmeye zorlayan Eisenhower, 1956'daki seçimlerde büyük oranda Yahudi oyu alarak yeniden seçilmiştir. 1960'ların başında, Eichmann'ın

13 Arthur Hertzberg, *Jewish Polemics* (New York: 1992), 33; bkz. Isaac Alteras, "Eisenhower, American Jewry, and Israel", Amerikan Yahudi Arşivleri (Kasım 1985), Michael Reiner, "ABD Yahudi Örgütlerinin Sina Kampanyasına Tepkisi ve Sonrası", *Forum* (Kış 1980-1).

14 Nathan Glazer, *American Judaism* (Chicago: 1957), 114. Glazer şöyle devam ediyor: "İsrail, Amerikan Yahudiliği için neredeyse hiçbir anlam ifade etmez... İsrail'in Amerika'daki Yahudiliği ciddi şekilde etkileyeceği fikri, oldukça yanıltıcıdır." (115).

kaçırılması üzerine İsrail, eski AJC başkanı Joseph Proskauer, Hardvard tarihçisi Oscar Handlin ve Yahudilerin sahibi olduğu *Washington Post* gibi elit Yahudi düşünürlerden ağır eleştiriler almıştı. Erich Fromm şöyle diyordu: "Eichmann'ın kaçırılması, Nazilerin de birer suçlu olmalarına yol açan, kanun dışılığın açık bir göstergesidir."[15]

Hangi siyasi eğilimden olursa olsun, Amerikan Yahudisi entelektüeller, İsrail'in kaderine karşı kayıtsız bir tutum takındılar. 1960'lardaki sol-liberal New Yorklu Yahudi entelektüeller hakkkındaki ayrıntılı çalışmalarda İsrail'in adı bile geçmemektedir.[16] Haziran savaşından hemen önce AJC, "Yahudi Kimliği: Burada ve Şimdi" konulu bir sempozyum düzenledi. "Yahudi toplumunun en iyi" otuz bir beyninden sadece üçü İsrail'in adını ağzına aldı; bunlardan ikisi de İsrail'in ne kadar önemsiz olduğunu anlatmak içindi.[17] İroniye bakın ki, tanınmış Yahudi entelektüellerden sadece ikisi, 1967 Haziranı'ndan önce de İsrail'le ilgilenmişlerdi: Hannah Arendt ve Noam Chomsky.[18]

Sonra, Haziran Savaşı geldi. İsrail'in ezici güç gösterisinden etkilenen ABD, bunu stratejik bir yatırıma dönüştürmeye

---

15 Shafir, *Ambiguous Relations*, 222.

16 Bkz. Alexander Bloom, *Prodigal Sons* (New York: 1986).

17 Lucy Dawidowicz ve Milton Himmelfarb, *Conference on Jewish Identity Here and Now* (American Jewish Committee: 1967).

18 1933'te Almanya'dan iltica ettikten sonra Arendt, Fransız siyonist hareketine bir aktivist olarak katıldı. İkinci Dünya Savaşı'ndan İsrail'in kuruluşuna kadar siyonizm üzerine yoğun araştırmalar yaptı. Ünlü bir Amerikalı İbranice uzmanının oğlu olan Chomsky, siyonist bir evde büyüdü ve İsrail'in bağımsızlığından kısa bir süre sonra İsrail'de kolektif bir çiftlikte (kibbutz) yaşadı. 1960'ların başlarında Arendt'e ve 1970'lerde Chomsky'e karşı yürütülen karalama kampanyalarının başını ADL çekiyordu. (Elisabeth Young-Bruehl, *Hannah Arendt* [New Haven: 1982], 105-8, 138-9, 143-4, 182-4, 223-33, 348; Robert F. Barsky, *Noam Chomsky* [Cambridge: 1997], 993; David Barsamian, *Chronicles of Dissent* [Monroe, ME: 1992], 38)

girişti. (ABD, Haziran Savaşı'ndan hemen önce, Mısır ve Suriye rejimlerinin 1960'ların ortalarından itibaren gittikçe bağımsızlaşan politikaları karşısında, çekinceli de olsa, İsrail'le dirsek teması kurmaya başlamıştı.) İsrail, ABD'nin Ortadoğu'daki vekili olma yolunda ilerlerken, askeri ve mali yardımlar da akmaya başladı.

İsrail'in ABD'nin kanatları altına girmesi, Amerikan Yahudi elitleri için bir talih kuşu oldu. Siyonizm, asimilasyonun boş bir hayal olduğu, Yahudilerin her zaman potansiyel hainler olarak görüleceği fikrinden doğmuştu. Siyonistler bu ikilemi çözmek için Yahudiler için bir anavatan arayışına girmişlerdi. Aslında, İsrail'in kuruluşu, diasporadaki Yahudiler için sorunu daha da alevlendirdi: İkili sadakat suçlamasının kurumsal bir kaynağı da oluşmuştu. Paradoksal olarak, 1967 Haziranı'ndan sonra İsrail, ABD'deki asimilasyonu kolaylaştırdı: Yahudiler, Amerika'yı (aslında "Batı medeniyetini") gerici Arap kavimlerine karşı en ön saflarda koruyorlardı. İsrail, 1967'den önce ikili sadakat demekken, bugün üstün-sadakat anlamına geliyordu. Son tahlilde, ABD çıkarlarını korumak uğruna savaşıp ölenler Amerikalılar değil, İsraillilerdi. Vietnam'daki Amerikan askerlerinin aksine, İsrailli savaşçılar Üçüncü Dünya'daki zıpçıktılar karşısında rezil olmuyorlardı.[19]

Buna bağlı olarak da, Amerikan Yahudi elitleri birdenbire İsrail'i keşfettiler. 1967 Savaşı'ndan sonra, İsrail'in askeri azmi tebrik edilebilirdi çünkü namlular doğru yere çevrilmişlerdi; Amerika'nın düşmanlarına. Bu askeri kahramanlıklar, Amerikan iktidarının en mahrem yerlerine girişi bile kolaylaştırabilirdi. Önceleri, Yahudi elitler sadece birkaç

19 Argümanımın öncülleri için bkz. Hannah Arendt, "Zionism Reconsidered" (1944), Ron Feldman, *The Jew as Pariah* (New York: 1978), 159.

Yahudi isyankârın listesini verebiliyorken bugün Amerika'nın en yeni stratejik yatırımının doğal muhatapları oluyorlardı. Böylece Soğuk Savaş dramasının figüranlığından çıkıp başrolüne oturuyorlardı. Bu nedenle, İsrail, ABD'nin olduğu kadar Amerikan Yahudiliğinin de stratejik bir yatırımına dönüşüyordu. Haziran Savaşı'ndan kısa bir süre önce yayımlanan anılarında Norman Podhoretz, Beyaz Saray'da katıldığı bir yemeği başı dönmüş bir şekilde anlatırken şöyle diyordu: "Yemeğe katıldığım için benim kadar mutlu olan hiç kimse yoktu."[20] Amerikan Yahudilerinin önde gelen yayın organı *Commentary*'nin editörü olmasına rağmen, anılarında İsrail'le ilgili sadece bir dokundurmadan başka bir şey yoktur. Bir Amerikan Yahudisine, İsrail ne vaat edebilirdi ki? Daha sonra yazdığı bir anı kitabında ise Podhoretz, 1967 Haziranı'ndan sonra İsrail'in "Amerikan Yahudilerinin dini" haline geldiğini hatırlıyor.[21] Bugün tanınmış bir İsrail destekçisi olan Podhoretz, sadece Beyaz Saray'da bir yemeğe katılmakla değil, Başkan'la baş başa Ulusal Çıkarlar'ı konuşmakla da övünebilirdi.

Haziran savaşından sonra, önde gelen Amerikan Yahudi örgütleri, ABD-İsrail ittifakını sağlamlaştırmak için bütün güçleriyle çalıştılar. ADL ise, İsrail ve Güney Afrika istihbaratıyla birlikte ABD'de geniş çaplı bir gözetleme operasyonuna girişti.[22] *The New York Times*'da çıkan İsrail'le ilgili haber sayısı, 1967 Haziranı'ndan sonra büyük bir artış gösterdi. 1955 ve 1965 arasında *The New York Times Index*'teki İsrail maddesi 6 sütun kaplarken 1975'teki İsrail maddesi

20 *Making It* (New York: 1967), 336.

21 *Breaking Ranks* (New York: 1979), 335.

22 Robert L. Friedman, "The Anti-Defamation League Is Spying on You", *Village Voice* (11 Mayıs 1993). Abdeen Jabara, "The Anti-Defamation League: Civil Rights and Wrongs", *Covert Action* (Yaz 1993). Matt Isaacs, "Spy vs Spite", *SF Weekly* (2-8 Şubat 2000).

26 sütuna yayılıyordu. 1973'te Wiesel, "Kendimi iyi hissetmek istediğim zaman, *The New York Times*'daki İsrail maddelerine bakıyorum" demekten kendini alamamıştı.[23] Podhoretz gibi pek çok önde gelen Amerikan Yahudisi entelektüel, Haziran Savaşı'ndan sonra birdenbire "imana" geldiler. Novick, Holokost edebiyatı duayenlerinden Lucy Dawidowicz'in bir zamanlar "keskin bir İsrail eleştirmeni" olduğunu söylüyor. Dawidowicz 1953'te, yerlerinden edilen Filistinlilerin sorumluluğunu üstlenmediği sürece İsrail'in Almanya'dan tazminat talep edemeyeceğini yazmıştı: "Ahlak bu kadar da esnek olamaz." Yine Haziran savaşının hemen ardından Dawidowicz "ateşli bir İsrail destekçisi" olur ve İsrail'in "modern dünyadaki ideal Yahudi imajının kurumsallaşmış bir modeli" olduğunu savunur.[24]

1967 sonrası yeniden doğan siyonistlerin en sevdikleri tavırlardan biri de, Holokost süresince Amerikan Yahudiliğinin sergilediği korkaklığa karşın sözde kuşatma altındaki İsrail'e verdikleri açık desteği sergilemek oldu. Aslında, Amerikan Yahudi elitlerinin her zaman yaptıkları şeyi yapıyorlardı: Amerikan iktidarının izlerini takip ediyorlardı. Özellikle eğitimli sınıflar, kahramanca tavırlar takınmada bir hayli hünerliydiler. Tanınmış sol-liberal toplum bilimci Irving Howe'u ele alalım. 1956'da, Howe'un editörlüğünü yaptığı *Dissent*, "Mısır'a yapılan ortak saldırı"yı "ahlak dışı" olduğu için kınıyordu. Aslında gerçekten tek başına olmasına rağmen İsrail, "kültürel şovenizm" yapmakla, "yarı-mesihsel bir kader anlayışıyla" ve "gizli bir yayılmacılık politikası gütmekle" suçlanıyordu.[25] İsrail'e yapılan

23 Elie Wiesel, *Against Silence*, Irving Abrahamson derlemesi (New York: 1984), 283.

24 Novick, *The Holocaust*, 147. Lucy S. Dawidowicz, *The Jewish Presence* (New York: 1977), 26.

25 "Eruption in the Middle East", *Dissent* (Kış 1957).

Amerikan yardımının tavan yaptığı 1973 Ekim savaşından sonra, Howe kişisel bir bildiri yayımlayarak, yalnızlaştırılmış İsrail'in savunulması konusunda "çok yoğun bir endişe taşıdığını" belirtti. Bir Woody Allen parodisinde rastlayabileceğimiz şekilde kederlenen Howe'a göre Yahudi olmayan dünya, antisemitizm denizinde yüzmekteydi. İsrail, Yukarı Manhattan'da bile "artık şık" değildi: Ondan başka herkes Mao, Fanon ve Guevara'nın köleleri olmuşlardı.[26]

Amerika'nın stratejik yatırımı olarak İsrail, eleştirilerden de nasibini alıyordu. Birleşmiş Milletler kararları doğrultusunda Araplarla bir masaya oturup anlaşmayı reddetmesinin Amerika'nın küresel hırslarına verdiği acımasız desteğin yarattığı uluslararası eleştirilerin yanı sıra, İsrail bir de ABD'deki muhaliflerle uğraşmak zorundaydı.[27] Amerikan yönetimi içinde Arapçı denilen kesimler, Arap elitlerinin ABD ulusal çıkarlarını baltaladığını görmezden gelerek tüm yumurtaları İsrail'in sepetine doldurdular.

Kimileri, İsrail'in ABD iktidarına boyun eğmesi ve komşu Arap devletlerini işgal etmesinin sadece ilkesel olarak yanlış değil, aynı zamanda kendi çıkarlarına da ters düşen bir durum olduğunu ileri sürdüler. İsrail, hızla silahlanacak ve Arap dünyasından dışlanacaktı. İsrail'in yeni Amerikan Yahudisi "destekçileri" için bu konuşmalar, nasıl oluyorsa, sapkınlık oluyordu: Komşularıyla barış içinde yaşayan bağımsız bir İsrail değersizdi; Arap dünyasında ABD'den bağımsızlık isteyen akımlarla ittifak halindeki bir İsrail ise felaketti. Sadece Amerikan iktidarına minnettar bir İsrail hayatta kalabilirdi. Ancak bundan sonra ABD Yahudi önderleri Amerika'nın emperyal hırslarının sözcüsü gibi

26 "Israel: Thinking the Unthinkable", *New York Magazine* (24 Aralık 1973).

27 Norman G. Finkelstein, *Image and Reality of the Israel-Palestine Conflict* (New York: 1995), bölüm 5-6.

davranabilirlerdi. Noam Chomsky, bu "İsrail destekçileri"-nin aslında "ahlaki yozlaşmanın ve İsrail'in nihai çöküşünün destekçileri" olarak adlandırılabileceğini belirtir.[28]

Amerikan Yahudi elitleri, stratejik yatırımlarını korumak için Holokost'u "hatırladılar".[29] Genel görüş, böyle yapmalarının sebebi olarak, Haziran Savaşı sırasında İsrail'in ölümcül bir tehlikeyle karşı karşıya olmasını ve bu nedenle de "ikinci Holokost" korkusunu yaşamalarını gösterir. Ancak bu görüş, ayrıntılı bir incelemeyle çürütülebilir.

İlk Arap-İsrail savaşını ele alalım. 1948'de, bağımsızlığın arifesinde, Filistinli Yahudilere yönelik tehdit çok daha büyük görünüyordu. David Ben-Gurion, "700.000 Yahudi"nin "27 milyon Arabın (bir kişiye kırk kişi) karşısına çıkartıldığını" söyler. ABD, BM'nin bölgede uyguladığı silah ambargosuna katıldı ve Arap ordularının silahlanma üstünlüğünü pekiştirdi. Başka bir Nazi Nihai Çözümü korkusu, Amerikan Yahudiliğinin yakasını bırakmıyordu. Arap devletleri "Hitler'in uşağı Müftü'yü (Kudüs Müftüsü Hacı Emin-el Hüseyni/ç.n.) silahlandırırken, ABD'nin "silah ambargosu uygulamasına" hayıflanan AJC, "Filistin'de kitlesel bir intihar ve tam bir holokost" öngörüyordu. Dışişleri Bakanı George Marshall ve CIA bile savaşın sonunda Yahudilerin kesinlikle yenileceğini düşünüyorlardı.[30] Tarihçi Benny Morris, "aslında güçlü olan taraf kazandı" diyordu fakat bu İsrail için kolay bir zafer olmamıştı. Haganah'ın (Yahudi yerleşimlerini korumak için kurulan paramiliter örgüt/ç.n.) operasyon sorumlusu Yigael Yadin,

28 Noam Chomsky, *The Fateful Triangle* (Boston: 1983), 4.

29 Elie Wiesel'in kariyeri, Holokost ile Haziran Savaşı arasındaki ilişkiyi aydınlatmaktadır. Auschwitz anılarını daha önce yayımlamış olmasına rağmen, Wiesel ancak İsrail'in zaferini öven iki ciltlik kitabından sonra kamuoyunda itibar görmüştür. (Wiesel, *And the Sea*, 16)

30 Kaufman, *Ambiguous Partnership*, 287, 306-7. Steven L. Spiegel, *The Other Arab-Israeli Conflict* (Chicago: 1985), 17, 32.

1948'in başlarında, savaşın ilk aylarında ve özellikle Mayıs'ta bağımsızlığın ilan edilmesinden sonra, İsrail'in hayatta kalma şansını "yüzde elli-elli" olarak görüyordu. Çeklerle yapılan gizli bir silah anlaşması olmasaydı, İsrail gerçekten de hayatta kalamazdı.[31] Bir yıl savaştıktan sonra, İsrail nüfusunun yüzde biri kadar, 6000 kişi kayıp verdi. O zaman, Holokost neden 1948 Savaşı'ndan sonra Amerikan Yahudilerinin gündemine gelmedi?

İsrail, bağımsızlık mücadelesi sırasında değil, 1967'de çok daha değerli olduğunu hızla kanıtladı. İsrailli ve Amerikalı liderler, İsrail'in Arap devletleriyle yapacağı bir savaşta galip geleceğini önceden biliyorlardı. İsrail, Arap komşularını birkaç gün içinde darmadağın edince bu gerçek de su yüzüne çıktı. Novick'in de belirttiği gibi, "Amerikan Yahudileri, savaştan önce İsrail adına, şaşırtıcı derecede az Holokost göndermesinde bulunmuşlardır."[32] Holokost endüstrisi ancak İsrail'in karşı konulmaz askeri üstünlüğünü sergilemesinden sonra ortaya çıkmış ve bu aşırı İsrail üstünlüğünün ortasında gelişmiştir.[33] Geleneksel yorumlama sistemleri bu anormallikleri açıklayamaz.

1973 Arap-İsrail Savaşı'nda, İsrail'in ilk başlardaki şaşırtıcı geri çekilişi ve önemli sayılara ulaşan kayıpları ile arkasından gelen uluslararası tecrit, Amerikan Yahudilerinin İsrail'in savunmasız kaldığına yönelik korkularını daha da alevlendirdi. Buna bağlı olarak, Holokost anıları sahne almaya başladı. Novick şöyle diyor: "Amerikan Yahudileri içinde, İsrail'in düştüğü savunmasızlık ve tecrit halinin, Avrupa Yahudilerinin otuz yıl önce yaşadıklarına ürkütücü biçimde benzediği

31 Benny Morris, *1948 And After* (Oxford: 1990), 14-15. Uri Bialer, *Between East and West* (Cambridge: 1990), 180-1.

32 Novick, *The Holocaust*, 148.

33 Bkz. Amnon Kapeliouk, *Israel: la fin des mythes* (Paris: 1975).

fikri hâkim olmaya başladı... Amerika'da Holokost'tan bahsetmek sadece sözde kalmadı aynı zamanda hızla kurumsallaştı da..."[34] İsrail, uçurumun kenarındaydı ve hem göreli hem de mutlak şartlar göz önüne alındığında, 1948 Savaşı'nda 1973'tekinden çok daha fazla kayıp vermişti.

Doğru, ABD ile olan müttefikliği haricinde İsrail, 1973 Ekim Savaşı'ndan sonra uluslararası alanda oldukça itibar kaybetmişti. 1956 Süveyş Savaşı'yla karşılaştırın. İsrail ve örgütlü Amerikan Yahudiliği, Sina işgalinin arifesinde Mısır'ın İsrail'in varlığını tehdit ettiğini ve İsrail'in Sina'dan tamamen çekilmesinin "İsrail'in hayati çıkarlarını ve bir devlet olarak varlığını" baltalayacağını iddia ediyordu.[35] Uluslararası kamuoyu ise her şeye rağmen geri adım atmıyordu. BM Genel Konseyi'ndeki şahane performansını anlatan Abba Eban, esefle "konuşmam coşkulu ve kesintili bir alkış almasına rağmen, oylamada karşımızda büyük bir çoğunluk olduğunu gördük" diyordu.[36] Bu sonucun ortaya çıkmasında ABD oldukça önemli bir rol oynuyordu. Eisenhower, sadece İsrail'i geri çekilmeye zorlamakla kalmamıştı. ABD'de İsrail'e olan halk desteği de "ürkütücü bir düşüş" gösteriyordu (tarihçi Peter Grose).[37] Buna karşın, 1973 Savaşı'nın hemen ardından ABD, İsrail'e muazzam bir askeri yardımda bulundu. O kadar büyük bir yardımdı ki, Amerikan kamuoyunun İsrail'i desteklediği dört yıl boyunca dahi böyle bir yardım gönderilmemişti.[38] "Amerika'da Holokost'tan bahsedilmeye..." işte böyle bir zamanda, İsrail'in 1956'dan daha az tecrit edildiği bir dönemde başlandı.

---

34 Novick, *The Holocaust*, 152.

35 Commentary, "Letter from Israel" (Şubat 1957). Süveyş krizi boyunca, Commentary, ısrarla İsrail'in "hayatta kalmasının" şansa bağlı olduğu uyarısını yapıyordu.

36 Abba Eban, *Personal Witness* (New York: 1992), 272.

37 Peter Grose, *Israel in the Mind of America* (New York: 1983), 304.

38 A.F.K. Organski, *The $36 Billion Bargain* (New York: 1990), 163-48.

Aslında, Holokost endüstrisinin tarih sahnesine çıkmasının nedeni, İsrail'in beklenmedik yenilgileri ve akabinde dışlanmaları ya da 1973 Ekim Savaşı'nın hafızalarda canlandırdığı Nihai Çözüm anıları değildir. Asıl neden, Ekim Savaşı'nda Sedat'ın gösterdiği etkileyici askeri gücün, ABD ve İsrailli politik elitleri Mısır'la bir anlaşma yapmaya ikna etmesidir. 1967 Haziranı'nda ele geçirilen Mısır topraklarının da geri verilmesini içeren bir anlaşma, artık göz ardı edilemez hale gelmişti. Holokost endüstrisi, İsrail'in müzakere kozlarını artırmak için üretimini artırdı. Asıl önemli nokta, 1973 savaşından sonra İsrail'in ABD'den yalıtılmamış olmasıdır: Bu gelişmeler, hiç bozulmadan duran ABD-İsrail ittifakı temelinde ortaya çıktı.[39] Tarihsel kayıtlar kesin olarak gösteriyor ki, eğer İsrail, Ekim Savaşı'ndan sonra gerçekten tek başına kalsaydı Amerikan Yahudi elitleri, Nazi holokostunu 1948 ya da 1956'da hatırladıklarından daha fazla hatırlamayacaklardı.

Novick, hiç de inandırıcı olmayan başka açıklamalar da yapıyor. Dindar Yahudi akademisyenlerden alıntılar yaparak, örneğin "Altı Gün Savaşı, 'Holokost ve Kefaret'e dayanan bir halk teolojisi yarattı" diyebiliyor. 1967 Haziran zaferinin "ışığı", Nazi soykırımının "karanlığını" biraz olsun aralıyor: "Tanrı'ya ikinci bir şans veriyor." Holokost, Amerika'da sadece 1967 Haziranı'ndan sonra kendini gösterebilirdi çünkü "Avrupa Yahudiliğinin imhası artık (mutlu etmeye yetmese bile yeterlidir) sona eriyordu." Yine de geleneksel Yahudi düşüncesine göre, kefareti simgeleyen Haziran Savaşı değil, İsrail'in kuruluşuydu. Holokost, neden ikinci bir kefareti beklemek zorunda kalmıştı ki? Novick'e göre, Haziran Savaşı'nda oluşan "Yahudilerin askeri kahraman imajları, daha önceleri Yahudilerin Holokost'u tartışmasını

39 Finkelstein, *Image and Reality*, bölüm 6.

engelleyen zayıf ve etkisiz kurbanlar oldukları klişesini silmeye yaramıştı."[40] Yine de, saf cesaret açısından 1948 Savaşı İsrail'in yüz akıdır. Moshe Dayan'ın "gözüpek" ve "parlak" olarak tasvir edilen 1956'daki 100 saatlik Sina kuşatması, 1967 Haziranı'nda kazanılan hızlı zaferin de müjdecisiydi. O zaman, Amerikan Yahudiliği bu "klişeleri" silmek için Haziran Savaşı'na kadar neden beklemişti?

Novick'in, Amerikan Yahudi elitlerinin nasıl olup da Nazi holokostunu bir araç haline getirdikleriyle ilgili açıklamaları ise pek inandırıcı değildir. Şu açıklayıcı paragraflara bir göz atalım:

> Amerikan Yahudi önderlerinin İsrail'in yalnızlaştırılması ve savunmasızlığının nedenlerini (bunlar, bir çare de sunabilecek nedenlerdir) düşünürlerken en çok destek alan görüş, Nazizmin Yahudilere karşı işlediği suçların anılarının silikleştiği ve Holokostu görmezden gelen yeni bir neslin ortaya çıkmasıyla İsrail'in bir zamanlar aldığı desteği kaybetmeye başladığıdır.
>
> Amerikan Yahudi örgütleri, Ortadoğu'nun yakın tarihinde yaşananları değiştirmek için hiçbir şey yapamazdı. Geleceğini belirlemekte de bir o kadar çaresizdiler. Sadece Holokost'un anılarını canlandırmaya çalışabilirlerdi. Bu nedenle, "solan anılar" açıklaması, harekete geçmek için bir araç oldu.[41]

İsrail'in 1967 sonrasında girdiği çıkmazda "solan anılar" açıklamasının "büyük destek almasının" sebebi nedir? Bu, tabii ki beklenmedik bir açıklamaydı. Novick'in kendisinin de defalarca belgelediği gibi, İsrail'e verilen desteğin ilk başlarda

40 Novick, *The Holocaust*, 149-150. Novick, Yahudi akademisyen Jacob Neusner'e göndermede bulunuyor.

41 Novick, *The Holocaust*, 153, 155.

"Nazizmin suçları" ile çok az ilgisi vardı ve bu anılar, bir şekilde, İsrail uluslararası desteğini yitirmeden çok daha önce solmaya başlamıştı.[42] Yahudi elitler İsrail'in geleceğine neden "etkide bulunamıyorlardı"? Tabii ki, heybetli bir örgütsel ağı yönetiyorlardı. "Holokost'un anılarını canlandırmak" neden tek çıkar yol olsun? İsrail ile Arap komşuları arasında "adil ve kalıcı barışı" sağlamak için İsrail'in Haziran Savaşı'nda işgal ettiği topraklardan çekilmesini isteyen uluslararası kararı (242 nolu BM Kararı) neden desteklemiyorlardı?

Daha tutarlı fakat pek de sevimli olmayan bir açıklamaya göre ise, Amerikan Yahudi elitleri Nazi holokostunu 1967 Haziranı'ndan önce ancak politik olarak kullanabildikleri zaman hatırlamışlardı. Yeni patronları İsrail, Eichmann duruşmaları boyunca Nazi holokostundan faydalanmıştı.[43]

Bunun işe yaradığının kanıtlandığını gören Amerikan Yahudiliği, Haziran Savaşı'ndan sonra Nazi holokostunu istismar etmeye başladı. Holokost, (daha önce belirttiğim gibi kullanılmıştı) ideolojik olarak bir kez biçimlendirildikten sonra, İsrail'e yönelik eleştirileri saptırmak için mükemmel bir silah olduğunu kanıtladı. Benim de bu kitapta tam olarak göstereceğim şey budur. Burada vurgulanması gereken, Holokost'un Amerikan Yahudi elitleri için de İsrail'le aynı işlevi gördüğüdür: Yüksek bahisli bir iktidar oyununda paha biçilmez bir koz.

Holokost anılarına yönelik tüm endişeler, İsrail'in kaderiyle ilgili endişelere de uyduruldu.[44] Böylece, örgütlü Amerikan Yahudiliği, Ronald Reagan'ın 1985'te Bitburg

42 A.g.e., 69-77.

43 Tom Segev, *The Seventh Million* (New York: 1993), Bölüm VI.

44 Nazi holokostundan sağ kurtulanlar hakkında duyulan endişeler de aynı şekilde yapmacıktı: 1967 Haziranı'ndan önce bir sorumluluktu, susturuldular; 1967 Haziranı'ndan sonra bir yatırımdılar ve kutsandılar.

Mezarlığı'nda yaptığı delice konuşmayı çabucak affedip unuttular. Reagan, bu mezarlıkta yatan Alman askerlerinin (içlerinde Waffen SS üyeleri de vardı) "toplama kamplarındakiler kadar Nazi kurbanı olduklarını" söylemişti. Reagan 1988'de, "İsrail'e verdiği sarsılmaz destek"ten dolayı en tanınmış Holokost kuruluşlarından biri olan Simon Wiesenthal Center'dan "Yılın Hümanisti" ödülünü aldı. 1994'te de İsrail-sonrası ADL tarafından "Özgürlük Meşalesi" ödülüyle onurlandırdı.[45]

Ancak, Peder Jesse Jackson'ın 1979'da sarfettiği "Holokost lafını duymaktan bıktım ve yoruldum" sözleri ise o kadar çabuk affedilip unutulmadı. Aslında, Amerikan Yahudi elitlerinin Jackson'a saldırıları hiç durmadı. Bunun nedeni, "antisemitik düşünceleri" değil "Filistin sorunu konusundaki düşünceleriydi" (Seymour Martin Lipset ve Earl Raab).[46] Jackson olayında, diğer bir etken de iş başındaydı: Jackson, örgütlü Amerikan Yahudiliğinin 1960'ların sonundan bu yana anlaşmazlık içinde bulunduğu yerel seçmenleri temsil ediyordu. Holokost, bu anlaşmazlıklarda bile güçlü bir ideolojik silah haline gelmişti.

Yahudi elitlerinin 1967 Haziranı'ndan sonra Holokost endüstrisine hız vermelerinin nedeni, İsrail'in sözde tecriti ve

45 *Response* (Aralık 1988). ADL ulusal direktörü Abraham Foxman, AJC eski başkanı Morris Abram, Büyük Amerikan Yahudi Örgütleri Başkanları Konseyi'nin başkanı Kenneth Bialkin ve herkesin kim olduğunu bildiği Henry Kissinger gibi tanınmış Holokost tüccarları ve İsrail destekçilerinin hepsi Bitburg ziyareti süresince Reagan'ı savundular. AJC, aynı hafta içinde, Almanya Cumhurbaşkanı Helmut Kohl'un sadık dışişleri bakanını, yıllık toplantılarından birinde onur konuğu olarak ağırladı. Aynı ruhla, Washington Holocaust Memorial Museum'dan Michael Berenbaum, Reagan'ın Bitburg gezisini ve yaptığı konuşmayı "saf Amerikan iyimserliği" olarak değerlendirdi. (Shafir, *Ambiguous Relations*, 302-4; Berenbaum, *After Tragedy*, 14)

46 Seymour Lipset ve Earl Raab, *Jews and the New American Scene* (Cambridge: 1995), 159.

zayıflığı ya da ikinci Holokost korkusu değil, ABD ile olan stratejik ittifakı ve kanıtladığı gücüydü. Novick, bilmeden de olsa, bu sonucu destekleyecek en iyi kanıtı bizlere sunuyor. Amerikan politikasının İsrail'e yaklaşımının Nazi Nihai Çözümü ile değil de güç dengeleri ile ilgisi olduğunu kanıtlamak için şöyle yazıyor: "Holokost'un Amerikan liderlerinin zihinlerinde henüz taze olduğu dönemlerde (savaşın ardından gelen ilk yirmi beş yılda) ABD, İsrail'e daha az destek oluyordu... İsrail'in zayıf ve savunmasız göründüğü günlerde değil, Altı Gün Savaşı'nda gücünü göstermesinden sonra, damla damla gelen Amerikan yardımı oluk oluk akmaya başladı".[47] Aynı argümanı Amerikan Yahudi elitleri için de kullanabiliriz.

Holokost endüstrisinin ülke içinde de kaynakları bulunuyor. Belli başlı yorumlar, bir yandan "kimlik politikaları"nın son yıllardaki ortaya çıkışını bir yandan da "mağdurlaştırma kültürünü" ele alıyorlar. Aslında, her kimlik belli bir baskı tarihiyle şekillenmiştir, Yahudiler de kendi etnik kimliklerini Holokost'ta aramaya başladılar. Ancak, Amerikan toplumu içinde mağdur olduklarını söyleyerek sızlanan gruplar içinde (Siyahlar, Latinler, Kızılderililer, kadınlar, eşcinseller) sadece Yahudiler bir mağduriyet yaşamamışlardır. Aslında, kimlik politikaları ve Holokost, Amerikan Yahudileri içinde mağdur oldukları için değil, mağdur olmadıkları için bu kadar tutmuştur.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra antisemitik engellerin hızla kalkmasıyla Yahudiler ABD'de üstünlük kurmaya başladılar. Lipset ve Raab'a göre, Yahudilerin kişi başına düşen gelirleri Yahudi olmayanların iki katıdır; en zengin kırk Amerikalıdan on altısı Yahudi'dir, bilim ve ekonomi alanında Nobel kazanan Amerikalıların yüzde 40'ı Yahudi'dir,

47 Novick, *The Holocaust*, 166.

büyük üniversitelerdeki profesörlerin yüzde 20'si; New York ve Washington'daki önemli hukuk firmalarının ortaklarının yüzde 40'ı Yahudi'dir. Liste uzayıp gidiyor.[48] Başarının önünde bir engel olmak bir yana, Yahudi kimliği başarıyı taçlandıran bir unsur haline geldi. Pek çok Yahudi'nin İsrail'i bir yük olarak gördüklerinde aralarına mesafe koymaları ve ardından bir yatırıma dönüştüğünde yeniden siyonist olmaları gibi, etnik kimliklerini bir yük olarak gördüklerinde araya mesafe koydular; bir yatırıma dönüştüğünde yeniden Yahudi oldular.

Aslında, Amerikan Yahudiliğinin dünyevi başarı hikâyesi, yeni kazandıkları Yahudi kimliğinin (belki de tek) temel ilkesini meşru kılıyordu. Yahudilerin "seçilmiş" halk olduklarına artık kim karşı çıkabilirdi? *A Certain People: American Jews and Their Lives Today* de Charles Silberman (kendisi de Yahudiliğini sonradan keşfedenlerden) bilindik coşkuyla şöyle diyor: "Yahudiler, üstün olduklarını ortaya koymasalardı, insan yerine konmayacaklardı" ve "ne kadar bastırmaya çalışsalar da, Amerikan Yahudileri için üstünlüklerini gizlemek olağanüstü zordur". Roman yazarı Philip Roth'a göre, bir Amerikan Yahudisi çocuğun mirası şudur: "Ne bir kanunlar bütünü, ne bir öğretim sistemi, ne bir dil ve nihayetinde ne de bir Tanrı... sadece bir çeşit psikoloji: O psikoloji de üç kelimeyle özetlenebilir. Yahudiler daha iyidir."[49] Biraz sonra da açıklayacağım gibi, Holokost, çok övülen dünyevi başarılarının olumsuz bir versiyonudur: "Yahudi seçilmişliği"nin tasdik edilmesine hizmet etmektedir.

1970'lere gelindiğinde antisemitizm, Amerikan yaşamının dikkat çekici özelliklerinden biri olmaktan çıkmıştı. Yine de,

48 Lipset ve Raab, *Jews*, 26-7

49 Charles Silberman, *A Certain People* (New York: 1985), 78, 80, 81.

Yahudi liderler, Amerikan Yahudiliğinin zehirli bir "yeni antisemitizm" tarafından tehdit edildiğini söyleyerek alarm zillerini çalmaya başladılar.[50] ADL'in yaptığı ("Yahudi oldukları için ölenlere" ithaf edilen) ünlü bir çalışmada ortaya sunulanlar; *Jesus Christ Superstar* adlı bir Broadway müzikali ile bir "karşıkültür" gazetesinde çıkan "Kissinger'ı soytarı bir şakşakçı, ödlek, kabadayı, yalaka, zorba, sonradan görme, şeytani bir manipülatör, kendine güveni olmayan bir züppe, karaktersiz bir iktidar dalkavuğu" olarak resmeden (sonuçta, az bile söylemişler) bir yazıdan başka bir şey değildi.[51]

Yeni bir antisemitizm üzerine uydurulan bu histeri dalgası, örgütlü Amerikan Yahudiliği için farklı amaçlara hizmet eden bir araç oldu. Gerektiğinde Amerikan Yahudilerinin sığınabileceği son yer olarak İsrail'in değerini zirveye çıkardı. Dahası, Yahudi örgütlerinin antisemitizmle mücadele adı altında düzenledikleri bağış kampanyaları, yeni insanları kendine çekiyordu.

Sartre şöyle diyordu: "Yahudi karşıtları oldukça kötü durumda, yok etmek istedikleri düşmanlarına hava kadar ihtiyaçları var."[52] Bu Yahudi örgütleri için tersi de oldukça geçerlidir. Antisemitizm kıtlığı baş gösterince, son yıllarda (özellikle ADL ve Simon Wiesenthal Center gibi) büyük Yahudi "savunma" örgütleri arasında amansız bir rekabet başladı.[53]

---

50 Novick, *The Holocaust*, 170-2.

51 Arnold Forster ve Benjamin R. Epstein, *The New Anti-Semitism* (New York: 1974), 107.

52 Jean-Paul Sartre, *Anti-Semite and Jew* (New York: 1965), 28.

53 Saidel, *Never Too Late*, 222. Seth Mnookin, "Will NYPD Look to Los Angeles For Latest Sensitivity Training?", *Forward* (7 Ocak 2000). Makalede ADL ve Simon Wiesenthal Center'in "hoşgörü" eğitim programlarının şubelerini açmak için yarıştıkları anlatılmaktadır.

Bağış toplama konusuna gelince, tesadüfe bakın ki, İsrail'in karşı karşıya kaldığı sözde tehditler de benzer bir amaca hizmet etti. Saygın İsrailli gazeteci Danny Rubinstein, bir ABD gezisinden dönerken şöyle diyordu: "Yahudi örgütlerindeki insanların çoğuna göre önemli olan şey, İsrail'in karşı karşıya olduğu dış tehlikeleri tekrar ve tekrar vurgulamaktır... Amerika'daki Yahudi örgütleri, İsrail'in sadece acımasız Arap saldırılarına uğrayan bir kurban olmasına ihtiyaç duyuyorlar. Sadece böyle bir İsrail için destek bulabilir, para toplayabilir ve bağış alabilirler... İsrail adı kullanılarak toplanan ve United Jewish Appeal in America'da biriken paraların yarısının İsrail'e değil, Amerika'daki Yahudi kurumlarına gittiğini, resmi sayımların ardından artık herkes biliyor. Bundan daha büyük ikiyüzlülük olabilir mi?" Gördüğümüz gibi, Holokost endüstrisinin "yardıma muhtaç Holokost mağdurları" istismarı, bu ikiyüzlülüğün son ve tartışmasız en çirkin ifadesidir.[54]

Ancak, antisemitizm alarmı zillerinin çalmasının altında gizli bir neden yatmaktadır. Amerikan Yahudileri büyük dünyevi başarılar kazanırken, politik olarak da yavaş yavaş sağa kaydılar. Cinsel ahlak ve kürtaj gibi sorunlarda hâlâ merkezin solunda olsalar da, Yahudiler politika ve ekonomi alanlarında gittikçe daha da muhafazakâr hale geldiler.[55] Yahudiler bu sağa dönüşü tamamlarcasına bir içe dönüş de gerçekleştirdiler. Eski yardıma muhtaç dostlarını artık

54 Noam Chomsky, *Pirates and Emperors* (New York: 1986), 29-30 (Rubinstein).

55 Bu eğilimi destekleyen yeni bir anketin sonuçları için bkz. Murray Friedman, "Are American Jews Moving to the Right?", *Commentary* (Nisan 2000). 1997'deki New York belediye seçimlerinde, önde gelen Demokratlardan Ruth Messinger, kanun ve düzen adamı olan Cumhuriyetçi Rudolph Giuliani'ye karşı yarışı kaybetti. Yahudi oylarının yüzde 75'i Giuliani'ye gitti. Yahudilerin Giuliani'ye oy vermek için hem geleneksel partilerinden hem de etnik kimliklerinden sapmaları (Messinger Yahudidir) dikkat çekicidir.

umursamayan Yahudiler, tüm kaynaklarını sadece Yahudi meselelerine aktarmaya başladılar. Amerikan Yahudiliğinin bu yeni yönelimi, Yahudilerle Siyahlar arasındaki gerilimde çok bariz bir şekilde görülebiliyordu.[56] ABD'deki kast ayrımcılığına karşı geleneksel olarak siyahlarla ittifak halinde olan pek çok Yahudi, 1960'ların sonunda Sivil Haklar ittifakını bozdu. Jonathan Kaufman'ın da belirttiği gibi, "sivil haklar hareketinin hedefleri, siyasi ve hukuki eşitlik taleplerinden, ekonomik eşitlik talebine kaymaya başlamıştı." Cheryl Greenberg de benzer şeyler söylüyor: "Sivil haklar hareketi kuzeye, bu liberal Yahudilerin yaşadığı yerlere taşındığında, entegrasyon sorunu farklı bir renk aldı. Endişelerin artık ırkçı söylemler yerine sınıfsal söylemlerle ifade edilmeye başlamasıyla Yahudiler, beyaz Hıristiyanlar okulları ve mahallelerin de yozlaşma olarak algıladıkları şeyden ne kadar hızlı kaçtılarsa, o kadar hızlı bir şekilde kapağı banliyölere attılar. Bu durumun doruk noktası ise, 1968'deki uzun süreli New York öğretmen grevidir. Grev sırasında, Yahudi yöneticilerin çoğunlukta olduğu sendikalarla Siyah toplum aktivistleri arasında okulları kapma savaşı yaşandı. Grevle ilgili yazıların çoğunda antisemitizme göndermeler vardır. Yahudi ırkçılığının patlaması ise (grevden önce de patlamak üzereydi zaten) pek hatırlanmaz. Yakın zamanlarda ise, Yahudi yayıncılar ve örgütler, pozitif ayrımcılık planlarını dağıtmak için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Önemli Yüksek Mahkeme tecrübelerinde (DeFunis *1974* ve Bakke *1978*)

56 Bu yönelim, ulusal kimliğini yitiren Orta Avrupa Yahudi liderliğinin yerini, New York Belediye Başkanı Edward Koch ve *New York Times* genel yayın yönetmeni A.M. Rosenthal gibi Doğu Avrupa kökenli sonradan görme ve şovenist liderliğin almasıyla kendini belli ediyordu. Bu bağlamda, Hannah Arendt, Henry Friedlander, Raul Hilberg ve Arno Mayer gibi Holokost dogmacılığına karşı çıkan Yahudi tarihçilerin genellikle Orta Avrupa'dan çıkması da dikkate değerdir.

görüldüğü gibi AJC, ADL ve AJ Kongresi, Yahudilerin duygularına tercüman olmuş, pozitif ayrımcılığa karşı dostane tavırlar takınmışlardır.[57]

Yahudi elitleri, kurumsal ve sınıfsal çıkarlarını saldırgan bir şekilde korumak için, yeni muhafazakâr politikalarına karşı çıkan herkesi antisemitik olarak damgaladılar. Bu nedenle ADL başkanı Nathan Perlmutter, Amerika'daki "gerçek antisemitizm"in, pozitif ayrımcılık, savuma bütçesindeki kesintiler, neo-izolasyon, nükleer güce karşı çıkmak ve hatta Seçiciler Kurulu reformu gibi "Yahudi çıkarlarını yıpratan" politik girişimler olduğunu söylüyor.[58]

Bu ideolojik saldırıda, Holokost önemli bir rol oynuyor. Açıkça görülüyor ki, tarihteki bir zulmü çağrıştırmak, günümüzde yapılacak bir eleştiriyi saptırmak için kullanılıyor. Yahudiler, pozitif ayrımcılık programlarına karşı çıkmak için, kendilerinin de geçmişte çok çektiği "kota sistemi"ni bile bir bahane olarak kullanabiliyorlar. Bunun da ötesinde, Holokost çerçevesi antisemitizmi, Yahudi olmayanların Yahudilerden mantıksız bir şekilde nefret etmeleriyle sınırlıyordu. Bu da, Yahudilere karşı duyulan düşmanlığın, gerçekten çıkar çatışmalarından kaynaklandığı olasılığının önüne geçiyordu. (Bu konuya devam edeceğiz.) Bu durumda hemen Holokost'a sığınmak, Yahudilere yapılan her eleştiriyi gayrimeşru kılmak için başvurulan bir taktik oluyordu: Bu eleştiriler sadece patolojik bir nefretten kaynaklanabilirdi.

---

57 Bkz. Jack Salzman ve Cornel West (ed.), *Struggles in the Promised Land* (New York: 1997), özellikle bölüm 6, 8, 9, 14, 15. (Kaufman 111; Greenberg 166) Tabii ki, Yahudiler arasında bu sağcılaşmaya karşı çıkan küçük bir azınlık da vardı.

58 Nathan Perlmutter ve Ruth Ann Perlmutter, *The Real Anti-Semitism in America* (New York: 1982).

Holokost'u ancak İsrail'in gücü zirveye çıktığında hatırlayan örgütlü Yahudilik gibi, İsrail de Holokost'u ancak Amerikan Yahudilerinin gücü zirveye çıktığında hatırladı. Numara şuydu: Orada ve burada, Yahudiler "ikinci Holokost"la karşı karşıyaydılar. Böylece Amerikan Yahudi elitleri, alçakça kabadayılık taslarken kahramanca pozlar verebilirlerdi. Örneğin Norman Podhoretz, 1967 Haziran Savaşı'ndan sonra, Yahudi kararlılığını vurgularken şöyle diyordu: "Herhangi bir şekilde, herhangi bir sebepten dolayı bize zarar vermek isteyen kim olursa olsun, direnin... Bundan sonra artık toprağa sımsıkı basıyoruz."[59] Baştan aşağı ABD tarafından silahlandırılmış İsrailliler, azgın Filistinlere nasıl cesurca hadlerini bildirdilerse, Amerikan Yahudileri de azgın siyahlara cesurca hadlerini bildirmişlerdi.

Kendilerini savunmaktan aciz insanlara efelenmek: Örgütlü Amerikan Yahudiliğinin cesareti işte bundan ibarettir.

59 Novick, *The Holocaust*, 173 (Poldhoretz)

II

SAHTEKÂRLAR, TÜCCARLAR VE TARİH

Saygın İsrailli yazar Boas Evron, "Holokost bilincinin" aslında "resmi ve propaganda amaçlı bir doktrinleştirme, bir dizi sloganı ve yanlış bir dünya görüşünü yansıttığını, gerçek hedefin geçmişin tam olarak anlaşılması değil, bugünün manipüle edilmesi olduğunu" söylüyor. Kendi başına, Nazi holokostu hiçbir politik amaca hizmet etmez. İsrail politikalarına destek olabileceği gibi muhalefet etmeye de kolaylıkla kayabilir. İdeolojik bir prizmadan yansıyan "Nazi zulmünün anısı" (Evron'un sözleriyle), "İsrailli liderler ve dışarıdaki Yahudilerin ellerinde güçlü bir araca dönüşmektedir."[1] Nazi holokostu, artık "Holokost" olmuştur.

Holokost'un çerçevesini iki dogma ayakta tutar: (1) Holokost, kayıtsız şartsız benzeri olmayan tarihsel bir olayı simgelemektedir; (2) Holokost, Yahudi olmayanların Yahudilere karşı duydukları mantıksız ve sonu gelmeyen nefretin doruk noktasını simgeler. Bu dogmalardan hiçbiri, 1967 Haziran Savaşı'ndan önce kamusal söylemlerde yer almıyordu ve Holokost edebiyatının merkezinde olmasına rağmen, Nazi holokostuyla ilgili gerçek akademik çalışmalarda hiçbir anlam ifade etmiyorlardı.[2] Diğer yandan, bu dogmalar Yahudilik ve siyonizm için önemli yapıtaşlarıydılar.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda, Nazi holokostu (tarihsel benzersizliğini bir kenara bırakın) sadece Yahudilere özgü bir olay olarak bile görülmüyordu.

---

1 Boas Evron, "Holocaust: The Uses of Disaster", *Radical America* (Temmuz-Ağustos 1983), 15.

2 Holokost edebiyatı ve Nazi holokostuyla ilgili akademik çalışmalar arasındaki ayrım için bkz. Finkelstein ve Birn, *Nation*, Bölüm 1, Kısım 3.

Özellikle örgütlü Amerikan Yahudiliği, bunu evrenselci (*Tanrı tarafından herkesin ayrımsız korunacağı ve istisnasız bütün insanların kurtuluşa ereceği düşüncesi/ç.n.*) bir temele oturtmak için çaba harcıyordu. Nasıl olduysa, Haziran Savaşı'ndan sonra Nazi Nihai Çözümü yeniden gündeme geldi. Jacob Neusner'e göre, "1967 Savaşı'ndan çıkan ve Amerikan Yahudiliğinin simgesi haline gelen ilk ve en önemli iddia, Holokost'un benzersiz, insanlık tarihinde emsali bulunmayan bir olay olduğuydu."[3] Tarihçi David Stannard, aydınlatıcı bir makalesinde şöyle dalga geçiyordu: "Küçük bir 'Holokost azizleri' yazarı grup, tüm enerjileri ve dini bağnazlıklarıyla Yahudilerin yaşadıklarının benzersizliğini öne sürüyorlar."[4] Son tahlilde, benzersizlik dogması hiçbir anlam ifade etmiyordu.

En temel seviyede ele alındığında, bütün tarihsel olaylar benzersizdir. Sadece zaman ve mekân farklı olabilir. Bütün tarihsel olaylar, diğer tarihsel olaylarla ortak yanlar barındırabileceği gibi, büyük farklılıklar da taşırlar.

Holokost'un farkı, benzersizliğinin mutlak doğru olarak ele alınmasıdır. Biri çıkıp, "başka hangi tarihsel olay böylesine benzersiz bir kategoride ele alınabilir" diye sorabilir tabii. Her zamanki gibi, Holokost'un ayırıcı özellikleri dışlanarak, diğer kategorilerin dışında tutulmak istenmektedir. Bir karşılaştırma durumunda ortaya çıkan pek çok ortak noktanın ise neden önemsiz sayıldığı gizemini hâlâ korumaktadır.

Tüm Holokost yazarları, Holokost'un benzersiz olduğuna inanır fakat içlerinden çok azı neden böyle olduğu konusunda hemfikirdir. Ne zaman Holokost'un benzersizliğiyle ilgili

---

3 Jacob Neusner (ed.), *Judaism in Cold War America*, 1945-1990, vii: *In the Aftermath of the Holocaust* (New York: 1993), viii.

4 David Stannard, "Uniqueness as Denial", Alan Rosenbaum (ed.), *Is the Holocaust Unique?* (Boulder: 1996), 193.

bir iddia ampirik olarak çürütülse yerini hemen başka bir iddia almaktadır. Jean-Michel Chaumont'a göre ortaya birbirini çürüten pek çok iddia çıkmaktadır: "Bilgi birikmez. Önceki iddiayı geliştirmek yerine, yeni bir iddia sıfırdan başlar."[5] Diğer bir deyişle: Benzersizlik, Holokost'un doğasında vardır; bunu kanıtlamak bir görevdir, çürütmeye çalışmak ise Holokost'u inkâr etmekle aynı şeydir. Belki de sorun kanıtta değil, önermenin kendisinde yatmaktadır. Holokost benzersiz olsa bile ne fark ederdi ki? Eğer Nazi holokostu ilk değil de dördüncü ya da beşinci felaket olsaydı, anlayışımızda ne değişirdi?

Holokost'un benzersizliği üzerine yazılan son yazı, Steven Katz'ın kaleme aldığı *The Holocaust in Historical Context*'tir. Üç cilt olarak planlanan eserin ilk cildinde Katz 5000 kitaba atıfta bulunarak tüm insanlık tarihini gözden geçiriyor ve şunu kanıtlamaya çalışıyor: "Holokost, olgusal olarak benzersizdir. Tarihte hiçbir devlet, belli bir halka mensup kadın, erkek ve çocukları yok etmek için plan yapıp bunu hayata geçirmemiştir." Katz, tezine açıklık kazandırıyor: "¢, C ile benzersizdir. c, A ve B ile ortak özellikler içerebilir. D,....X, ¤ ile ortak özellikler içerir fakat C ile içermez. Tekrar c, A, B, D,...X ve tüm ¤ ile ortak özellik içerir fakat C ile içermez. Herşey, c'nin C ile benzersiz olmasına bağlıdır... C'si olmayan bir ¥, ¢ değildir.... Tanımı gereği bu böyledir ve bu kuralı bozacak bir istisna yoktur. ¤, A, B, D'yi içerir... ¢ ile X burada ¢ gibi olabilir... Fakat benzersizlik tanımımıza

5 Jean-Michel Chaumont, *La concurrence des victimes* (Paris: 1997), 148-9. Chaumont'un "Holokost'un benzersizliği" incelemesi bir dönüm noktasıdır. Ancak temel tezi, en azından Amerika için, pek de inandırıcı değildir. Chaumont'a göre, Holokost olgusu, hayatta kalan Yahudilerin, geçmişte yaşadıklarını halka anlatmak için giriştikleri geç kalınmış çabalardan kaynaklanmaktadır. Ancak, Holokost'un sahneye çıktığı ilk zamanlarda bu Yahudilerin pek de etkili olmadıkları bilinmektedir.

göre, C içermeyen ¤, ¢ değildir. Tabii ki, toplamda ¢, C'den ibaret değildir. Fakat C olmadan ¢ de olmaz." Tercümesi şöyle: Ayırıcı bir özellik içeren tarihsel bir olay, farklı bir tarihsel olaydır. Katz, kafa karışıklığını gidermek için "olgusal olarak" kavramını "Husservari, Shutzvari, Schelervari, Heideggervari, Merleau-Pontyanvari anlamda kullanmadığını" açıklıyor. Tercümesi şudur: Katz'ın girişimi, olgusal bir anlamsızlıktır.[6] Katz'ın temel tezi için sunduğu kanıtlar geçerli olsa bile, ki değildir, kanıtlayacağı tek şey Holokost'un ayırıcı bir özelliği olduğudur. Başka türlü olsaydı ne olurdu acaba! Chaumont, Katz'in çalışmasının aslında "ideolojiyi" "bilim" kisvesi altında yutturmaya çalıştığı sonucuna ulaşıyor.[7]

Holokost'un benzersizliği ile Holokost'un mantıksal olarak anlaşılamayacağı iddiası arasında incecik bir çizgi vardır. Holokost tarihte eşi benzeri görülmemiş bir olay olsaydı, tarih-dışı olmalı, yani tarihe bakarak anlaşılması mümkün olmamalıydı. Aslında Holokost, benzersizdir çünkü açıklanamaz bir şeydir; açıklanamaz bir şeydir, çünkü benzersizdir.

Novick'in "Holokost'un kutsallaştırılması" adını verdiği bu yalanın en önde gelen satıcısı ise Elie Wiesel'dir. Novick'in doğru gözlemlediği gibi Wiesel için Holokost, geçerli bir "gizem" dinidir. Bu nedenle Wiesel, Holokost'un "karanlık içinde yol aldığını", "tüm yanıtlan geçersiz kıldığını", "ötesinde değilse bile tarihin dışında yer aldığını", bilgi ve tanımlamalara meydan okuduğunu", "açıklanamaz ve hayal edilemez olduğunu", "anlaşılamaz ve nakledilemez olduğunu", "tarihin yıkımı" ve "kozmik ölçekte bir mutasyon

6 Steven T. Katz, *The Holocaust in Historical Context* (Oxford: 1994), 28, 58, 60.

7 Chaumont, *La concurrence*, 137.

olduğunu" söyleyebilmektedir. Sadece sağ kurtulabilen rahip (sadece Wiesel diye okuyun) onun gizemine nail olabilir. Ancak, Wiesel'in de itiraf ettiği gibi Holokost, "ağza alınamaz"; "hakkında konuşamayız bile". Bu nedenle, 25.000 dolar karşılığı (artı şoförlü bir limuzin) verdiği konferanslarda Wiesel, "Auschwitz gerçeğinin sırrının sessizlikte gizli olduğunu" anlatıp durmaktadır.[8]

Bu görüşe göre, Holokost'u mantıksal olarak kavramak, onu inkâr etmektir. Mantık, Holokost'un benzersizliğini ve gizemini reddeder. Wiesel'e göre, Holokost'u, çekilen diğer çilelerle karşılaştırmak "tüm Yahudi tarihine ihanet etmektir".[9] Birkaç yıl önce, New York tabloid gazetelerinden birinin başlığa şöyle atılmıştır: "Michael Jackson, 60 Milyon 'Öteki', Nükleer Holokost'ta Öldü." Gazetenin okuyucu mektupları köşesinde Wiesel'in öfkeli bir protesto yazısı yayımlandı: "Dün yaşanan şeyi hangi cüretle Holokost'la kıyaslarsınız? Tarihte tek bir Holokost vardır..." Wiesel yeni yayımlanan hatıralarında, hayatın bazen bizimle dalga geçtiğini kanıtlarcasına, "Yirminci yüzyılda, şüphesiz iki holokost yaşanmıştır. Auschwitz ve Hiroşima!" diyen Şimon Peres'i azarlıyordu.[10] Wiesel'in diline doladığı diğer

8 Novick, *The Holocaust*, 200-1, 211-12. Wiesel, *Against Silence*, v.i, 158, 211, 239, 272 v ii, 62, 81, 111, 278, 293, 347, 371, v. lii, 153, 243. Elie Wiesel, *All Rivers Run to the Sea* (New York: 1995), 89. Wiesel'in konferans ücreti hakkındaki bilgiyi Bnai Brith Lecture Bureau'dan Ruth Wheat sağladı. Wiesel'e göre, "Kelimeler bir tür yatay yaklaşımdır, sessizlik ise size dikey bir yaklaşım sunar. Bu dikeyliğe dalarsınız." Wiesel kendi konferanslarına paraşütle mi atlamaktadır acaba?

9 Wiesel, *Against Silence*, v. iii, 146

10 Wiesel, *And the Sea*, 95. Şu haberlerle karşılaştıralım: Londra belediye başkanlığı için bağımsız olarak adaylığını koyan İşçi Partisi eski üyesi Ken Livingstone, küresel kapitalizmin, İkinci Dünya Savaşı sırasında verilen kurbanlar kadar kurban aldığını söyleyerek İngiltere'deki Yahudileri kızdırdı. "Uluslararası finans sistemi, her yıl, İkinci Dünya Savaşı'nda ölenlerden daha fazla insan öldürüyor.

bir laf da, "Holokost'un evrenselliği, onun benzersiz olmasında yatmaktadır."[11] Fakat, eğer bu kıyas kabul etmeyen ve anlaşılamaz bir benzersizlikse, Holokost'un nasıl bir evrensel boyutu olabilir ki?

Holokost'un benzersizliği tartışması kısır bir tartışmadır. Aslında, Holokost'un benzersizliği iddiaları bir çeşit "entelektüel terörizm" estirmeye başlamıştır (Chaumont). Akademik çalışmanın gerektirdiği normal karşılaştırma yöntemlerini uygulayanlar, "Holokost'u önemsizleştirdikleri" suçlamasıyla karşılaşmamak için önce binbir tane açıklama yapmak zorundadırlar.[12]

Ancak, bildiğiniz gibi Hitler, delinin tekiydi"... Parlamentonun Muhafazakâr Kanat üyelerinden John Butterfill, "Bu, Adolf Hitler'in katlettiği onca insana karşı yapılmış bir hakarettir" diyordu. Butterfill, aynı zamanda Livingstone'un küresel finans sistemiyle ilgili suçlamalarının, kesinlikle anti-semitik bir yanı olduğunu da vurguladı. (Livingstone's Words Anger Jews", International Herald Tribune, 13 Nisan 2000)

Küba Devlet Başkanı Fidel Castro, yoksulların ihtiyaçlarını görmezden gelen kapitalist sistemin düzenli olarak İkinci Dünya Savaşı'nda verilen kayıplar düzeyinde bir kayba yol açtığını söyledi. "Afrika'nın her bölgesinde karşımıza çıkan, kuraklık ve diğer felaketler nedeniyle acı çeken annelerin ve çocukların görüntüleri, bize Nazi Almanyası'nın toplama kamplarını hatırlatıyor." İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan savaş suçları mahkemeleri ile ilgili Küba lideri şunları söyledi: "Bize dayatılan ekonomik düzeni yargılayacak bir Nurenberg mahkememiz yok. Her üç yılda bir, açlık ve önlenebilir bulaşıcı hastalıklardan ölen erkek, kadın ve çocukların sayısı, İkinci Dünya Savaşı'nda ölenlerden fazladır."... New York'ta, ADL ulusal direktörü Abraham Foxman şunları söyledi: "Yoksulluk tabii ki acı verici ve hatta ölümcül olabilecek bir durumdur ancak bir Holokost ya da toplama kampı gibi de değildir." (John Rice, "Castro Viciously Attacks Capitalism", *Associated Press,* 13 Nisan 2000)

11 Wiesel, *Against Silence*, v. iii, 156, 160, 163, 177.

12 Chaumont, *La concurrence*, 156. Chaumont aynı zamanda, Holokost'un kıyas kabul etmez vahşetinin, bu vahşet suçunu işleyenlerin son derece normal oldukları iddiasıyla asla bağdaşmayacağını belirtmektedir. (310)

Holokost'un benzersizliği iddiasının alt metninde, Holokost'un benzeri görülmemiş bir vahşet olduğu yer alır. Ne kadar kötü olursa olsun, diğerlerinin çektiği hiçbir şeyle karşılaştırılamaz. Holokost'un benzersizliğini savunanlar, her zamanki gibi bu fikri reddetmektedirler fakat bu tip itirazlar samimiyet izi taşımazlar.[13]

Holokost'un benzersizliği iddiaları entelektüel açıdan kısır, ahlaki açıdan ise utanılacak şeyler olmasına rağmen hâlâ devam etmektedir. Peki, neden? Öncelikle, benzersiz çileler çekmek, benzersiz bir güç vermektedir. Jacob Neusner'e göre, Holokost'un benzersiz vahşeti, sadece Yahudileri diğerlerinden ayırmakla kalmamış aynı zamanda Yahudilere "diğerlerinin üzerinde hak sahibi olma" şansını vermiştir. Edward Alexander'a göre ise, Holokost'un benzersizliği "ahlaki bir sermayedir"; Yahudiler bu "değerli mülk" üzerinde "egemenlik iddiasında bulunmalıdırlar."[14]

Aslında, Holokost'un benzersizliği (bu "diğerleri üzerinde hak sahibi olma", bu "ahlaki sermaye") İsrail'e verilen bir armağan işlevi görmektedir. Tarihçi Peter Baldwin şöyle diyor: "Yahudilerin çektiği çilelerin benzersiz olması, İsrail'in diğer uluslar üzerinde kurduğu ahlaki ve duygusal baskıya tuz biber ekiyor."[15] Bu nedenle, Nathan Glazer'a göre Holokost, "Yahudiler, kendilerine has farklılıkları sayesinde,

13 Katz, *The Holocaust*, 19, 22. Novick şöyle diyor: "Holokost'un benzersizliğinin vurgulandığı iddiası, sistematik olarak laf salatası üreten haksız bir karşılaştırma biçimi değildir. Benzersizlik iddiasının aslında bir üstünlük iddiasından başka bir şey olduğuna inanan var mı?" Ancak, Novick'in kendisi de haksız bir karşılaştırma yapıyor. Amerika bağlamında ahlaki sorumluluktan kaçınsa da şunları söyleyebiliyor: "ABD'nin siyahlara, Kızılderililere, Vietnamlılara ve diğerlerine yaptıklarının Holokost'la karşılaştırıldığı iddiası doğrudur." (*The Holocaust*, 197, 15)

14 Jacob Neusner, "A 'Holocaust' Primer", 178. Edward Alexander, "Stealing the Holocaust", 15-16; Neusner, *Aftermath*.

15 Peter Baldwin (ed.), *Reworking the Past* (Boston: 1990), 21.

kendilerini özellikle tehdit altında görmekte ve hayatta kalmak için her şeyi yapmayı bir hak olarak değerlendirmektedirler."[16] Karakteristik bir örnek vermek gerekirse, İsrail'in nükleer silah geliştirmek konusundaki her kararı, Holokost hortlağını yeniden canlandırmaktadır.[17] Başka türlü olsaydı, İsrail nükleer silah sahibi olamayacaktı.

Başka bir unsur daha var. Holokost'un benzersizliği iddiası aslında Yahudiliğin benzersiz olduğu iddiasıdır. Yahudilerin çile çekmiş olması değil, çileyi çekenin Yahudiler olması Holokost'u benzersiz kılmaktadır. Ya da: Holokost özeldir, çünkü Yahudiler özeldir. Bu nedenle Yahudi İlahiyat Fakültesi dekanı Ismar Schorsch, Holokost'un benzersizliği iddiasını "seçilmişliğin tatsız bir dünyevi versiyonu" olarak görüp alaya almaktadır.[18] Elie Wiesel'in de Yahudilerin benzersizliğini, Holokost'un benzersizliği kadar ateşli bir şekilde savunduğunu eklemeliyiz. "Bizim her şeyimiz farklıdır." Yahudiler, "ontolojik olarak" olağanüstüdürler.[19] Yahudi olmayanların, Yahudilere karşı duydukları sonu gelmez nefretin doruğa çıktığı Holokost, sadece Yahudilerin çektikleri çileleri benzersiz kılmamış aynı zamanda Yahudilerin benzersizliğini de tasdik etmiştir.

Novick diyor ki, İkinci Dünya Savaşı boyunca ve sonrasında, "[ABD] hükümetinden hiç kimse -veya dışarıdan hiç kimse (Yahudi olsun, olmasın)- 'Yahudilerin terk edilmesi' deyimini anlayamadı."

---

16 Nathan Glazer, *American Judaism*, İkinci baskı (Chicago: 1972), 171.

17 Seymour M. Hersh, *The Samson Option* (New York: 1991), 22. Avner Cohen, *Israel and the Bomb* (New York: 1998), 10, 122, 342.

18 Ismar Schorsch, "The Holocaust and Jewish Survival", *Midstream* (Ocak 1981), 39. Chaumont da, Holokost'un benzersizliği iddiasının, sadece Yahudi seçilmişliğiyle ilgili dinsel dogma çerçevesinde anlam kazandığını belirtmektedir. *La concurrence*, 102-7, 121.

19 Wiesel, *Against Silence*, v. i, 153. Wiesel, *And the Sea*, 133.

1967 Haziran, bir dönüm noktası oldu. "Dünyanın suskunluğu, 'dünyanın umursamazlığı,' 'Yahudilerin terk edilmeleri': Bu deyimler 'Holokost söyleminin'" temellerini oluşturdu.[20]

Holokost çerçevesi, siyonist bir ilke benimseyerek, Hitler'in Nihai Çözümünü, Yahudi olmayanların Yahudi olanlara karşı duyduğu nefretin doruk noktası olarak sundu. Yahudiler, tüm Yahudi olmayanlar (ister bu suça katılsınlar ister katılmasınlar) onların ölmesini istediği için katledilmişlerdi. Wiesel'e göre, "özgür ve medeni dünya, Yahudileri 'cellatlarının ellerine' teslim etmişti. Bir tarafta cellatlar (katiller) vardı, diğer tarafta ise suskun kalanlar."[21] Yahudi olmayanlarda bir katil içgüdüsü olduğuna dair herhangi bir tarihsel kanıt yoktur. Daniel Goldhagen'in, bunu kanıtlamak için *Hitler's Willing Executioners* kitabında giriştiği yoğun çaba ise neredeyse komik bir hal almıştır.[22] Politik faydası ise tartışma götürür. Bu arada, "sonu gelmeyen antisemitizm" teorisi de aslında antisemitikleri rahatlatmıştır. Arendt'in *The Origins of Totalitarianism*'de belirttiği gibi, "Bu doktrinin antisemitikler tarafından kullanıldığı da bir gerçektir; tüm korkular için olabilecek en iyi gerekçeyi sağlamaktadır. Eğer, insanoğlunun iki bin yıldan uzun bir zamandır Yahudileri öldürmekte bu kadar ısrarlı olduğu doğruysa, o zaman Yahudi-katilliği normaldir ve hatta insan, meslek ve Yahudi nefretini tartışmaya bile gerek kalmamaktadır. Bu açıklamanın en şaşırtıcı yanı ise, bunun pek çok tarafsız tarihçi ve hatta pek çok Yahudi tarafından bile benimsenmiş olmasıdır."[23]

Yahudi olmayanların sonu gelmez nefreti şeklindeki Holokost dogması, hem bir Yahudi devletini meşrulaştırmaya

20 Novick, *The Holocaust*, 59, 158-9.

21 Wiesel, *And the Sea*, 68.

22 Daniel Jonah Goldhagen, *Hitler's Willing Executioners* (New York: 1996). Eleştirisi için bkz. Finkelstein ve Birn, *Nation*.

23 Hannah Arendt, *The Origins of Totalitarianism* (New York: 1951), 7.

hem de İsrail'e yönelik düşmanlığı artırmaya hizmet etmiştir. Yahudi devleti sadece bir sonraki kaçınılmaz antisemitik cinayetlere karşı cankurtaran olmamış; Yahudi devletine karşı girişilen her saldırının ya da savunma manevrasının bile arkasında bu cinayete meyilli antisemitizm yer almıştır. İsrail'i eleştirenlere karşı roman yazarı Cynthia Ozick'in hazırda bir cevabı bulunmaktadır: "Dünya Yahudileri silmek istiyor... Dünya her zaman Yahudileri silmek istedi."[24] Eğer, tüm dünya Yahudilerin ölmesini istiyorsa, Yahudilerin hâlâ hayatta olması ve insanlığın büyük bölümünün karşı karşıya kaldığı açlıkla boğuşmaması bir mucizedir.

Bu dogma, aynı zamanda İsrail'e kapsamlı bir yetki veriyordu: Yahudi olmayanların her zaman Yahudileri öldürmek gibi bir niyetleri olduğuna göre, Yahudilerin de kendilerini korumak adına her şeyi yapmaya hakları vardı. Yahudileri korumak adına, saldırıları ya da işkence de içerse, her şey meşru-müdafaaya girerdi. Yahudi olmayanların sonu gelmez nefretinden "Holokost dersi"ni çıkaran Boas Evron şöyle diyor: "Bu, kasıtlı olarak paranoya yaratmakla aynı şeydir... Bu kafa yapısı... Yahudi olmayanların her türlü insanlık dışı muamelesine göz yummaktadır. Yaygın efsaneye göre, 'tüm insanlar' Yahudilerin yok edilmesinde Nazilerle işbirliği yapmışlardır. Bu nedenle, diğer insanlarla olan ilişkilerinde Yahudiler için her şey mübahtır."[25]

Yahudi olmayanların antisemitizmi ve mantıksızlığı Holokost çerçevesinden sökülüp atılamaz. Goldhagen, klasik siyonistlerin de ötesine geçerek akademik olarak antisemitizmi şöyle inceliyor: "Gerçek Yahudilerin kabul etmediği bir şey, temelde, Yahudilerin yaptıklarına karşı nesnel bir

24 Cynthia Ozick, "All the World Wants the Jews Dead", *Esquire* (Kasım 1974).

25 Boas Evron, *Jewish State or Israeli Nation*, (Bloomington: 1995), 226-7.

değerlendirme içermiyor", "Yahudilerin doğasından ve yaptıklarından bağımsız." Yahudi olmayan bir ruhsal patoloji, "esas etki alanı ise akıl." Wiesel'e göre ise, "Mantık dışı iddialarla" güdülen antisemitik, "sadece Yahudilerin varlığına katlanamamaktadır."[26] Sosyolog John Murray Cuddihy ise şunları söylüyor: "Yahudilerin yaptıkları ya da yapmadıkları hiçbir şeyin antisemitizmle ilgisi yoktur. Fakat antisemitizmi, Yahudilerin antisemitizme yaptıklarını görülebileceği ya da katkılarla açıklamaya çalışmak, antisemitizmin ta kendisidir!"[27] Burada vurgulanan, tabii ki, antisemitizmin mağdur Yahudilerin kendilerine karşı işlenen suçlardan dolayı ayıplanabileceği değildir. Esas nokta, antisemitizmin, belli bir tarihsel bağlamda, çıkar ilişkilerinin karşılıklı etkileşimi ile gelişmiş olmasıdır. Ismar Schorsch'un da belirttiği gibi, "yetenekli, iyi örgütlenmiş ve büyük başarılar kazanmış bir azınlık, gruplar arasındaki gerilimden kaynaklanan çatışmalara, her ne kadar bu çatışmalar antisemitik klişelerle bezenmiş de olsa, neden olabilir."[28]

Holokost'un mantıksızlığından tümevarım yöntemiyle Yahudi olmayanların mantıksız antisemitizmine ulaşılır. Demek ki, Hitler'in Nihai Çözümü benzersiz biçimde, mantıktan yoksundur; "kendi iyiliği için şeytani özellikler taşıyordu", "amaçsız" kitlesel kıyımlar buna örnektir. Hitler'in

---

26 Goldhagen, *Hitler's Willing Executioners*, 34-5, 39, 42. Wiesel, *And the Sea*, 48.

27 John Murray Cuddihy, "The Elephant and the Angels: The Incivil Irritatingness of Jewish Theodicy", Robert N. Bellah ve Frederick E. Greenspahn (ed.), *Uncivil Religion* (New York: 1987), 24. Bu makaleye ek olarak bkz. "The Holocaust: The Latent Issue in the Uniqueness Debate", P.F. Gallagher (ed.), *Christians, Jews, and Other Worlds* (Highland Lakes, NJ: 1987)

28 Schorsch, *The Holocaust*, 39. Bu arada, Yahudilerin "yetenekli" bir azınlık oldukları iddiası da, bana göre "seçilmişliğin tatsız bir dünyevi versiyonudur."

Nihai Çözümü, Yahudi olmayanların antisemitizminin zirvesidir; bu nedenle Yahudi olmayanların antisemitizmi esasında mantıksızdır. Bu önermeler tek tek ya da hep birlikte ele alındığında, yüzeysel bir araştırmanın karşısında bile direnemezler.[29] Ancak, nasıl oluyorsa, bu argüman politik olarak hâlâ işe yarıyor.

Holokost dogması, Yahudilere mutlak bir masumluk atfederek, İsrail ve Amerikan Yahudiliğini meşru eleştirilerden bile muaf tutmaktadır. Arap düşmanlığı, Afro-Amerikan düşmanlığı: Bunlar, "temelde, herhangi bir Yahudi faaliyetinin nesnel değerlendirmesi sonucunda ortaya çıkmamışlardır" (Goldhagen).[30] Wiesel'in Yahudilere yapılanları nasıl anlattığına bakalım: "İki bin yıldır.... Hep tehdit altındaydık... Neden? Hiçbir neden yok." İsrail'e karşı Arap düşmanlığı için ise: "Kim olduğumuzu ve anavatanımız İsrail'in neyi temsil ettiğini (hayatımızın anlamı, rüyalarımızın rüyası) bildiğinden, düşmanımız bizi yok etmek istediğinde, İsrail'i yok etmeye çalışacaktır." Amerikan Yahudilerine

---

29 Bu konunun tamamen açıklığa kavuşturulması, bu makalenin çerçevesini aşar. Sadece ilk önermeye bakalım. Hitler'in Yahudilere karşı yürüttüğü savaşın, mantıksız olsa bile (ki bu da karmaşık bir konudur), benzersiz bir tarihsel olay olması bir hayli zordur. Haturlayın, örneğin Joseph Schumpeter'in emperyalizm incelemesinde ortaya koyduğu temel tez şuydu: "Savaşla ve fetihle ilgili mantıksız ya da akıldışı, tüm bu içgüdüsel eğilimler insanlık tarihinde önemli bir rol oynar. Sayısız savaş (belki de savaşların çoğu) mantıklı bir sebepten çıkmamıştır." (Josep Schumpeter, "The Sociology of Imperialism", Paul Sweezy (ed.), *Imperialism and Social Classes* [New York: 1951], 83)

30 Holokost çerçevesinden açıkça kaçınan Albert S. Lindemann'ın son anti-semitizm çalışması, şu önermeyle başlar: "Efsanenin gücü ne olursa olsun, Yahudilere karşı duyulan bireysel ya da toplu düşmanlığın tamamı, onların hayali ya da mantıksız görüşlerine ya da herhangi bir gerçeklikle bağlantısı olmayan bir izdüşüme dayanmaz. Her insan topluluğu gibi Yahudiler de, günlük yaşamlarında düşmanlığı körükleyecek şeyler yapabilirler." (*Esau's Tears* [Cambridge: 1997], xvii)

karşı Siyah düşmanlığı için: "Bizden ilham alanlar, teşekkür etmek yerine saldırıyorlar. Kendimizi çok tehlikeli bir durumun ortasında bulduk. Yine günah keçisi biziz... Siyahlara yardım ettik; her zaman yardım ettik... Siyahlar adına üzülüyorum. Bizden öğrenmeleri gereken bir şey daha var, minnettarlık. Hiç kimse minnettarlığı bizim kadar bilemez; biz sonsuza kadar minnettarız."[31] Hep suçlanırlar, hep masumdurlar: Yahudi olmanın bedeli budur işte.[32]

Yahudi olmayanların sonu gelmez nefretini simgeleyen Holokost dogması, aynı zamanda, benzersizlik dogmasını da tamamlar. Eğer Holokost, Yahudi olmayanların bin yıllık nefretinin doruğuysa, Holokost sırasında Yahudi olmayanların eziyet çekmesi tesadüfidir ve tarih boyunca Yahudi olmayanların eziyet görmesi de sadece öyle denk geldiği içindir. O zaman, nereden bakarsanız bakın, Holokost'ta Yahudilerin çektiği çileler benzersizdir.

Son olarak, Yahudilerin çektiği çileler benzersizdir çünkü Yahudiler benzersizdir. Holokost benzersizdir çünkü mantıklı değildir. Nihayetinde, onlar da insansa, en mantıksız tutkuyla hareket etmişlerdi. Yahudi olmayan dünya, haset ve kıskanç olduğu için Yahudilerden nefret etmişti: *Hınçlıydılar*. Nathan ve Ruth Ann Perlmutter'e göre antisemitizm, "Yahudilerin piyasada Hıristiyanlardan daha baskın olması sonucunda ortaya çıkan kıskançlık ve hınçtan kaynaklanıyordu... Çok sayıdaki başarısız Hıristiyan, az sayıdaki başarılı

31 Wiesel, *Against Silence*, v.i, 255, 384.

32 Chaumont, bu Holokost dogmasının, diğer suçları kabul edilebilir hale getirdiğini belirtir. Yahudilerin doğuştan masum olduklarında ısrar etmek (sadece öldürülmelerinin değil, çektikleri hiçbir çilenin herhangi bir mantıklı sebebinin olmaması)" diğer koşullarda eziyet etmenin ve öldürmenin 'normal' olduğunu varsayarak, hiçbir hoşgörü gösterilemeyecek suçlar ile 'hoşgörülebilecek' suçlar arasında fiili bir ayrım yaratır." (*La concurrence*, 176)

Yahudiye kinle bakıyordu",[33] Böylece, tersinden de olsa, Holokost, Yahudilerin seçilmiş olduklarını tasdik ediyordu. Yahudiler daha iyi ya da daha başarılıydılar. Yahudi olmayanların öfkesiyle karşılaştılar ve öldürüldüler.

Novick, bir an şunu düşünür: "Eğer, Elie Wiesel, başyorumcusu olmasa, Amerika'da Holokost'tan nasıl bahsedilirdi acaba?"[34] Cevabı bulmak zor değil: 1967 Haziranı'ndan önce, toplama kamplarından sağ kurtulan Bruno Bettelheim'in evsenselci mesajı, Amerikan Yahudileri arasında yankı uyandırmıştı. Haziran Savaşı'ndan sonra, Bettelheim yerini Wiesel'e bıraktı. Wiesel'in önemi, ideolojik olarak sağladığı faydada saklıdır. Yahudi çilelerinin benzersizliği/Yahudilerin benzersizliği, Yahudi olmayanların doğuştan suçlu olması/Yahudilerin doğuştan masum olması, İsrail'in kayıtsız şartsız savunulması/Yahudi çıkarlarının kayıtsız şartsız savunulması: Elie Wiesel demek, Holokost demektir.

Holokost dogmasının temellerini anlatan, Hitler'in Nihai Çözümü ile ilgili çalışmaların çoğu akademik olarak değersizdir. Aslında, Holokost çalışmaları alanı, sahtekârlıkla dolu olmasa da saçmalıkla tıka basa doludur.

Özellikle, bu Holokost edebiyatının geliştiği kültürel ortamı ortaya koymak gerekiyor.

İlk büyük Holokost aldatmacası, Polonya göçmeni Jerzy Kosinski'nin *Boyalı Kuş* kitabıdır.[35] Kitap, "İngilizce yazılmıştır" diye açıklıyor Kosinski, "bu yüzden, anadilin kapsadığı tüm duygusal çağrışımlardan arınmış bir şekilde, taraf-sız bir gözle yazabildim."

Aslında, onun gerçekten yazdığı bölümlerin hepsi (hâlâ çözülmemiş bir sorundur) Lehçe yazılmıştır. İkinci Dünya

33 Perlmutters, *Anti-Semitism*, 36, 40.

34 Novick, *The Holocaust*, 351n19.

35 New York: 1965. Arka planı için bkz. James Park Sloan, *Jerzy Kosinski* (New York: 1996).

Savaşı sırasında Polonya'nın kırsal kesimlerinde tek başına dolaşan bir çocuğu anlatan kitap, Kosinski'nin otobiyografisi olarak kabul edilmektedir. Aslında, Kosinski savaş sırasında ailesiyle birlikte yaşamaktadır. Kitabın ana konusu, Polonyalı köylülerin sadistçe yaptığı cinsel işkencelerdir.

Kitabı yayımlanmadan önce okuyanlar bunu bir "şiddet pornografisi" ve "sado-mazoşist şiddete takıntılı bir beynin ürünü" olarak değerlendirmişlerdir. Aslında, Kosinski anlattığı tüm patolojik olaylarda bir şeyleri anımsatmaktadır. Kitap, birlikte yaşadığı Polonyalı köylüleri kin dolu antisemitikler olarak tasvir eder. "Vurun Yahudilere, vurun piçlere!" diye bağırırlar. Aslında, Polonyalı köylüler Yahudi olduklarını bile bile ve yakalanırlarsa karşılaşacakları korkunç sonuçları hiç düşünmeden Kosinski ailesine evlerini açmışlardı.

Elie Wiesel, *New York Times Book Review*'de, *Boyalı Kuş*'un Nazi dönemi hakkındaki ithamların "en iyilerinden biri" olduğunu, "derin bir samimiyet ve duyarlılıkla yazıldığını" iddia etti. Hemen ardından Cynthia Ozick de coşkuyla "Nazi döneminden sağ kurtulan ve Holokost'a tanıklık etmiş bir Yahudi" olan Kosinski'nin özgünlüğünü "hemen" fark ettiğini açıkladı.

Kosinski'nin dört dörtlük bir edebi sahtekâr olduğu ortaya çıktıktan uzun zaman sonra, Wiesel onun "dikkate değer edebi yapıtına" övgüler düzmeye devam etti.[36]

---

36 Elie Wiesel, "Everybody's Victim", *New York Times Book Review* (31 Ekim 1965 Wiesel, All Rivers, 335. Ozick alıntısı için bkz. Sloan, 304-5. Wiesel'in Kosinski'ye duyduğu hayranlık şaşırtıcı değil. Kosinski, Holokost'un "yeni dilini" incelemek istemiş, Wiesel ise "yeni bir dil uydurmak" istemişti. Kosinski'ye göre, "olaylarla hem yorum yapılıyordu hem de olaylara bir yorum getiriliyordu." Wiesel'e göre ise, "Kelimeler arasındaki boşluk, yerle gök arasındaki boşluktan daha fazladır." Bu derinliği anlatan bir Polonya atasözü de vardır: "Yerden göğe kadar." İkisi de bu derin düşüncelerinin arasına Al-

Boyalı Kuş, Holokost'un temel kitaplarından biri oldu. En çok satanlar ve ödüllü kitaplar kervanına katıldı, sayısız dile çevrildi, lise ve üniversitelerde okunması gereken kitaplar listesine alındı. Holokost çemberini tamamlarken Kosinski kendini "tenzilatlı Elie Wiesel" olarak adlandırdı. (Wiesel'in konferans ücretini karşılayamayanlar -"sessizlik" ucuz değildir- Kosinski'ye geliyorlardı.) Sonunda, araştırmacı bir gazete tarafından maskesi düşürülen Kosinski'yi, *New York Times*, bir komünist komplosuna kurban gittiğini ileri sürerek kararlılıkla savunmaya devam etti.[37] Son yıllarda ortaya çıkan bir sahtekârlık örneği, Binjamin Wilkomirski'nin *Fragments* kitabı, *Boyalı Kuş*'un Holokost'taki itibarından

---

bert Camus'dan alıntılar serpiştirmekte bir mahsur görmemişlerdir. Bu, ancak bir şarlatanın yapabileceği bir şeydir. Wiesel, Camus'nun bir zamanlar ona "Auschwitz'den dolayı sana imreniyorum" dediğini hatırlayarak devam ediyor: "Camus, bu büyük olayı, bu gizemlerin gizemini bilmediği için kendini affedemiyordu." (Wiesel, *All Rivers*, 321; Wiesel, *Against Silence*, v.ii., 133)

37 Geoffrey Stokes ve Eliot Fremont-Smith, "Jerzy Kosinski's Tainted Words", *Village Voice* (22 Haziran 1982). John Corry, "A Case History: 17 Years of Ideological Attack on a Cultural Target", *New York Times* (7 Kasım 1982). Kosinski'nin itibarı adına, bir çeşit ölüm döşeği konuşması yaptığını da belirtmeliyiz. Maskesinin düşmesi ve intiharı arasında geçen birkaç yılda, Kosinski, Holokost endüstrisinin Yahudi olmayan kurbanları dışlamasına üzüldüğünü ifade etti. "Pek çok Kuzey Amerikalı Yahudi, bu Shoah, yani sadece Yahudilerin başına gelen bir felaket olarak algılıyor... Ancak, dünyadaki Romanların en az yarısı (insafsızca Çingene deniyor), 2.5 milyon Katolik Leh, milyonlarca Sovyet vatandaşı ve çeşitli uluslardan insan, bu soykırımın kurbanı olmuşlardır..." Aynı zamanda, tüm Yahudi "görünüşüne" rağmen "Holokost süresince" ona "kol kanat geren Lehlerin cesaretine" itibarlarını iade ediyordu. (Jerzy Kosinski, *Passing By* [New York: 1992), 165-6, 178-9) Bir Holokost konferansında, izleyicilerden biri öfkeyle Lehlerin Yahudileri kurtarmak için ne yaptığını sorduğunda, Kosinski cevabı şöyle yapıştırıyordu: "Yahudiler Lehleri kurtarmak için ne yaptı?"

açgözlülükle faydalanıyor.[38] Kosinski gibi Wilkomirski de kendisini Nazi zulmünden sağ kurtulan yalnız bir çocuk olarak tasvir eder. Dilsiz kalan çocuk bir yetimhaneyi boylar ve ardından Yahudi olduğunu keşfeder. *Boyalı Kuş* gibi, *Fragments*'ın da anlatım kurgusu basit, kısık sesli bir çocuk saflığındadır. Olayların geçtiği zaman ve yer isimleri de belirsizdir. Aynı *Boyalı Kuş* gibi, *Fragments*'ın da her bölümü, bir şiddet çılgınlığı içinde zirveye ulaşır. Kosinski, *Boyalı Kuş*'u "donmuş zihnin buzlarının çözülmesi" olarak sunarken, Wilkomirski, *Fragments*'ı "geri gelen hafıza" olarak sunar.[39]

---

38 New York: 1996. Wilkomirski'nin sahtekârlığının arka planı için bkz. Elena Lappin, "The Man With Two Heads", *Granta*, no. 66 ve Philip Gourevitch, "Stealing the Holocaust", *New Yorker* (14 Haziran 1999).

39 Wilkomirski'nin önemli "edebi" esin kaynaklarından biri de Wiesel'dir. Şu bölümleri bir karşılaştıralım: Wilkomirski: "Faltaşı gibi açılmış gözlerini gördüm ve birden anladım: Bu gözler hepsini biliyor, benim gördüğüm şeylerin hepsini gördüler, bu ülkedeki herkesten çok daha fazlasını biliyorlar. Böyle gözleri bilirdim, binlerce kez gördüm, kampta ve sonrasında. Bunlar Mila'nın gözleriydi. Biz çocuklar, birbirimize bu gözlerle ilgili her şeyi anlatırdık. O da biliyordu; gözlerimin içine ve kalbimin derinliklerine baktı."

Wiesel: "Gözler. Size onların gözlerini anlatmalıyım. Bununla başlamalıyım, her şeyden önce gözler gelir ve her şey onlarla anlaşılır. Diğer şeyler bekleyebilir. Zaten bildiğiniz bir şeyi onaylayacaklardır. Fakat gözleri yenilmez bir gerçekle parlayan gözleri yanar ve tükenmez. Onların önünde utançtan susar ve yargısına boyun eğersiniz. Artık tek isteğiniz, dünyayı onlar gibi görebilmektir. Yetişkin bir adam, bilgelik ve tecrübeyle dolu bir adam, aciz kalır ve mahvolur. O gözler size çocukluğunuzu, yetimliğinizi hatırlatır; kelimelerin gücüne olan tüm inancınızı kaybedersiniz. O gözler, kelimeleri kifayetsiz bırakır." (*The Jews of Silence* [New York: 1996], 3)

Wiesel, "gözler"e düzdüğü övgülere bir buçuk sayfa daha devam eder. Edebi mahareti, mantıktaki ustalığıyla örtüşür. Bir yerde şöyle der: "Pek çok liberalin aksine, toplu suçlara inanıyorum." Diğer bir cümlede ise; "Toplu suça inanmadığımı vurgularım." (Wiesel, *Against Silence*, v.ii, 134; Wiesel, *And the Sea*, 152, 235)

Oradan buradan aşırma bir sahtekârlık olsa da, *Fragments*, Holokost anılarının ilk örneklerinden biridir. İlk olarak toplama kamplarını ele alır. Buradaki her gardiyan, Yahudi komşularının kafataslarını zevkle ezen birer deli, sadist canavardır. Ancak, Nazi toplama kamplarıyla ilgili klasik hatıra kitapları, Auschwitz'den sağ kurtulan Dr. Ella Lingens-Reiner'le bir yerde örtüşmektedir: "Birkaç sadist vardı. Yüzde beş, belki de yüzde onu geçmez."[40] Holokost edebiyatının her yerinde yaygın bir Alman sadizmine rastlayabilirsiniz. Bu, ikili bir amaca hizmet ederek hem Holokost'un mantıksızlığının benzersizliğini hem de bu suçu işleyenlerin fanatik antisemitizmini ortaya çıkarır.

Fragments'ın özgünlüğü, Holokost süresince değil de sonrasındaki hayatı tasvir etmesindedir. İsviçreli bir aile tarafından evlat edinilen küçük Binjamin, yeni işkencelere katlanmak zorundadır. Holokost inkârcılarıyla dolu bir dünyaya hapsolmuştur. Annesi, "Unut artık, kötü bir rüya gördün, o kadar" diye bağırmaktadır. "Sadece kötü bir rüyaydı... Artık bunları düşünme." Binjamin içerler, "Bu ülkede herkes, böyle bir şeyin hiçbir zaman olmadığını, bir rüya gördüğümü ve unutmamı söyleyip duruyor. Fakat her şeyi biliyorlar!"

Hatta okulda bile, "Çocuklar beni göstererek yumruklarını sıkıyor, bağırıyorlardı: Saçmalıyor, öyle bir şey yok. Yalancı! Deli! Gerizekalı." (Bir açıdan haklılar.) Onu dövüyor, antisemitik maniler söylüyor, Yahudi olmayan tüm çocuklar zavallı Binjamin'e karşı bilenirken yetişkinler de dalga geçiyordu: "Uyduruyorsun!"

Perişan bir halde umutsuzluğa sürüklenen Binjamin, bir Holokost tezahürüyle karşılaşır. "Kamplar hâlâ orada... Sadece saklanmış ve kılık değiştirmişler. Tanınmamak için üniformalarını çıkartıp, güzel giysiler giymişler..."

40 Bernd Naumann, *Auschwitz* (New York: 1966), 91. Kapsamlı belgeler için bkz. Finkelstein ve Birn, *Nation*, 67-8.

"Onlara, Yahudi olduğuna, olabileceğine dair en ufak bir ipucu verdiğinde bunu hissederdin: Bunlar, aynı insanlar, bundan eminim. Üniformaları olmasa da, hâlâ öldürebilirler." Holokost dogmasına bir saygı duruşundan öte olan *Fragments*, dumanı tüten bir silahtır. İsviçre'de bile (savaşta tarafsız kalmıştı) Yahudi olmayanlar, Yahudi öldürmek istiyorlar.

Fragments, Holokost edebiyatının klasiklerinden biri olarak büyük itibar gördü. Bir düzine dile çevrildi ve Jewish National Book Award, Jewish Quarterly Prize ve Mémoire de la Shoah ödüllerini kazandı. Wilkomirski, belgesellerin yıldızı, Holokost konferans ve seminerlerinin açılış konuşmacısı, ABD Holokost Anısı Müzesi'nin bağış toplayıcısı olarak hızla bir poster yıldızına dönüştü.

Fragments'ı bir "küçük başyapıt" olarak tanımlayan Daniel Goldhagen, Wilkomirski'nin en önemli akademik destekçisi oldu. Raul Hilberg gibi bilgili tarihçiler ise, nasıl olduysa, *Fragments*'ı hemen sahtekârlıkla damgaladılar. Hilberg, sahtekârlığın ortaya çıkmasının ardından doğru soruyu sormayı da biliyordu: "Bu kitap, çeşitli yayınevleri tarafından bir anı kitabı olarak nasıl basılabildi? Wilkomirski, ABD Holokost Anısı Müzesi'nden ve tanınmış üniversitelerden nasıl davet alabildi? Holokost'la ilgili bir şeyi yayımlamadan önce değerlendirebilecek bir kalite kontrol düzenine nasıl sahip olmayız?"[41]

Yarı çatlak, yarı şarlatan Wilkomirski'nin tüm savaşı İsviçre'de geçirdiği ortaya çıktı. Yahudi bile değildi. Holokost endüstrisinin daha sonra yaktığı ağıtlara bir kulak verelim: Arthur Samuelson (yayıncı): "*Fragments* oldukça iyi bir kitaptır...

41 Lappin, 49. Hilberg her zaman doğru soruları sordu. Bu yüzden Holokost topluluğundan dışlanmıştır. bkz. Hilberg, *The Politics of Memory*.

Roman değilse, sahtekârlıktır. O yüzden, onu roman kategorisinde yayımlayacağım. Belki gerçek değil, o zaman bu onu daha da iyi bir yazar yapar!"

Carol Brown Janeway (editör ve çevirmen): "Eğer suçlamalar... doğru çıkarsa, o zaman mesele doğrulanabilecek gözlemlerden çıkıp üzerinde düşünülmesi gereken manevi olgular olacaktır. Gereken, ruhlarımızı kontrol etmemizdir, ki bu da imkânsızdır."

Dahası da var. Israel Gutman, bir Yad Vashem direktörüdür ve Hebrew University'de Holokost dersleri verir. Aynı zamanda Auschwitz mahkûmlarından biridir. Gutman'a göre, *Fragments*'ın sahte olup olmaması "o kadar da önemli değildir". "Wilkomirski, içten içe yaşadıklarını anlatan bir hikâye yazmıştır; buna şüphem yok... O bir sahtekâr değil. O, bu öyküyü ruhunun derinliklerinde yaşayan biri. Acısı özgündür." Bu nedenle, savaş sırasında toplama kampında ya da İsviçre'de bir dağ evinde olması önemli değildir; "acısı özgünse" Wilkomirski sahtekâr değildir: Holokost uzmanına dönen bir Auschwitz gazisi böyle buyuruyor. Diğerleri aşağılanmayı hak ediyor; Gutman'a ise sadece acıyabiliyoruz.

The New Yorker, Wilkomirski'nin sahtekârlığını ortaya çıkardığını şu başlıkla duyuruyordu: "Holokost'u Çalmak." Wilkomirski, daha dün Yahudi olmayan şeytanlarla ilgili hikâyeler anlatırken bugün kendisi de Yahudi olmayan bir şeytan olmakla suçlanıyor. Her zaman Yahudi olmayanların suçudur. Doğru, Wilkomirski Holokost geçmişini uydurmuştur fakat daha büyük bir gerçek ise Holokost endüstrisinin, ideolojik amaçlarla tarihin yanlış aktarılması sahtekârlığı üzerine kurulduğudur. Wilkomirski'nin uydurmasını ilk alkışlayanlar da bunlardır. O, keşfedilemeyi bekleyen bir Holokost "gazisidir".

1999 Ekim'inde Wilkomirski'nin Alman yayıncısı, *Fragments*'ı kitabevlerinden çekti. Onun bir Yahudi yetimi değil,

İsviçre doğumlu bir adam olduğunu, adının da Bruno Doessekker olduğunu halka açıkladı. Ayvayı yediğini anlayan Wilkomirski küstahça meydan okudu: "Ben, Binjamin Wilkomirski'yim!" Aradan bir ay geçmeden, Amerikalı yayıncı Schocken de *Fragments*'ın dağıtımını durdurdu.[42]

Şimdi de tali Holokost edebiyatına bir göz atalım. Bu edebiyatın belirleyici özelliği de "Arap bağlantısına" ayırdığı yerdir. Her ne kadar, Kudüs Müftüsü "Holokost'ta kayda değer bir rol" oynamasa da, Israel Gutman'ın editörlüğünü yaptığı dört ciltlik *Encyclopedia of Holocaust*, ona "başrolü" vermiştir. Yad Vashem'in assolisti de Müftü'dür. Tom Segev şöyle diyor: "Ziyaretçiler, Nazilerin Yahudileri yok etme planlarıyla Arapların düşmanlıkları arasında ne kadar çok ortak nokta olduğu sonucuna ulaşarak ayrılıyorlar." Tüm mezhepleri temsilen din adamlarının katıldığı bir Auschwitz anma töreninde, Wiesel sadece Müslümanların kadısının orada bulunmasına itiraz ediyor: "Kudüs Müftüsü Hacı Emin el-Hüseyni'nin, Heinrich Himmler'in arkadaşı olmasını mı anıyorduk?" Bu arada, eğer Müftü, Hitler'in Nihai Çözümü'nde çok merkezi bir yer kaplıyorsa, İsrail neden onu da Eichmann gibi yargılamamıştı acaba? Savaştan sonra hemen yan kapıda, Lübnan'da rahat rahat yaşıyordu.[43]

Özellikle 1982'de, İsrail'in Lübnan'ı talihsiz bir şekilde işgalinden sonra ve İsrail'in "yeni tarihçilerinin" resmi İsrail propagandasına yönelik bezdirici saldırılarının üzerine, çaresizlik içinde Arapları Nazizmle karalamanın yollarını aradılar. Ünlü tarihçi Bernard Lewis, antisemitizmin kısa tarihinde koca bir bölümü ve Ortadoğu'nun "son 2000 yılın kısa

42 "Publisher Drops Holocaust Book", *New York Times* (3 Kasım 1999). Allan Hall ve Laura Williams, "Holocaust Hoaxer?", *New York Post* (4 Kasım 1999).

43 Novick, *The Holocaust*, 158. Segev, *Seventh Million*, 425. Wiesel, *And the Sea*, 198

tarihi"nden üç sayfayı Arap Nazizmine ayırdı. Holokost yelpazesinin liberal kanadından Washington Holokost Anısı Müzesi'nden Michael Berenbaum, cömertlik göstererek şöyle diyordu: "İsrail'in varlığına kızan Filistinli gençlerin attıkları taşlar... Nazilerin savunmasız Yahudilere yaptıklarıyla bir değildir."[44]

En son ortaya çıkan Holokost fantezisi ise, Daniel Jonah Goldhagen'in *Hitler's Willing Executioners* kitabıdır. Yayımlandıktan sonra, birkaç hafta içinde tüm önemli düşünce dergilerinde, hakkında bir veya iki değerlendirme çıktı. *The New York Times*'ta Goldhagen'in kitabını "mihenk taşı olmayı hak eden birkaç yeni kitaptan biri" (Richard Bernstein) olarak değerlendiren yazılar çıktı. Yarım milyon kopya satan ve 13 dile çevrilen *Hitler's Willing Executioners*, *Time* dergisi tarafından "hakkında en çok konuşulan" ve yılın en iyi ikinci kurgu-dışı kitabı olarak alkışlandı.[45]

Elie Wiesel, *Hitler's Willing Executioners*'ı, "kayda değer bir araştırmaya ve sayısız belge ve gerçeğe dayanarak kanıtlar sunan, Holokost'un anlaşılması ve öğretilmesi için olağanüstü bir katkıda bulunan" bir kitap olarak ilan etti. Israel Gutman, kitabı, "Holokostla ilgili akademik çalışmaların görmezden geldiği çok önemli sorular soruyor" diyerek kutladı. Harvard Üniversitesi'nde Holokost kürsüsüne aday gösterilen ve ulusal medyada Wiesel'le birlikte çalışan Goldhagen, Holokost çemberindeki yerini hızla sağlamlaştırdı.

Goldhagen'in kitabının temel tezi, bilindik Holokost dogmasıdır: Patolojik bir nefretle beslenen Alman halkı, Hitler'in onlara verdiği Yahudi öldürme fırsatının üzerine atladı.

---

44 Bernard Lewis, *Semites and Anti-Semites* (New York: 1986), Bölüm 6; Bernard Lewis, *The Middle East* (New York: 1995), 348-50. Berenbaum, *After Tragedy*, 84.

45 *New York Times*, 27 Mart, 2 Nisan, 3 Nisan 1996. *Time*, 23 Aralık 1996.

Hebrew University'de öğretim üyesi ve Yad Vashem'in direktörlerinden, tanınmış Holokost yazarı Yehuda Bauer bile zaman zaman bu dogmayı benimser. Bauer, birkaç yıl önce suçluların zihniyetiyle ilgili şunları yazıyordu: "Yahudiler, büyük oranda, onlardan gerçekten nefret etmeyen kişiler tarafından öldürüldüler... Almanların Yahudileri öldürmeleri için onlardan nefret etmeleri gerekmiyordu." Ancak Bauer, Goldhagen'in kitabıyla ilgili son değerlendirmelerinde tam tersini savunuyordu: "En radikal canice davranışlar, 1930'lardan sonra hâkim olmaya başladı... İkinci Dünya Savaşı'nın patlamasıyla birlikte, Almanların büyük bir çoğunluğu kendilerini rejimle ve antisemitik politikalarla o kadar özdeşleştirdiler ki, yeni katil adayları bulmak o kadar da zor değildi." Bu çelişkiye Bauer'in cevabı ise şuydu: "Bu açıklamalar arasında bir çelişki göremiyorum."[46]

Hitler's Willing Executioners, akademik bir çalışma gibi görünse de, aslında sadistçe şiddetin incelenmesinden başka bir şey değildir. Goldhagen'in hararetle Wilkomirski'yi savunması da şaşırtıcı değildir: *Hitler's Willing Executioners*, dipnotlar eklenmiş *Fragments*'tır. Kaynakların büyük oranda tahrif edilmesi ve tutarsızlıklarla dolu olan *Hitler's Willing Executioners*, akademik bir değere sahip değildir. Ruth Bettina Birn ve bendeniz, *A Nation on Trial*'da, Goldhagen'in beş para etmez bir eser ortaya koyduğunu belgeledik. Bunun ardından gelen tartışmalar, Holokost endüstrisinin iç işleyişi hakkında aydınlatıcı bilgiler sunmaktadır.

---

46 Yehuda Bauer, "Reflections Concerning Holocaust History", Louis Greenspan ve Graeme Nicholson (ed.), *Fackenheim* (Toronto: 1993), 164, 169. Yehuda Bauer, "On Perpetrators of the Holocaust and the Public Discourse", *Jewish Quarterly Review*, no. 87 (1997), 348-50. Norman G. Finkelstein ve Yehuda Bauer, "Goldhagen's Hitler's Wil ling Executioners: An Exchange of Views", *Jewish Quarterly Reviews*, no. 1-2 (1998), 126.

Goldhagen'in başvurduğu arşivler hakkında dünyadaki en yetkin kişi olan Birn, önemli bulgularını ilk olarak Cambridge Historical Journal'da yayımladı. Bu iddiaları çürütmesi için derginin yaptığı daveti reddeden Goldhagen, bunun yerine Birn ve Cambridge University Press'i "ciddi iftiralarda bulunmaları" nedeniyle dava etmesi için Londra'daki güçlü bir hukuk firmasına başvurdu. Birn'ün özür dilemesini, söylediklerini geri almasını ve eleştirilerine devam etmemesini talep eden Goldhagen'in avukatları, daha sonra da "bu mektupla ilgili yapacağımız her açıklama, daha büyük zararlar doğuracaktır" diyerek tehdit ediyorlardı.[47]

Birn'ün eleştirel bulgularının *New Left Review*'de yayımlanmasından kısa bir süre sonra, Henry Holt'un yayınevi Metropolitan, bu makaleleri bir kitap olarak yayımlamaya karar verdi. Bunun üzerine *Forward*, başsayfasından bir uyarı yayımladı: "Metropolitan, İsrail Devleti'nin ünlü ideolojik muhalifi Norman Finkelstein'ın kitabını yayımlamaya hazırlanıyor." *Forward*, ABD'de "Holokost endüstrisinin" tetikçiliğini yapmaktadır. "Finkelstein'ın küstah ve önyargılı ifadelerinin arkasında antisiyonist duruşunun verdiği geri döndürülemez bir kokuşmuşluk bulunmaktadır" diyen ADL başkanı Abraham Foxman, Holt'a bir çağrıda bulunarak kitabı yayımlamamasını ister: "Asıl mesele... Goldhagen'in tezlerinin doğru olup olmaması değil... 'meşru eleştiri' ve haddini aşıp aşmadığıdır." Metropolitan yayıncılarından Sara Bershtel'in yanıtı gecikmez: "Goldhagen'in tezlerinin doğru olup olmaması... mesele tam da budur işte."

---

47 Arka plan ve sonraki paragraflar için bkz. Charles Glass, "Hitler's (un)willing executioners", *New Statesman* (23 Ocak 1998), Laura Shapiro, "A Battle Over the Holocaust", *Newsweek* (23 Mart 1998), Tibor Krausz, "The Goldhagen Wars", *Jerusalem Report* (3 Ağustos 1998). Bu ve benzeri konular için bkz. www.Norman Finkelstein.com (Goldhagen'in web sitesine de bir link vardır.)

İsrail yanlısı *New Republic*'in edebiyat editörü Leon Wieseltier, bizzat Holt'un başkanı Michael Naumann'a müracaat ediyordu: "Finkelstein'ın kim olduğunu siz bilmezsiniz. O bir zehirdir, o kendinden nefret eden iğrenç bir Yahudidir, o, ancak kayaların altında bulabileceğiniz bir şeydir." Holt'un kararını "rezalet" olarak nitelendiren Dünya Yahudi Kongresi yöneticisi Elan Steinberg de şöyle diyordu: "Çöpçü olmak istiyorlarsa, çöpçü tulumlarını giysinler."

Naumann daha sonra şöyle hatırlıyor: "İlgili kesimlerin, yayımlanacak bir kitap hakkında kamuoyu önünde bu kadar gölge düşürmeye çalışmalarına daha önce hiç rastlamamıştım." Tanınmış İsrailli tarihçi ve gazeteci Tom Segev, *Haaretz*'deki değerlendirmesinde kampanyanın "kültürel terörizme" kaydığını açıklıyordu.

Kanada Adalet Bakanlığı'nda Savaş Suçları ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar Bölümü baş tarihçisi olan Birn, daha sonra da Kanadalı Yahudi örgütlerinin saldırılarına maruz kaldı. Benim "bu kıtadaki Yahudilerin büyük bir çoğunluğu için lanetli olduğumu" iddia eden Kanada Yahudi Kongresi, Birn'ün kitaba yaptığı katkıyı da kınadı. KYK, çalışanı üzerinde baskı kurması için Adalet Bakanlığı'nı protesto etti. Yine KYK kaynaklı bir raporla Birn'ün "suçlu ırkın bir üyesi" (Birn, Almanya doğumluydu) olduğu söylendi ve hakkında resmi bir soruşturma başlatılması istendi.

Kitabın yayımlanmasından sonra bile önyargılı saldırılar durmak bilmedi. Goldhagen, tüm hayatını Nazi savaş suçlularının yargılanmasına adayan Birn'ü antisemitizme destek vermekle suçladı ve benim de, kendi ailem de dahil olmak üzere, Nazizm kurbanlarının ölmeyi hak ettiklerini düşündüğümü iddia etti.[48] Goldhagen'in Harvard Avrupa

48 Daniel Jonah Goldhagen, "Daniel Jonah Goldhagen Comments on Birn", *German Politics and Society* (Yaz 1998), 88, 91-2. Daniel Jonah

Çalışmaları Merkezi'ndeki meslektaşları, Stanley Hoffmann ve Charles Maier, kamuoyu önünde onu desteklediler.[49] Sansür suçlamalarının "uydurma haber" olduğunu açıklayan *The New Republic* "sansürcülük ile standartları korumak arasında bir fark olduğunu" belirtiyordu. *A Nation on Trial*, Raul Hilberg, Christopher Browning ve Jan Kershaw gibi önde gelen Nazi holokostu tarihçilerinden destek aldı. Yine bu akademisyenlerin hepsi Goldhagen'in kitabını kaale bile almadılar; Hilberg "değersiz" olarak nitelendirdi. Standartlar, öyle mi?

Son olarak, ortaya çıkan tabloya bir bakalım: Wiesel ve Gutman, Goldhagen'i destekliediler, Wiesel, Kosinski'yi destekledi, Gutman ve Goldhagen, Wilkomirski'yi destekledi. Noktaları birleştirin. Bu, Holokost edebiyatıdır. Bunca abartıya karşın, ABD'deki Holokost inkârcılarının, dünyanın düz olduğunu savunanlardan daha fazla bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir kanıt yok. Holokost endüstrisi tarafından seri üretime geçirilen saçmalıklar düşünüldüğünde, hâlâ birkaç şüphecinin kalması şaşırtıcıdır. Holokost'un yaygın bir şekilde inkâr edildiği iddiasının arkasında

---

Goldhagen, "The New Discourse of Avoidance", n25 (www.Goldhagen.com/nda2html)

49 Hoffmann, Goldhagen'in daha sonra *Hitler's Willing Executioners*'a dönüşecek tezi için danışmanlık yapmıştı. Akademik protokolü rezilce çiğneyen Hoffman *Foreign Affairs* için Goldhagen'in kitabı hakkında hararetli bir değerlendirme yazmakla kalmadı, aynı dergi için *A Nation on Trial* "şoke edici" olarak tanımlayarak yerden yere vurdu. (*Foreign Affairs*, Mayıs/Haziran 1996 ve Temmuz/Ağustos 1998) Maier, bir Alman web sitesinde uzun bir değerlendirme yayımladı (www2.h-net.msu.edu). Sonunda, Maier "ortaya çıkan bu durumda gerçekten tatsız olan ve kınanmayı gerektiren şeylerin" Goldhagen eleştirileri olduğunu buluyordu. Bu nedenle, Goldhagen'in Birn'e karşı açtığı davada "kötü niyet bulunduğuna dair bir kanıt" olduğunu söylüyor ve benim fikirlerimin "hayal ürünü ve kışkırtıcı spekülasyonlardan" başka bir şey olmadığını ileri sürüyordu. (23 Kasım 1997)

yatan nedeni bulmak zor değil. Tıka basa Holokost'la doldurulmuş bir toplumda, "Holokost inkârı öcüsü"nü çağırmadan daha fazla müzeyi, kitabı, eğitim müfredatını, filmleri ve programları nasıl meşrulaştırabilirsiniz? Bu nedenle, Deborah Lipstadt'in övgüyle karşılanan kitabı *Denying the Holocaust*,[50] tıpkı AJC'nin acemice hazırladığı ve yaygın bir Holokost inkârının olduğunu iddia eden anketiyle[51] aynı anda, Washington Holokost Anısı Müzesi açılmadan hemen önce yayımlandı.

Denying the Holocaust, "yeni antisemitizm" dalgasının güncellenmiş versiyonudur. Lipstadt, yaygın Holokost inkârını belgelemek için bir dizi saçma sapan yayına sarılıyor. Bunların içinde "baş yapıtı" ise, Northwestern Üniversitesi'nde elektrik mühendisliği dersleri veren ve adı sanı bilinmeyen bir yayınevi aracılığıyla *The Hoar of the Twentieth Century* (Yirminci Yüzyılın Aldatmacası) diye bir kitap bastıran, kim olduğu bilinmeyen Arthur Butz diye bir adam. Lipstadt, onun hakkındaki bölüme şu başlığı veriyor: "Hakim Anlayışa Giriş" Lipstadt gibileri de olmasa Arthur Butz'un adını kimse duymayacaktı.

---

50 New York: 1994. Lipstadt, Emory University'de Holokost kürsüsünün başkanıdır ve kısa bir süre önce ABD Holokost Anısı Konseyi'ne atanmıştır.

51 İkili olumsuz kullanan AJC anketi, kafa karışıklığına neden olmuştu: "Sizce, Nazilerin Yahudileri katletmesi mümkün müdür yoksa mümkün değil midir?" Yanıtların yüzde 22'si "Mümkündür" diyor. Soruyu doğrudan soran diğer anketlerde ise Holokost inkârcılarının oranı sıfırdır. AJC'nin en son 11 ülkede gerçekleştirdiği ankette ise, sağ kanat radikallerinin iddialarının aksine, "çok az insan Holokost'u inkâr etmiştir." (Jennifer Golub and Renae Cohen, *What Do Americans Know About the Holocaust?* [The American Jewish Committee: 1993]; "Holocaust Deniers Unconvincing-Surveys", *Jerusalem Post* [4 Şubat 2000]). Ancak, AJC'den David Harris, Kongre'de "Avrupa'da anti-semitizm" hakkında verdiği ifadede, Avrupa Sağı'nda Holokost inkârının gittikçe arttığının altını çizerken, AJC'nin kendi bulgularında halkın genelinde böyle bir eğilimin bulunmadığından hiç söz etmedi. (Dış İlişkiler Komitesi öncesi oturumlar, ABD Senatosu, 5 Nisan 2000)

Aslında, tek gerçek inkârcı Bernard Lewis'tir. Bir Fransız mahkemesi, soykırımı inkâr ettiği için Lewis'i mahkûm etmiştir. Fakat Lewis, Nazilerin Yahudilere yaptığı soykırımı değil, Birinci Dünya Savaşı sırasında Türklerin Ermenilere yaptıklarını reddetmektedir ve Lewis, İsrail yanlısıdır.[52] Dolayısıyla, bu tip inkârlar ABD'de hiçbir yankı uyandırmaz. Türkiye'nin, İsrail'in müttefiki olması her şeyi daha da kolaylaştırmaktadır. Bu nedenle, Ermeni soykırımından bahsetmek bile bir tabudur. Elie Wiesel ve Haham Arthur Hertzberg de, tıpkı AJC ve Yad Vashem gibi, Tel Aviv'de düzenlenen uluslararası bir soykırım konferansından çekilmişlerdi. Neden? Konferansa katılan akademisyenler, İsrail hükümetinin onca uyarısına rağmen, Ermenileri gündeme getirmişlerdi. Wiesel, konferansın iptal edilmesi için elinden geleni yaptı. Hatta Yehuda Bauer'e göre, insanları katılmamaları için ikna etmeye bile çalıştı.[53] İsrail'in emriyle harekete geçen ABD Holokost Konseyi, Washington Holokost Anısı Müzesi'nde Ermenilerden bahsedilmesine izin vermedi. Kongre'deki Yahudi lobiciler de Ermeni soykırımı için bir anma günü yapılmasına engel oldular.[54]

Toplama kamplarından sağ kurtulan birinin ifadesine kuşkuyla bakmak, Yahudi işbirlikçilerin oynadıkları rolü ortaya

---

52 Bkz. "France Fines Historian Over Armenian Denial", *Boston Globe* (22 Haziran 1995), ve "Bernard Lewis and the Armenians", *Counterpunch* (16-31 Aralık 1997).

53 Israel Charny, "The Conference Crisis. The Turks, Armenians and the Jews", *The Book of the International Conference on the Holocaust and Genocide. Book One: The Conference Program and Crisis* (Tel Aviv: 1982). Israel Amrani, "A Little Help for Friends", *Haaretz* (20 Nisan 1990) (Bauer). Wiesel'in tuhaf açıklamasına göre, konferanstan "Ermeni konuklarımızı rencide etmemek için" ayrılmıştı. Muhtemelen konferansı iptal etmeye çalışmış ve diğerlerini de Ermenilere hoşgörülü davranmamaları için uyarmıştı. (Wiesel, *And the Sea*, 92)

54 Edward T. Linenthal, *Preserving Memory* (New York: 1995), 228ff., 263, 312-13.

çıkarmak, Almanların Dresden'in bombalanması sırasında eziyet çektiğini ya da İkinci Dünya Savaşı'nda Almanya dışında başka bir devletin suç işlediğini söylemek... Lipstadt'a göre bunların hepsi Holokost inkârının kanıtlarıdır.[55] Wiesel'in Holokost endüstrisinden nemalandığını söylemek hatta bunu sorgulamak bile Holokost inkârı sayılmaktadır.[56]

Lipstadt'a göre, en "sinsi" Holokost inkârı, "ahlaksız denklikler kurmaktır": Bu da, Holokost'un benzersizliğini inkâr etmektir.[57] Bu tezle ilgi çekici imalar da yok değildir. Daniel Goldhagen, Kosova'daki Sırp faaliyetlerini şöyle tanımlıyor: "Özünde, Nazi Almanyası'nda yapılanlarla sadece derece farkı var."[58] Bu da, Goldhagen'in "özünde" bir Holokost inkârcısı olmasına yeter. Aslında, siyasi yelpazede, İsrailli yorumcular içinde, Kosova'daki Sırpların yaptıklarıyla, 1948'de İsraillilerin Filistinlilere yaptıklarını karşılaştıranlar da vardı.[59] Goldhagen'in hesaplarına göre, İsrail Holokost yapmış oluyor. Artık, Filistinliler bile bunu iddia etmiyorlar.

Politikaları ya da yazarlarının güdüleri ne kadar aşağılık olsa da, tüm revizyonist edebiyatı çöpe atamayız. Lipstadt, David Irving'i "Holokost inkârının en tehlikeli sözcülerinden biri" olarak damgalıyor (Irving, Lipstadt'in bu ve benzeri iddiaları nedeniyle Londra'da açtığı iftira davasını kaybetti). Fakat, Hitler hayranlığı ve Alman nasyonal sosyalizmine duyduğu sempatiyle tanınan Irving'in, yine de, Gordon Craig'in

55 Lipstadt, *Denying*, 6, 12, 22, 89-90.

56 Wiesel, *All Rivers*, 333, 336.

57 Lipstadt, *Denying*, bölüm 11.

58 "A New Serbia", *New Republic* (17 Mayıs 1999).

59 Bkz. Meron Benvenisti, "Seeking Tragedy", *Haaretz* (16 Nisan 1999), Zeev Chafets, "What Undergraduate Clinton Has Forgotten", *Jerusalem Report* (10 Mayıs 1999), Gideon Levi, "Kosovo: It is Here", *Haaretz* (4 Nisan 1999). (Benvenisti, Sırplarla İsraililer arasındaki karşılaştırmayı 1948 Mayısı sonrasıyla sınırlıyor.)

de belirttiği gibi, İkinci Dünya Savaşı'yla ilgili bilgi dağarcığımıza "hayati" bir katkı yaptığın unutmayalım. Nazi holokostuyla ilgili önemli çalışmasıyla hem Arno Mayer hem de Raul Hilberg, Holokost inkârcısı yayımlara atıfta bulunurlar. Hilberg şöyle diyor: "Bu insanlar konuşmak istiyorlarsa, bırakın konuşsunlar. Bu sadece, bizim daha önceden mutlak doğru olarak değerlendirdiğimiz şeyleri yeniden gözden geçirmemize yol açar. Bu da bizim için faydalı bir şeydir."[60]

Her yıl düzenlenen Holokost'u Anma Günleri ulusal bir olaydır. 50 eyalet de genellikle yasama mercilerinde gerçekleştirilen anma törenlerine destek verir. Holokost Örgütleri Birliği, ABD'de yüzün üzerinde Holokost kuruluşu olduğunu bildiriyor. Yedi büyük Holokost müzesi, Amerika'nın çeşitli yerlerine dağılmıştır. Tüm bu müzelerin merkezinde ise Washington'daki ABD Holokost Anısı Müzesi yer alır.

İlk soru şudur: Neden ülkenin başkentinde, federal olarak himaye altına alınmış ve finansman sağlanmış bir Holokost müzemiz var? Amerikan tarihinde işlenen suçların anıldığı herhangi bir müze yokken, Washington'da böyle bir müzenin bulunması yersiz değil midir? Bir düşünün; Almanya, Berlin'de bir ulusal müze açıp Nazi soykırımını değil

60 Arno Mayer, *Why Did the Heavens Not Darken?* (New York: 1988). Christopher Hitchens, "Hitler's Ghost", *Vanity Fair* (Haziran 1996 (Hilberg). Irving hakkında daha dengeli bir değerlendirme için bkz. Gordon A. Craig, "The Devil in the Details", *New York Review of Books* (19 Eylül 1996). Irving'in, Nazi holokostuyla ilgili iddialarını "aptalca ve kolaylıkla çürütülebilecek" iddialar olarak gören Craig yine de şöyle devam ediyor: "Nasyonal Sosyalizmi, bu alandaki pek çok akademisyenden daha iyi biliyor. 1933-1945 yılları arasını araştıran öğrenciler, bir araştırmacı olarak enerjisine ve yayımlarının kapsamı ve sağlamlığına çok şey borçlular... *Hitler's War* kitabı... İkinci Dünya Savaşı'nı Almanların gözünden anlatan en iyi kitap olmayı sürdürüyor... Bunu araştıran tüm öğrenciler için bir başucu kitabıdır... David Irving gibi insanlar, tarihsel çalışmalarda yeri doldurulamaz insanlardır ve onun görüşlerini göz ardı etmeye kalkışmamalıyız."

de Amerika'daki köleliği ve Kızılderililerin katlini anmaya kalksa, buradan onları ikiyüzlülükle suçlayacak feryatlar nasıl yükselirdi.[61]

Holokost müzesinin tasarımcısı şunları yazıyor: "Herhangi bir telkinden veya duygu ve izlenimlerin manipüle edilmesinden itinayla kaçınmaya çalıştım." Yine de, müze baştan aşağı politikaya batmış durumdadır.[62] Seçimler ufukta görünmeye başlayınca Jimmy Carter, Filistinlilerin "meşru haklarının" Başkanlık düzeyinde tanınmasına öfkelenen Yahudi bağışçıların ve seçmenlerin gönlünü almak için bu müze projesine girişmişti. Büyük Amerikan Yahudi Örgütleri Başkanları Konferansı başkanı Haham Alexander Schindler, Carter'ın Filistinlilerin insan olduğunu açıklamasını "şoke edici" bir girişim olarak değerlendirmişti. Carter, müze planlarını Başbakan Menachem Begin'in Washington ziyareti sırasında açıkladı. Bu esnada, Kongre'de de Yönetim'in Suudi Arabistan'a satmak istediği silahlarla ilgili hararetli bir tartışma yaşanıyordu. Müzeyle birlikte başka politik meseleler de gündeme geldi. Avrupa antisemitizminin Hıristiyan temellerini gizleyerek, çok büyük bir seçmen kitlesinin tepkilerini de dindirmiş oldu. Savaştan önceki ayrımcı ABD göçmenlik kotaları uygulaması sineye çekildi, toplama kamplarının dağıtılmasında ABD'nin oynadığı rol abartıldı ve savaşın sonunda Nazi savaş suçlularının ABD'de kitleler halinde istihdam edilmesi sessizce geçiştirildi. Müzenin verdiği esas mesaj, "bırakın böyle kötü şeyler

61 1984 ve 1994'te Washington'da bir ulusal Afro-Amerikan müzesi açma girişimlerinin nasıl sabote edildiği için bkz. Fath Davis Ruffins, "Culture Wars Won and Lost, Part II: The National Afrikan-American Museum Project", *Radical History Review* (Kış 1998). Kongre'ye yapılan başvurular, sonunda Kuzey Carolina senatörü Jesse Helms tarafından hasıraltı edildi. Washington Holokost müzesinin yıllık bütçesi 50 milyon dolardır ve bunun 30 milyonu federal bütçeden sağlanır.

62 Bkz. Linenthal, *Preserving Memory*; Saidel, *Never Too Late*, özellikle bölüm 7, 15. Tim Cole, *Selling the Holocaust* (New York: 1999), Bölüm 6.

yapmayı 'biz' bunları aklımızın ucundan bile geçiremeyiz"-dir. Michael Berenbaum, müze için hazırlanan el kitabında şöyle diyor: "Holokost, Amerikan ruhuna temelden terstir. Holokost'ta, temel Amerikan değerlerinin hepsinin çiğnendiğini görüyoruz." Holokost müzesi, siyonist bir ders de veriyor: İsrail, "Nazizme verilecek en uygun cevaptır." O sırada ekrandaki görüntüde Holokost'tan sağ kurtulan Yahudiler, Filistin'e girmeye çalışıyorlar.[63]

Politika, aslında daha müzenin eşiğinden adım atmadan başlıyor. Müze, Raoul Wallenberg Meydanı'nda. İsveçli bir diplomat olan Wallenberg, binlerce Yahudiyi kurtardığı ve ardından soluğu bir Sovyet hapishanesinde aldığı için onurlandırılmış. Arkadaşı İsveçli Kont Folke Benadotte ise, o da binlerce Yahudiyi kurtarmasına rağmen bu onura layık görülmemişti. Hatta, İsrail eski Başbakanı Yitzhak Shamir, fazla "Arap yanlısı" olduğu için suikastle öldürülmesi emrini vermişti.[64]

---

63 Michael Berenbaum, *The World Must Know* (New York: 1993), 2, 214. Omer Bartov, *Murder In Our Midst* (Oxford: 1996), 180.

64 Ayrıntılar için bkz. Kati Marton, *A Death in Jerusalem* (New York: 1994), bölüm 9. Wiesel, anılarında, Beradotte'nin gerçek suikastçısı Yehoshua Cohen'in efsanevi "terörist" geçmişini hatırlıyor. Terörist kelimesinin tırnak içinde verildiğine dikkat edin. (Wiesel, *And the Sea*, 58) New York Holokost Müzesi de bir o kadar politikaya batmış durumdadır (hem Belediye Başkanı Ed Koch hem de Vali Mario Cuomo, Yahudilerin oylarına ve paralarına gözlerini dikmişlerdi). Müze, en başından beri inşaat mühendislerinin ve yatırımcıların elinde oyuncak olmuştu. Hatta bir ara, inşaat mühendisleri civardaki lüks binaların değerini düşüreceğinden korkarak müzenin ismindeki "Holokost" kelimesini çıkarmayı bile düşünmüşlerdi. Kimi şakacılar da, binanın isminin "Treblinka Kuleleri", etrafındaki caddelerin ise "Auscwitz Caddesi" ve "Birkenau Bulvarı" olarak değiştirilmesi gerektiğini söyleyip dalga geçiyorlardı. Müze, hüküm giymiş bir Nazi savaş suçlusuyla işbirliği yaptığı ortaya çıkan J. Peter Grace'den bile mali destek almıştı. Müzenin galası da The Hot Rod'da yapıldı: "New York Holokost Anısı Komisyonu, sizleri Rock and Roll dolu bir geceye davet ediyor." (Saidel, *Never Too Late*, 8, 121, 132, 145, 158, 161, 191, 240)

Holokost müzesi politikalarının düğüm noktası, kimin anılacağıdır. Holokost'un tek kurbanı Yahudiler miydi yoksa Nazi katliamından nasibini alan diğerleri de kurban olarak sayılabilir miydi?[65] Müzenin planlanma aşamaları boyunca, Elie Wiesel (Yad Vashem'den Yehuda Bauer'le birlikte) sadece Yahudilerin anılması için bir kampanya yürüttü. "Holokost döneminin tartışılmaz uzmanı" olarak tescil edilen Wiesel, Yahudi kurbanların daha üstün olduğunu azimle savundu. "Her zamanki gibi, Yahudilerle başladılar" teranesini tutturmuştu artık. "Her zamanki gibi, sadece Yahudilerle yetinmediler."[66] Ancak, ilk politik kurbanlar Yahudiler değil, komünistlerdi ve Nazizmin ilk soykırım kurbanları yine Yahudiler değil, engellilerdi.[67]

---

65 Novick bunu, "6 milyona" karşı "11 milyon" ihtilafı olarak adlandırıyor. Yahudi olmayan 5 milyon sivilin öldürüldüğü iddiasının babası, ünlü "Nazi avcısı" Simon Wiesenthal'dir. Novick, şöyle yazıyor: "Tarihsel olarak hiçbir anlam ifade etmiyor. Beş milyon hem çok düşük (Üçüncü Reich tarafından öldürülen, Yahudi olmayan tüm siviller açısından) hem de çok yüksek (Yahudiler gibi öldürülmesi planlanan, Yahudi olmayan gruplar açısından) bir rakamdır." Ardından aceleyle şunları ekliyor: "Burada söz konusu olan rakamlar değil tabii ki, 'Holokost' dediğimiz zaman ne demek istediğimiz önemli." Gariptir, bu ikazı yaptıktan sonra Novick, sadece Yahudilerin anılmasını destekliyor. 6 milyon insan "belirli ve mutlak bir şeyi tanımlarken" 11 milyon insan "kabul edilemeyecek bir duygu sömürüsü" oluyor. (Novick, The Holocaust, 214-26)

66 Wiesel, *Against Silence*, v. iii. 162, 166.

67 Engellilerin Nazizmin ilk soykırım kurbanları olmalarıyla ilgili bkz. Henry Friedlander, *The Origins of Nazi Genocide* (Chapel Hill: 1995). Leon Wieseltier'e göre, Auschwitz'de eziyet çeken Yahudi olmayanlar "Yahudiler için icat edilen bir ölümü tatmışlardır... diğerleri için tasarlanmış bir çözümün kurbanı olmuşlardır" (Leon Wieseltier, "At Auschwitz Decency Dies Again", *New York Times* [3 Eylül 1989]). Ancak, sayısız akademik çalışma gösteriyor ki, daha sonra Yahudilere de uygulanan bu öldürme yöntemleri aslında engelli Almanlar için icat edilmişti; Friedlander'in çalışmasına ek olarak bkz. Michael Burleigh, *Death and Deliverance* (Cambridge: 1994).

İlk önce Çingenelerin soykırıma uğradığının bilinmesi, Holokost Müzesi'nin önündeki en büyük engellerden biriydi. Naziler sistematik olarak, yaklaşık yarım milyon Çingene öldürmüşlerdi. Bu da, Yahudilerin verdiği kayba aşağı yukarı denk bir rakamdır.[68] Yehuda Bauer gibi Holokost yazarları, Çingenelerin Yahudiler kadar soykırıma kurban gitmediklerini söyleyip durdular. Henry Friedlander ve Raul Hilberg gibi saygın tarihçiler ise, bunun aksini savunuyor.[69]

Müzenin Çingene soykırımını marjinalleştirmesinin arkasında çeşitli nedenler yatıyordu. İlki: Bir Çingenenin canıyla bir Yahudinin canı karşılaştırılamaz. ABD Holokost Anısı Konseyi'nde Çingenelerin de temsil edilmesi çağrısıyla "aptalca" diyerek dalga geçen icra kurulu başkanı Haham Seymour Siegel, Çingenelerin bir halk olarak "var olduklarından" bile şüphe ettiğini söylüyordu: "Çingenelerin de tanındığını ve bilindiğini gösteren bir şey olması gerekir... tabii böyle bir halk varsa." Ancak, nasıl olduysa, "Nazilerin eziyetine uğrayan bir unsur daha vardı" deme nezaketini gösteriyor. Edward Linenthal, Çingene temsilcilerin konseyde derin bir şüpheyle karşılandığını hatırlıyor: "Romanların da müzeye katılmasının, bazı konsey üyelerinde, utanç duyulan

68 Katledilen Çingenelerin tahmini rakamları için bkz. Guenter Lewy, *The Nazi Persecution of the Gypsies* (Oxford: 2000), 221-2.

69 Friedlander, *Origins*: "Yahudilerin yanı sıra, Naziler Avrupa Çingenelerini de öldürdüler. "Kara-derili" bir ırk grubu olarak tanımlanan Çingene erkek, kadın ve çocuklar, Nazi soykırımının kurbanı olmaktan kurtulamadılar... Nazi rejimi, sistematik olarak sadece üç insan grubunu öldürdü: Engelliler, Yahudiler ve Çingeneler" (xii-xiii). (Friedlander, birinci sınıf bir tarihçi olmasının yanında aynı zamanda bir Auschwitz gazisidir.) Raul Hilberg, *The Destruction of the European Jews* (New York: 1985) (üç cilt), v. iii, 999- 1000. Wiesel anılarında, her zamanki açık sözlülüğüyle, başkanlığını yaptığı Holokost Anısı Konseyi'nde hiçbir Çingene temsilcisi olmamasından dolayı hayal kırıklığına uğradığını yazıyor. Birini atamak sanki babamın elindeydi. (Wiesel, *And the Sea*, 211)

bir akrabanın aileye dönerek verdiği huzursuzluk hissini yaşattığı çok açıktı."[70]

İkincisi: Çingene soykırımının kabulü, Holokost üzerindeki Yahudi tekelinin büyük oranda kaybedilmesi ve buna bağlı olarak da Yahudilerin "ahlaki sermayesinin kaybı" anlamına geliyordu. Üçüncüsü: Eğer Naziler Çingeneleri ve Yahudileri benzer şekilde katlettilerse, Holokost'u Yahudi olmayanların Yahudilere karşı duydukları sonu gelmez nefretin doruğu olarak tanımlayan dogmanın savunulacak yanı kalmayacaktı. Keza, Yahudi soykırımının fitilini Yahudi olmayanların kıskançlıkları ateşlediyse, aynı kıskançlık Çingene soykırımına da yol açmış olabilir miydi? Müzenin daimi sergisinde, Nazizmin Yahudi olmayan kurbanları, sadece sembolik olarak yer bulabiliyorlar.[71]

Son olarak, Holokost müzesinin politik gündemi, İsrail-Filistin çatışmasıyla şekillenmektedir. Walter Reich, Müze'nin direktörü olmadan önce, Joan Peters'in siyonist sömürgeleştirmeden önce Filistin'in tam anlamıyla bomboş bir yer olduğunu iddia eden *From Time Immortal* isimli sahtekârlığına övgüler düzen bir yazı yazmıştı.[72] Artık Amerika'nın uysal bir müttefiki olan Yaser Arafat'a müzeyi ziyaret etmesi için davet göndermeyi reddeden Reich, Dışişleri Bakanlığı'nın da baskısıyla istifaya zorlandı. Direktör yardımcılığı önerilen

70 Linenthal, *Preserving Memory*, 241-6, 315.

71 New York Holokost Müzesi'nin "Yahudi merkezli eğilimleri" (Saidel) daha çok dile getirilse de -Nazizmin Yahudi olmayan kurbanları, buranın "sadece Yahudiler için" olduğunu çok önceden fark etmişlerdi- Komisyon'un Holokost'ta Yahudiler dışında da insanların öldüğüne dair en ufak bir iması bile Yehuda Bauer'i öfkelendirmeye yetmişti. Bauer, Komisyon üyelerine yazdığı mektupta tehditler savuruyordu: "Bu durum hızla ve köklü bir şekilde değişmezse, her kamusal platformda, elime geçen her fırsatı bu rezil fikre saldırmak için kullanacağım." (Saidel, *Never Too Late*. 125-6, 129, 212, 221, 224-5)

72 Bkz. Finkelstein, *Image and Reality*, bölüm 2.

Holokost ilahiyatçısı John Roth da, geçmişte yaptığı İsrail eleştirileri nedeniyle istifaya zorlandı. Daha önceden onaylanan bir kitabın, içinde İsrail'i eleştiren ünlü bir İsrailli tarihçi olan Benny Morris'ten bölümler bulunduğu için reddedilmesini savunan müze müdürü Miles Lerman oldukça açıklayıcıdır: "Bu müzeyi İsrail'in aleyhinde konumlandırmak, tasavvur dahi edilemez."[73]

İsrail'in 1996'da Lübnan'a düzenlediği dehşet verici saldırıların doruğa tırmandığı ve Kana'da yüzlerce sivilin hayatını kaybettiği katliamın arifesinde, *Haaretz* köşe yazarı Ari Shavit, İsrail'in cezalandırılma korkusu olmadan hareket edebileceğini söylüyordu: "Bizim ADL'miz... Yad Vashem'imiz ve Holokost Müzemiz var."[74]

---

73 "ZOA Criticizes Holocaust Museum's Hiring of Professor Who Compared Israel to Nazis", *Israel Wire* (5 Haziran 1998). Neal M. Sher, "Sweep the Holocaust Museum Clean", *Jewish World Review* (22 Haziran 1998). "Scoundrel Time", *PS-The Intelligent Guide to Jewish Affairs* (21 Ağustos 1998). Daniel Kurtzman, "Holocaust Museum Taps One of Its Own for Top Spot", *Jewish Telegraphic Agency* (5 Mart 1999). Ira Stoll, "Holocaust Museum Acknowledges a Mistake", *Forward* (13 Ağustos 1999).

74 Noam Chomsky, *World Orders Old and New* (New York: 1996), 293-4 (Shavit).

ÇİFTE VURGUN III

"Holokost'tan sağ kurtulanlar" terimi, ilk olarak, sırasıyla Yahudi gettolarının, toplama kamplarının ve çalışma kamplarının benzersiz travmasını yaşayanlar için kullanılmıştı. Savaşın sonunda Holokost'tan sağ kurtulanların yaklaşık olarak 100.000 kişi olduğu varsayılıyordu.[1] Şu anda, hayatta kalanların sayısı bu rakamın dörtte birini geçmez. Kamplara dayanmış olmak, şehit olmak kadar değerli hale gelince, savaş sırasında başka yerlerde olan Yahudiler de kendilerini kamptan sağ kurtulanlar arasında göstermeye başladılar. Bu yalan beyanların arkasındaki diğer bir güçlü unsur da, maddi çıkarlardır. Savaş sonrası kurulan Alman hükümeti, gettolarda ya da kamplarda tutulan Yahudilere tazminat ödedi. Pek çok Yahudi, hak sahibi olabilmek için geçmişlerinde tahrifat yaptılar.[2] Annem artık dayanamazdı: "Eğer sağ kurtulduğunu iddia eden herkes doğru söylüyorsa, o zaman Hitler kimleri öldürdü?"

Aslında, pek çok akademisyen, mağdurluk ifadelerinin güvenilirliğinden şüphe ediyorlardı. Hilberg, "Kendi çalışmalarımda keşfettiğim hataların büyük çoğunluğu bu ifadelere dayandırılabilir" diyordu. Hatta Holokost endüstrisinin içinden bile, Deborah Lipstadt gibi bu durumu alaya alanlar çıkabiliyordu: Holokost'tan sağ kurtulanların çoğu, Auschwitz'de bizzat Josef Mengele tarafından sorgulandığını iddia ediyordu.[3]

1 Henry Friedlander, "Darkness and Dawn in 1945: The Nazis, the Allies, and the Survivors US Holocaust Memorial Museum, 1945-the Year of Liberation" (Washington: 1995), 11-35.

2 Bkz. Segev, *Seventh Million*, 248.

3 Lappin, *Man With Two Heads*, 48. D.D. Guttenplan, "The Holocaust on Trial", *Atlantic Monthly* (Şubat 2000), 62 (Lipstadt'ın mağdurların ifadesinden şüphe duymakla Holokost'u inkâr etmeyi aynı kefeye koyduğu yazısı için yukarıdaki metne bakınız).

Hafızalarının zayıf olmasının dışında, kimi Holokost gazilerinin ifadelerinde şüphe duymak için başka nedenler de bulunabilir. Bu gaziler artık saygı duyulan dünyevi azizler oldukları için, hiç kimse onları sorgulamaya cüret edemez. Akla hayale sığmaz iddialarına bir yorum bile yapılamaz. Elie Wiesel, övgüyle karşılanan hatıratında eski günleri anlatırken, Buchenwald'dan kurtulduğunda ve daha on sekiz yaşındayken, "*Saf Aklın Eleştirisi*'ni -Gülmeyin!- Yidiş dilinde (*Alman Yahudilerinin konuştukları dil /ç.n.*) okudum" diyor. Wiesel'in, "O zamanlar Yidiş grameri hakkında tamamen cahildim" açıklaması bir yana, *Saf Aklın Eleştirisi* Yidiş diline çevrilmemişti bile. Karmaşık ayrıntıları hatırlamakta da Wiesel'in üstüne yoktur: "Gizemli bir Talmud ilahiyatçısının Macarcayı iki haftada sökmesi, beni çok şaşırtmıştı." Wiesel, haftalık bir Yahudi dergisine, kitaplarını "içinden bağırarak" sessizce okurken "sık sık sesinin kısıldığını" söylüyordu. Bir *New York Times* muhabirine de bir zamanlar Times Meydanı'nda kendisine bir taksinin nasıl çarptığını anlatıyor: "Bir blok boyunca uçtum. Taksi bana 45. Cadde ile Broadway'in köşesinde çarptı, ambulans beni 44. Cadde'den topladı." "Benim söylediğim doğrular cilasızdır", diye iç çekiyor Wiesel, "Başka türlüsünü yapamam ki."[4]

Son yıllarda, "Holokost gazisi" terimi yeniden tanımlandı ve sadece sağ kurtulanlar değil Nazilerden kaçabilenler de bu tanıma dahil edildi. Bunların içine, Nazilerin Polonya'yı işgal etmesinin ardından Sovyetler Birliği'ne mülteci olarak sığınabilen 100.000 Polonyalı Yahudi de giriyordu. Ancak, tarihçi Leonard Dinnerstein şöyle diyor: "Toplama kamplarından sağ kurtulanlar yaşayan ölüler gibi görünürlerken, Rusya'da yaşayanlara ülkenin diğer vatandaşlarından farklı

4 Wiesel, *All Rivers*, 121-30, 139, 163-4, 201-2, 336. *Jewish Week*, 17 Eylül 1999. *New York Times*, 5 Mart 1997.

bir muamele yapılmadı."[5] Bir Holokost web sitesine yazı gönderen birisi de, savaş sırasında Tel Aviv'de olmasına rağmen, sırf büyükannesi Auschwitz'de öldüğü için, kendisinin de bir Holokost gazisi sayılması gerektiğini savunuyordu. Israel Gutman'ın mantığına göre, Wilkomirski de bir Holokost gazisidir, ne de olsa "acısı özgündür." İsrail Başbakanlığı, son günlerde "hayatta olan Holokost gazilerinin" sayısının yaklaşık bir milyon olduğunu duyurdu. Bu enflasyonun arkasında neler yattığını bulmak yine zor değil. Eğer bir avuç Holokost gazisi hâlâ hayatta olsaydı, dev tazminatlar için bastırmak da zorlaşacaktı. Aslında, Wilkomirski'nin en büyük yardakçıları da, bir şekilde bu Holokost tazminatları şebekesine dahil olmuşlardı. Auschwitz'den çocukluk arkadaşı olan "küçük Laura", İsviçre Holokost derneklerinden paraları topladı. Aslında, "küçük Laura", Amerika doğumluydu ve satanist tarikatların müdavimiydi. Başlıca İsrailli destekçileri de, Holokost tazminatlarıyla ilgilenen örgütlerle içli dışlıydılar.[6]

Tazminat meselesi, Holokost endüstrisinin anlaşılabilmesi için benzersiz bir malzemedir. Daha önce de bahsettiğimiz gibi, Soğuk Savaş'ta ABD ile ittifak yapan Almanya, hızla suçlarından arındırılmış ve Nazi holokostu da unutulmuştu. Bununla birlikte, 1950'lerin başlarında Almanya, Yahudi kuruluşlarıyla görüşmelere başladı ve tazminat anlaşmaları imzaladı. Dışarıdan hiçbir baskı olmadan, Almanya 60 milyar dolar ödedi.

Öncelikle, ABD kayıtlarıyla karşılaştıralım. ABD'nin Hindiçini'nde yürüttüğü savaşlarda, 4 ila 5 milyon arasında kadın, erkek ve çocuk öldü. Bir tarihçiye göre, ABD'nin çekilmesinden sonra Vietnam'ın ciddi yardımlara ihtiyacı vardı.

5 Leonard Dinnerstein, *America and the Survivors of the Holocaust* (New York: 1982), 24.

6 Daniel Ganzfried, "Binjamin Wilkomirski und die verwandelte Polin", *Weltwoche* (4 Kasam 1999).

"Güneyde, 15.000 köyden 9000'i, 25 milyon dönüm tarım alanı, 12 milyon dönüm ormanlık alan yok edildi, 1.5 milyon çiftlik hayvanı öldürüldü. Tahmini rakamlara göre, geride 200.000 fahişe, 879.000 yetim, 181.000 sakat ve 1 milyon dul kaldı. Kuzey'deki sanayi şehirlerinin altısı da, birçok kent ve kasaba gibi büyük oranda tahrip edildi, 5800 zirai komünden 4000'i yok edildi." Herhangi bir tazminat ödemeyi reddeden Başkan Carter, "zararın karşılıklı olduğunu" söylüyordu. Başkan Clinton'in Savunma Bakanı William Cohen de "özellikle, savaştıkları için bir özür dilemeye gerek olmadığını açıklıyordu: "İki ulus da bundan yara aldı. Onların savaş yaraları var. Tabii ki bizim de var."[7]

Alman hükümeti, 1952'de imzalanan üç farklı anlaşmayla Yahudi mağdurların zararlarını telafi etmeye çalıştı. Hak talebinde bulunan herkese, Tazminat Yasası (Bundesentschädigungsgesetz) uyarınca ödeme yapıldı. İsrail'le yapılan ayrı bir anlaşma ile yüzbinlerce Yahudi mültecinin yerleştirilmesi ve rehabilitasyonu sağlandı. Alman hükümeti, ayrıca, Almanya'ya Karşı Maddi Talepler Konferansı'yla da mali bir anlaşma yapıyordu. Bu örgüt, Amerikan Yahudi Kongresi, Amerikan Yahudi Konferansı, Bnai Brith, Ortak Dağıtım Komitesi vb. gibi bütün büyük Yahudi örgütleri bünyesinde barındıran bir şemsiye görevi görüyordu. Talepler Konferansı, yıllık 10 milyon doları (bugünkü parayla yaklaşık 1 milyar dolar) 12 yıl boyunca, tazminat sürecinde arada kaynamış olan Nazi zulmünün kurbanı Yahudilere dağıtacaktı.[8] Annem de bunlardan biriydi. Varşova Gettosu, Majdanek

7 Marilyn B. Young, *The Vietnam Wars* (New York: 1991), 301-2. "Cohen: US Not Sorry for Vietnam War", *Associated Press* (11 Mart 2000).

8 Bkz. Nana Sagi, *German Reperations* (New York: 1986), Ronald W. Zweig, *German Reparations and the Jewish World* (Boulder: 1987). Her iki kitap da Talepler Konferansı'nın siparişi üzerine yapılan ısmarlama resmi tarih kitaplarıdır.

toplama kampı, Czestochowa ve Skarszysko-Kamiena çalışma kamplarından sağ kurtulan biri olarak, Alman hükümetinden sadece 3500 dolar tazminat aldı. Diğer Yahudi mağdurlar (aslında çoğu mağdur filan da değildi) Almanya tarafından ömür boyu maaşa bağlandılar ve aldıkları para yüzbinlerce doları buldu. Talepler Konferansı'na verilen paralar, sadece çok az tazminat alabilmiş Yahudi mağdurlara dağıtılmak için tahsis edilmişti.

Aslında Alman hükümeti, Talepler Konferansı'yla yapılan anlaşmada çok açık bir dille belirtmişti: Bu para sadece ve sadece, Alman mahkemeleri tarafından adaletsiz ve yetersiz bir tazminatın verildiği, çok kesin ifadelerle belirlenmiş Yahudi mağdurlara verilecekti. Konferans, iyi niyetinden şüphe edildiğini söyleyerek öfke dolu açıklamalar yaptı. Anlaşmanın imzalanmasından sonra, Konferans bir basın açıklaması yayımlayarak, paranın "var olan ve öngörülen yönetmeliklerden faydalanamayan, Nazi rejiminin Yahudi mağdurları için" kullanılacağının altını çizdi. Anlaşmanın nihai şeklinde Konferans parayı "Yahudi kurbanların sıkıntıdan kurtarılması, rehabilite edilmesi ve yeniden iskânı için kullanılacağını" belirtiyordu.

Talepler Konferansı, çok geçmeden anlaşmayı feshetti. Anlaşmaya rezilce çiğneyen Konferans, paraları Yahudi mağdurların rehabilitasyonu için değil, Yahudi cemaatlerin rehabilitasyonu için kullandı. Aslında, Talepler Konferansı'nın temel ilkelerinden biri, paranın "doğrudan bireylere verilmesini" yasaklıyordu. Konferans, yandaşlarını kollamanın klasik bir örneğini sunarak, bazı mağdurları bu ilkeden muaf tuttu: Hahamlar ve "önde gelen Yahudi önderler" bireysel ödemelerine kavuştular. Talepler Konferansı'nı oluşturan örgütler, paranın büyük bir bölümünü özel projelerini finanse etmek için kullandılar. Gerçek Yahudi mağdurlar, bu paralardan ya dolaylı yollardan ya da tesadüfen fayda-

lanabildiler.[9] Büyük meblağlar ise, dolaylı yollardan Arap dünyasındaki Yahudi cemaatlerine ve Doğu Avrupa'dan Yahudi göçünün teşvik edilmesine aktarıldı.[10] Aynı zamanda, Holokost müzeleri, üniversitelerdeki Holokost kürsüleri gibi kültürel çalışmalar ve "dürüst Yahudi olmayanlar"a maaş bağlanan Yad Vashem gezici tiyatrosu gibi kuruluşlar da bu parayla gerçekleştirildi.

Yakın zamanlarda, Talepler Konferansı, bu sefer de eski Doğu Almanya'daki özelleştirilen Yahudi mülklerinin peşine düştü. Yüz milyonlarca dolar değer biçilen bu mülkler tabii ki yaşayan Yahudi mirasçılara aitti. Dolandırılan Yahudilerin buna benzer nedenlerle Konferans'a saldırıları artınca, Haham Arthur Hertzberg iki tarafa da bela okuyarak, "bu kavga adalet için değil, para için" dedi.[11] Almanlar ya da

9 Alman Parlamento üyesi Martin Hohmann'ın (CDU) sorduğu bir soruya Alman hükümetinin verdiği yanıta göre, (her ne kadar karmaşık bir dil kullanılsa da) Talepler Konferansına verilen paraların sadece yüzde 15'i Nazi zulmünden kurtulan gerçek Yahudi mağdurlara ulaşabilmiştir. (Kişisel görüşme, 23 Şubat 2000)

10 Ronald Zweig, resmi tarihinde, Talepler Konferansı'nın anlaşmanın hükümlerini çiğnediğini açıkça gösteriyor: "Konferans fonlarının akmasıyla birlikte Ortak Dağıtım Komitesi [DC], Avrupa'daki çalışmalarına devam edebildi, aksi halde mali yetersizlikler nedeniyle çalışmalarını durdurmak zorunda kalacaktı. Fakat, tazminat ödemeleri sonucunda JDC'nin bütçesinde gerçekleşen en çarpıcı değişiklik, Müslüman ülkelere yapılan ödemelerdi. Ortaklığın faaliyetleri bu ülkelerde, ilk üç yıl içinde yüzde 68 oranında arttı. Almanya'yla yapılan anlaşma uyarınca, tazminat fonlarının kullanımındaki resmi kısıtlamalara rağmen para en çok ihtiyaç duyulan yerlerde kullanıldı. [Talepler Konferansı eski üst düzey yöneticisi] Moses Leavitt şöyle diyor. "Bütçemiz, Müslüman ülkeler de dahil olmak üzere İsrail'in içinde ve dışında, ihtiyaçların öncelik sırasına göre belirleniyordu... Konferans fonlarını, bizim emrimize verilen genel bir fonun parçası olarak görüyorduk. Sorumlu olduğumuz bölgede, yani en yüksek önceliğe sahip bölgede Yahudilerin ihtiyaçlarını karşılamak için kullanıyorduk." (German Reparations, 74).

11 Bkz. Lorraine Adams, "The Reckoning", *Washington Post Magazine* (20 Nisan 1997), Netty C. Gross, "The Old Boys Club", ve "After Years of Stonewalling, the Claims Conference Changes Policy",

İsviçreliler tazminat ödemeyi reddettiği zaman örgütlü Amerikan Yahudiliğinin haklı öfkesi yere göğe sığmıyor. Fakat Yahudi elitleri Yahudi mağdurları soyduklarında, hiçbir ahlaki sorun yok: Sadece para meselesi.

Merhum annemin sadece 3500 dolar tazminat almasına rağmen, tazminat sürecine dahil olanlar gayet iyi paralar kazandılar. Talepler Konferansı'nın uzun süre Genel Sekreterliği'ni yapan Saul Kagan'ın yıllık gelirinin 105.000 dolar olduğu açıklandı. Konferans'ta görev yaptığı süre boyunca Kagan, bir New York bankası aracılığıyla taammüden hatalı fon ve kredi kullanımı nedeniyle 33 kez suçlu bulunmuştu. (Defalarca temyize gidilmesinin ardından mahkûmiyet kararları düşürüldü.) New York eski Senatörü Alfonse D'Amato, Alman ve Avusturya bankalarına karşı açılan davalarda, saati 350 dolar artı masraflar karşılığında arabuluculuk yapıyordu. İlk altı aylık çalışması karşılığında 103.000 dolar kazandı. Wiesel de onu "Yahudilerin çektiği çilelere karşı duyarlı olduğu için" övüyordu. Başkan Bush döneminde Dışişleri Bakanlığı yapan Lawrence Eagleburger, Uluslararası Holokost Dönemi Sigorta Talepleri Komisyonu başkan olarak yılda 300.000 dolar maaş alıyor. Dünya Yahudi Kongresi'nden Elan Steinberg'i dinleyelim: "Ne alırsa alsan, az bile!" Annemin Nazi zulmi altında geçirdiği altı yılın karşılığında aldığı parayı, Kagan 12 günde, Eagleburger 4 günde ve D'Amato sadece 10 saatte kazanıyor.[12]

Jerusalem Report (15 Mayıs 1997, 16 Ağustos 1997), Rebecca Spence, "Holocaust Insurance Team Racking Up Millions in Expenses as Survivors Wait", *Forward* (30 Temmuz 1999), Verena Dobnik, "Oscar Hammerstein's Cousin Sues German Bank Over Holocaust Assets", *AP Online* (20 Kasım 1998) (Hertzberg).

12 Greg B. Smith, "Federal Judge OKs Holocaust Accord", *Daily News* (7 Ocak 2000) Janny Scott, "Jews Tell of Holocaust Deposits", *New York Times* (17 Ekim 1996). Saul Kagan, Talepler Konferansı ile ilgili bu bölümün taslağını okudu. Okuduğunuz, onun tarafından düzeltilmiş metindir.

En uyanık Holokost madrabazı ödülü, tabii ki Kenneth Bialkin'e aittir. Yıllar boyunca en tanınmış ABD Yahudi önderi olan Bialkin ADL ve Büyük Amerikan Yahudi Örgütleri Başkanları Konferansı başkanlığını yürütmüştür. Şimdi ise, "Yüksek miktarda bir para" nedeniyle Eagleburger Komisyonu'na karşı açılan davada Generali sigorta şirketini temsil ediyor.[13]

Son yıllarda, Holokost endüstrisi tam bir haraç mekanizmasına dönüştü. Ölü ve diri tüm dünya Yahudiliğini temsil ettiğini ileri sürülerek, Avrupa'daki Holokost dönemi Yahudi mülkleri üzerinde hak iddia edilmeye başlandı. "Holokost'un son bölümü" olarak adlandırılan ve meşru Yahudi hak sahipleri kadar Avrupa ülkelerine de dayatılan bu çifte vurgun, ilk olarak İsviçre'yi hedef aldı. Öncelikle, İsviçre'ye yönelik suçlamaları ele alalım. Ardından kanıtlara başvurarak, bu dolandırıcılık suçlarının çoğunun davalıdan çok davacı tarafından işlendiğini gözler önüne serelim.

Mayıs 1995'te, İkinci Dünya Savaşı'nın bitişinin 50. Yıldönümü'nde İsviçre devlet başkanı, Nazi holokostundan kaçan Yahudi mültecileri kabul etmedikleri için resmi bir özür yayımladı.[14] Aynı günlerde, savaştan önce ve savaş sırasında İsviçre hesaplarına yatırılan Yahudi paraları sorunu tekrar gündeme geldi. Geniş kesimler tarafından okunan bir yazısında, İsrailli bir gazeteci, İsviçre bankalarında hâlâ Holokost döneminden kalan milyarlarca dolar değerinde Yahudi

13 Elli Wohlgelernter, "Lawyers and the Holocaust", *Jerusalem Post* (6 Temmuz 1999)

14 Bu bölümle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Tom Bower, *Nazi Gold* (New York: 1998), Itamar Levin, *The Last Deposit* (Westport, Conn.: 1999), Gregg J. Rickman, *Swiss Banks and Jewish Souls* (New Brunswick, NJ: 1999), Isabel Vincent, *Hitler's Silent Partners* (New York 1997), Jean Ziegler, *The Swiss, the Gold and the Dead* (New York: 1997). İsviçre'ye karşı önyargılı olmalarına rağmen, bu kitaplarda oldukça faydalı bilgiler bulabilirsiniz.

parasının olduğunu kanıtlayan bir belge sundu (daha sonra belgeyi yanlış okuduğu ortaya çıktı).[15]

Kurt Waldheim'ın bir savaş suçlusu olduğunu ilan edene kadar can çekişen bir örgüt konumundaki Dünya Yahudi Kongresi, bu yeni fırsata balıklama atladı. İsviçre'nin kolay bir av olduğu çabuk anlaşılmıştı. Kimse, "yardıma muhtaç Holokost gazilerine" karşı zengin İsviçreli bankerleri tutmazdı. Ancak daha da önemlisi, İsviçre bankaları ABD'den gelen ekonomik baskılara karşı çok savunmasızlardı.

1995'in sonlarında Yahudi Talepleri Konferansı yetkililerinden birinin oğlu olan Dünya Yahudi Kongresi (WJC) başkanı Edgar Bronfman ile WJC genel sekreteri ve tam bir gayrimenkul zengini olan Haham Israel Singer, İsviçreli bankerlerle buluştular.[16] Seagram içki fabrikalarından kazanılan servetin varisi Bronfman (kişisel varlığının 3 milyar dolar olduğu tahmin ediliyor), sonraları Senato Bankacılık Komitesi'ni alçak gönüllülükle bilgilendirecekti: "Kendi adına konuşamayan altı milyon adına, Yahudiler adına konuşuyorum."[17] İsviçreli bankerler, sadece 32 milyon değerinde, 775 adet sahibi çıkmayan atıl hesap belirleyebildiklerini açıkladılar. Bu para, WJC ile yapılacak görüşmelerin temelini oluşturacaktı. WJC, yetersiz bularak reddetti. Aralık 1995'te Bronfman,

---

15 Levin, *Last Deposit*, bölüm 6-7. İsraillinin hatalı haberi için (kendisi bahsetmese de haberin yazarı Levin'di) bkz. Hans J. Halbheer, "To Our American Friends", American Swiss Foundation Occasional Papers.)

16 Altı İsviçre bankasının on üç şubesi ABD'de faaliyet yürütüyordu. Bu bankalar 1994'te Amerikalı işadamlarına 38 milyar dolar borç verdiler ve Amerikan borsası ve bankalarında yüz milyarlarca dolarlık yatırımları yönettiler.

17 1992'de WJC yeni bir örgüt yumurtladı: Dünya Yahudi Tazminatları Örgütü (WJRO). Bu örgüt, ölü ya da diri tüm Holokost gazilerinin mülkleri üzerinde yasal yetkinin kendisinde olmasını istiyordu. Bronfman'ın önderliğindeki WJRO, Yahudi Talepleri Konferansı'nı model alan bir şemsiye örgüttü.

Senatör D'Amato ile ortak çalışmaya başladı. Senato seçimleri yaklaşırken anketlerde dibe vuran D'Amato, zengin bağışçılar ve kayda değer bir seçmen kitlesi içindeki konumunu doruğa çıkaracak bu fırsatın kokusunu almakta gecikmedi. İsviçreliler en sonunda diz çökmeden önce, en başından beri (ABD Holokost Anısı Müzesi ve Simon Wie senthal Center gibi) Holokost kuruluşlarıyla birlikte çalışan WJC, tüm ABD siyasi aygıtını seferber etmişti. D'Amato'ya destek vermek için savaş baltalarını gömen Başkan Clinton'dan (Whitewater soruşturması hâlâ devam ediyordu) Beyaz Saray ve Senato gibi 11 federal hükümet kurumuna kadar, devletin ve ülkenin dört bir yanındaki yerel yönetimlerin tamamı ile her iki partiden de politikacılar, kalleş İsviçre'yi suçlamak için birbiri ardına sıraya giriyorlardı.

Beyaz Saray ve Senato bankacılık komitelerini sıçrama tahtası olarak kullanan Holokost endüstrisi, utanmazca bir iftira kampanyası yürüttü. Son derece uysal ve saf olan basın da, ne kadar saçma sapan olursa olsun Holokost'la ilgili her haberi manşetten vermeye başlayınca, iftira kampanyası önlenemez bir hal aldı. D'Amato'nun baş hukuk danışmanı Gregg Rickman, İsviçreli bankerlere neler yaptıklarını anlatıp övünebiliyordu: "Onları, gündemi belirlediğimiz bir alana, kamuoyunun önüne çıkardık. Bankerler bizim çöplüğümüzdeydiler. Doğal olarak, hâkim de bizdik, jüri de bizdik, cellat da bizdik." İsviçre karşıtı kampanya hakkında derin araştırmalar yapan Tom Bower, D'Amato'nun soruşturma çağrısını, "halk mahkemesinin ya da usulsüz bir mahkemenin üstünü örtmek" olarak değerlendiriyordu.[18]

İsviçre karşıtı yaygaranın "borazanlığını" da WJC direktörü Elan Steinberg yapıyordu. Başlıca görevi, yanlış bilgi yaymaktı. Bower'a göre, "Steinberg'in silahı, utandırarak terörize etmekti. Rahatsızlık ve şok yaratmak için ortaya

18 Rickman, Swiss Banks, 50-1. Bower, *Nazi Gold*, 299-300.

bir dizi suçlama atıyordu. Genellikle söylentilere ve doğruluğu kanıtlanmamış kaynaklara dayandığı için tarihçiler tarafından yıllardır kaale alınmayan OSS raporları, birdenbire kabul görmeye ve yaygın bir şekilde yayımlanmaya başlandı." Haham Marvin Singer, durumu şöyle açıklıyordu: "Bankaların ihtiyacı olan en son şey kötü reklamdır. Biz bunu, bankalar 'Yeter. Uzlaşma istiyoruz.' diyene kadar devam ettireceğiz." Simon Wiesenthal Center'in başkanı Haham Marvin Hier, ilgi çekmeye çalışırken kantarın topuzunu kaçırıyor ve İsviçrelilerin Yahudi mültecileri "çalışma kamplarına" gönderdiklerini ileri sürüyordu. (Karısı ve oğluna da maaş bağlayan Hier, Simon Wiesenthal Center'ı bir aile şirketi gibi yönetiyordu. Hier ailesinin 1995 yılında aldıkları maaş 520.000 dolardı. Merkez, "Dachau, [*Almanya'daki ilk Nazi toplama kamplarından biri / ç.n.*] Disneyland'la buluşuyor!" gibi müze sergileri ve "bağış toplamak için sansasyonel korkutma taktiklerini" başarıyla uygulamasıyla nam salmıştı.) Itamar Levin, buradan şu sonuca varıyor: "Doğrularla varsayımların, gerçeklerle kurguların birbirine karıştığı medya bombardımanı altında, pek çok İsviçrelinin, ülkelerinin uluslararası bir komploya kurban gittiklerine nasıl inandıklarını anlamak çok da zor değildir."[19]

---

19 Bower, *Nazi Gold*, 295 ("borazan"), 306-7, 319. Alan Morris Schom, "The Unwanted Guests, Swiss Forced Labor Camps, 1940-1944", Simon Wiesenthal Center için hazırlanan bir rapor, Ocak 1998. (Schom, bunların "aslında birer çalışma kampı" olduğunu iddia ediyor.) Levin, *Last Deposit*, 158, 188. İsviçre'deki mülteci kamplarının aklı başında bir değerlendirmesi için bkz. Ken Newman (ed.), *Swiss Wartime Work Camps: A Collection of Eyewitness Testimonies*, 1940-1945 (Zurich: 1999), *International Commission of Experts, Switzerland-Second World War, Switzerland and Refugees in the Nazi Era* (Bern: 1999), Bölüm 4.4.4. Saidel, *Never Too Late*, 222-3 ("Dachau", "sansasyonel"). Yossi Klein Halevi, "Who Owns the Memory?", *Jerusalem Report* (25 Şubat 1993). Wiesenthal, ismini Center'a yıllık 90.000 dolara kiralıyor.

Kampanya hızla yozlaştı ve İsviçre halkını karalama kampanyasına dönüştü. D'Amato'nun ve Simon Wiesenthal Center'in desteklediği bir çalışmada Bower şunları söylüyordu: "Komşularının ne kadar zengin olduklarıyla böbürlenen bir ülkenin vatandaşları, kanlı paralarla beslendiklerini gayet iyi biliyorlardı. Dünyanın en barışçı ulusunun saygıdeğer vatandaşları, eşi benzeri görülmemiş bir soygun yapıyorlar. Her İsviçreli, ulusunun imaj ve refahını korumak için sahtekârlık yapmayı bir kültürel düstur olarak benimsemiş. İçgüdüsel olarak büyük kârların peşinde koşuyorlar. [*Sadece İsviçreliler mi? / N.F.*] Tüm İsviçre bankalarının tek hedefleri kendi çıkarlarını korumak. [*Sadece İsviçre bankalarının mı? / N.F.*] İsviçre'nin bankacıları hepimizden daha açgözlü ve ahlaksız oldular. İsviçreli diplomatlar, örtbas etmeyi ve kandırmayı bir sanata dönüştürdüler. [*Sadece İsviçre diplomatları mı? / N.F.*] İsviçre'nin siyasi gelenekleri arasında özür dilemek ve istifa etmek yer almıyor [*Bizde var sanki.../N.F.*] İsviçrelilerin açgözlülüğünün emsali yok. İsviçrelinin karakteri, basitlik ve ikiyüzlülükten oluşmuş. Medeniyet maskesinin altında hırçınlık gizli. Başka hiç kimsenin fikrine değer vermeyen katı bir egoist anlayış hâkim. İsviçreliler, William Tell'den bu yana ne bir kahraman, ne bir sanatçı ne de bir devlet adamı çıkartamayacak kadar garip bir sevimsizliğe sahipler. Ama soykırımdan kâr elde etmeyi iyi bilen sahtekâr Nazi işbirlikçilerini yetiştirmekte de üstlerine yok..." vs. vs. Rickman, İsviçreliler hakkındaki bu "derin gerçekliğe" işaret ediyor: "Derinlerde bir yerde, belki de düşündüklerinden daha da derinde, kendilerine ve ötekilere karşı gizli bir kibir besliyorlar. Ne kadar uğraşsalar da, bu terbiyesizliklerini gizleyemiyorlar."[20] İlginçtir, bu hakaretlerin çoğu, antisemitiklerin Yahudilere ettikleri hakaretlere benzemektedir.

20 Bower, *Nazi Gold*, xi, xv, 8, 9, 42, 44, 56, 84, 100, 150, 219, 304. Rickman, *Swiss Banks*, 219.

Esas suçlama, Bower'in sözleriyle, "Avrupalı Yahudilerden ve Holokost gazilerinden milyarlar çalmak için düzenlenen elli yıllık bir İsviçre-Nazi komplosu" olmasıydı. Holokost tazminatı yaygaracıları, bunun "İnsanlık tarihinin en büyük soygunu olduğunu" dillerinden düşürmüyorlardı. Holokost endüstrisi, Yahudileri ilgilendiren her şeyi ayrı, "en"li bir kategoride değerlendirir: En kötü, en iyi...

Holokost endüstrisi, önce, İsviçre bankalarının, Holokost kurbanlarının yasal varislerinin 7 milyar dolar ile 20 milyar dolar arasında değişen bu atıl hesaplara ulaşmalarını sistematik olarak engellediğini iddia etti. *Time*'ın kapak haberinde şöyle deniyordu: "Son elli yıl boyunca, Holokost mağdurları ne zaman merhum akrabalarının hesaplarını öğrenmek isteseler, İsviçre bankaları onları oyalayıp duymazdan geldi." İsviçre bankalarının 1934'te, Nazi denetiminden kaçan Yahudi mevduat sahiplerini korumak için gizlilik yasasını uyguladığını hatırlayan D'Amato, Bankacılık Komitesi'ne şunları söylüyordu: "İnsanları gelip hesap açmaları için teşvik eden sistemin kendisinin, daha sonra gizlilik adı altında hesap sahiplerinin kendilerini, varislerini, miraslarını ve haklarını inkâr etmesi ironik değil midir? Sistem kötüye kullanılmış, çarpıtılmış ve saptırılmıştır."

İsviçrelilerin Holokost kurbanlarına kalleşlik yaptığını kanıtlayabilecek en ufak bir şey keşfettiğinde, bakın Bower nasıl kendinden geçiyor: "Şans ve gayret, Bronfman'ın şikâyetinin geçerliliğini kanıtladı. 1945 Temmuz'unda İsviçre'den gelen bir istihbarat raporunda, Cenevre'de bir noterlik ve yatırım danışmanlığı şirketi olan ve Balkan ülkeleriyle de bağlantıları bulunan Société Générale de Surveillance'in sahibi Jacques Salmanovitz'le ilgili bir not vardı. Bu nota göre, 182 Yahudi müşteri, Balkanlardan döndüklerinde almak üzere, şirkete 8.4 milyon İsviçre frankı ve 90.000 dolar yatırıyorlardı. Rapora göre, bu Yahudiler paralarını hâlâ

istememişlerdi. Rickman ve D'Amato mest olmuşlardı." Rickman da bunu "İsviçrelilerin suçlu olduklarının kanıtı" olarak değerlendirdi. Ancak, hiçbiri Salmanovitz'in de Yahudi olduğunu bir türlü söyleyemiyor. (Bu şikâyetlerin geçerliliğini ileride ele alacağız.)[21]

1996 sonlarında bir grup yaşlı Yahudi kadın ve bir adam, İsviçreli bankerlerin suistimallerinin tartışılacağı Kongre bankacılık komitesinden önce bir geçit töreni yaptılar. Ancak, İsrail'in en büyük gazetelerinden birinin editörü olan Itamar Levin'e göre, bu tanıkların hiçbirinin "İsviçre bankalarında hesapları olduğunu kanıtlayacak gerçek bir delilleri yoktu." Bu tanıklıkların dramatik etkisini artırmak için D'Amato, Elie Wiesel'i tanık olarak çağırdı. Daha sonraları da çokça konuşulan ifadesinde Wiesel, Holokost faillerinin, öldürmeden önce Yahudileri yağmaladıklarının ortaya çıkmasın şok-şok!-olarak değerlendirdi: "İlk başlarda, nihai çözümün sadece zehirli bir ideolojiden kaynaklandığını düşündük. Şimdi biliyoruz ki, sadece Yahudileri öldürmek istememişler -bu bile kulağa korkunç geliyor-, Yahudilerin paralarına da göz koymuşlar. Her gün bu trajedi hakkında daha fazla şey öğreniyoruz. Acının bir sınırı yok mu? Öfkenin bir sınırı yok mu?" Tabii ki, Yahudilerin Naziler tarafından yağmalanması yeni bir haber değil; Raul Hilberg'in 1961'de yayımlanan ufuk açıcı çalışmasında, *The Destruction of the European Jews*'de Nazilerin yaptığı gasplar ayrıntılarıyla anlatılır.[22]

---

21 Thomas Sancton, "A Painful History", *Time*, 24 Şubat 1997. Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi'ndeki oturumlar, Temsilciler Meclisi, 25 Haziran 1997. Bower, *Nazi Gold*, 301-2. Rickman, *Swiss Banks*, 48. Levin de Salmanovitz'in Yahudi olduğunu bir türlü söylemez. (5, 129, 135).

22 Levin, *Last Deposit*, 60. Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi'ndeki oturumlar, Temsilciler Meclisi, 11 Aralık 1996 (Wiesel'in 16 Ekim 1996'da Senato Bankacılık Komitesi'ndeki ifadesinden alıntılar yapmaktadır). Raul Hilberg, *The Destruction of the European Jews* (New York: 1961), Bölüm 5.

Başka bir iddia da, İsviçreli bankerlerin Holokost kurbanlarının paralarını çaldıkları ve bunun üstünü örtmek için de önemli kayıtları sistemli olarak yok ettikleriydi. Bu rezaletten bir tek Yahudiler mağdur olmuşlardı. Bir oturumda İsviçrelilere saldıran Senatör Barbara Boxer şunları söylüyordu: "Bu Komite, İsviçre bankalarının ikiyüzlü tavırlarına tahammül etmeyecektir. Paraları lime lime ederken, anıyoruz demeyin."[23]

Ancak, yaşlı Yahudi davacıların, İsviçrelilerin kalleş oldukları yönündeki ifadelerinin "propaganda değeri" (Bower) kendini hızla tüketti. Holokost endüstrisi de vakit geçirmeden yeni bir skandal aramaya başladı. Medya, bu sefer de kudurmuş bir şekilde Nazilerin savaş sırasında Avrupa'daki devlet hazinelerinden yağmaladıkları altınları İsviçrelilerin aldıklarını iddia etmeye başladı. Şaşırtıcı bir haber gibi duyurulsa da, bu da aslında yeni bir haber değildi. Konuyla ilgili herkesçe kabul edilen bir çalışma yapan Arthur Smith, Senato oturumlarında şunları söyledi: "Sabahtan beri dinlediğim şeylerin büyük bir kısmı, aslında yıllardır bilinmektedir; bunların yeni ve sansasyonel şeylermiş gibi sunulması beni çok şaşırttı." Oturumların amacı bilgilendirmek değil, gazeteci Isabel Vincent'in sözleriyle, "Sansasyonel hikâyeler yaratmaktı." Yeterince çamur atılırsa, İsviçre'nin pes edeceği düşünülüyordu.[24]

---

23 Bankacılık, Bayındırlık ve Şehir İşleri Komitesi'ndeki oturumlar, ABD Senatosu, 6 Mayıs 1997.

24 Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi'ndeki oturumlar, Temsilciler Meclisi, 11 Aralık 1996. Smith, yıllar önce gün ışığına çıkardığı belgelerin, bugün D'Amato'nun yeni keşiflermiş gibi çığırtkanlığını yapmasını basına şikâyet ediyordu. Kongre oturumları için Holokost Müzesi aracılığıyla geniş bir katılımcı kitlesini seferber eden Rickman, tuhaf bir savunma yaptı: "Smith'in kitabını bilmeme rağmen okumadığım için, 'onun' belgelerini kullanmakla itham edilemem" (113). Vincent, Silent Partners, 240.

Gerçekten yeni olan tek iddia ise, İsviçrelilerin bilinçli olarak "kurban altınlarının" ticaretini yaptıklarıydı. Buna göre, İsviçreliler, Nazilerin toplama ve ölüm kamplarının kurbanlarından topladıkları ve sonra külçeler haline getirdikleri altınlardan yüksek miktarlarda satın almışlardı. Bower'a göre, WJC'nin "Holokost ile İsviçre'yi ilişkilendirecek duygusal bir meseleye ihtiyacı vardı." İsviçrelilerin bu kalleşliklerinin ortaya çıkması, hızır gibi yetişti. Bower şöyle devam ediyor: "İmha kamplarında sistemli bir şekilde yok edilen ve gaz odalarına sürüklenen Yahudilerin cesetlerinin altın kaplama dişlerinin sökülmesinden daha yakıcı bir imge zor bulunur." D'Amato, Senato oturumlarında hüzünlü bir ses tonuyla konuşuyordu: "Gerçekler çok ama çok acı. Evlerin ve ulusal bankaların yağmalanmasından, ölüm kamplarından, altın saatlerden, bileziklerden, gözlük çerçevelerinden ve insanların ağzındaki altın kaplama dişlerin yağmalanmasından bahsediliyor."[25]

Holokost hesaplarına ulaşımı engellemek ve yağmalanmış altınları almak dışında, İsviçreliler, Yahudileri dolandırmak için Polonya ve Macaristan'la birlikte komplo tezgâhlamakla suçlandılar. İddiaya göre, Polonya ve Macaristan vatandaşlarının (hepsi olmasa da çoğu Yahudi) İsviçre bankalarında bulunan sahibi çıkmamış atıl hesapları, İsviçre tarafından, bu ülkelerdeki İsviçre mülklerinin kamulaştırılmasına karşın bir tazminat olarak kullanılmıştı. Rickman buna, "İsviçrelileri şaşkına çevirecek ve ortalığı ateşe verecek sarsıcı bir ifşaat" diyordu. Fakat gerçekler zaten biliniyordu ve 1950'lerin başlarında Amerikan hukuk dergilerinde yayımlanmıştı. Medyanın kopardığı tüm yaygaraya rağmen, bu hesapların bugünkü değerlerinin bir milyon dolardan bile az olduğu ortaya çıktı.[26]

25 Bower, *Nazi Gold*, 307. Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi'ndeki oturumlar, Temsilciler Meclisi, 25 Haziran 1997.

26 Rickman, *Swiss Banks*, 77. Bu konunun ayrıntılı bir incelemesi için

1996 Nisan'ında atıl hesaplarla ilgili ilk Kongre oturumundan hemen önce, İsviçre bankaları bir araştırma komitesinin kurulmasını ve kararlarına uyulmasını kabul etmişlerdi. Üçü Dünya Yahudi Tazminatları Örgütü'nden üçü de İsviçre Bankacılar Birliği'nde olmak üzere altı üyeden oluşan ve başkanlığını da ABD Federal Rezerv Bankası eski başkanı Paul Volcker'in yaptığı "seçkin insanlardan oluşan bağımsız komite", 1996 Mayıs'ında Uzlaşma Genelgesi'yle resmen göreve başladı. Buna ek olarak, 1996 Aralık ayında da İsviçre hükümeti, İkinci Dünya Savaşı sırasında İsviçre ile Almanya arasındaki altın ticaretini araştırmak amacıyla Profesör Jean-François Bergier başkanlığında ve ünlü İsrailli holokost uzmanı Saul Friedländer'in de katılımıyla "uzmanlardan oluşan bağımsız bir komisyon" oluşturdu.

Daha bu komisyonlar çalışmaya bile başlamadan, nasıl oluyorsa, Holokost endüstrisi, İsviçre'yle mali bir anlaşma yapılması için bastırmaya başladı. İsviçreliler bu çabaları, herhangi bir anlaşma için doğal olarak komisyonların kararlarını bekleyeceklerini, bunun aksinin "zorbalık ve şantaj" olacağını belirterek protesto ettiler. WJC, yine jokerini kullanarak, "yardıma muhtaç Holokost mağdurları"nın çektiği çilelerden dem vurmaya başladı. Bronfman, 1996 Aralık ayında Bankacılık Komitesi'ne şunları söylüyordu: "Benim derdim zamanlama ve Holokost mağdurları adına endişeleniyorum tabii ki..." Kederler içinde kıvranan bu milyarderin, mağdurların çilelerini geçici olarak hafifletmek için neden hiçbir şey yapmadığını merak edebilirsiniz. İsviçrelilerin önerdiği 250 milyon dolarlık bir anlaşmayı reddeden Bronfman, "Sadakanıza ihtiyacımız yok. Parayı ben kendim

---

bkz. Peter Hug and Marc Perrenoud, *Assets in Switzerland of Victims of Nazism and the Compensation Agreements with East Bloc Countries* (Bern: 1997). ABD'de daha önce gerçekleşen tartışmalar için bkz. Seymour J. Rubin ve Abba P. Schartz, "Refugees and Reparations", *La and Contemporary Problems* (Duke University School of Law: 1951), 283.

vereceğim" dedi. Vermedi. İsviçre, komisyonlar çalışmalarını bitirene kadar, "yardıma ve desteğe ihtiyacı olan insanları" rahatlatmak amacıyla, 1997 Şubat'ında 200 milyon dolarlık "İhtiyaç Sahibi Holokost Mağdurları için Özel Fon"unu oluşturdu. (Bergier ve Volcker komisyonları raporlarını sundukları zaman bile bu fon hâlâ geçerliydi.) Nihai bir anlaşma için bastıran Holokost endüstrisi bir türlü insafa gelmiyor, aksine daha da bastırmaya çalışıyordu. İsviçre'nin, "anlaşma için komisyonların kararlarını bekleyelim" ricaları ise (özünde, bu ahlaki hesaplaşmayı isteyen WJC'den başkası değildi), duvara çarpıp geri dönüyordu. Aslında, bu kararlar karşısında kaybedecek tek taraf Holokost endüstrisiydi: Holokost dönemi hesaplar içinde sadece birkaç Yahudi hesabı bulunursa, İsviçre bankalarına karşı yürütülen kampanya güvenilirliğini yitirecekti; çok sayıda Yahudi hesabı bulunursa, tazminat ödenecek olanlar yasal hak sahipleri olacaktı, Yahudi örgütleri değil. Holokost endüstrisinin diğer bir düsturu da tazminatın "para meselesi değil, doğruluk ve adalet meselesi" olduğuydu. İsviçreliler de artık bununla dalga geçiyordu: "Mesele para değil. Mesele, daha çok para."[27]

Holokost endüstrisi, kamuoyundaki histeriyi kamçılamanın ötesinde, İsviçrelileri "terörize" (Bower) ederek boyun eğdirmek için iki boyutlu bir strateji geliştirdi: Toplu davalar ve ekonomik boykot. İlk toplu dava, 1996 Ekim'inin başında Edward Fagan ve Robert Swift tarafından, Gizella

27 Levin, *Last Deposit*, 93, 186, Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi'ndeki oturumlar, Temsilciler Meclisi, 11 Aralık 1996. Rickman, *Swiss Banks*, 218. Bower, *Nazi Gold*, 318, 323. Özel Fon'un oluşturulmasından bir hafta sonra, "Amerika'daki sonu gelmez düşmanlıktan dehşete düşen" (Bower) İsviçre devlet başkanı, "yoksulluk, sefalet ve şiddetle küresel ölçekte mücadele etmek" için 5 milyar dolarlık bir Dayanışma Vakfı kurulduğunu açıklıyordu. Ancak, Vakfın kurulması için ulusal bir referandum gerekiyordu ve yerel muhalefet hemen ayaklandı. Vakfın geleceği belirsizliğini koruyor.

Weisshaus (babası, Auschwitz'de ölmeden önce İsviçre hesaplarındaki paralardan bahsetmişti fakat bankalar savaştan sonraki taleplerini şiddetle reddetmişlerdi) ve "benzer durumda olanlar" adına açılan 20 milyar dolarlık davaydı. Birkaç hafta sonra, Simon Wiesenthal Center, Michael Hausfeld ve Melvyn Weiss isimli avukatları görevlendirerek ikinci bir dava açtı. Ardından 1997 Ocak ayında, Dünya Ortodoks Yahudi Cemaatleri Konseyi, üçüncü davayı açtı. Üç dava da Bölge Mahkemesi hâkimi Edward Korman'daydı ve Korman bu davaları birleştirdi. Tarafların en azından biri, Toronto barosu avukatlarından Sergio Karas, bu taktiği doğru bulmuyordu: "Toplu davalar, kamuoyundaki histeriyi kamçılamaktan ve İsviçrelileri tartaklamaktan başka bir işe yaramadı. Bu davalar, Yahudi avukatların dertlerinin sadece para kazanmak olduğu dedikodusunu pekiştiriyordu." Paul Volcker, toplu davalara karşı çıkarak, "bunlar çalışmalarımıza zarar verecek, hiçbir başarı şansları yok" diyordu. Holokost endüstrisi için bu teşvik edici değil, alakasız bir endişeydi.[28]

İsviçrelilerin direncini kırmak için kullanılan en önemli silah ise ekonomik boykottu. Jewish Agency'nin başkanı ve İsrail'in bu İsviçre bankaları davasındaki temsilcisi Avraham Burg, 1997 Ocak ayında şu uyarıyı yapıyordu: "Artık savaş çok daha kirli olacak. Bu güne kadar, uluslararası Yahudi kamuoyunu dizginlemiştik." 1996 Ocak ayında WJC boykotu başlatmıştı bile. Bronfman ve Singer, New York Belediyesi Saymanı Alan Hevesi (babası ünlü bir AJC yetkilisiydi) ve New York Eyaleti Saymanı Carl McCall'la bağlantıya geçmişlerdi. İki sayman, maaş fonlarına milyarlarca dolar yatırım yaptılar. Hevesi, aynı zamanda ABD Saymanlar Birliği'nin de

28 Bower, *Nazi Gold*, 315. Vincent, *Silent Partners*, 211. Rickman, *Swiss Banks*, 184 (Volcker).

başkanıydı ve bu birlik, maaş fonlarına 30 trilyon dolar yatırım yapıyordu. Ocak ayının sonlarında Singer, kızının düğününde New York Valisi George Pataki, D'Amato ve Bronfman'la birlikte bir strateji belirledi. Haham tam bir rol modeliydi: "Nasıl bir adam olduğumu görüyor musunuz? Kızımın düğününde bile çalışıyorum."[29]

Şubat 1996'da Hevesi ve McCall, İsviçre bankalarını yaptırım uygulamakla tehdit ettiler. Ekim'de Vali Pataki, desteğini kamuoyu önünde açıkladı. Sonraki birkaç ay içinde de, New York, New Jersey, Rhode Island ve Illinois'teki yerel ve federal yönetimlerin hepsi, İsviçre bankaları aklanana kadar ekonomik boykot uygulamalarının gündeme geleceği tehdidini savurdular. Mayıs 1997'de, Los Angeles, bir İsviçre bankasında bulunan yüz milyonlarca dolar değerindeki maaş fonlarını geri çekerek ilk yaptırımı uyguladı. Hevesi de hızla bu yaptırıma New York'tan destek verdi. Birkaç gün içinde California, Massachusetts ve Illinois de kervana katıldı.

Aralık 1997'de Bronfman bir açıklama yaptı: "Toplu davaları, Volcker sürecini ve ne varsa hepsini bitirmek için 3 milyar dolar istiyorum." Bu sırada, D'Amato ve New York Eyaleti bankacılık yetkilileri, yeni kurulan United Bank of Switzerland'ın (büyük İsviçre bankalarının birleşmesiyle oluşmuştu) ABD'de faaliyet yürütmesini engellemenin yollarını arıyorlardı. Bronfman, 1998 Mart'ında bir uyarıda daha bulundu: "Eğer İsviçreliler başlarını kuma gömmeye devam ederlerse, o zaman ben de ABD'deki hissedarlarından İsviçrelilerle yaptıkları anlaşmaları iptal etmelerini isterim. Öyle bir noktaya geliyoruz ki, ya bu iş kendi kendine çözülecek ya da savaş çıkacak." Nisan'da İsviçreliler baskı altında eğilmeye başladılar ancak küçük düşürücü bir

29 Levin, *Last Deposit*, 187-8, 125.

teslimiyete de yanaşmıyorlardı. (İsviçre, 1997'de, sadece Holokost endüstrisinin saldırılarını savuşturabilmek için 500 milyon dolar harcamıştı.) Toplu dava avukatlarından biri olan Melvyn Weiss feryat ediyordu: "İsviçre toplumunda korkunç bir kanser yayılıyor. Onlara, bu kanserden kurtulmaları için, çok küçük bir bedel karşılığında yüksek dozda radyasyon vermeyi teklif ettik fakat ellerinin tersiyle ittiler." Haziran'da İsviçre bankaları 600 milyon dolarlık "son bir teklifte" bulundular. İsviçrelilerin küstahlığı karşısında şaşkına dönen ADL başkanı Abraham Foxman'in öfkesi burnundaydı: "Bu ültimatom, kurbanların ve mağdurların hatırasına, bu meşakkatli sorunun çözümünde İsviçrelilerle birlikte çalışabileceğine inanan iyi niyetli Yahudilere bir hakarettir."[30]

1998 Temmuz'unda Hevesi ve McCall, İsviçrelileri daha sert yaptırımlarla tehdit ettiler. New Jersey, Pennsylvania, Connecticut, Florida, Michigan ve California da birkaç gün içinde bunlara katıldı. Ağustos'un ortalarında İsviçreliler sonunda pes etti. Hâkim Korman'ın aracılık ettiği bir uzlaşmayla, İsviçreliler 1.25 milyar dolar ödemeyi kabul ettiler. Bir İsviçre bankasının basın açıklamasında şöyle deniyordu: "İlave ödemelerin amacı, yaptırım tehditlerini önlemek, uzun ve masraflı mahkeme sürecini sona erdirmektir."[31]

İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu da D'Amato'yu kutlayanlar arasındaydı: "Bu destanın yaratılmasında gerçek bir önder oldunuz. Sonuç, sadece maddi kazançlarla ölçülemez. Bu aynı zamanda ahlaki ve manevi bir zaferdir."[32] "İradenin zaferi" demememesi yazık olmuş.

---

30 Levin, *Last Deposit*, 218. Rickman, *Swiss Banks*, 214, 223, 221.

31 Rickman, *Swiss Banks*, 231.

32 A.g.e., Rickman, doğru bir tercih yaparak, bu olayları anlattığı bölümün başlığını "Boykotlar ve Dikte Ettirilenler" koymuş.

İsviçre'yle yapılan 1.25 milyar dolarlık uzlaşma, esas olarak üç kesimi kapsıyordu: Atıl İsviçre hesaplarının hak sahipleri, İsviçre'ye kabul edilmeyen mülteciler, İsviçrelilerin üzerlerinden kâr elde ettiği kurbanlar ve köle işçiler.[33] "Kalleş İsviçreliler"e duyduğumuz haklı öfkeyi, nedense, çok daha kötü bir sicile sahip Amerika'ya karşı duymuyoruz. Şimdi de ABD'deki atıl hesaplara bir göz atalım. İsviçre gibi ABD de İkinci Dünya Savaşı'ndan önce ve savaş sırasında Nazizmden kaçan Yahudi mültecilerin ülkeye girişine izin vermedi. Amerikan hükümeti, bahtsız St. Louis gemisinde bulunan Yahudi mültecilere de tazminat ödemeye gerek görmedi. ABD'nin desteklediği ölüm mangalarından kaçan binlerce Orta Amerikalı ve Haitili mülteci, sığınma hakkı vermediği için ABD'den tazminat istese, doğabilecek tepkileri bir düşünün. Büyüklük ve kaynaklar bakımından ABD'nin gölgesinde kalmasına rağmen, İsviçre de Nazi holokostu süresince ABD kadar Yahudi mülteci kabul etmiştir. (Yaklaşık 20.000.)[34]

---

33 "Class Action Settlement Agreement" isimli uzlaşmanın tam metni için bkz. Independent Committee of Eminent Persons, Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks (Bern: 1999), Ek O. 200 milyon dolarlık Özel Fon ve 1.25 milyar dolarlık uzlaşma anlaşmalarına ek olarak, Holokost endüstrisi, Isviçre altınları hakkında 1997'de Londra'da düzenlenen konferansta, ABD ve müttefiklerinden 70 milyon dolar daha kopardı.

34 ABD'nin bu yıllardaki Yahudi mülteci politikaları için bkz. David S. Wyman, *Paper Walls* (New York: 1985), *The Abandonment of the Jews* (New York: 1984). İsviçrelilerin politikası için bkz. Independent Commission of Experts, *Switzerland-Second World War, Switzerland and Refugees in the Nazi Era* (Bern: 1999). Amerika ve İsviçre'nin uyguladığı sınırlı kotalarda benzer unsurlar etkili oldu: Ekonomik darboğaz, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve güvenlik. Bağımsız Komisyon, Isviçre'ye sert eleştiriler yöneltse de, "diğer ülkelerin söylemlerindeki ikiyüzlülüğü, özellikle de ABD'nin göçmenlik yasalarını liberalleştirme yolunda hiçbir adım atmadığını" hatırlatarak, İsviçre'deki mülteci politikalarının da "diğer pek çok devlette olduğu gibi" uygulandığını belirtti. (42, 263) Komisyon'un eleştirel bulgularına geniş yer ayıran medyada bununla ilgili herhangi bir şeye rastlamadım.

İsviçrelilere ders vermeye kalkan Amerikalı politikacılar, geçmişin günahlarının kefaretinin ancak ve ancak maddi tazminatla karşılanabileceğini söylüyorlardı. Ticaret Bakanlığı Müsteşarı ve Başkan Clinton'ın Tazminatlar Özel Temsilcisi Stuart Eizenstat, İsviçre'nin Yahudilere ödeyeceği tazminatı, "nesillerin geçmişle yüzleşmesinde ve geçmişin hatalarının düzeltilmesi için ortaya koyacakları iradede turnusol kâğıdı işlevi göreceğini" söylüyordu. Aynı Senato oturumunda, D'Amato, "yıllar önce olan bir şey için sorumlu tutulamayacaklarını" söylese de, İsviçrelilerin hâlâ "yükümlülüklerinin bulunduğunu ve bugün doğru olan şeyi yapmaları gerektiğini" ifade ediyordu. WJC'nin tazminat talebini desteklediğini kamuoyu önünde açıklayan Başkan Clinton da, benzer şekilde şunları söylüyordu: "Geçmişin korkunç adaletsizliğiyle yüzleşmeli ve elimizden geldiği kadar düzeltmeliyiz." Bankacılık Komitesi oturumlarında başkan James Leach şunları söylüyordu: "Tarihte zamanaşımı yoktur ve geçmiş asla unutulmamalıdır." İki partinin de Kongre liderlerinin Dışişleri Bakanlığı'na yazdıkları mektupta şöyle deniyordu: "Bir şeyi açıklığa kavuşturalım. Bu tazminat meselesine karşı alınan tavır, temel insan hakları ve hukukun üstünlüğüne saygılı olunup olunmadığını sınayacaktır." Dışişleri Bakanı Madeleine Albright, İsviçre Parlamentosu'na şöyle sesleniyordu: "İsviçrelilerin, Yahudi hesaplarından elde ettikleri ekonomik kazanç nesilden nesile aktarılarak bugüne kadar geldi. Bu yüzden dünya kamuoyu, İsviçrelilerden atalarının yaptıklarının sorumluluğunu üstlenmelerini değil, geçmişteki hataları düzeltmek için bugün yapılabilecekleri yapmalarını bekliyor."[35]

35 Bankacılık, Bayındırlık ve Şehir İşleri Komitesi'ndeki oturumlar, ABD Senatosu, 15 Mayıs 1997 (Eizenstat ve D'Amato). Bankacılık, Bayındırlık ve Şehir İşleri Komitesi'ndeki oturumlar, ABD Senatosu, 23 Nisan 1996 (Bronfman, Clinton ve Kongre liderlerinin mektubundan alıntı yapıyor). Bankacılık, Bayındırlık ve Şehir İşleri Komitesi'ndeki oturumlar, Temsilciler Meclisi, 11 Aralık 1996 (Le-

Hepsi, oldukça soylu düşünceler fakat Afro-Amerikalılar kölelik nedeniyle tazminat istediklerinde dalga geçmekten başka bir şey de yapmazlar.[36]

"Yardıma muhtaç Holokost mağdurları"nın bu nihai anlaşmadan nasıl faydalanacakları da belirsizliğini koruyor. İsviçre'deki atıl hesaplarla ilgili ilk davayı açan Gizella Weisshaus, kendini kullandığını söyleyerek avukatı Edward Fagan'ı azletti. Yine de, Fagan'ın faturası toplamda 4 milyon doları buluyordu. Toplam avukatlık ücretleri ise 15 milyon

---

ach). Bankacılık, Bayındırlık ve Şehir İşleri Komitesi'ndeki oturumlar, Temsilciler Meclisi, 25 Haziran 1997 (Leach). Rickman, *Swiss Banks*, 204 (Albright).

36 Holokost hakkındaki tüm bu Kongre oturumları sırasında, tek aykırı ses California'dan Kongre üyesi olan Maxine Waters'dan çıktı. "Holokost'un tüm kurbanları için adalet istemeye yüzde yüz destek verdiğini" söyleyen Waters, şunu sorgulamaktan da kaçınmıyordu: "Bu tazminat sistemini alıp, benim burada, ABD'de kölelik yapmış atalarıma nasıl uygulayacağız? ABD'deki köleliğin tanınması için ne yapabileceğimi düşünmeden burada oturmam çok garip olmaz mıydı?" Afro-Amerikan topluluklara tazminat verilmesi sürekli radikal bir düşünce olarak ayıplandı ve bu meseleyi Kongre'ye getirebilmek için yoğun çaba sarf edenlerle sürekli alay edildi. Holokost tazminatını almak için seferber edilen devlet kurumlarının, "yerel kölelik" tazminatlarını almak için de seferber edilmesini önerdi. Bankacılık Komitesi başkanı James Leach'in yanıtı şu oldu: "Saygıdeğer hanımefendi, olağanüstü derinlikte bir konuyu gündeme getirdi. Komite bunu bir tavsiye olarak değerlendirecektir... Gündeme getirdiğiniz meselenin derinliği Amerikan tarihini ve insan haklarını yakından ilgilendirmektedir." Mesele, Komite'nin hafıza boşluğunda şüphesiz en derinlere gömülecektir. (Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi'ndeki oturumlar, Temsilciler Meclisi, 9 Şubat 2000) Afro-Amerikalıların kölelik tazminatlarını alabilmeleri için bir kampanya yürüten Randall Robinson, ABD hükümetinin bu hırsızlık karşısındaki "suskunluğuyla", ABD Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Stuart Eizenstat'ın, Nazi döneminde Yahudileri köle-işçiler olarak kullanan 16 Alman firmasının tazminat ödemesi için nasıl çabaladığını karşılaştırıyor. (Randall Robinson, "Compensate the Forgotten Victims of America's Slavery Holocaust", *Los Angeles Times* [11 Şubat 2000]; Randall Robinson, *The Debt* [New York: 2000], 245

dolar civarındaydı ve bu paranın çoğu da saati 600 dolardan fatura ediliyordu. Bir avukat, Tom Bower'in kitabı *Nazi Gold*'u okumak için 2400 dolar talep ediyordu. New York *Jewish Week*'te yazılana göre, "Holokost dönemi anlaşmasıyla İsviçre'den gelecek 1.25 milyar doları paylaşmak için Yahudi gruplarla mağdurlar arasındaki rekabet kızışıyordu." Davacılar ve mağdurlar tüm paranın kendilerine verilmesini istiyorlardı. Yahudi örgütleri de yaptıkları katkıdan kendilerine düşen payı istiyorlardı. Yahudi örgütlerinin yaptıkları baskıyı kınayan ve Kongre'de İsviçre bankalarına karşı kilit tanıklardan biri olan Greta Beer, Hâkim Korman'ın mahkemesine şöyle sesleniyordu: "Küçük bir böcek gibi ayaklarının altında ezilmek istemiyorum." "Yardıma muhtaç Holokost mağdurlarıyla" ilgili endişelerine rağmen, WJC, İsviçre'den gelecek paraların yaklaşık yarısı kadar bir tutarın, Yahudi örgütlerine ve "Holokost eğitimi"ne tahsis edilmesini istiyordu. Simon Wiesenthal Center, eğer bu paralar "saygın" Yahudi örgütlerine verilecekse, "bir kısmının Yahudi eğitim merkezlerine gitmesi gerektiğini" savunuyordu. Ganimetten daha fazla "pay" kapmak isteyen Reformcu ve Ortodoks örgütlerin her biri, 6 milyon ölünün mali varis olarak kendi Yahudilik anlayışlarını tercih edeceklerini ileri sürüyorlardı. Bu arada, Holokost endüstrisinin de İsviçre'yi bir an önce anlaşma yapmaya zorladığını belirtelim; ne de olsa esas olan zamanlamaydı: "Yardıma muhtaç Holokost mağdurları her gün birer birer ölüyor." İsviçreliler parayı vermeyi kabul ettikleri anda, nasıl olduysa, bu aciliyet mucizevi şekilde birden ortadan kalktı. Anlaşmanın üzerinden bir yıl geçmiş olmasına rağmen hâlâ bir dağıtım planı yapılmamıştı. Para sonunda dağıtılmaya başlandığında, muhtemelen "yardıma muhtaç Holokost mağdurlarının" hepsi ölmüş olacaklar. Aslında, 1999 Aralık'ında, Şubat 1997'de kurulan "Yardıma Muhtaç Holokost Mağdurları için Özel Fon"da bulunan 200 milyon

doların yarısından daha az bir kısmı, gerçek kurbanlara dağıtılmıştı. Avukatların ücretleri de ödendikten sonra, İsviçre paraları, "saygın" Yahudi örgütlerinin kasalarına akacak.[37]

New York Üniversitesi hukuk profesörü ve toplu davaların hukuk ekibinden Burt Neuborne, *New York Times*'ta şöyle yazıyor: "Holokost'u, İsviçre bankaları için kâr getiren bir yatırım aracına dönüştüren hiçbir anlaşma savunulamaz." Edgar Bronfman da Bankacılık Komitesi'nde verdiği etkileyici ifadede, İsviçre bankalarının "Holokost'un küllerinden kâr elde etmelerine izin verilmemesi gerektiğini" savunuyordu. Diğer yandan Bronfman, son günlerde yaptığı bir açıklamada, tazminat paralarından WJC'nin kasasına giren miktarın "kabaca 7 milyar dolar"dan az olmadığını belirtti.[38]

Bu esnada, İsviçre bankaları hakkında hazırlanan güvenilir raporlar da yayınlanmıştı. Artık Bower'ın iddia ettiği gibi "Avrupa Yahudileri ve Holokost mağdurlarından milyarlar çalmak için düzenlenen elli yıllık bir İsviçre-Nazi komplosu" olup olmadığına karar verilebilir.

---

37 Philip Lentz, "Reparation Woes", *Crain's* (15-21 Kasım 1999). Michael Shapiro, "Lawyers in Swiss Bank Settlement Submit Bill, Outraging Jewish Groups", *Jewish Telegraphic Agency* (23 Kasım 1999). Rebecca Spence, "Hearings on Legal Fees in Swiss Bank Case Forward" (26 Kasım 1999). James Bone, "Holocaust Survivors Protest Over Legal Fee", *The Times* (London) (1 Aralık 1999). Devlin Barrett, "Holocaust Assets", *New York Post* (2. Aralık 1999). Stewart Ain, "Religious Strife Erupts In Swiss Money Fight", *Jewish Week* (14 Ocak 2000) ("pay"). Adam Dickter, "Discord in the Court", *Jewish Week* (14 Ocak 2000) Swiss Fund for Needy Victims of the Holocaust/Shoah, "Overview on Finances, Payments and Pending Applications" (30 Kasım 1999). İsrail'deki Holokost mağdurları, kendilerine tahsis edilen Özel Fon paralarından tek kuruş dahi alamadılar; bkz. Yair Sheleg "Surviving Israeli Bureaucracy", *Haaretz* (6 Şubat 2000).

38 Burt Neuborne, "Totaling the Sum of Swiss Guilt", *New York Times* (24 Haziran 1998). Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi oturumları, Temsilciler Meclisi, 11 Aralık 1996. "Holocaust-Konferenz in Stockholm", *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (26 Ocak 2000) (Bronfman)

1999 Temmuz'unda Bağımsız Uzmanlar Komisyonu (Bergier) raporunu yayımladı: *Switzerland and Gold Transactions in the Second World War*.[39] Komisyon, İsviçre bankalarının işgal altındaki Avrupa ülkelerinin merkez bankalarından yağmalandığını bile bile, Nazi Almanyası'ndan, bugünkü değerle 4 milyar dolarlık altın aldığını doğruladı. Kongre'deki oturumlarda Kongre üyeleri, İsviçre bankalarının bu yağma mallarının ticaretini yapmalarına, daha da kötüsü, bu rezilce faaliyete hâlâ devam etmelerine çok şaşırdıklarını ifade ettiler. Yozlaşmış politikacıların yasa dışı yollardan elde ettikleri servetleri İsviçre bankalarına yatırdıkları gerçeğini üzüntüyle dile getiren bir Kongre üyesi, İsviçre'ye bir çağrıda bulunarak, "politik lider konumunda olan insanların, kendi ülkelerinin hazinelerini yağmalayanların gizli hesaplarının olmasının artık yasaklanması gerektiğini" söylüyordu. Dünyanın birçok ülkesinden çok sayıda yozlaşmış üst düzey devlet adamı ve işadamının servetlerine İsviçre bankalarında bir sığınak bulmasına hayıflanan diğer bir Kongre üyesi de, "acaba 55 yıl önce İsviçre bankacılık sistemi tarafından Nazi rejimine sağlanan sığınağın benzeri, şimdi de bu kuşağın haydutları ve temsil ettikleri ülkelere mi sağlanıyor?" diye soruyordu.[40] Gerçekten de ilgiyi hak eden bir sorun. Her yıl politik yozlaşmadan kaynaklanan, tahmini

---

39 Independent Commission of Experts, Switzerland-Second World War, *Switzerland and Gold Transactions in the Second World War*, Interim Report (Bern: 1998).

40 Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi oturumları, Temsilciler Meclisi, 11 Aralık 1996. University of North Carolina'dan bilirkişi olarak çağrılan tarihçi Gerhard L. Weinberg, kendini beğenmiş bir havada şu ifadeyi veriyordu: "O günlerdeki ve savaştan hemen sonraki yıllardaki İsviçre hükümeti, yağmacılığı yasal olarak görüyordu ve İsviçre bankalarının en önemli amacı, herhangi bir meşruluk, ahlak, terbiye vs. olmaksızın olabildiğince kâr yapmaktı." (Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi oturumları, Temsilciler Meclisi, 25 Haziran 1997)

olarak 100-200 milyar dolarlık bir servet, dünya çapında dolaşıp özel bankalara aktarılıyor. Tabii, bu "yasadışı sermaye akışı"nın yarısı, ABD yasalarının tam güvencesi altında Amerikan bankalarına yatırılmıyor olsaydı, Kongre'deki bankacılık komitesinin azarlamaları daha da etkili olabilirdi.[41] Bu yasal Amerikan "sığınağından" en son faydalananlar arasında, Meksika'nın eski devlet başkanının kardeşi Raul Salinas de Gortari ile Nijerya'nın eski diktatörü General Sani Abacha'nın ailesi de bulunuyor. İsviçre bankalarının keskin bir eleştirmeni olan İsviçre parlamenteri Jean Ziegler, şöyle diyor: "Adolf Hitler ve yardakçılarının yağmaladıkları paraların" bugün özel İsviçre hesaplarında tutulan Üçüncü Dünya ülkelerinin diktatörlerinin "kanlı paralarından bir farkı yoktur. Hitler'in ruhsatlı hırsızları milyonlarca erkek, kadın ve çocuğu ölüme gönderdiler. Bugün de, İsviçreli dolandırıcılardan yardım alan Üçüncü Dünya diktatörlerinin yağmaladıkları ülkelerde, her yıl yüz binlerce çocuk, bulaşıcı hastalıklar ve yetersiz beslenme nedeniyle ölüyor."[42] Amerikalı dolandırıcıların da yardımını küçümsememek gerek. Bu diktatörlerin pek çoğu, ABD tarafından desteklendiler ve ülkelerini yağmalamak için ABD'den izin aldılar."

Nazi holokostuna gelince, Bağımsız Komisyon, Nazi suçlularının "çalışma ve ölüm kamplarındaki kurbanlardan yağmaladıkları altınları" İsviçre bankasının satın aldığı sonucuna vardı. Ancak, nasıl oluyorsa, İsviçre bankalarının bundan haberi yoktu: "İsviçre merkez bankasındaki yetkililerin, bu altınların İsviçre'ye Almanya Merkez Bankası'ndan geldiğini

41 Raymond W. Baker, "The Biggest Loophole in the Free-Market System", *Washington Quarterly* (Sonbahar 1999). ABD yasaları tarafından korunmasa da, uyuşturucu ticaretinden gelen yıllık 500 milyar ila 1 triyon dolar arasındaki para da "ABD bankalarına güvenle yatırılarak aklanıyor." (a.g.e.)

42 Ziegler, *The Swiss*, xii; 19, 265.

bildiğine dair hiçbir emare yoktur." Komisyon, İsviçre'nin bilmeden satın aldığı bu "kurban altınlarının" değerinin 134.428 dolar, ya da bugünkü değerle 1 milyon dolar olduğunu belirledi. "Kurban altınlarını" içeren bu rakamlar, kamplardaki Yahudiler kadar Yahudi olmayanların altınlarını da içeriyor.[43]

Aralık 1999'da Volcker'in başkanlığını yaptığı diğer komite de bir rapor yayımladı: Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks.[44] Rapor, üç yılda tamamlanan kapsamlı bir inceleme sonucunda oluşmuş ve 500 milyon dolara mal olmuştu.[45] Rapor'un "Nazi zulmünün mağdurlarının atıl hesaplarının akıbeti" hakkındaki temel bulguları, kapsamlı bir alıntıyı hak ediyor:

> Nazi zulmünün mağdurları için, sistemli bir ayrımcılık, erişimin engellenmesi, suistimal ya da belgelerin korunmasıyla ilgili tedbirler açısından İsviçre yasalarında bir eksiklik olduğuna dair bir kanıta rastlanmamıştır. Bununla birlikte, Rapor, bazı bankaların, Nazi zulmünün mağdurlarının hesaplarıyla ilgili uygulamalarını eleştirmektedir. Önceki cümlede geçen "bazı" kelimesini vurgulamak gerekir. Eleştiri alan uygulamaların, 60 yıllık bir zaman diliminde, 254 bankanın incelenmesi sonucunda Nazi zulmünün mağdurlarının bireysel hesaplarının nasıl işletildiğiyle ilgili belirli bankaları hedef aldığını belirtmek gerekir.

---

43 *Switzerland and Gold Transactions in the Second World War*, IV, 48.

44 Independent Committee of Eminent Persons, *Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks* (Bern: 1999). (Bundan sonra kısaca Rapor denecek)

45 İncelemenin "harici maliyeti" 200 milyon dolardı. (Rapor, s. 4, paragraf 17) İsviçre bankalarının maliyeti de 300 milyon dolar kadardı. (İsviçre Federal Bankacılık Komisyonu, basın açıklaması, 6 Aralık 1999)

Eleştirilen uygulamalarla ilgili, Rapor, bu uygulamaları yapan bankaların kimi hafifletici sebeplerle bu yola başvurduklarını da kabul etmektedir. Dahası Rapor, bankaların, Holokost kurbanları da dahil olmak üzere kayıp hesap sahiplerini ya da varislerini yoğun bir şekilde bulmaya çalıştıklarına ve atıl hesaplardaki paraların sahiplerine teslim edildiklerine dair de pek çok kanıt olduğunu kabul etmektedir. Paragraf ılımlı bir şekilde şöyle sonuçlanıyor: "Komite, büyük önem taşıyan bu hatalı uygulamaların, bu bölümde belgelenmesi ve eski hataları tekrar etmemek için bu hatalardan dersler çıkarılması gerektiğine inanmaktadır."[46]

Rapor, ayrıca Komite, "İlgili Dönem"de (1933-1945) bulunan tüm kayıtları takip edememiş olsa da, kayıtların ortadan kaldırıldığının tespit edilmemesinin "imkânsıza yakın olduğunu" ve "aslında, eskiden yapılanların üstünü örtmek için sistemli bir şekilde kayıtların ortadan kaldırıldığına dair hiçbir kanıt bulunmadığını" belirtmektedir. Sonuç: İsviçre yasalarının, son 10 yıldan önceki kayıtları muhafaza etmeyi gerekli görmediği düşünüldüğünde, elde edilen yüzde 60 oranındaki belgenin "gerçekten olağanüstü" ve "gerçekten kayda değer" oldukları ortaya çıkacaktır.[47]

Bir de, Volcker Komitesi'nin bulgularını *New York Times* nasıl vermiş, ona bakalım. Başyazının başlığı "İsviçre Bankalarının Hileleri."[48] Times, Komite'nin İsviçre bankalarının atıl Yahudi hesaplarını kötüye kullandığına dair "kesin bir kanıt" bulamamıştır, diyor. Ancak Rapor, "hiçbir kanıt bulunamadı"

46 Rapor, Ek 5, s. 81, paragraf 1 (Bölüm 1, s. 13-15, paragraf 41-9).

47 Rapor, Bölüm I, s. 6, paragraf 22 ("kanıt yoktur"); Bölüm I, s. 6, paragraf 23 (bankacılık yasaları ve yüzdeler); Ek 4, s. 58, paragraf 5 ("gerçekten olağanüstü") ve Ek 5, s. 81, paragraf 3 ("gerçekten kayda değer") (Bölüm 1, s. 15, paragraf 47, Bölüm 1, s. 17, paragraf 58, Ek 7, s. 107, paragraf 3,9)

48 "The Deceptions of Swiss Banks", *New York Times* (7 Aralık 1999).

demektedir. *Times*, devam ediyor: "Komite, İsviçre bankalarının bir şekilde, hesap kayıtlarının izini kaybettirdiğini belirtti." Ancak Rapor, İsviçrelilerin kayıtlarının "gerçekten olağanüstü" ve "gerçekten kayda değer" olduğunu söylüyordu. Son olarak *Times*, "Komite'ye göre, pek çok banka, kayıp hesapları korumak için aile üyelerini merhametsizce ve hileyle geri çevirmiştir" diyor. Aslında Rapor, sadece "bazı" bankaların kötü davrandığını ve bunlarda da "hafifletici sebepler" bulunduğunu, pek çok bankanın da meşru hak sahiplerini bulmak için yoğun çaba sarf ettiğini belirtiyordu.

Rapor, İsviçre bankalarını, Holokost dönemindeki atıl hesapların ilk incelemelerinde "açık sözlü" ve "samimi olmamakla" suçluyor. Bununla birlikte, bu incelemelerdeki yetersizliklerde suistimalden ziyade teknik etmenlerin öne çıktığını da belirtiyor.[49] Rapor, 54.000 hesabın "Nazi zulmünün kurbanlarıyla ilişkisi olması ihtimali olduğunu" bildiriyor. Ancak, bu hesapların sadece yarısının (25.000) halka açıklanabilecek kadar dikkate değer olduğu sonucuna varıyor. Bu hesaplardan 10.000 tanesinin bugünkü tahmini değeri 170 ila 260 milyon dolar arasında değişiyor. Geriye kalan hesapların bugünkü değerlerinin tahmin edilebilmesi ise mümkün değil.[50]

---

49 Rapor, Ek 5, s. 81, paragraf 2. Rapor, Ek 5, s. 87-8, paragraf 27: "Daha önce yapılan denetimlerde meydana gelen aksaklıklar için pek çok açıklama yapılabilir. Fakat İsviçre bankalarına mal edilebilecekler şunlardır: 'atıl' hesap tanımının daraltılması; bazı hesap türlerinin araştırmaya dahil edilmemesi ya da yetersiz araştırma yapılması; bazı asgari dengeler altındaki hesapların incelenmemesi; akrabaları bankaya başvurmadan önce, bazı hesap sahiplerinin Nazi şiddetinin ya da zulmünün kurbanı olduklarının düşünülmemesi."

50 Rapor, s. 10, paragraf 30 ("mümkün" ya da "olası"); s. 20, paragraf 73-5 (25.000 hesap olma olasılığının yüksekliği). Rapor, Ek 4, s. 65-7, paragraf 20-6, ve s. 72, paragraf 40-3 (bugünkü değerleri). Raporun tavsiyesi uyarınca, İsviçre Federal Bankacılık Komisyonu, Mart 2000'de 25.000 hesap sahibini açıklamaya karar verdi. ("Swiss Federal Banking Commission Follows Volcker Recommendations", Basın Açıklaması, 30 Mart 2000)

Holokost döneminden kalan gerçek atıl hesapların toplam değeri, İsviçre bankalarının tahmin ettiği 32 milyon dolardan çok daha yüksek gibi görünmektedir fakat WJC'nin iddia ettiği gibi de 7-20 milyar dolar arasında olması mümkün değildir. Volcker Kongreye verdiği ifadelerde, Holokost kurbanlarıyla "muhtemel ya da olası" ilgisi olan hesapların "İsviçre araştırmalarında daha önce bulunan rakamların birkaç kat fazlası olduğunu" söyledi. Şöyle devam ediyordu: "Muhtemel ya da olası" kelimelerini vurguluyorum. Çünkü, yarım yüzyıldan uzun bir süredir yaptığımız araştırmalarda, birkaç dosya dışında, kurbanlarla hesap sahipleri arasında kesin ve reddedilemez bir bağlantı olduğunu saptayamadık."[51]

Volcker Komitesi'nin en çarpıcı bulgusu ise Amerikan medyasında hasıraltı edildi. Komite'ye göre, İsviçre'nin yanı sıra ABD de, Avrupa'daki Yahudi yatırımlarının transfer edilebileceği güvenli bir sığınaktı:

> İkinci Dünya Savaşı öncesinde ve savaş sırasında Nazilerin Yahudilere ve diğer azınlıklara yaptıkları zulmün yanı sıra savaş ve ekonomik bunalım, bu zulme maruz kalan kurbanlarla birlikte pek çok insanın servetlerini güvenli sığınaklara taşımasına neden oldu (özellikle ABD ve İngiltere'ye...) İtilaf devletleri ile bu devletlerin işgal ettikleri ülkelere karşı tarafsız kalan İsviçre'de, İsviçre bankaları ve diğer İsviçreli finansal aracılar, güvenlik arayan bu servetlerin uğrak yeri oldular.

---

51 Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi oturumları, Temsilciler Meclisi, 9 Şubat 2000 (Volcker'in ifadesinden alınmıştır). İsviçre Federal Bankacılık Komitesi'nin tespitleriyle karşılaştırınız: "Tespit edilen hesapların olası bugünkü değerleri hakkında ki tüm göstergeler, esasında varsayımlara ve tahminlere dayanmaktadır. Güncel, kurum içi bankacılık kaynaklarına göre, sadece 1200 hesap sahibinin gerçekten Holokost kurbanı olduğuna dair gerçek kanıtlar bulunmaktadır." (Basın Açıklaması, 6 Aralık 1999)

Rapor'un sonunda yer alan önemli bir Ek'te, Avrupa'daki Yahudi servetlerinin transfer edilebileceği "gözde ülkeler"in bir listesi bulunuyor. Listenin başında ABD ve İsviçre yer alıyor. (İngiltere ise "düşük bir olasılık da olsa üçüncü ülke" olarak gösteriliyor.)[52]

Asıl soru şu: Amerikan bankalarında bulunan Holokost döneminden kalma atıl hesaplara ne oldu? Bankacılık Komitesi, bu konuda ifade vermesi için bir bilirkişi çağırdı. Halen American University de profesör olarak görev yapan Seymour Rubin, İkinci Dünya Savaşı sonrasında İsviçre ile yapılan müzakerelerde ABD delegasyonunun asbaşkanı idi. Amerikan Yahudi örgütlerinin himayesi altında çalışan Rubin, 1950'lerde de ABD'deki Holokost dönemi atıl hesapları tespit etmek için bir grup uzmanla birlikte Avrupa'daki Yahudi cemaatlerinin yaşamları üzerine çalışmalar yaptı. Rubin'in Komite'ye verdiği ifadeye göre, sadece New York bankalarının yaptıkları yüzeysel ve eksik incelemelerin ardından bu hesapların değeri 6 milyon dolardı. Yahudi örgütleri bu parayı "yardıma muhtaç mağdurlar" adına Kongre'den talep ettiler (ABD'de bulunan sahibi bulunamamış atıl hesaplar, mahlul mülk sayılarak hazineye aktarılmışlardı). Rubin şöyle diyordu:

> İlk tahminlere göre 6 milyon dolar olan miktar, Kongre'de gerekli çoğunluk sağlanamadığı için reddedildi ve orijinal mevzuat tasarısında 3 milyon dolarlık bir limit belirlendi... Bunun üzerine, 3 milyon dolar, Komite oturumlarında 1 milyon dolara düşürüldü. Yasama sürecinde bu miktar 500.000 dolara geriledi. Bütçe Komisyonu, bu miktara bile itiraz ederek 250.000 dolara düşürülmesini önerdi. Ancak, nasıl olduysa, kanun 500.000 dolar olarak geçti.

52 Rapor, s. 2, paragraf 8 (s. 23, paragraf 92). Rapor, Ek S, s. A-134; daha ayrıntılı bilgi için bkz. s. A-135ff.

Rubin, ifadesini şöyle bitiriyordu: "ABD, ülkede bulunan ve varisi olmayan servetleri tespit etmek için çok az önlem almıştır. İsviçre bankalarının daha Volcker araştırması bitmeden önerdiği 32 milyon dolara karşılık ABD sadece 500.000 dolar ödemiştir."[53] Diğer bir deyişle, ABD'nin sicili İsviçre'nin sicilinden çok daha kötüdür. Vurgulanmayı hak eden diğer bir nokta da, Eizenstat'ın kısacık hatırlatması dışında, İsviçre bankalarıyla ilgili ne Beyaz Saray ne de Senato'daki bankacılık oturumlarında, ABD'deki atıl hesaplardan bahsedilmiştir. Dahası Rubin, İsviçre bankalarındaki tali hesapların çoğunda önemli bir rol oynasa da, (Bower, "Dışişleri Bakanlığı'ndaki bu savaşçı" ile ilgili sayfalarca övgü düzmüştü) Komitede bundan hiç bahsedilmedi. Komite oturumları boyunca Rubin, bahsedilen [atıl İsviçre hesaplarına] "saygı duyduğunu fakat şüpheyle baktığını" ifade etmişti. Rubin'in değerli öngörülerinin göz ardı edildiğini söylemeye gerek yok.

"Kalleş Amerikalı bankerler" için de feryat figan edildi mi? Senato'nun ve bankacılık komitesinin üyeleri, İsviçre'nin "sonunda borcunu ödemesi için" birbiri ardına gürültü koparıyorlardı. Ancak, nedense hiçbiri, ABD'nin ödeme yapması gerektiğini söylemedi. Hatta, Beyaz Saray Bankacılık Komitesi üyelerinden biri, (Bronfman'ın da hemfikir olduğu) utanmazca bir iddia ortaya attı: "Kendi tarihiyle yüzleşme cesaretini gösteremeyen tek ülke İsviçre'dir."[54] Holokost endüstrisinin ABD bankalarını araştırmak için bir kampanya başlatmaması da şaşırtıcı değildir. İsviçre bankalarına

53 Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi oturumları, Temsilciler Meclisi, 25 Haziran 1997 (Rubin'in ifadesinden alınmıştır). (Ayrıntılı bilgi için bkz. Seymour J. Rubin and Abba P. Schwartz, "Refugees and Reparations", *Law and Contemporary Problems* [Duke University School of Law: 1951), 286-9.)

54 Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi oturumları, Temsilciler Meclisi, 25 Haziran 1997.

yapılan denetimin bir benzerini ABD bankalarına yapmak, Amerikalı vergi mükelleflerine milyonlarca değil milyarlarca dolara patlardı.[55] Ve denetim tamamlandığında, Amerikan Yahudilerini Münih'te sığınma talebi sırasında bulurduk. Cesaretin de bir sınırı vardır.

1940'ların sonlarında, ABD İsviçre'ye atıl Yahudi hesaplarını tespit etmesi için bastırırken, İsviçreliler protesto gösterileri düzenleyerek ABD'nin önce kendi pisliklerini temizlemesini istemişlerdi.[56]

1997 ortalarında New York Valisi Pataki, İsviçre bankaları aleyhine açılan davaları araştırmak için Holokost Kurbanları'nın Servetlerinin Tazmini ile ilgili bir Eyalet Komisyonu kurulacağını açıkladı Bundan hiç etkilenmeyen İsviçreliler, komisyonun ABD ve İsrail bankalarına yoğunlaşmasının daha verimli olacağını söylediler.[57] Aslında Bower, İsrailli bankerlerin 1948 Savaşı'ndan sonraki "atıl Yahudi hesaplarının listesini yayımlamayı reddettiğini" açıklamıştı "Avrupa ülkelerinin aksine, İsrail bankaları ve siyonist örgütler, Holokost mağdurlarının ne kadar mülkü ve atıl hesabı olduğunu tespit etmek, hak sahiplerini bilgilendirmek için bağımsız komiteler kurulmasına direniyorlardı" (*Financial Times*). (Avrupa Yahudileri, İngiliz Mandası altında siyonist girişimlere destek olmak ya da gelecekteki bir göçe hazırlık yapmak amacıyla Filistin'de toprak satın almış ve banka hesapları açmışlardı.) Ekim 1998'de, WJC ve WJRO "prensipte ortak bir

55 İsviçre'nin nüfusu, "İlgili Dönem" de, 1933-1945 arasında 4 milyon iken, ABD'ninki 130 milyondu. Bu yıllarda açılan, kapanan ya da atıl durumda olan her İsviçre bankası hesabı, Volcker komitesi tarafından inceleme altına alınmıştı.

56 Levin, *Last Deposit*, 23. Bower, *Nazi Gold*, 256, Bower, İsviçrelilerin bu talebini "çözümsüz bir boş laf" olarak nitelendiriyor. Çözümsüz olduğu muhakkak fakat neden boş laf olsun?

57 Rickman, *Swiss Banks*, 194-5.

karara vararak Holokost kurbanlarının İsrail'deki servetlerini araştırmayı bırakacak ve sorumluluğu İsrail hükümetine devredeceklerdi" (*Haaretz*). Bu Yahudi örgütlerinin gücü Yahudi devletine değil İsviçre'ye yetmektedir. İsviçre bankalarına karşı yapılan en büyük suçlama, Holokost kurbanlarının varislerinden ölüm sertifikası istemeleriydi. İsrail bankaları da böyle belgeler istiyorlardı. Fakat "kalleş İsrailliler" diye bir suçlamayı boşuna aramayın. "İsrail ile İsviçre bankaları arasında ahlaki bir denklik aramayın" diyen *New York Times*, eski bir İsrailli parlamenterden şu alıntıyı yapıyordu: "Burada olsa olsa bir ihmalkârlık vardır; İsviçre'de ise bu bir suçtur."[58] Gereksiz bir yorum.

1998 Mayıs'ında ABD'deki Holokost Servetleriyle İlgili Başkanlık Danışma Komisyonu, Kongre tarafından, "Holokost kurbanlarından alınarak ABD Federal hükümetinin hazinesine aktarılan servetlerin akıbetini araştırmakla" ve "çalınan servetlerin gerçek sahiplerine ya da varislerine iadesiyle ilgili politikalar konusunda Başkan'a tavsiyelerde bulunmakla" görevlendirildi. Komisyon Başkanı Bronfman'a göre, "Komisyon'un çalışması, diğer uluslardan istediğimiz Holokost servetleriyle ilgili gerçeğin ortaya çıkarılması hususunda koyduğumuz yüksek çıtanın, ABD'de de geçerli olduğunun su götürmez bir kanıtıdır." Yine de, 6 milyon dolarlık bir bütçeye sahip olan başkanlık düzeyinde bir danışma komisyonu ile bir ülkenin tüm bankacılık sistemini, hiçbir sınır olmaksızın kapsamlı bir araştırmadan geçirmek için 500

58 Bower, *Nazi Gold*, 350-1. Akiva Eldar, "UK: Israel Didn't Hand Over Compensation to Survivors", *Haaretz* (21 Şubat 2000). Judy Dempsey, "Jews Find It Hard to Reclaim Wartime Property in Israel", *Financial Times* (1 Nisan 2000). Jack Katzenell, "Israel Has WWII Assets", *Associated Press* (13 Nisan 2000). Joel Greenberg, "Hunt for Holocaust Victims' Property Turns in New Direction: Toward Israel", *New York Times* (15 Nisan 2000). Akiva Eldar, "People and Politics", *Haaretz* (27 Nisan 2000).

milyon dolar ayırmak arasında bir fark vardır.[59] 2000 yılının Şubat ayında, Holokost döneminde çalınan Yahudi servetlerinin kurtarılmasında ABD'nin en önde yer alacağına dair şüpheleri ortadan kaldırmak için, Bankacılık Komitesi başkanı James Leach, Kuzey Carolina müzesinde bulunan bir resmin Avusturyalı sahiplerine iade edildiğini büyük bir gururla açıkladı: "Bu, ABD'nin ne kadar sorumlu davrandığının altını çizen bir olaydır... ve sanırım bu, Komite'nin de vurgulaması gereken bir konudur."[60]

Holokost endüstrisi için İsviçre bankaları meselesi -tıpkı, savaş sonrasında İsviçrelilerin zulmüne uğrayan Holokost "gazisi" Binjamin Wilkomirski gibi- Yahudi olmayan dünyanın sonu gelmez ve mantıksız nefretinin bir kanıtıydı. Itamar Levin'e göre bu olay, "liberal demokrat bir Avrupa ülkesinin bile, tarihteki en büyük suçun fiziksel ve duygusal yaralarını taşıyan insanlara karşı" ne kadar vurdumduymaz olduğunu gösteriyordu. 1977 Nisan'ında Tel Aviv Üniversitesi'nin yaptığı bir araştırmada, İsviçre'deki antisemitizmde "şüphe götürmez bir artış" olduğu belirtiliyordu. Ancak, bu uğursuz gelişmenin, Holokost endüstrisinin İsviçre'den yaptığı vurgunla tabii ki bir ilgisi olamaz. Bronfman bu konuda çok açık: "Yahudiler anti-semitizm yapmaz. Antisemitikler antisemitizm yapar."[61]

Itamar Levin'e göre, Holokost için ödenecek maddi tazminat "Yirminci yüzyılın sonunda, Avrupa'nın yüzleşeceği en büyük ahlak sınavıdır. Bu, Kıta'nın Yahudilere gerçekten

---

59 Komisyon hakkında bilgi için bkz. www.pcha.gov (Bronfman'ın sözleri, Komisyon'un 21 Kasım 1999 tarihli bir basın açıklamasından alıntıdır.)

60 Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi oturumları, Temsilciler Meclisi, 9 Şubat 2000.

61 Levin, *Last Deposit*, 223, 204. "Swiss Defensive About WWII Tole", *Associated Press* (15 Mart 2000). *Time* (24 Şubat 1997) (Bronfman).

nasıl davranacağını gösterecektir."[62] Aslında, İsviçre'yi dize getirerek cesaretlenen Holokost endüstrisi, hızla Avrupa'nın geri kalanını "sınamaya" girişti. Sonraki durak Almanya idi.

Holokost endüstrisi Ağustos 1998'de İsviçre ile anlaşmaya vardıktan sonra, aynı başarılı stratejiyi Eylül'de Almanya'ya karşı kullanmaya başladı. Aynı üç hukuk takımı (Hausfeld-Weiss, Fagan-Swift, ve Dünya Ortodoks Yahudi Cemaatleri Konseyi) bu sefer de Alman özel sektörüne toplu davalar açarak, en az 20 milyar dolarlık bir tazminat talebinde bulundular. New York Saymanı Hevesi, ekonomik boykot tehdidini savurarak, Nisan 1999'da görüşmeleri "izlemeye" başladı. Bankacılık Komitesi, Eylül'de oturumlar düzenledi. Kongre üyesi Carolyn Maloney bir açıklama yaptı: "Geçen zaman, haksız kazanç elde edilmesi için bir mazeret olmamalıdır" (tabii ki Yahudi köle-işçilerden bahsediyor. Afro-Amerikan köle-işçiler başka bir hikâye...) Komite başkanı Leach de eski metni okumaya devam etti: "Tarihte zamanaşımı yoktur." Stuart Eizenstat da ABD'de iş yapan Alman şirketleriyle ilgili Kongre'ye sesleniyordu: "İyi niyetli olmanın burada bir anlamı olduğunu bilirler. ABD ve Almanya'da sergiledikleri örnek vatandaşlıklarının devam etmesini isteyeceklerdir." Diplomatik incelikleri bir kenara bırakan Kongre üyesi Rick Lazio da Komite'ye açık bir çağrıda bulunuyordu: "Özel sektörde iş yapan Alman şirketlerine odaklanın, özellikle de ABD'de faaliyet gösterenlere...[63] Holokost endüstrisi, Almanya'ya karşı oluşan toplumsal histeriyi kamçılamak için, Ekim'de tam sayfa ilanlar vermeye başladı. Korkunç gerçek yeterli değildi; tüm Holokost mekanizması harekete geçmişti. Bir ilanda, Alman ilaç şirketi Bayer, Josef Mengele ile birlikte gösteriliyordu. Oysa,

62 Levin, *Last Deposit*, 224.

63 Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi oturumları, Temsilciler Meclisi, 14 Eylül 1999.

Bayer'in Mengele'nin canice deneylerine "destek" verdiğini gösteren hiçbir kanıt yoktu. Holokost canavarına karşı direnmenin faydasız olduğunu anlayan Almanlar, yıl sonunda yüklü bir mali anlaşmaya teslim oldular. Londra'da yayımlanan *The Times*, ABD'deki bu "Holocash" (Kelime oyunu yapılmış; cash:para / ç.n.) kampanyasına teslim olunduğunu yazıyordu. Eizenstat, daha sonra Bankacılık Komitesi'nde yaptığı konuşmada şunları söylüyordu: "Başkan Clinton ve ABD hükümetindeki diğer üst düzey yetkililer bizzat müdahil olmasalardı, bir anlaşmaya varamazdık."[64]

Holokost endüstrisi, Almanya'nın Yahudi köle-işçilerin tazminatını ödeme konusunda "ahlaki ve yasal bir yükümlülük" taşıdığını iddia ediyordu. Eizenstat'a göre, "Bu köle-işçiler, kalan son yıllarında biraz da olsa adaleti hak ediyorlar." Yukarıda da bahsedildiği gibi, hiçbir tazminat almadıkları doğru değildi. Yahudi köle-işçiler, toplama kamplarındaki mahkûmlara Almanya'nın tazminat ödemesiyle ilgili anlaşmalarda yer alıyorlardı. Alman hükümeti, "özgürlüklerinden mahrum edildikleri" ve "hayatlarına ve bedenlerine zarar verildiği" gerekçesiyle bu köle-işçilere tazminat ödemişti. Yalnızca ödenmemiş maaşların tazminiyle yetinilmemiş, kalıcı sakatlıkları olanlara da ömür boyu yüklü bir maaş bağlanmıştı.[65]

---

64 Yair Sheleg, "Not Even Minimum Wage", *Haaretz* (6 Ekim 1999). William Drozdiak, "Germans Up Offer to Nazis' Slave Laborers", *Washington Post* (18 Kasım 1999). Burt Herman, "Nazi Labor Talks End Without Pact", *Forward* (20 Kasım 1999). Jan Cienski, "Wartime Slave-Labour Survivors' Ads Hit Back", *National Post* (7 Ekim 1999), Edmund L. Andrews, "Germans To Set Up $5.1 Billion Fund For Nazis' Slaves", *New York Times* (15 Aralık 1999). Edmund L. Andrews, "Germany Accepts $5.1 Billion Accord to End Claims of Nazi Slave Workers", *New York Times* (18 Aralık 1999). Allan Hall, "Slave Labour List Names 255 German Companies", *The Times* (London) (9 Aralık 1999). Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi oturumları, Temsilciler Meclisi, 9 Şubat 2000 (Eizenstat'ın ifadesinden alınmıştır).

65 Sagi, German Reparations, 161. Muhtemelen, Yahudi köle-işçilerin dörtte biri bu maaştan faydalandı. Merhum babam da (Auschwitz

Ayrıca Almanya, çok az tazminat almış eski toplama kampı mahkûmlarına ödenmek üzere, Yahudi Talepleri Konferansı'na bugünün parasıyla yaklaşık bir milyar dolar daha verdi. Daha önce de belirttiğim gibi, Talepler Konferansı, Almanya'yla yaptığı anlaşmayı bozarak, parayı kendi özel projelerinde kullandı. Almanya'dan alınan bu tazminatın suistimal edilmesinin gerekçesi de hazırdı: "Almanya'dan kazanılan tazminatlar henüz gelmeden... 'yardıma muhtaç' Nazizm kurbanlarının ihtiyaçları, büyük oranda karşılanmıştı."[66] Ancak, Holokost endüstrisi, Almanların hiçbir tazminat ödemediği iddia edilen ve yoksulluk içinde yaşayan "yardıma muhtaç Holokost kurbanları" için elli yıl sonra bile para talep ediyordu.

Eski Yahudi köle-işçilere ödenecek "adil" bir tazminatın ne kadar olacağı da başka bir çözümsüz sorundur. Şöyle denebilir: "Yeni anlaşmanın maddeleri uyarınca, Yahudi köle-işçilerin her birine yaklaşık 7500 dolar verilmelidir." Eğer Talepler Konferansı, Alman tazminatlarını hakkıyla dağıtmış olsaydı, daha fazla Yahudi köle-işçi, çok daha kısa zamanda, çok daha fazla para alacaktı.

"Yardıma muhtaç Holokost kurbanlarının" bu yeni Alman tazminatlarını görüp göremeyecekleri de başka bir soru. Talepler Konferansı, paranın büyük bir kısmını kendi "Özel Fon"una aktardı. Jerusalem Report'a göre, Konferans, "mağdurların hiçbir şey almamasını sağlayarak zaten büyük paralar kazanıyor." İsrail Parlamentosu (Knesset) üyesi Michael Kleiner (Herut), Konferansı azarlayarak şöyle diyordu:

"Yahudi Konseyi (Judenrat), Nazilerin yaptıklarının aynısını bugün başka yollardan yapıyor. Konferans, kendini

kampındaydı) onlardan biriydi. Aslında, Talepler Konferansı'nın Yahudi köle-işçilerle ilgili bugün yürüttüğü müzakereler de, Almanya'dan maaş ve tazminat alan bu insanlara dayanmaktadır! (Alman Parlamentosu, 92. Oturum, 15 Mart 2000)

66 Zweig, *German Reparations and the Jewish World*, 98; 25.

mesleki gizlilik maskesi altında tutan, çirkin toplumsal ve ahlaki yozlaşmayla kokuşmuş, sahtekâr bir kuruluştur. Yahudi Holokost kurbanlarına ve varislerine eziyet eden bu karanlık kuruluş, para yığınlarının üzerine çöreklenmiş otururken, hâlâ Yahudi mağdurların haklarına göz dikmektedir."[67] Bu sırada, Bankacılık Komitesi'nde ifade veren Stuart Eizenstat, "Yahudi Maddi Talepler Konferansı'nın 40 yılı aşkın süredir yürüttüğü saydam işleyişi" övmekle meşguldü. Fakat konu saf kinizm olduğunda, kimse Haham Israel Singer'ın eline su dökemez. Singer, Dünya Yahudi Kongresi'ndeki genel sekreterliğinin yanı sıra, Talepler Konferansı'nın başkan yardımcılığını da yürüttü ve Almanlarla yapılan köle-işçiler müzakerelerinde baş müzakereci oldu. İsviçre ve Almanya'yla anlaşma yapılmasının ardından Bankacılık Komitesi önünde defalarca dindarlıktan dem vuran Singer, Holokost tazminatlarının "hayatta olan mağdurlar yerine varislerine verilmesinin büyük bir utanç olacağını" söylüyordu. "Bu tazminatın varislere ödenmesini istemiyoruz. Bu tazminatın mağdurlara ödenmesini istiyoruz." Oysa *Haaretz*, Singer'in Holokost tazminatı paralarının "sadece Holokost'tan sağ kurtulup yaşlanabilecek kadar talihli olanların değil, tüm Yahudilerin ihtiyaçları için harcanması gerektiğini" en çok savunanlardan biri olduğunu yazıyordu.[68]

---

67 Conference on Jewish Material Claims Against Germany, "Position Paper-Slave Labor. Proposed Remembrance and Responsibility Fund" (15 Haziran 1999). Netty C. Gross, "$5.1-Billion Slave Labor Deal Could Yield Little Cash For Jewish Claimants", *Jerusalem Report* (31 Ocak 2000). Zvi Lavi, "Kleiner (Herut): Germany Claims Conference Has Become Judenrat, Carrying on Nazi Ways", *Globes* (24 Şubat 2000). Yair Sheleg, "MK Kleiner: The Claims Conference Does Not Transfer Indemnifications to Shoah Survivors", *Haaretz* (24 Şubat 2000).

68 Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi oturumları, Temsilciler Meclisi, 9 Şubat 2000. Yaie Sheleg, "Staking a Claim to Jewish Claims", *Haaretz* (31 Mart 2000).

ABD Holokost Anısı Müzesi yayınlarından birinde, saygın bir Nazi holokostu tarihçisi ve Auschwitz mahkûmu olan Henry Friedländer, savaşın sonuna dair rakamsal bir tablo veriyordu:

> Eğer, 1945'in başlarında kamplarda 715.000 mahkûm varsa, bunların en az üçte biri (yaklaşık 238.000) 1945 sonbaharına kadar katledilmişlerdi ve buradan da en fazla 475.000 mahkûmun sağ kaldığı sonucunu çıkarabiliriz. Yahudiler sistematik olarak öldürüldüğünden ve sadece çalıştırmak için seçilenlerin (Auschwitz'de bu oran yüzde 15 civarındadır) hayatta kalmak için bir şansı olduğundan, toplama kamplarındaki insanların sadece yüzde 20'sinin Yahudilerden oluştuğunu varsaymalıyız.

Friedländer şöyle bitiriyor: "Böylece Yahudi mağdurların sayısının 100.000'den fazla olmadığı sonucuna ulaşabiliriz." Friedländer'in savaşın sonunda hayatta kalan Yahudi köle-işçiler için verdiği rakamın akademisyenler içinde verilen en yüksek rakam olduğunu da belirtelim. Leonard Dinnerstein, konuyla ilgili güvenilir bir çalışmasında şöyle diyor: "Toplama kamplarından 60.000 Yahudi sağ kurtuldu. Bir hafta içinde bunların 20.000'i öldü."[69]

1999 Mayıs'ında Dışişleri Bakanlığı'nın verdiği bir brifingde Stuart Eizenstat, "temsil ettikleri grubun", Yahudiler

---

69 Henry Friedländer, *Darkness and Dawn in 1945: The Nazis, the Allies, and the Survivors US Holocaust Memorial Museum, 1945-The Year of Liberation* (Washington: 1988) 11-38. Dinnerstein, *America and the Survivors of the Holoconist*, 28. İsrailli tarihçi Shlomo Shafir'e göre, "Savaşın sonunda Avrupa'daki Yahudi kamplarından sağ kurtulan Yahudilerin sayısı 50.000 ila 70.000 arasındadır" (Ambiguous Relations, 38int). Friedländer'in Yahudi olsun ya da olmasın, hayatta kalan köle-işçiler için verdiği rakam değişmez: bkz. Benjamin Ferencz, *Less Than Slaves* (Cambridge: 1979). "Müttefik güçler tarafından kurtarılan kamplarda hayatta kalanların sayısı yaklaşık olarak yarım milyondur." (xvii; 240n5)

ve Yahudi olmayanlar da dahil olmak üzere, hayatta olanlarının toplam sayısının "70.000 ila 90.000 arasında" olduğunu söylüyordu.[70] Eizenstal Almanlarla yapılan köle-işçi müzakerelerinde ABD'nin Baş Temsilcisi idi ve Talepler Konferansı'yla yakın işbirliği halindeydi.[71] Böylece, hâlâ hayatta olan Yahudi köle-işçilerin sayısı 14.000 ile 18.000 (70.000 90.000'in yüzde 20'si) arasında değişiyordu. Ancak, Holokost endüstrisi, Almanya ile müzakerelere başlar başlamaz, hala hayatta olan 135.000 Yahudi köle-işçi için tazminat talep etti. Hayatta olan Yahudi ya da Yahudi olmayan köle-işçilerin sayısı birden 250.000'e firlamıştı.[72] Başka bir deyişle, hâlâ hayatta olan Yahudi köle-işçilerin sayısı 1999 Mayıs'ından bu yana on kat artmıştı ve Yahudiler ile Yahudi olmayanlar arasındaki oran da da keskin bir dönüş yaşanmıştı. Aslında, Holokost endüstrisine inanırsak, bugün hayatta olan Yahudi köle-işçilerin sayısı, yarım yüzyıl önce hayatta olanlardan daha fazlaydı. Sir Walter Scott şöyle yazıyordu: "Hileye bir kere başvurduk mu, ne kadar da karmaşık bir ağ örüyoruz."

Holokost endüstrisi daha fazla tazminat koparabilmek için rakamlarla oynarken, antisemitikler, ölümlerini bile "pazarlayan yalancı Yahudiler"le neşe içinde dalga geçiyorlardı. Holokost endüstrisi sayılarla hokkabazlık yaparken, istemeden de olsa Nazizmi aklıyordu. Nazi holokostu üzerine en yetkin isim olan Raul Hilberg, katledilen Yahudilerin sayısını

70 Stuart Eisenstat, Undersecretary of State for Economic, Business and Agricultural Affairs, Chief US Envoy in German Slave-Labor Negotiations, State Department Briefing, 12 Mayıs 1999.

71 Bk. Eizenstat'ın Almanya ve Avusturya'ya Karşı Yahudilerin Maddi Talepleri Konferansı Yıllık Toplantısı'ndaki "saptamaları" (New York: 14 Temmuz 1999)

72 Toby Axelrod, "$5.2 Billion Slave-Labor Deal Only the Start", *Jewish Bulletin* (12 Aralık 1999, Jewish Telegraphic Agency' den alıntı yapıyor).

5.1 milyon olarak belirliyordu.[73] Eğer, 135.000 Yahudi köle-işçi bugün hâlâ hayattaysa, savaştan 600.000 kadar insanın sağ kurtulmuş olması gerekir. Bu, standart tahminlerin yaklaşık yarım milyon üstünde bir rakam. O zaman, 5.1 milyondan bu yarım milyonu düşmek gerekir. Bu durumda, "6 milyon" oldukça anlamsız olmakta, Holokost endüstrisinin verdiği rakamlar da Holokost inkârcılarıyla aynı düzeye gelmektedir. Nazi lideri Heinrich Himmler'in Ocak 1945'te toplam kamp nüfusunun 700.000 olduğunu açıkladığını hesaba katarsak, Friendländer'e göre, bunların üçte biri Mayıs ayında öldürülmüştür. Ancak Yahudiler, Holokost endüstrisinin de ifade ettiği gibi, toplam kamp nüfusunun yüzde 20'sini oluşturuyorlarsa, 600.000 Yahudi mahkûm savaştan sağ kurtulmuş ve toplamda 3 milyon mahkûm hayatta kalmış demektir. Holokost endüstrisinin tahminlerine göre, toplama kamplarının koşulları o kadar da ağır değildi; aslında, kayda değer yükseklikte bir doğum oranı ve yine kayda değer düzeyde düşük bir ölüm oranı ortaya çıkıyor.[74]

---

73 Hilberg, *The Destruction* (1985), v.iii, Ek B.

74 *Die Berliner Zeitung*'da yapılan bir röportajda, Friendländer'den yaptığım bir alıntıda Talepler Konferansı'nın verdiği 135.000 sayısı hakkında şüphelerim olduğunu belirtmiştim. Talepler Konferansı, gönderdiği sert tekzipte 135.000 sayısının "en iyi ve en güvenilir kaynaklara dayandığını, bu yüzden de son derece doğru olduğunu" belirtti. Ancak, bahsedilen bu kaynakların neler olduklarından nedense hiç söz edilmiyor. "Die Ausbeutung jüdischen Leidens", *Berliner Zeitung*, 29-30 Ocak 2000; "Gegendarstellung der Jewish Claims Conference", *Berliner Zeitung*, 1 Şubat 2000) *Der Tagesspiegel*'de eleştirilerime yanıt veren Talepler Konferansı, 700.000 Yahudi köle-işçinin savaştan sağ kurtulduğunu, 350 ila 400.000'inin Almanya'da, geri kalanların diğer ülkelerdeki toplama kamplarında olduklarını açıkladı. Talepler Konferansı, akademik kaynaklar göstermesi için ısrar edildiğinde ise bunu öfkeyle reddetti. Verilen sayıların hiçbir akademik kaynakta yer almadığını belirtmek yeterli olacaktır. (Eva Schweitzer, "Entschaedigung für Zwangsarbeiter", *Tagesspiegel*, 6 Mart 2000)

Geleneksel iddiaya göre, Nihai Çözüm, benzersiz derecede etkili, seri üretim hattında ilerleyen, endüstriyel bir katliamdı.[75] Fakat eğer durum Holokost endüstrisinin iddia ettiği gibiyse, hayatta kalan yüz binlerce Yahudi olduğuna göre, Nihai Çözüm pek de etkili değilmiş. Plansız bir işleyişi olduğu açıktır ki, Holokost inkârcılarının söylediği de tam da budur. *Les extrêmes se touchent. (Aşırılar, birbirine yaklaşır./ç.n.)*

Son günlerde yapılan bir röportajda Raul Hilberg, Nazi holokostunu anlamak için rakamların ne kadar önemli olduğunun altını çizdi. Aslında, Talepler Konferansı'nın gözden geçirilmiş rakamları, örgütün kendi anlayışını da sorgulamasına yol açıyordu. Talepler Konferansı'nın Almanya'yla yürüttüğü köle-işçiler müzakeresindeki "eylem planına" göre: "Köle-işçilik, Nazilerin Yahudileri katletmek için kullandıkları üç ana yöntemden biridir; diğer ikisi de silahla vurmak ve gazla öldürmektir. Köle-işçiliğin amaçlarından biri de, insanları ölene kadar çalıştırmaktır... Köle terimi bu bağlamda muğlak bir terimdir. Genelde, köle sahipleri kölelerinin hayatta kalmalarını ve uygun koşullarda yaşamalarını isterler. Ancak, Nazilerin "köleler için planladıkları şey, kanlarının son damlasına kadar çalıştırmak ve sonra da 'köleleri' öldürmekti." Holokost inkârcıları dışında hiç kimse, Nazizmin köle-işçilere böyle korkunç bir kaderi uygun gördüğünden şüphe etmedi. Bu gerçeklerle, yüz binlerce Yahudi köle-işçinin kamplardan sağ kurtulduğu iddiası nasıl bağdaşabilir? Talepler Konferansı, Nazi holokostuyla Holokost inkârcılığını ayıran bu korkunç gerçeklik duvarında delik açmış oluyor mu?

New York Times'da yayımlanan tam sayfalık bir ilanda, Holokost endüstrisinin bilgeleri, Elie Wiesel, Haham Marvin

75 Hilberg: "Tarihte daha önce hiçbir halk seri üretim temelinde katledilmemiştir." (*Destruction*, v. iii, 863). Bu meseleye klasik bir yaklaşım için bkz. Zygmunt Bauman, *Modernity and the Holocaust*.

Hier ve Steven T. Katz, "Suriye'nin Holokost İnkârcılığı"nı kınadılar. Yayımlanan ilanda ne kınanıyordu: Resmi bir Suriye hükümet gazetesinin başyazısı, İsrail'i "Almanya ve diğer Batılı kuruluşlardan daha fazla para koparmak için Holokost'la ilgili hikâyeler uydurmakla" suçluyordu. Ne yazık ki, Suriye'nin iddiaları doğruydu. Ancak, ironiye bakın ki, hem Suriye hükümetinin hem de ilana imza atanların gözden kaçırdıkları şey şuydu: Yüz binlerce insanın hayatta kaldığını savunan bu hikâyeler, başlı başına bir Holokost inkârıydı.[76]

İsviçre ve Almanya'dan yapılan vurgun, aslında büyük finalin yani Doğu Avrupa'dan yapılacak vurgunun giriş bölümüydü. Sovyet bloğunun çöküşüyle, eskiden Avrupa Yahudiliği'nin kalbi olan bölgeler cazip bir hale geldi. Yine "yardıma muhtaç Holokost mağdurları"na yardım adı altında dindarlık taslayan Holokost endüstrisi, zaten yoksullukla pençeleşen bu ülkelerden milyarlarca dolar koparmanın

76 "We Condemn Syria's Denial of the Holocaust", *New York Times* (9 Şubat 2000). AJC'den David Harris, "yükselen anti-semitizm"i belgelemek için görece güçlü bir anket sonucuna başvuruyordu: "Yahudiler, Nazilerin Yahudileri katletmesini kendi amaçlarına uygun olduğu için bu kadar gündeme getiriyorlar." Ayrıca şunu da ileri sürüyordu: "Bazı Alman gazeteleri, köle-işçiler ve zorla çalıştırılanlara verilecek tazminatlarla ilgili müzakereler sırasında Yahudi Talepleri Konferansı'nın aleyhinde yayınlar yaptılar... Talepler Konferansı'nın ve özellikle de Yahudi avukatların ne kadar açgözlü ve kendi çıkarlarından başka bir şeyi umursamayan insanlar olduklarıyla ilgili sayısız hikâye yazıldı, çizildi. Büyük gazetelerde de tuhaf bir tartışma başlatılarak, Talepler Konferansı'nın iddia ettiği kadar Yahudi mağdur olup olmadığı sorgulandı." (Dış İlişkiler Komitesi Oturumları, ABD Senatosu, 5 Nisan 2000) Aslında, bu meselenin Almanya'da gündeme gelmesini bile neredeyse imkânsız gibi görüyordum. Günlük liberal Alman gazetesi *Die Berliner Zeitung*'un en sonunda tabuları yıkması ve editörü Martin Sueskind'in ve ABD'li muhabir Stefan Elfenbein'in gösterdiği cesaret, Alman medyasında çok az yer bulabildi, Almanların Yahudileri açıkça eleştirmekten kaçınmasının yanı sıra, büyük parsayı toplayan yine Talepler Konferansı'nın yasal tehditleri ve ahlaki şantajlarıydı.

yollarını aramaya başladı. Pervasız ve acımasızca yapılan saldırılar, Avrupa'daki antisemitizmin başlıca nedeni oldu.

Holokost endüstrisi, kendisini Nazi holokostunda zarar gören tüm toplumsal ve bireysel servetin tek meşru hak sahibi olarak konumlandırdı. Edgar Bronfman, Bankacılık Komitesi'ne şunları söylüyordu: "İsrail hükümetiyle anlaşmaya varıldı; varisi olmayan tüm servetler Dünya Yahudi Tazminat Örgütü'ne (WJRO) kalacaktı." Holokost endüstrisi, bu "yetki"yi kullanarak, eski Sovyet bloğu ülkelerinden, savaş öncesindeki tüm Yahudi mülklerini geri vermelerini ya da maddi tazminat ödemelerini istedi.[77] Ancak, İsviçre ve Almanya'nın aksine, bu talepleri halkın öfkesinden uzak tutmayı başardılar. Kamuoyu, İsviçreli bankerlere ve Alman sanayicilere şantaj yapılmasından o kadar da rahatsız değildi fakat sıra açlıktan kırılan Polonyalı köylülere geldi mi, o kadar da hoşgörülü olmayacaklardı. Nazi holokostunda ailelerini kaybeden Yahudiler de WJRO'nun çevirdiği dolaplara kuşkuyla yaklaşabilirlerdi. Servetlerine el koymak için mazlumların meşru varisi olduğunu iddia etmek, mezar hırsızlığı olarak anlaşılabilirdi. Diğer yandan, Holokost endüstrisinin seferber edilmiş bir kamuoyuna ihtiyacı da yoktu. Zaten perişan haldeki ülkelerin cılız direnişi, ABD'li üst düzey yetkililerin desteğiyle kolaylıkla kırılabilirdi.

Stuart Eizenstat, Beyaz Saray Komitesi'ne şöyle seslenıyordu: "Toplumsal mülkiyet haklarını almak için gösterdiğimiz çabaların, Doğu Avrupa'da Yahudi yaşamının yeniden doğuşu ve yenilenmesi ile yakından ilgili olduğunun anlaşılması önemlidir." Güya, Polonya'daki Yahudi varlığının

77 Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi Oturumları, Temsilciler Meclisi, 11 Aralık 1996. J.D. Bindenagel (ed.), Proceedings, Washington Conference on Holocaust-Era Assets: 30 November-3 December 1998 (US Government Printing Office: Washington, DC), 687,700-1, 706.)

"canlandırılmasını teşvik etmek için" WJRO, savaş öncesinde Yahudilerin bıraktığı 6000'den fazla mülk üzerinde (bunların bir kısmı halihazırda hastane ve okul olarak kullanılıyordu) hak iddia ediyordu. Polonya'da savaş öncesindeki Yahudi nüfusu 3.5 milyondu; şu anda ise birkaç bin kadar. Yahudi varlığını yeniden canlandırmak için, her Yahudiye bir sinagog ya da okul binası mı verilmesi gerekiyor? Örgüt ayrıca, on milyarlarca dolar değer biçilen Polonya toprakları üzerinde de yüz binlerce arazi parçasına göz dikiyor. *Jewish Week* şöyle yazıyordu: "Polonyalı yetkililer, bu taleplerin ülkeyi iflasa sürüklemesinden korkuyor." Polonya Parlamentosu iflası önlemek için tazminatlara sınırlama getirince, WJC'den Elan Steinberg, bunu "kökten Amerikan karşıtı bir hareket" olarak değerlendiriyordu.[78]

Polonya üzerindeki baskıları artıran Holokost endüstrisinin avukatları, "yaşlı ve ölmekte olan Holokost mağdurlarına" tazminat ödenmesi için Hâkim Korman'ın mahkemesine toplu dava dilekçeleri verdiler. Savaş sonrasındaki Polonya hükümetlerine yöneltilen suçlama, Yahudilere karşı "54 yıldır devam eden bir sürgün politikasıyla ülkedeki Yahudi nüfusu eritmeleriydi." New York Şehir Konseyi üyeleri davaya balıklama atladı. Oybirliğiyle, Polonya'ya, "Holokost servetlerinin tazminatlarının tam olarak ödenmesini sağlayacak yasal düzenlemeleri yapması" çağrısında bulunuldu. Kongre'nin 57 üyesi de (New York'tan Kongre üyesi Anthony Weiner önderliğinde) Polonya Parlamentosu'na bir mektup yollayarak "Holokost sırasındaki mülklerin

78 Uluslararası İlişkiler Komitesi Oturumu, Temsilciler Meclisi, 6 Ağustos 1998. Bindenagel, Washington Conference on Holocaust-Era Assets, 433. Joan Gralia, "Poland Tries to Get Holocaust Lawsuit Dismissed", *Reuters* (23 Aralık 1999). Eric J. Greenberg, "Polish Restitution Plan Slammed", *Jewish Week* (14 Ocak 2000). "Poland Limits WWII Compensation Plan", *Newsday* (6 Ocak 2000).

ve servetlerin yüzde yüzünün geri verilmesi için yasal düzenleme" yapılmasını talep ettiler. Mektupta şöyle deniyordu: "Mağdurlar günbegün yaşlandıkları için, bu hatayı düzeltmek için gereken zaman giderek daralmaktadır."[79]

Senato Bankacılık Komitesi'nde ifade veren Stuart Eizenstat, Doğu Avrupa'daki mahkemelerin ağır işlemesinden şikâyet ediyordu: "Mülklerin iadesinde birtakım sorunlar ortaya çıktı. Örneğin bazı ülkelerde, hakları olan mülkleri geri almak için girişimde bulunan topluluklar ya da bireylerden, içerideki kiracıların mülkleri boşaltmaları için uzun bir süre beklemeleri isteniyor."[80] Özellikle Beyaz Rusya'nın ihmalkârlığı Eizenstat'ı öfkelendiriyordu. Beyaz Saray Uluslararası İlişkiler Komitesi'ne Beyaz Rusya'nın savaştan önceki Yahudi mülklerini geri vermekten "çok ama çok uzakta" olduğunu söylüyordu.[81] Bu arada bir Beyaz Rus'un ortalama aylık geliri 100 dolardır.

Holokost endüstrisi, inatçı hükümetleri dize getirmek için, ABD yaptırımları sopasını kullanmaya başladı. Eizenstat,

---

79 Theo Garb et al. v. Republic of Poland (United States District Court, Eastern District of New York, June 18, 1999). (Toplu davalar Edward E. Clein ve Mel Urbach tarafından açıldı. Urbach, İsviçre ve Almanya ile yapılan anlaşmalarda yer almıştı. 2 Mart 2000 de "düzeltilmiş bir şikâyet" dilekçesi hazırlandı ve buna daha fazla avukat müdahil olurken, savaş sonrası Polonya hükümetlerine yapılan bazı asılsız suçlamalar çıkartıldı.) "Dear Leads NYC Council in Call to Polish Government to Make Restitution to Victims of Holocaust Era Property Seizure", News From Council Member Noach Dear (29 Kasım 1999). (Alıntı yapılan metin asıl karardan alındı, No. 1072, 23 Kasım 1999'da benimsendi.) Anthony D. "Weiner Urges Polish Government To Repatriate Holocaust Claims", US House of Representatives (Basın Açıklaması, 14 Ekim 1999). Alıntı yapılan metin basın açıklaması ve mektubun kendisindendir, tarih 13 Ekim 1999.)

80 Bankacılık, Bayındırlık ve Şehir İşleri Komitesi oturumları, ABD Senatosu 23 Nisan 1996.

81 Uluslararası İlişkiler Komitesi Oturumları, Temsilciler Meclisi, 6 Ağustos 1988.

OECD, DTÖ, AB NATO ve Avrupa Konseyi'ne girmek için sırada bekleyen ülkelerin yapılacaklar listesinde Holokost tazminatını "listenin başına koymaları" için Kongre'yi uyardı: "Siz söylerseniz dinlerler... Ne demek istediğimizi anlarlar." WJC'den Israel Singer, Kongre'ye seslenenek şöyle dedi: "Her ülkenin ödeme yapıp yapmadığını görmek, kontrol etmek" için "alışveriş listesine bakmaya devam edin". Beyaz Saray Uluslararası İlişkiler Komitesi'nden Kongre üyesi Benjamin Gilman da şöyle diyordu: "Sorumluluk almaları... ABD'nin ikili ilişkileri değerlendirirken kıstas olarak alacağı ölçütlerden biri olacaktır." İsrail Parlamentosu Tazminat Komitesi başkanı ve Dünya Yahudi Tazminatları Örgütü'nde İsrail'in temsilcisi olan Avraham Hirschson, Kongre'nin şantajdaki suç ortaklığından övgüyle söz ediyordu. Romanya Başbakanı'yla olan "kavgalarını" hatırlatan Hirschson şöyle diyordu: "Kavganın tam ortasında ona bir şey sordum ve bütün atmosfer değişti. Ona dedim ki, 'Biliyorsunuz, iki gün sonra burada Kongre'de bir oturuma katılacağım. Bu oturumda ne söylememi istersiniz?" Tüm atmosfer bir anda değişti." Dünya Yahudi Kongresi, mağdurlardan birinin avukatının da dediği gibi, "tam bir Holokost endüstrisi yarattı... Ve Avrupa'da çirkin bir antisemitizm dalgasının gelişmesini teşvik ettiği için suçludur."[82]

Eizenstat, Kongre'de yaptığı zafer konuşmasında da şunları söylüyordu: "Bu faaliyetlerin çok azı bile bugün devam etseydi, bu ABD için faydalı olmayacak mıydı?" Doğu Avrupa'ya yapılan baskıları meşrulaştırmak için, "Batı" ahlakının temel özelliğinin "haksız bir şekilde el konulan toplumsal ve özel mülkleri geri vermek ya da bunların tazminatını ödemek" olduğunu da Eizenstat açıkladı. Doğu Avrupa'daki

82 Uluslararası İlişkiler Komitesi oturumları, Temsilciler Meclisi, 6 Ağustos 1998. Isabel Vincent, "Who Will Reap the Nazi-Era Reparations?" *National Post* (20 Şubat 1999).

"yeni demokrasiler" için, bu standartlara ulaşmak "totaliter devletten demokratik devlete geçişte ölçüt olacaklardır". Eizenstat, üst düzey bir ABD yetkilisi ve ünlü bir İsrail destekçisidir. Ancak, Amerikan yerlileri ve Filistinlilerin saygın davası söz konusu olduğunda, ne ABD ne de İsrail bu geçişi gerçekleştirebilmiştir.[83]

Hirschson, Komite'deki ifadesinde, hokkabazlığı elden bırakmayarak melankolik tablolar çizmeye devam ediyordu: "Polonyalı yardıma muhtaç Holokost kurbanları, her gün Parlamento'daki ofisime gelip bana yalvarıyorlar. Eskiden onların olan şeyleri istiyorlar... terk ettikleri evlerini, dükkânlarını istiyorlar." Bu sırada, Holokost endüstrisi, ikinci bir cephede daha savaş açıyordu. Doğu Avrupa'daki yerel Yahudi cemaatleri, WJRO'nun sahte hâkimiyetini reddederek, varisi olmayan Yahudi servetleri için hak iddia etmeye başladılar. Ancak, bir Yahudi bu haklardan yararlanmak istiyorsa, yerel Yahudi cemaatlerinden birine resmen üye olmak zorundaydı. Yahudi varlığını yeniden canlandırma umudunun yerini, Doğu Avrupa Yahudilerinin, Holokost sayesinde keşfettikleri köklerinin nimetlerinden faydalanma isteği alacaktı. [84]

Holokost endüstrisi, tazminat paralarının Yahudiler için yardım projelerine aktarılacağıyla övünüyordu. Gerçek kurbanlardan birini temsil eden bir avukat şöyle diyordu: "Yardım etmek ne kadar soylu bir davranış olsa da, bunu

---

83 Uluslararası İlişkiler Komitesi Oturumları, Temsilciler Meclisi, 6 Ağustos 1998. Şu anda AJC'nin onursal başkan yardımcılığını yapan Eizenstat, AJC'nin Amerikan Yahudileri-İsrail İlişkileri Enstitüsü'nün de ilk başkanıydı.

84 Uluslararası İlişkiler Komitesi Oturumları, Temsilciler Meclisi, 6 Ağustos 1998. Manilyn Henry, "Whose Claim Is It Anyway?" *Jerusalem Post* (4 Temmuz 1997). Bindenagel, Washington Conference on Holocaust-Era Assets, 705. Editorial, "Jewish Property Belongs to Jews", *Haaretz* (26 Ekim 1999).

başkalarının paralarıyla yapmak doğru değildir." En gözde yardım konularından biri "Holokost eğitimi" idi. Eizenstat'a göre bu, "Çabalarımızın en büyük mirasıydı." Hirschson, aynı zamanda "Yaşam Yürüyüşü" adlı bir örgütün de kurucusuydu. Bu örgüt, Holokost eğitiminin ve tazminat paralarından en fazla yararlananların başında geliyordu. Binlerce kişinin katıldığı ve Siyonizmden ilham alan bu oyunda, dünyanın her yanından gelen Yahudi gençler, Polonya'daki ölüm kamplarında toplanarak, Yahudi olmayanların kötülükleri hakkında ilk elden bilgiyle donatılmış ve ardından kurtuluş için İsrail'e yollanmışlardı. *Jerusalem Report*, Mart ayında gerçekleşen bu Holokost pespayeliğini şöyle aktarıyor: "Connecticut'tan genç bir kadın hiç durmadan 'Çok korktum, devam edemem, İsrail'de olmak istiyorum' diyordu. Vücudu titriyor... Tam o sırada arkadaşı büyük bir İsrail bayrağı çıkarıyor. Bayrağı üzerlerine sarıp gidiyorlar." Yanınıza İsrail bayrağı almadan dışarı çıkmayın.[85]

Holokost Dönemi Servetleri Üzerine Washington Konferansı'nda konuşma yapan AJC yetkilisi David Harris, Yahudi gençlerin Nazi ölüm kamplarına yaptıkları hac yolculuğunun "derin etkisi" üzerine bir nutuk çekti. Forward, bu konuşmanın özellikle duygu yüklü bir bölümünü alıp kullandı. Başlık, "İsrailli Gençler, Auschwitz Ziyaretinden Sonra Striptizcilerle Eğlendiler". Gazetenin açıklamasına göre, uzmanlar, bu gençlerin "yolculuktan kaynaklanan olumsuz duyguları ancak striptizci kiralayarak atabildiklerini" açıklıyorlardı. ABD Holokost Anısı Müzesi'ne götürülen Yahudi öğrencilerde aynı dertten muzdaripti. *Forward*'a göre gençler,

85 Sergio Karas, "Unsettled Accounts", *Globe and Mail* (1 Eylül 1998). Stuart Eizenstat, "Remarks", Conference on Jewish Material Claims Against Germany and Austria Annual Meeting (New York: 14 Temmuz 1999). Tom Sawicki, "6,000 Witnesses", *Jerusalem Report* (5 Mayıs 1994).

"etrafta koşuşturup harika zaman geçiriyorlar, birbirlerini daha iyi anlıyorlardı".[86] Holokost endüstrisinin tazminat paralarını, Nazi ölüm kamplarından sağ kurtulanlar için "çar çur etmek" (Nahum Goldmann) yerine Holokost eğitimine aktarmasındaki bilgelikten kim şüphe edebilir?[87]

Ocak 2000'de, aralarında İsrail Başbakanı Ehud Barak'ın da olduğu yaklaşık elli ülkeden gelen yetkililer, Stockholm'de büyük bir Holokost eğitimi konferansına katıldılar. Konferansın nihai bildirgesinde, soykırımın, etnik temizliğin, ırkçılığın ve yabancı düşmanlığının kötülükleriyle mücadele etmenin, uluslararası toplum için "kutsal bir sorumluluk" olduğunun altı çizildi. Daha sonra İsveçli bir muhabir, Barak'a Filistinli mültecilerin durumunu sordu. Barak, prensip olarak tek bir mültecinin bile İsrail'e gelmesine karşı olduğunu belirtti: "Mülteciler için ahlaki, yasal ya da diğer sorumlulukları kabul edemeyiz." Konferansın büyük bir başarı elde ettiği çok açık.[88]

---

86 Bindenagel, Washington Conference on Holocaust-Era Assets, 146. Michael Arnold, "Israeli Teens Frolic With Strippers After Auschwitz Visit", *Forward* (26 Kasım 1999), Manhattan'dan Kongre üyesi Carolyn Maloney, Bankacılık Komitesi'ne Holokost Eğitimi Yasası'nı sunmaktan gurur duyuyordu. Bu yasa, "Eğitim Bakanlığı yoluyla Holokost örgütleri için öğretmen yetiştirilmesini, Holokost eğitimini geliştirmek için okul ve cemaatlere materyal sağlanmasını" öngörüyordu. Devlet okulları sisteminde, temel derslerin öğretmenlerinden ve ders kitaplarından yoksun bir şehri temsil eden Maloney'den, Eğitim Bakanlığı'nın kısıtlı bütçesini kullanmak için başka öncelikler tespit etmesi beklenirdi. (Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi Oturumları, Temsilciler Meclisi, 9 Şubat 2000)

87 Zweig, *German Reparations and the Jewish World*, 118. Goldmann, Dünya Yahudi Kongresi'nin kurucusu ve Talepler Konferansı'nın ilk başkanıdır.

88 Marilyn Henry, "International Holocaust Education Conference Begins". *Jerusalem Post* (26 Ocak 2000). Marilyn Henry, "PM: We Have No Moral Obligation to Refugees", *Jerusalem Post* (27 Ocak 2000). Marilyn Henry, "Holocaust Must Be Seared in Collective Memory", *Jerusalem Post* (30 Ocak 2000).

Yahudi Talepleri Konferansı'nın resmi yayını olan *Holokost Mağdurları İçin Tazminat Rehberi* listesi, örgütsel işbirliği yapılan kuruluşları da sıralıyor. Oldukça büyük ve oldukça zengin bir bürokrasinin türediği görülüyor. Neredeyse her Avrupa ülkesinde bulunan sigorta şirketleri, bankalar, sanat müzeleri, özel sektör, mülk sahipleri ve çiftçiler, Holokost endüstrisinin namlusunun ucunda. Fakat, "yardıma muhtaç Holokost mağdurları" kendi adlarına hareket eden Holokos endüstrisinin "yağmaya devam etmesinden" şikâyetçiler. Bunlardan pek çoğu Talepler Konferansı aleyhine dava açtılar. Bu bakımdan Holokost, "insanlık tarihinin en büyük soygunu" haline gelebilir.[89]

Tarihçi Ilan Pappée'nin anlattığına göre, İsrail'in, savaştan sonra Almanya'yla tazminat müzakerelerine başladığı ilk günlerde, Dışişleri Bakanı Moshe Sharett, tazminat paralarının bir kısmının Filistinli mültecilere aktarılmasını önermişti: "Daha korkunç bir adaletsizliğin (Holokost) neden olduğu daha küçük bir adaletsizliği (Filistin trajedisi) telafi etmek için kullanılabilir."[90] Bu öneriye hiçbir karşılık bulamadı. Ünlü bir İsrailli akademisyen, İsviçre bankaları ve Alman şirketlerinden alınan tazminat paralarının bir kısmının "Filistinli Arap mültecilere tazminat olarak ödenmesini" önerdi. Nazi holokostu mağdurlarının hemen hemen hiçbiri hayatta olmadığı için, gayet mantıklı bir öneriydi.

---

89 Claims Conference, Guide to Compensation and Restitution of Holocaust Survivors (New York). Vincent, *Hitler's Silent Partners*, 302 ("yağma"); Leumund, "Nachkommen jüdischer Sklaven...", *Die Welt* (8 Mart 2000) (davalar). Holokost tazminatı endüstrisi, ABD'de bir tabudur. H-Holocaust web sitesi (www2.h-net.msu.edu), belgelerle desteklense bile eleştirel mesajların yayımlanmasını engellemektedir. (Kurul üyesi Richard S. Levy ile yapılan özel görüşme, 19-21 Kasım 1999).

90 Ilan Pappé, *The Making of the Arab-Israeli Conflict, 1947-51* (London: 1992), 268.

Dünya Yahudi Kongresi'nin her zamanki tavrıyla Israel Singer, 13 Mart 2000'de "ürpertici bir açıklama" yaptı. Yeni açıklanan bir ABD belgesine göre, Holokost döneminden kalan yaklaşık 10 milyar dolarlık Yahudi serveti Avusturya'nın elindeydi. Singer, ayrıca, "Amerika'daki sanat eserlerinin yarısının Yahudilerden çalındığını" da ileri sürdü.[91] Holokost endüstrisinin kudurduğu belliydi.

Geriye, Holokost'un ABD'deki etkilerini değerlendirmek kalıyor. Bunu yaparken, Peter Novick'in eleştirel düşüncelerini de ele almak istiyorum.

Holokost anma törenlerinin haricinde, tamı tamına on yedi eyalet, okullarında Holokost eğitimini ya zorunlu kılıyor ya da tavsiye ediyor. Pek çok üniversitede Holokost çalışmalarına ayrılmış kürsüler bulunuyor. *New York Times*'ta her hafta Holokostla ilgili büyük bir haber yayımlanıyor. Nazilerin Nihai Çözümüyle ilgili akademik çalışmaların sayısı, abartısız 10.000'in üzerindedir. Bu sayıyı, Kongo'daki büyük katliam hakkında yapılan akademik çalışmalarla bir kıyaslayın. Avrupa'nın Kongo'daki fildişi ve kauçuk kaynaklarını sömürdüğü 1891-1911 yılları arasında, 10 milyon Afrikalı yok edildi. Ancak, bununla ilgili ilk ve tek İngilizce akademik çalışma, sadece iki yıl önce yayımlandı.[92]

Kendisini, anısını korumaya adamış sayısız insan ve kuruluş göz önüne alındığında, Holokost'un Amerikan yaşamında köklü bir yere sahip olduğu söylenebilir. Novick, bunun iyi bir şey olup olmadığı hakkında endişeleri olduğunu ifade

91 Elli Wohlgelernter, "WJC: Austria Holding $10b. In Holocaust Victims' Assets", *Jerusalem Post* (14 Mart 2000). Singer daha sonra Kongre'de verdiği ifadede Avusturya'yla ilgili iddiasının altını çizdi fakat -her zamanki gibi- ABD'ye yönelik suçlamalarda suskunluğunu korudu. (Dış İlişkiler Komitesi Oturumları, ABD Senatosu, 6 Nisan 2000)

92 Adam Hochschild, *King Leopold's Ghost* (Boston: 1998).

ediyor. Öncelikle, Holokost'un oldukça basite indirgendiğiyle ilgili sayısız örnekten bahsediyor. Aslında, kürtaj karşıtı ya da kürtaj yanlısı, hayvan hakları savunucusu ya da devletlerin haklarını savunan, aklınıza gelen her siyasi hareket içinde, Holokost'u kullanmayan bir tek kişiyi bile bulmakta zorlanırsınız. Holokost'un alet edildiği ucuz amaçları Elie Wiesel de kınamaktadır: "Bayağı gösterilerden kaçınacağıma yemin ederim."[93] Ancak, Novick'e göre: "En yaratıcı ve incelikle hazırlanmış Holokost görüntüsü 1996 yılında geldi. Çeşitli suçlamalar nedeniyle sıkıntılı günler yaşayan Hillary Clinton, kocasının Beyaz Saray'daki Ulusa Sesleniş Konuşması sırasında, bir yanında kızı Chelsea, diğer yanında da Elie Wiesel'le görüntüleniyordu".[94] NATO bombardımanı sırasında Sırplar tarafından göçe zorlanan Kosova mülteciler, Hillary Clinton'a *Shindler'in Listesi* filmindeki Holokost sahnelerini hatırlatmıştı. Sırp muhaliflerden biri de buna dalga geçerek karşılık verdi: "Tarihi Spielberg filmlerinden öğrenenler, bize nasıl yaşamamız gerektiğini söylememeli."[95]

Yine Novick'e göre, "Holokost'un Amerikan hafızasında yer ettiği iddiası" ahlaki bir kaçıştır. "Bu, Amerikalıların geçmişle, bugünle ve gelecekle yüzleştiklerinde, almaları gereken sorumluluktan kaçmalarına yol açmaktadır."[96] Önemli bir noktaya değiniyor. Başkalarının suçları için üzülmek, kendi suçlarımıza bakmaktan daha kolaydır. Ancak, eğer istersek, Nazi deneyiminden de kendimiz hakkında çok şey öğrenebileceğimiz doğrudur. *Manifest Destiny (ABD'nin topraklarını genişletme hakkı ve sorumluluğu olduğu fikri / ç.n)* Hitler'in *Lebensraum (Yaşam Alanı / ç.n.)* politikasının tüm ideolojik ve pragmatik

93 Wiesel, *Against Silence*, v. iii, 190; v. i, 186, v. ii, 82, v. iii, 242, ve Wiesel, *And the Sea*, 18.

94 Novick, *The Holocaust*, 230-1.

95 *New York Times* (25 Mayıs 1999).

96 Novick, *The Holocaust*, 15.

unsurlarını içermektedir. Aslında, Hitler Doğu'yu fethederken, Batı'nın Amerika'yı fethini örnek almıştı.[97] Yirminci yüzyılın ilk yarısı boyunca, Amerikan eyaletlerinin çoğu sterilizasyon kanunlarını yürürlüğe koydular ve on binlerce Amerikalı sterilize edildi. Naziler, kendi sterilizasyon yasalarını uygularken, şüphesiz ABD'yi örnek almışlardı.[98] Meşhur 1935 Nuremberg Kanunları, Yahudilerin tüm haklarını ellerinden almış ve Yahudilerle Yahudi olmayanların birlikte olmasını yasaklamıştı. Amerika'nın güneyindeki siyahlar, aynı yasal engellerden çok çektiler. Hatta savaş öncesinde Almanya'da Yahudilere karşı baş gösteren şiddetin, çok daha fazlasına maruz kaldılar.[99]

ABD, yurt dışında işlenen suçları vurgulamak istediği zaman, genellikle Holokost anılarını gündeme getirir. Ancak, ABD'nin Holokosta ne zaman başvurduğu daha önemlidir. Kızıl Kmerler'in Kamboçya'daki kan banyoları, Afganistan'daki Sovyet işgali, Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesi, Sırpların Kosova'daki etnik temizlikleri gibi resmi düşmanların

---

97 John Toland, *Adolf Hitler* (New York: 1976), 702. Joachim Fest, *Hitler* (New York: 1975) 241,650. bkz. Finkelstein, *Image and Reality*, Bölüm 4.

98 bkz. Stefan Kühl, *The Nazi Connection* (Oxford: 1994).

99 Bkz. Leon F. Litwack, *Trouble in Mind* (New York: 1998), özellikle bölüm 5-6. Göklere çıkarılan Batı geleneği, Nazizmin içinde de pekâlâ bulunmaktadır. Engellilerin katlini meşrulaştırmak için -Nihai Çözüm'ün ilk emarelerinden- Nazi doktorları "yaşanmaya değmez yaşam" (Lebensunwertes Leben) kavramını geliştirdiler. Gorgias'ta Platon şöyle der: "Bir insanın bedeni berbat bir haldeyse, yaşamının yaşamaya değer olduğunu düşünmüyorum." *Devlet*'te de engelli çocukların öldürülmesini onaylar. Hitler, *Kavgam* kitabında, doğum kontrolüne karşı çıkmasını, doğal seleksiyonu engellemesine dayandırır. Bu fikir de, Rousseau'nun *Eşitsizliğin Kökeni Üzerine* adlı kitabında yer almaktadır. İkinci Dünya Savaşı'ndan kısa bir süre sonra, Hannah Arendt şunları söyledi: "Batı tarihinin yeraltında kalan bir kaynağı sonunda yeryüzüne ulaştı ve geleneğimizin saygınlığını gaspetti." (*Origins of Totalitarianism*, ix).

yaptıkları şeyler, Holokost'u gündeme getirir, ABD'nin suç ortağı olduğu durumlarda ise unutulur.

Kızıl Kmerlerin Kamboçya'daki zulümlerinin ortaya çıktığı sıralarda, ABD destekli Endonezya hükümeti, Doğu Timor'da nüfusun üçte birini kılıçtan geçiriyordu. Yine Kamboçya'nın aksine, Doğu Timor soykırımı Holokostla kıyaslanmadı; hatta haberlerde bile kendine yer bulamadı.[100] Yine Sovyetler Birliği'nin, Simon Wiesenthal Center'in deyişiyle, "Afganistan'da yeni bir soykırıma giriştiği" sıralarda, Guatemala'daki ABD destekli rejim, Guatemala Gerçeği Komisyonu'nun hazırladığı rapora göre, yerli Maya nüfusuna karşı bir "soykırıma" girişiyordu. Başkan Reagan, Guatemala hükümetine yönelik eleştirileri "asılsız suçlamalar" diyerek geçiştirdi. Reagan Yönetimi'nin Orta Amerika'da ortaya çıkan suçlarını savunmadaki başarılarından dolayı Jeane Kirkpatrick, Simon Wiesenthal Center tarafından Yılın Yardımseveri Ödülü ile onurlandırıldı.[101] Ödül töreninden önce Simon Wiesenthal'a kararını yeniden düşünmesi için yalvardılar. Reddetti. Guatemala kasaplarının en büyük silah tedarikçisi olan İsrail'le görüşmesi için Elie Wiesel'e de ricalarda bulunuldu. O da reddetti. Carter Yönetimi, komünist rejimden kaçan Vietnam "tekne insanları" için Holokost anılarını gündeme getirmeyi uygun gördü. Clinton Yönetimi, ABD destekli ölüm mangalarından kaçan Haitili "tekne insanları" için ise Holokostu unutmayı tercih etti.[102]

---

100 bkz. Edward Herman ve Noam Chomsky, *The Political Economy of Human Rights*, V. *The Washington Connection and Third World Fascism* (Boston: 1979), 129-204.

101 Response (Mart 1983 ve Ocak 1986).

102 Noam Chomsky, *Turning the Tide* (Boston: 1985), 36 (Wiesel'in, İbranice basında çıkan röportajından alınmıştır). Berenbaum, *World Must Know*, 3.

ABD'nin önderlik ettiği NATO güçlerinin Sırbistan'ı bombaladığı 1999 sonbaharında, Holokost anıları gündemde daha fazla yer kaplamaya başladı. Daha önce de bahsettiğimiz gibi, Daniel Goldhagen Sırpların Kosova'da işledikleri suçları Nihai Çözümle kıyasladı; Elie Wiesel, Başkan Clinton'ın isteği doğrultusunda, Makedonya ve Arnavutluk'taki Kosova mülteci kamplarını dolaştı. Ancak, Wiesel Kosovalılar için ağlamaya başlamadan hemen önce, ABD destekli Endonezya rejimi, 1970'lerin sonundan beri ara verdiği Doğu Timor'daki katliamlarına tekrar başladı. Clinton Yönetimi buradaki vahşete sessiz kalırken, Holokost da hafızalardan silinip gitmişti. Batılı bir diplomat bu durumu şöyle açıklıyordu: "Endonezya önemlidir, Doğu Timor önemsiz."[103]

Novick, ABD'nin insani felaketlerdeki pasif suç ortaklığına dikkat çekiyor ve pek çok açıdan benzemese de, Nazilerin imha politikasıyla bir ölçüde kesiştiğini ileri sürüyor. Örneğin, Nihai Çözüm sırasında milyonlarca çocuğun öldürülmesini hatırlayan Novick, ABD başkanları iyi dilekler sunmaktan başka bir şey yapmadıkları için, her yıl bunun birkaç misli çocuğun "yetersiz beslenme ve önlenebilir hastalıklar nedeniyle" öldüğünü söylüyor.[104] Şimdi, ABD'nin aktif suç ortaklıklarından birine bakalım. 1991'de ABD önderliğindeki koalisyon güçlerinin "Saddam-Hitler"i cezalandırmak amacıyla Irak'ı yerle bir etmesinden sonra, ABD ve İngiltere, BM aracılığıyla bu talihsiz ülkeye korkunç yaptırımlar uyguladı. Nazi holokostunda olduğu gibi, bir milyona yakın çocuk burada perişan oldu.[105] Ulusal bir televizyonda Irak'taki korkunç ölümlerle ilgili bir soru yöneltilen Dışişleri Bakanı Madeleine Albright'in yanıtı çarpıcıydı: "Buna değer!"

---

103 *Financial Times* (8 Eylül 1999).

104 Novick, *The Holocaust*, 255.

105 Bkz. Geoff Simons, *The Scourging of Iraq* (New York: 1998).

Novick'e göre, "Holokost'un aşırılığı, ondan gündelik yaşamımız için dersler çıkarabilmeyi fazlasıyla sınırlamaktadır. Eziyetin ve vahşetin büyüklüğü, daha küçük boyutlardaki suçları önemsizleştirme eğilimi taşıyor."[106] Ancak Nazi holokostu bizi bu adaletsizliklere karşı daha duyarlı olmaya da itebilir. Auschwitz'den bakınca, daha önceden doğal karşıladığımız şeyleri -örneğin bağnazlık- artık doğal karşılayamıyoruz.[107] Aslında, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce Amerikan entelektüel yaşamında yaygın bir özellik olarak rastladığımız bilimsel ırkçılığın gözden düşmesini sağlayan da Nazi holokostuydu.[108]

Kendisini insanlığın iyiliğine adamış kimseler için, bir kötülük abidesi, kıyaslama yapmayı engellemez, aksine teşvik eder. Nazi holokostunun ahlaki evrende bugün kapladığı yeri, on dokuzuncu yüzyılın sonlarında kölelik kaplıyordu. Buna bağlı olarak da, daha önceden çok fark edilmemiş olan kötülüklerin bugün aydınlığa kavuşmasını sağlamaktadır. John Stuart Mill, Viktorya döneminde en kutsal kurum olarak görülen ailedeki kadınların durumunu, kölelikle karşılaştırmıştır. Hatta bazı durumlarda kadınların çok daha kötü koşullarda yaşadığını bile söylemiştir: "Kadınlara genellikle kölelerden daha iyi davranılmadığını savunacak değilim; fakat hiçbir köle, bir kadının eş olarak yaptığı kadar uzun süre kölelik yapmıyor."[109] Sadece, bir kötülük abidesini ahlaki pusula olarak kullanmayıp ideolojik bir silaha dönüştürenler böyle kıyaslamalar yaparlar. "Karşılaştırma yapma!" ahlaki şantajcıların sloganıdır.[110] Örgütlü Amerikan Yahudiliği,

106 Novick, *The Holocaust*, 244, 14.

107 Bkz. Chaumont, *La concurrence*, 316-18.

108 Bkz. Carl N. Degler, *In Search of Human Nature* (Oxford: 1991), 202ff.

109 John Stuart Mill, *On the Subjection of Women* (Cambridge: 1991), 148.

110 Michael Berenbaum'un yaptığı gibi, Nazi holokostunu sadece "benzersizlik iddiasını kanıtlayabilmek için" kullanmak da en az o

Nazi holokostunu, İsrail'e ve ahlaki olarak savunulamayacak politikalarına yönelik eleştirileri bertaraf etmekte kullandı. Bu politikaları takip etmek, İsrail ve Amerikan Yahudiliğini yapısal olarak uyumlu bir konuma yerleştirdi: Artık ikisinin de kaderi ABD elitlerinin elindeki pamuk ipliğine bağlı. Bir gün bu elitler İsrail'in bir yük, Amerikan Yahudiliğinin de harcanabilir bir şey olduğuna karar verirlerse, bu ip kopabilir. Tabii ki bu bir spekülasyondur, belki de yersiz bir telaşa yol açacaktır. Ancak, belli olmaz.

Amerikan Yahudi elitlerinin tavırlarının nasıl sonuçlar doğurabileceğini önceden kestirebilmek, çocuk oyuncağıdır. Eğer İsrail ABD'nin gözünden düşerse, bugün İsrail'i hararetle savunan liderlerin çoğu, Yahudi devletinden nasıl soğuduklarını cesaretle anlatacaklar ve İsrail'i bir dine çeviren Amerikan Yahudilerini yerden yere vuracaklardır. Eğer ABD yönetim kademeleri, Yahudileri günah keçisi ilan etmeye karar verirlerse, Amerikan Yahudi liderlerinin, aynen Nazi holokostundaki ataları gibi davrandıklarını gördüğümüzde şaşırmayalım. Varşova Gettosu Ayaklanması'nın örgütleyicilerinden Yitzhak Zuckerman, şöyle diyor: "Almanların Yahudi unsurları kullanacaklarını düşünmemiştik; yani Yahudileri ölüme götüren Yahudileri..."[111]

1980'ler boyunca kamuoyu önünde süren tartışmalarda, pek çok tanınmış Alman ve Alman olmayan akademisyen, Nazizmin kepazeliklerini "normalleştirme"ye karşı çıktılar. Bu normalleştirmenin, ahlaki kayıtsızlığa yol açacağından korkuluyordu.[112] Bununla birlikte, tartışma ne kadar geçerli

---

kadar tiksindiricidir. (*After Tragedy*, 29).

111 Zuckerman, *A Surplus of Memory*, 210.

112 Burada, hem Historikerstreit'a hem de Saul Friedländer ile Martin Broszat arasındaki yayımlanmış yazışmalara gönderme yapıyorum. Her iki durumda da, tartışmanın ekseni Nazi suçlarının doğasının mutlak mı yoksa göreli mi olduğu konusuna kaymıştır; örnek olarak,

olursa olsun, hükmünü kaybetmeye başlıyordu. Hitler'in Nihai Çözüm'ünün sersemletici boyutları, artık çok iyi biliniyor. İnsanlığın "normal" tarihinde buna benzer insanlık dışı vahşetler yok mu? Bir suçun bedelinin ödenmesi için sapkınca işlenmiş olmasına gerek yoktur. Bugün yapılması gereken, Nazi holokostunu rasyonel bir araştırma konusu haline getirmektir. Ancak o zaman ondan bir şeyler öğrenebiliriz. Nazi holokostunun anormalliği, olayın kendisinden değil, etrafında oluşan sömürücü bir endüstriden kaynaklanıyor. Holokost endüstrisi iflas etmiştir. Geriye kalan bunu açıkça ifade etmektir. Bunu geride bırakmak için üzerinden yeterince zaman geçmiştir. Burada çile çekenler için yapılacak en soylu davranış, anılarını yaşatmak, acılarından dersler çıkarmak ve nihayetinde huzur içinde yatmalarını sağlamaktır.

Gulag'la yapılan karşılaştırmaların geçerliliğini gösterebiliriz. Bkz. Peter Baldwin (ed.), *Reworking the Past*, Richard J. Evans, *In Hitler's Shadow* (New York 1989), James Knowlton ve Truett Cates, *Forever in the Shadow of Hitler?* (Atlantic Highlands, NJ: 1993), Aharon Weiss (ed.), *Yad Vashem Studies XIX* (Jerusalem: 1988).

EK 1:
HOLOKOST TAZMİNATLARINA DAİR

I.

Bu kitabın üçüncü bölümünde, Holokost endüstrisinin, Nazi soykırımından sağ kurtulanlarda olduğu gibi, Avrupa ülkelerinde de nasıl "çifte vurgun" yaptığını belgeledim. Son gelişmeler, bu analizimi doğruluyor. Aslında, benim fikirlerimin doğrulanması için, yalnızca belgelerimin kamuoyuna ulaşması ve eleştirel bir gözle incelenmesi yeterlidir.

2000 Ağustos'unun sonlarında Dünya Yahudi Kongresi (WJC), toplam 9 milyar dolar Holokost tazminatı parası topladıklarını açıkladı.[1] Bu paralar, "yardıma muhtaç Holokost mağdurları" adına toplanmıştı ancak WJC, paraların "bir bütün olarak Yahudi halkına" ait olduğunu söylüyordu (WJC yöneticisi, Elan Steinberg). Bunun gereğini yerine getiren WJC, kendine "bir bütün olarak Yahudi halkının temsilcisi" görevini biçti. Bu sırada, WJC Başkanı Edgar Bronfman, New York'taki Pierre Hotel'de şaşaalı bir "Holokost tazminatı" yemeği düzenleyerek, Yahudi örgütlerini

1 Bu ve sonraki paragraf için bkz. Joan Gralla, "Holocaust Foundation Set for Restitution Funds", *Reuters* (22 Ağustos 2000); Michael J. Jordan, "Spending Restitution Money Pits Survivors Against Groups", *Jewish Telegraphic Agency* (29 Ağustos 2000); NAHOS (The Newsletter of the National Association of Jewish Child Holocaust Survivors) (1 Eylül 2000, 6 Ekim 2000, ve 6 Kasım 2000); Marilyn Henry, "Proposed "Foundaditon for Jewish People' Has No Cash", *Jerusalem Post* (8 Eylül 2000); Joan Gralla, "Battle Brews Over Holocaust Compensation", *Reuters* (11 Eylül 2000); Shlomo Shamir, "Government to Set Up New Fund for Holocaust Payments", *Haaretz* (12 Eylül 2000); Yair Sheleg, "Burg Honored at Controversial NY Dinner", *Haaretz* (12 Eylül 2000); E.J. Kesser, "Hillary the Holocaust Heroine"? *New York Post* (12 Eylül 2000); Melissa Radler, "Survivors Get Most of Cash in Shoah Fund", *Forward* (17 Eylül 2000); "The WJC Defends Event Panned by Commentary", *Jewish Post* (20 Eylül 2000).

ve "Holokost eğitimini" desteklemek için kurulan "Yahudi Derneği"ni halka duyurdu. ("Holokost temalı yemeği" eleştiren bir Yahudi şöyle diyordu: "Katliam. Korkunç bir yağma. Köle-işçiler. Haydi yiyelim.") Derneğin bütçesi, "arta kalan" Holokost tazminatları parasından oluşacaktı ve "muhtemelen milyarlarca dolar olacaktı" (Steinberg). WJC, Holokost kurbanlarına henüz dağıtılmamış olan tazminat paralarından "muhtemelen milyarlarca doların" kalacağını nasıl bilebiliyordu? Aslında, bu paraya kaç kişinin hak kazandığı bile henüz bilinmiyordu. Acaba, Holokost endüstrisi, bu paraları "yardıma muhtaç Holokost kurbanları" adına alırken, "muhtemelen milyarlarca doların" artacağını başından beri biliyor muydu? Holokost endüstrisi, Alman ve İsviçre anlaşmalarında, mağdurlar için çok cılız rakamlar ödenmesi nedeniyle demediğini bırakmamıştı. Bu "milyarlarca doların", mağduriyetleri gidermek için neden kullanılamadığı da belirsizliğini koruyor.

Tahmin edileceği gibi, Holokost mağdurları öfkeyle karşılık verdiler. (Derneğin kuruluşunda hiçbiri yer almıyordu.) Bir mağdurun gazetede çıkan mektubu şöyle diyordu: "Bu örgüte bu yetkiyi kim verdi? Holokost kurbanları adına toplanan bu paraları (milyarları), Holokost mağdurlarının dağ gibi artan sağlık harcamaları yerine kendi özel projelerinde kullanmaya nasıl karar verebiliyorlar?" Kamuoyundaki bu olumsuz havayla karşı karşıya kalan WJC, ani bir U dönüşü yaptı. Hemen akabinde Steinberg'in protestosu geldi: 9 milyar dolar, "yanıltıcı" bir rakamdı. Steinberg'e göre derneğin "ne dağıtacak parası ne de ayrı bir fonu vardı." Holokost yemeğinin amacı, Holokost tazminatlarından derneğe para aktarılmasını kutlamak değil, yeni fonlar yaratmaktı. Bu "yıldızlarla dolu" yemeğe bırakın davet edilmeyi, fikirleri bile sorulmayan yaşlı Yahudi mağdurlar, Pierre Hotel'in kapısından içeri giremediler.

Pierre'de onurlandırılan isimlerden biri olan Başkan Clinton, ABD'yi "geçmişin çirkin yüzüyle hesaplaşmaya" çağıranların başında geliyordu: "Amerikan yerlilerine ayrılan bölgelere gittim ve burada imzaladığımız anlaşmaların adil ve onurlu anlaşmalar olmadığını anladım. Afrika'ya gittim... İnsanların köle olarak alınıp satılmasında ABD'nin sorumluluğunu anladım. İnsanlığımızın özünü bulmaya çalışmak zor bir iş." Özellikle bu "zor işlerin" hiçbirinde bulunmayan bir şey var; o da para.[2]

İsviçre bankalarıyla ilgili "Hâkim Yardımcılarının Tavsiye Ettiği Anlaşma Uyarınca Dağıtım ve Paylaşım Planı" sonunda 11 Eyül 2000'de yayımlandı. (Bundan sonra Gribetz Planı olarak geçecektir.)[3] Plan'ın yayımlanması için -hazırlanması iki yıldan fazla sürmüştü- "her gün ölmekte olan yardıma muhtaç Holokost mağdurları" değil, Holokost galası beklendi. Plan, galayla aynı gece yayımlandı. İsviçre bankaları meselesinde Holokost endüstrisinin başdanışmanı ve "dağıtım planının en büyük destekçisi" (*New York Times*) olan Burt Neuborne, metni göklere çıkarıyordu: "Özenli araştırmalar sonucu ortaya çıkmış... itinalı ve duyarlı bir

2 "Remarks by The President During Bronfman Gala, Basın Sekreterliği, Beyaz Saray. Office of International Information Programs, ABD Dışişleri Bakanlığı (http://usinfo.state.gov).

3 Plan, New York Yahudi Cemaatle İlişkiler Konseyi eski Başkanı ve şu anda da New York Yahudi Mirası Müzesi (Holokost'un Yaşayan bir Anıtı) yönetim kurulu üyesi olan Judah Gribetz tarafından oluşturulmuştu. İsviçre bankalarına karşı açılan toplu davalara bakan New York Doğu Bölgesi Mahkemesi'nden Hâkim Edward Korman tarafından "Hâkim Yardımcısı" olarak atanmıştı. Plan'ın tamamı http://www.Swissbankclaims.com'da yayımlandı. Burada Gribetz Planı olarak geçecek. 22 Kasım 2000 de Hâkim Korman, "Önerilen Plan'ın bütünlüğünü benimseyen" bir "memorandum ve talimat" yayımladı. (In the Holocaust Victim Assets Litigation [United States District Court for Eastern District of New York: 22 Kasım 2000], 7)

metin."[4] Aslında bu, Yahudi örgütlerinin paraları zimmetlerine geçirecekleri korkusunu maskelemekten başka bir şey değildi. *Forward*, her zamanki gibi şunları yazdı:

"Dağıtım planı... İsviçre tazminatlarının yüzde 90'ından daha fazlasını doğrudan mağdurlara ve varislerine vermeyi hedefliyor." Elan Steinberg, "Dünya Yahudi Kongresi'nin tek bir kuruş istemediğini, tek bir kuruş almayacağını ve tazminat fonlarını kabul etmeyeceğini söyleyerek, Gribetz Planı'nı "olağanüstü zekice ve merhametli bir belge"[5] olarak değerlendirdi. Zekice olduğu doğru ama merhametli olduğu söylenemez. Gribetz Planı'nın ayrıntılarında gizli olan şeytani bir gerçeklik de, İsviçre tazminatlarının sadece çok küçük bir bölümünün doğrudan Holokost mağdurlarına veya varislerine verileceğidir. Bu konuyu açmadan önce, Plan, istemeden de olsa, sonuçta Holokost endüstrisinin İsviçre'ye şantaj yaptığını göstermektedir.[6]

---

4 Alan Feuer, "Bitter Fight Is Reignited On Splitting Of Reparations", (*New York Times*, 21 Kasım 2000). "Burt Neuborne'un Açıklaması" Gribetz Plant'nın sonuna eklenmiştir. Hâkim Korman'ın "memorandum ve talimatı", Neuborne'un Plan'a yönelik eleştirilere nasıl engel olduğunu göstermektedir (4, 6). Plan yayımlanmadan önce, analizlerimi Neuborne'a göndererek eleştirilerini yazmasını istedim. Yanıt şöyleydi: "Çalışmasını holokost mağdurları üzerinden yapılan bir 'vurgun' olarak karaladığınız için, çabalarınızı yerle bir etme zevkini Judah Gribetz'e bırakıyorum." Neuborne'a, Plan'ın desteklenmesi ve eleştirilere cevap verilmesi noktasında, çok önemli bir rol oynadığını hatırlatarak şunları yazdım: "Eğer, çabalarımı yerle bir etmek size bu kadar büyük zevk verecekse, neden kendiniz yapmıyorsunuz?" Defalarca yanıt istememe rağmen, Gribetz hiçbir karşılık vermedi.

5 Radler, "Survivors Get Most of Cash in Shoah Fund".

6 Nazi holokostu konusunda dünyadaki en yetkin isimlerden biri olan Raul Hilberg, Dünya Yahudi Kongresi'ni İsviçre'ye şantaj yapmakla açıkça suçlamıştı: "Yahudilerin, sadece ve sadece şantaj olarak değerlendirilebilecek bir silahı, tarihleri boyunca ilk kez kullandıklarını belirtelim." Burt Neuborne'un İsviçre anlaşmasının kabul edilmesini desteklediği bir açıklamasında, şantaj suçlamasından çekindiğini görüyoruz ("Belirli kesimler, bu meşru anlaşma tazminatlarını

Okuyucular hatırlayacaktır; Mayıs 1996'da İsviçre bankaları, Holokost mağdurları ve varislerinin tüm taleplerini karşılamak için kapsamlı bir harici incelemeye -"Tarihteki en geniş kapsamlı inceleme (Hâkim Korman)- razı oldular.[7]

İnceleme komitesi (başkanlığını Paul Volcker yaptı) daha toplanmadan, Holokost endüstrisi mali bir anlaşma yapılması için bastırmaya başladı. Volcker Komitesi'nin etkisizleştirilmesi için iki bahane ortaya atıldı: (1) Komite güvenilmezdir, (2) Yardıma muhtaç Holokost mağdurları, Komite'nin incelemesinin sonucunu bekleyemez. Gribetz Planı, bu bahaneleri ortadan kaldırdı.

Haziran 1997'de, Burt Neuborne, Volcker Komitesi'nin çalışmalarını durdurmak için bir "Mahkeme Ekspertizi" yayımladı. Neuborn, tüm kanıtlara karşı çıkarak, büyük bir küstahlıkla Komite'yi dağıttı. Amaç, İsviçre'yle ilgili "desteklenen özel uzlaştırma çabaları, davalılar tarafından finanse edilmekte ve yürütülmektedir" gibi bazı eleştirileri önlemekti.[8]

Neuborne'un, emsali görülmemiş bir inceleme altında bulunan İsviçreli bankerlerin 500 milyon dolar masraf yapmasına karşı çıktığını da ekleyelim. Ağustos 1998'de Holokost endüstrisi, Volcker Komitesi çalışmalarını tamamlamadan, İsviçre bankalarıyla geri dönüşü olmayan 1.25 milyar

---

şantaj olarak karalama hatasına düşebilirler"). Hakim Korman'dan bunları reddetmesini istemiş ve Hakim de bunu kendine görev edinmiştir. ("Holocaust Expert Says Swiss Banks Are Paying Too Much", *Deutsche Presse-Agentur*, 28 Ocak 1999; Declaration of Burt Neuborne, Esq. (5 Kasım 1999), paragraf 8; Edward R. Korman, *In re Holocaust Victim Assets Litigation* [United States District Court for Eastern District of New York: 26 Temmuz 2000], 23-4)

7 In re Holocaust Victim Assets Litigation, 19 (Korman).

8 Burt Neuborne, "Memorandum of Law Submitted by Plaintiffs in Response to Expert Submissions Filed by Legal Academics Retained by Defendants", (United States District Court for Eastern District of New York: 16 Haziran 1997), 68 (62-4le karşılaştırınız). Bundan sonra, Neuborne Ekspertizi olarak anılacaktır.

dolarlık bir anlaşma yapılmasını sağladı.[9] Bu anlaşmaya bahane olarak Volcker Komitesi'nin güvenilmez olduğu gösterilse de, Gribetz Planı, Komite'ye övgüler düzdü ve Komite'nin ortaya çıkardığı bulgular ile taleplerin gelişme mekanizmasının ("Talepler Mahkemesi Kararları" -"CRT") İsviçre tazminatlarının dağıtımında "hayati bir öneme sahip olduğunu vurguladı.[10] Holokost endüstrisinin, İsviçre tazminatlarının dağıtımında Komite'ye bu kadar çok güvenmesi, Komite'yi geri dönüşü olmayan bir anlaşmayla etkisiz hale getirmek için kullanılan bahaneyi de geçersiz kılıyor.

Holokost endüstrisiyle yaptıkları anlaşmada İsviçreliler, sadece Holokost dönemindeki Yahudilerin atıl hesaplarını ödemekle kalmadılar, aynı zamanda, Naziler tarafından sömürülen köle-işçilerin ücretleri, Yahudilerden yağmalanan servetlerin bedeli gibi "bilinen kazançları da geri ödemek" durumunda kaldılar.[11] Gribetz Planı, bu suçlamaların dayanaksız olduğunu da ortaya çıkardı. Plan, İsviçrelilerin, bir yandan varsa bile çok az doğrudan bağlantısı -buna doğrudan kazanç sağlayan bağlantı ya da bilerek kazanç sağlayan bağlantı diyelim- olduğunu, diğer yandan yağmalanan Yahudi servetleri ve Yahudi işçi-kölelerle doğrudan bağlantıları olmadığını kabul ediyordu. Aslında Plan, buradaki tüm iddiaların, "muhtemel ya da "öngörülebilir" ya da "potansiyel

9 Nihai anlaşmanın geri dönüşünün olmamasıyla ilgili olarak bkz. Gribetz Plan 12n18: "1.25 milyar dolarlık anlaşmanın hiçbir bölümünün hiçbir davalı bankaya ya da İsviçre makamına iade edilmeyeceği de kayda geçmelidir."

10 Gribetz Plan, 11 ("hayati önem"), 13-14, 93, 101-4.

11 *Neuborne Memorandum*, 3, 6-7, 11-12, 28-31, 34-5, 43, 47-8. Memorandum, İsviçre bankalarının ancak, Nazilerin haksız kazançlarından "bilerek" kâr sağladılarsa yasal olarak sorumlu tutulabileceklerini içeriyordu: "Eğer davalı bankaların bu işten haberi olmadığı sonucuna varılırsa, davalıların yaptıkları, haksız kazançların geri ödenmesi talebini geçersiz kılar." (34).

olarak" bir davaya dönüşebileceği temelinde ortaya atıldığını göstermektedir.[12] Son olarak İsviçre, Nazizmden kaçan ve mülteci olarak kabul edilmeyen Yahudiler için de tazminat ödemeye zorlandı. Gribetz Planı, bu talebin "sorgulanabilir yasal geçerliliğini" açıkça -sadece bir dipnotta geçse dekabul ediyordu.[13] Tüm bu itiraflara rağmen, Plan hâlâ şunu ileri sürebilmektedir: "Adaletin tam anlamıyla sağlanabildiği bir dünyada, davacılar" İsviçre'den kazanılan 1.25 milyar dolardan "çok daha fazlasını alabilirlerdi."[14]

Volcker Komitesi'nin sözde taraflılığının dışında, Holokost endüstrisi, İsviçrelileri geri dönüşü olmayan bir anlaşmaya zorlamak için Holokost mağdurlarının ölümlü olduklarından dem vurmaya başladı. Burada esas mesele zamanlamaydı çünkü "yardıma muhtaç Holokost mağdurlarının" bu dünyada fazla zamanları kalmamıştı. Ancak para Holokost endüstrisinin cebine girince, birden "yardıma muhtaç Holokost mağdurlarının" o kadar da çabuk ölmediklerini keşfettiler. Yahudi Talepleri Konferansı'nın yaptırdığı bir çalışmadan

---

12 *Gribetz Plan*, 23, 29, 113-14, 118n345, 128-9n371, 145-8, Ek G ("The Looted Assets Class"), G-3, G-43, G-57, Ek H ("Slave Labor Class I"), H-52, H-57-8.

13 *Gribetz Plan*, EK J ("The Refugee Class"), J-26n85. Yine bir dipnottan, önde gelen otoritelerden Seymour J. Rubin'in fikirlerini öğreniyoruz: "İsviçre kendi nüfusuna oranla, diğer devletlerin hepsinden daha fazla mülteci kabul etmiştir. Bu, çaresiz durumdaki St. Louis mültecilerini kabul etmeyen ABD'nin yaptığının tersidir. ABD'de geçerli olan sınırlı mülteci kotasının da sistematik olarak doldurulmadığını unutmayalım" (J - 5). İkinci Dünya Savaşı sırasında İsviçre'ye sığınamayan mültecilere tazminat ödendiğini belirten Burt Neuborne, *Nation* dergisine yazdığı bir mektupta pişmanlığını anlatıyor. "Benzer bir yapılırmın, Nazi katliamından kaçan çaresiz mültecileri reddeden ABD'ye de uygulanmasını çok isterdim" (5 Ekim 2000). İkiyüzlülük ve ödleklik dışında, Holokost endüstrisinin önderlerini bu iddiaları ortaya atmaktan alıkoyan bir şey var mıydı?

14 *Gribetz Plan*, 89. Bu alıntı, Hâkim Korman'ın Anlaşma Mutabakatı'nın nihai onayını sağlayan mahkeme kararından alınmışur.

alıntı yapan *Gribetz Planı*, şöyle diyordu: "Nazi kurbanlarının nüfusu, daha önce inanıldığı kadar hızlı bir düşüş göstermiyor." Aslında, Plan'a göre, "Yahudi Nazi kurbanlarının büyük bir bölümü en az 20 yıl ve hatta 30-35 yıl daha hayatta kalabilirler" -bu da İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesinden sonra doksan yıl demektir- "on binlerce Yahudi Nazi kurban hayatta kalacaktır."[15] Holokost endüstrisinin izlediği yol göz önüne alındığında, bu açıklamanın ortaya çıkmasının, eninde sonunda Avrupa'dan yeni tazminat talepleri anlamına geleceği anlaşılacaktır. Bu sayede, tazminat paralarının dağıtılması işi zaten oldukça yavaşlatılmıştı. Bu nedenle, *Gribetz Planı* paraların zaman içinde azar azar dağıtılmasını önermişti: "Yardıma muhtaç mağdurlar arasında beklentilerin artırılması, fonların ve yardımın tükenmesi anlamına gelecek ve bu da büyük zararlara yol açacaktır."[16]

İsviçre bankaları meselesi sırasında, Holokost endüstrisi, İsrail'deki ortalama yaşam süresinin 73 yıl, dünyanın geri kalanında ise 80 yıl olduğunu açıklamıştı. Holokost mağdurlarının bugün yoğun olarak bulundukları üç ülkedeki yaşam süreleri de 60 yıl (eski Sovyetler Birliği) ile 77 yıl (ABD ve İsrail) arasında değişmektedir.[17] "Onbinlerce" Holokost mağdurunun nasıl 35 yıl daha hayatta kalabileceğini merak etmek, çok da mantıksız olmayacaktır. Holokost endüstrisinin, Holokost mağduru tanımını yeniden gözden geçirdiğini söylemek, bu merakı kısmen giderebilir. Yukarıda bahsedilen Talepler Konferansı raporuna göre, "Nüfustaki bu görece yavaş düşüşün bir nedeni şu olabilir: Genel tanıma bağlı olarak, Nazi kurbanlarının daha önce inanıldığı kadar yaşlı olmadıkları

15 *Gribetz Plan*, EK C ("Demographics of 'Victim or Target' Groups"), C-13.

16 *Gribetz Plan*, 135-6.

17 *Gribetz Plan*, EK C, C-12, Ek F ("Social Safety Nets"), F-15.

ortaya çıkmıştır."[18] Aslında, Weimar benzeri bir enflasyonla *Gribetz Planı*, yaşayan Holokost mağdurlarının sayısını yaklaşık bir milyon olarak belirlemişti. Bu, İsviçre vurgunu sırasında açıklanan ve zaten olağanüstü bir rakam olan 250.000 Holokost mağdurunun dört katı kadar bir artıştır.[19]

Gribetz Planı, sigorta ve nüfus bilgilerine dayanan bu artışı kabul ettirebilmek için, İkinci Dünya Savaşı'ndan sağ kurtulan her Rus Yahudisini Holokost mağduru olarak göstermiştir.[20] Bu nedenle, Nazilerden kaçan ya da Kızıl Ordu'da görev yapan her Rus Yahudisi, Holokost mağduru sayılmaktadır. Ne de olsa, yakalandıkları takdirde işkenceyle ya da ölümle karşılaşacaklardı.[21] Holokost mağdurunun bu yeni ve alışılmadık tanımını kabul etsek bile, Nazilerden kaçan Sovyet görevlilerinin ya da Kızıl Ordu'daki Yahudi olmayan askerlerin neden Holokost mağduru sayılmadığı belirsizliğini korumaktadır. Yakalansalardı, onlar da işkence ve ölümle karşılaşacaklardı. Aslında, *Plan*'a göre, Naziler tarafından yakalanan Yahudi-Amerikalı askerler, bir toplama kampına gönderilmişlerdi.[22] İkinci Dünya Savaşı'ndaki her Yahudi-Amerikalı asker, Holokost mağduru sayılmıyor muydu? Gribetz Planı'nın Holokost mağdurları için sunduğu ölüm oranlarını savunan, İngiliz İmparatorluğu Savaş Müzesi Holokost Bölümü'nden kıdemli bir tarihçi, şunları

18 Ukeles Associates Inc., Paper #3 (gözden geçirilmiş), *Projection of the Populat on of Victims of Nazi Persecution*, 2000-2040 (31 Mayıs 2000).

19 *Gribetz Plan*, s. 9, Ek C, C-8, Ek E ("Holocaust Compensation"), E-89 ve E-90n282. 250 bin rakamı da, Şubat 1997'de İsviçrelilerin kurduğu "Yardıma Muhtaç Holokost Kurbanları için Özel Fon"dan daha fazla para koparmak için kullanılmıştı.

20 *Gribetz Plan*, EK C, C-7, Tablo 3. Plan'daki bir dipnotta şöyle deniyor: "Eski Sovyetler Birliği'nde, toplama kamplarından, gettolardan veya çalışma kamplarından kurtulan insan sayısı, görece daha azdır" (EK E, E-56n150).

21 *Gribetz Plan*, 122-3, 125, EK E, E-138, Ek F, F-4n13.

22 *Gribetz Plan*, EK E, E-56.

söylüyordu: "Daha geniş açıdan bakarsak... ikinci ve hatta üçüncü nesil de" Holokost kurbanı sayılabilir çünkü "psikiyatrik rahatsızlıkları olabilir."[23] Holokost endüstrisinin, Wilkomirski'nin -Yad Vashem yöneticisi Israel Gutman'dan bir alıntıyla- "acısının özgün" olduğunu söyledikten sonra onu bir Holokost mağduru olarak nitelendirmesi sadece bir zaman meselesidir.

Holokost endüstrisi için, Holokost kurbanını yeniden tanımlama ve rakamları güncelleme atağı, çeşitli amaçlara hizmet etmektedir. Sadece Avrupa ülkelerinden yapılan vurgunu meşrulaştırmamakta, aynı zamanda gerçek Holokost mağdurlarından yapılan vurgunu da meşrulaştırmaktadır. Bu Holokost kurbanları yıllardır, Talepler Konferansı'na yalvararak tazminat paralarının sağlık sigortası programına yatırılmasını istediler. Bu "düşünceli" öneriye bir dipnotta yer veren *Gribetz Planı*, İsviçre anlaşmasının "800.000'in üzerindeki" Holokost mağduru için "yeterli" sağlık sigortasını sağlamayacağını belirtiyordu.[24]

Gribetz Planı bu saçma sapan hesaplama dışında, İsviçre'den gelen paraların sadece Nazi holokostundan kurtulan Yahudilere tahsis edilmesini öngörüyordu. Anlaşma, teknik olarak "Nazi Katliamının Kurbanı veya Hedefi" olan herkesi kapsıyordu. Aslında, gayet kapsamlı görünen ve "politik

23 Steve Paulsson, "Re: Survivor Article", http://H-Holocaust@N-Net.MSU.EDU (28 Eylül 2000).

24 *Gribetz Plan*, 135. Holokost mağdurlarının başlangıçtaki sayısının, Gribetz Planı'nda güncellenerek artığını da gözden kaçırmayalım. Plan'a göre, yaklaşık 170.000 eski Yahudi köle-işçi, Almanya'dan tazminat almaktadır. (*Gribetz Plan*, Ek H ["Slave Labor Class I"), H-5-6) Tahminlere göre, dört Yahudi köle-işçiden sadece biri Almanya'dan tazminat almaktadır. Bu da, bugün hayatta olan Yahudi köle-işçilerin sayısını yaklaşık 700.000'e çıkarmaktadır. Bu hesaba göre, savaş sona erdiğinde hayatta olan Yahudi köle-işçilerin sayısı da 2 milyon 800.000'dir. Savaşın sonundaki Yahudi köle-işçiler için akademik olarak belirlenen rakam ise 100.000'dir ve belki de bugün birkaç bini hâlâ hayattadır.

açıdan doğru" olan bu tanımlama, Yahudi olmayan kurbanların çoğunu dışarıda tutmak için kullanılmış bir kelime oyunuydu. "Nazi Katliamının Kurbanı veya Hedefi" tanımının içine isterlerse sadece Yahudileri, Çingeneleri, Yehova Şahitleri'ni, homoseksüelleri ve engellileri alabilirlerdi. Hiçbir zaman açıklanmayan nedenlerden ötürü, diğer politik (örneğin, komünistler ve sosyalistler) ya da (Lehler ve Beyaz Ruslar gibi) etnik mağdurlar dışarıda bırakılmışlardı. Bunlar sayıca en fazla olan gruplardı; Yahudiler dışında, Gribetz Planı'nda "Nazi Katliamının Kurbanı veya Hedefi" olarak tanımlanan gruplar, sayıca çok daha az durumdaydı. Uygulamada gelinen nokta, neredeyse tüm tazminat paralarının Yahudilere verileceğiydi. Bu nedenle, *Plan*, 170.000 Yahudi köle-işçiyi kapsıyordu ve nasıl oluyorsa, yaklaşık 1 milyon Yahudi olmayan köle-işçinin sadece 30.000'i "Nazi Katliamının Kurbanı veya Hedefi" kapsamına giriyordu. Benzer şekilde, *Plan*, Nazi yağmasına maruz kalan Yahudiler için 90 milyon dolar ayırırken, Yahudi olmayanlar için sadece 10 milyon dolar ayrılıyordu. Bu dağılım, tamamen önceki anlaşmalarda kullanılan oranlara bağlı kalındığı söylenerek meşrulaştırılıyordu. Yine de *Plan*, Yahudi olmayan kurbanların geçmişte tazminat paralarından hiç de uygun olmayan oranlarda pay aldığını kabul ediyordu. Adil bir paylaşım planı, geçmişteki eşitsizlikleri gideremez miydi?[25]

25 *Gribetz Plan*, 7, 25-7, 83-4, 118-19, 138-9, 149, 154, ve "Summary of Major Holocaust Compensation Programs", Geçmişteki örneklerden farklı olarak, Plan tototoji yaparak bu dağılımı meşrulaştırmaktadır. "Mevcut nüfus bilgilerine göre, Yahudi mağdurlar, 'Anlaşma Mutabakatı'nda belirtilen 'Nazi Katliamının Kurban veya Hedefi' tanımı içinde oldukça fazla bir yer kaplamaktadırlar" (119). Burada sadece Yahudiler "oldukça fazla yer kaplamaktadır" çünkü "Nazi Katliamının Kurbanı veya Hedefi" tanımı bunu gerektirmektedir. Plan'daki Çingene kayıtları için bkz. "Romani Comments and Objections to the Special Master's Proposed Plan of Allocation and Distribution" (Ramsey Clark et al., *In re Holocaust Victim Assets Litigation* (United States District Court for Eastern District of New York: Kasım 2000]).

Gribetz Planı, İsviçre anlaşmasındaki 1.25 milyar doların 800 milyon dolarını, Holokost dönemi atıl hesaplarını karşılamak için kullanmaktadır. Plan metninde, ekler ve tablolar yüzlerce sayfa tutmakta, dipnotlar ise bin sayfayı geçmektedir. *Plan*'daki tek gariplik, bu -hayati- dağılımı güvenilir bir şekilde gerçekleştirmek için hiçbir girişimde bulunmamasıdır. Sadece şöyle diyor: "Volcker Raporu'ndaki analizlere ve Nihai Onay Talimatı'na dayanarak, Volcker Komitesi üyelerinin de görüşlerine başvurularak, Hâkim Yardımcısı, ödenecek banka hesaplarının değerinin yaklaşık olarak 800 milyon dolar olacağını tahmin etmektedir."[26] Aslında, bu tahmin, oldukça yüksek görünmektedir. Atıl hesaplar için ödenecek toplam pay, 800 milyon doların sadece çok küçük bir parçasıdır.[27] "Artakalan" paraların -tüm meşru talepler işleme konduğu takdirde bu

26 *Gribetz Plan*, 15. Aynı ifade, kelimesi kelimesine 98-9'da da yer almaktadır.

27 Volcker Komitesi, Nazi katliamının mağdurlarıyla ilişkili olma ihtimali yüksek olan, 25.000 hesap sahibinin isimlerinin yayımlanmasını tavsiye etti. Bu hesapların 10.000 tanesinin bugünkü "makul değeri", kimi bilgilere göre 150-230 milyon dolar arasındaydı. Bunu, 25.000 hesap tahminine uygularsak, rakam 375-575 milyon dolara çıkar. Talepler Mahkemesi Kararları'nın önceki tecrübelerine dayanarak, geçerli talepler 25.000'in yarısı kadar hesaplanacak ve böylece bu hesapların toplam değeri de 188-288 milyon dolara düşecektir. Ayrıca, 25.000 hesabın çoğu atıl değil, bir Holokost mağdurunun ismiyle çalışan kapatılmış hesaplardır. Volcker Komitesi, şu sonuca vardır: "Nazi katliamının mağdurları için ayrılan fonların, uygunsuz amaçlar için kullanıldığına dair herhangi bir kanıt yoktur." Buna bağlı olarak, 25.000 kişilik liste içinde, kapatılmış olan hesapların hepsinin gerçek sahipleri, yasal varisleri ya da meşru ve güvenilir avukatlar tarafından kapatıldığını varsayabiliriz. CRT de, kapalı hesaplarla ilgili taleplerin yalnızca birkaçına onay verecektir. Tüm hesapların atıl ve taleplerin yarı meşru olduğu varsayıldığında, 25.000 hesap hakkındaki geçerli taleplerin toplam değeri, 188-288 milyon dolara kadar düşecektir. (*Gribetz Plan*, 94n298, 96-7, 105-6n326; Independent Committee of Eminent Persons, *Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks* [Bern: 1999], 13, paragraf 47 [a])

rakam 800 milyon dolar civarındadır- ya doğrudan Holokost mağdurlarına ya da Holokost'la ilgili faaliyet yürüten Yahudi örgütlerine dağıtılması öngürülüyordu.[28] Aslında, artakalan paralar kesinlikle Yahudi örgütlerine gidecektir. Bunun nedeni sadece Holokost endüstrisinin son sözü söyleyecek olması değildir; bu paralar gerçek Holokost mağdurlarından sadece birkaç tanesinin hayatta kalacağı güne kadar dağıtılmayacaklardır.[29]

Holokost dönemi hesaplarındaki 800 milyon doların haricinde, *Gribetz Planı*, "yağmalanmış servetler", "köle-işçiler" ve "mülteciler" davaları için de 400 milyon dolar ayırıyor. Plan çok önemli bir uyarıda bulunarak, paraların sadece ve sadece "bu davayla ilgili tüm süreç bittiğinde" dağıtılabileceğini belirtiyor. "Öngörülen ödemelerin bir süre daha yapılamayabileceğini" belirten *Plan*, başvuru sürecinin bile üç

28 *Gribetz Plan*, 12, 19-20. *Plan*, sayfa 12'de şöyle diyor: "Anlaşma Fonu'ndan artakalan bakiye, diğer anlaşma maddelerine uygun dağıtılacaktır" örneğin, "yağmalanmış servetler", "mülteciler" ve "köle-işçiler". Aşağıda da belirtildiği gibi, "yağmalanmış servetler için açılan davalara verilecek para, doğrudan Holokost mağdurlarına verilmeyecek, Holokost'la ilgili faaliyet yürüten Yahudi örgütlerine gidecektir." *Plan*, sayfa 19 ve 20'de de şöyle diyor: "Anlaşma Fonu'ndan artakalan bakiyenin bir kısmının, Hâkim Yardımcısı tarafından belirlenen kültürel, anma ya da eğitim projelerine de aktarılabilmesi mümkündür."

29 *Plan*, 800 milyon dolardan artakalan paraların, 25.000 hesabın da incelenmesi bitmeden dağıtılmamasını özellikle belirtmektedir. CRT'nin İsviçre hesaplarında 5600 kişilik bir listede 10.000 talebi değerlendirmesi tam üç yıl sürdü. *Plan*, 25.000 hesaplık listenin haricinde 80.000 talep daha bulunduğunu bildiriyor. Buna ek olarak, *Plan* sadece yayımlanmış olan 25.000 hesabın değil, İsviçre bankalarında henüz Holokost kurbanlarıyla bir bağlantısı tespit edilememiş milyonlarca hesabın da kontrol edilmesi gerektiğini söylüyor. Bu nedenle, CRT süreci düzgün işlese bile, tamamlanması yıllar alacaktır. (*Gribetz Plan*, 91, 94n299, 105-6n126) Atıl hesapları bulunan Holokost mağdurlarından ayrı olarak, *Plan* varisler için oldukça bulanık ve sınırlı hükümler içeriyor. (18-19, ve Ek D ["Heirs"])

buçuk yıl sürmesini emsal gösteriyor.[30] Yaşlı Holokost mağdurları için bu her hâlükârda kaybedecekleri bir durumken Holokost endüstrisi için tam tersi geçerli. *Gribetz Planı* tarafından dehşete düşürülen pek çok Holokost mağduru, şüphesiz başvuruda bulunmak isteyeceklerdir fakat bunlardan sadece çok azı bundan faydalanabilecektir. *Gribetz Planı*'nın en büyük destekçisi olan Holokost endüstrisi, sadece başvuru sürecinde bile, mağdurların ölümüyle kasasına aktarılacak paralarla bir servet sahibi olacaktır.

Başvuru süreci tamamlandığında *Gribetz Planı* 400 milyon doların şöyle dağıtılmasını öngörüyor:

1. "Yağmalanmış servetler" davalarında, 90 milyon dolar doğrudan Holokost mağdurlarına değil, "oldukça geniş bir tanıma sahip olan Holokost cemaatlerine hizmet eden Yahudi örgütlerine verilecektir". En büyük pay, *Gribetz Planı*'nda sürekli, "Nazi kurbanlarının ihtiyaçları için eşsiz bir hizmet sunduğu" belirtilen Talepler Konferansı'na gidecektir.[31] Plan ayrıca, "Nazi Katliamının Tüm Kurbanları ve Hedefleri'nin isimlerinin araştırılması ve yaşatılması için çalışmalar yürüten Kurban Listesi Derneği'ne 10 milyon dolar ayrılıyor. Derneğin, Holokost kurbanlarının "İlk Sorgu Kâğıtları'ndaki yeri doldurulamaz bilgilerine" ulaşmak için çalışmaya başlamasını istiyor. Bu "yeri doldurulamaz bilgilerden" biri de, İkinci Dünya Savaşı öncesinde her altı Yahudiden birinin (71.000/430.000) İsviçre bankalarında hesabının olduğudur. Acaba bu her altı kişiden birinin bir Mercedes'i ve İsviçre'de bir dağ evi de var mıydı?[32]

30 *Gribetz Plan*, 16-17.

31 *Gribetz Plan*, 25-6, 120-1, 119-38.

32 *Gribetz Plan*, 18, 27, 116, Ek C, C-10, Ek C, Belge 3, 1. ("İlk Sorgu Kâğıtları" Hâkim Korman'ın İsviçre Anlaşması'nı onaylamasından

2. "Köle-işçiler" davasında, 170.000 Yahudi köle-işçinin her birinin hâlâ hayatta olduğu varsayılıyordu ve iki aşamalı bir ödeme planı çıkarılmıştı: Başvuru süreci tamamlandığında 500 dolar ve tüm atıl hesaplarla ilgili çalışmalar tamamlandığında "500 dolara kadar çıkabilecek" bir ödeme daha.[33] Aslında, 170.000 rakamı fazlasıyla abartılıydı ve bu Yahudi köle-işçilerin ikinci ödemeyi bırakın, ilk ödemeyi bile alabilecek kadar yaşamaları pek mümkün değildi. Başvuruları değerlendirecek olan da, -arta kalan tazminat paralarının en büyük hak sahibi- her ret işleminden kazanç sağlayacak olan Talepler Konferansı'ydı.
3. "Mülteciler" davasında, meşru hak sahipleri, tıpkı "köle-işçiler" davasında olduğu gibi, iki aşamalı bir ödeme planı dahilinde 250 ila 2500 dolar arasında tazminat alacaklardı.[34] "İlk Sorgu Kâğıtları'ndaki yeri doldurulamaz bilgilere" dayanarak, 17.000 Yahudi bu davalar için uygun olduklarını bildirdiler. Bu 17.000 kişi içinden sadece çok küçük bir kesimin taleplerinin geçerli olduğu (başvuruları Konferans değerlendiriyordu) ve bu kesimin bile çok az bir kısmının ödeme alacak kadar yaşayabileceği belliydi.

Gribetz Planı'yla ilgili kapsamlı bir araştırma yaptığımızda, kitabın 3. bölümündeki iddiaların doğru olduğunu görürüz. Holokost endüstrisinin, İsviçre bankalarını geri dönüşü olmayan bir anlaşmaya zorlamak için öne sürdüğü bahanelerin

---

sonra, "Nazi Katliamının Kurbanları ve Hedefleri"ne tahsisi edildi.) Holokost endüstrisinin İsviçre bankalarına karşı saçma sapan iddialarına karşı çıkan Raul Hilberg, ailesiyle birlikte Avusturya'dan kaçan küçük bir çocuktu: "1930'larda Yahudiler yoksuldu. Ailem orta sınıftandı fakat bırakın İsviçre'yi, Avusturya'da bile bir banka hesabımız yoktu." (*Berliner Zeitung*, 4 Eylül 2000)

33 *Gribetz Plan*, 29-31, 154-6.

34 *Gribetz Plan*, 35-9, 172-5.

doğru olmadığı ve Nazi holokostundan sağ kurtulan gerçek kurbanların sadece çok az bir kısmının İsviçre tazminatlarından doğrudan -ya da dolaylı olarak- yararlanabilecekleri ortaya çıkmaktadır. Holokost endüstrisinin yaptığı diğer anlaşmalarla yapılacak bir karşılaştırma da muhtemelen aynı sonuçları verecektir. Aslında, *Gribetz Planı*'nın ayrıntıları içine, Holokost endüstrisi için bir altın madeni saklanmıştır. İsviçre tazminatlarının büyük bir bölümü muhtemelen hayatta bir avuç Holokost mağduru kalana kadar dağıtılmayacaktır. Mağdurlar ölünce, paralar da Yahudi örgütlerinin kasalarına akacak. Holokost endüstrisinin *Gribetz Planı*'nı bu kadar övmesine şaşmamalı.

Dağıtım Planı'nın yayımlanmasından kısa bir süre sonra, *Nation* dergisinde Burt Neuborne ile tartışmaya başladık. Holokost endüstrisinin ahlaksızlığını vurgularken, özellikle de *Plan*'ın şu iddiasına dikkat çekmek istedim: Nazi holokostundan sağ kurtulan bir milyona yakın Yahudi hâlâ hayattadır.[35] Sert bir karşılık veren Neuborne, Nazi holokostundan sağ kurtulan Yahudiler için bu rakamların telaffuz edildiğini (Bu adam, *Gribetz Planı*'nın "en cesur destekçisi" [*New York Times*] olmasına ve *Gribetz Planı*'na "itinayla araştırılmış" olduğu için övgüler düzmesine rağmen) düpedüz reddetti. Bunun yerine, yaklaşık bir milyon sayısının "tüm mağdurları kapsadığını, sadece Yahudileri içermediğini" ileri sürdü ve en sonunda da, "130.000 Yahudi mağdurun ve 90.000 Yahudi olmayan mağdurun hâlâ hayatta olduğunu" itiraf etti.[36] Ben de buna karşılık *Plan*'ın ilgili sayfasını gösterdim. Neuborne'un doğru rakamları verip vermediğiyle ilgili bir şüphe kaldı mı acaba?

35 *Nation*, 18 Aralık 2000.
36 *Nation*, 25 Aralık 2000.

Burt Neuborne, Holokost endüstrisinin baş danışmanı olarak, İsviçre bankalarından vurgun yapmak için "yasal teoriler" uydurmaya başladı. Dağıtım Planı'nın en büyük destekçisi olarak, Nazi katliamının kurbanlarından vurgun yapılmasını sağladı. Yayımlanmış bir anlaşmadaki kilit belgelerden birini göz göre göre yanlış aktardı. İsviçre bankalarının avukatlarından birinin bu tip suçlamalarla öne çıktığını düşünün. Onun barodan ihraç edilmesi için ilk başvuruyu Neuborne yapmaz mıydı?[37]

37 İsviçre vurgununa ek olarak, Neuborne, Alman köle-işçiler müzakerelerinde başrol oynadı. Daha sonra çektiği eziyetler için 5 milyon dolar daha tırtıkladı; Neuborne'a göre, "çok yüksek bir ücret değildir." Almanya anlaşmasıyla bir Auschwitz mağduruna 7500 dolar tazminat ödendiği düşünülürse hiçbir şey değildir hatta! (Jane Fritsch, "$52 Million For Lawyers' Fees in Nazi-Era Slave Labor Suits", *New York Times* (15 Haziran 2001]; Daniel Wise, "$60 Million in Fees Awarded To Lawyers Who Negotiated $5 Billion Holocaust Fund", *New York Law Journal* [15 Haziran 2001); Gerald Locklin, "Lawyers Get Millions, Victims Get Thousands From Holocaust Deal", *National Post* [18 Haziran 2001])

II

Mayıs 1998'de, Holokost Servetleri için Başkanlık Danışma Komisyonu, Kongre tarafından görevlendirildi: "ABD Federal Hükümeti'nin kasasına giren Holokost mağdurlarının servetlerinin akıbetini araştırmak ve malları çalınan hak sahiplerinin ya da varislerinin bunlara kavuşturulması için Başkan'a izlenecek politikalar tavsiye etmek."[38] Aralık 2000'de Edgar Bronfman (İsviçre bankalarına yönelik saldırıyı yönetmiştir) başkanlığındaki Komisyon, uzun zamandır beklenen raporunu yayımladı. Başlığı; *Yağma ve Tazminat: ABD ve Holokost Mağdurlarının Servetleri* idi.[39] "ABD, uluslararası kamuoyu için ne istiyorsa kendisi için de onu istiyor" diyebilmek için yayımlanmış bir rapordu.[40] Aslında, metni yakından incelerseniz tam tersi bir sonuca ulaştığını görebilirsiniz: *ABD'nin İsviçre'ye yönelik tüm suçlamalarından kendisi de sorumlu olmasına rağmen, Holokost tazminatı için ABD'ye dayatılan talepler bunlarla kıyaslanamaz.*[41] Başkanlık Komisyonu, ABD'nin Holokost dönemi servetleri geri alabilmek için sarf

38 Komisyon, ABD'nin İsviçre bankalarına yaptığı baskıların doruğa ulaştığı bir noktada ve Holokost tazminatları konusunda ABD'nin suçlu olduğunu iddia eden İsviçre kökenli eleştirilere karşı kuruldu.

39 Washington D.C. (Bundan sonra Y&T olarak geçecektir) İki bölüme ayrılmıştır: "Bulgular ve Öneriler", ile "Heyet Raporu". Heyet Raporu'ndaki sayfa numaraları "HR" olarak geçecektir.

40 *Y&T*, 5.

41 Bu raporun da, Holokost endüstrisinin her yayımında olduğu gibi, abartılarla dolu olduğunu belirtmeden geçmeyelim. Bu nedenle, Holokost, "tarihteki en büyük hırsızlık" olarak adlandırılmıştır. *(Y&T, HR-3)* Tüm ABD toprakları, yerli nüfustan çalınmıştır ve ABD'nin endüstriyel gelişimi, pamuk sanayinde yüzyıllarca köle olarak çalıştırılan Afro-Amerikalıların eseridir: Komisyon, bu hırsızlıkları da hesaba kattı mı acaba?

ettiği "olağanüstü çabalara" karşın, "İsviçre bankalarının inatçılıklarını" sıralayıp durmaktadır.[42] Öncelikle, Komisyon raporunda sunulan Amerikan kayıtları ile İsviçrelilere yöneltilen suçlamaları karşılaştırmak istiyorum.

Holokost dönemi servetlerine ulaşımın engellenmesi

Holokost endüstrisi, İsviçre bankalarının, İkinci Dünya Savaşından sonra, Holokost mağdurları ve varislerinin hesaplarına ulaşmasını sistematik olarak engellediğini ileri sürüyor. Volcker Komitesi, kimi istisnalar dışında, bu suçlamaların yersiz olduğu sonucuna ulaştı. Diğer yandan, Başkanlık Komisyonu, savaştan sonra "pek çok" Holokost mağdurunun ve varislerinin ABD'deki servetlerini, "harcamalar ve takipte çıkan zorluklar" nedeniyle koruyamadıklarını ortaya çıkardı. (1941'de Federal hükümet, Nazi işgali altındaki tüm ülkelerin vatandaşlarının hesaplarını ya bloke etti ya da hepsine el koydu.)[43] İsviçre bankalarında olduğu gibi, "kimi örneklerde" Federal hükümet gerçek hak sahiplerini de aradı.[44]

Holokost dönemi servet kayıtlarının imhası

Holokost endüstrisi, İsviçre bankalarının, izlerini örtmek için, gerçek kayıtları sistematik olarak imha ettiğini ileri sürüyor. Volcker Komitesi, bu suçlamaların yersiz olduğu sonucuna ulaştı.

---

42 *Y&T*, 4, 5.

43 *Y&T*, 11-12; *HR*-167-8. Rapora göre: "Mağdurların taleplerini rahatlatacak kurallar ya da prosedürler uygulanmadı... Varisler ise hesap sahiplerinden daha fazla zorlukla karşılaştı. Pek çok dava dosyasında, davacının, dava süreci sonuçlanmadan öldüğünü görebiliyoruz. Bu davalar... daha fazla inceleme gerektiren.... ertelenmiş davalardı."

44 *Y&T*, *HR*-170.

Diğer yandan, ABD, hayati öneme sahip "ham bilgileri" imha etmiştir. ABD savaş ilan ettikten sonra, Maliye Bakanlığı, Amerikan finans kuruluşlarından, kasalarında bulunan tüm dış-kaynaklı hesapların ayrıntılı açıklamasını istedi. Komisyon raporuna göre bu formlar -toplam 565.000 form- "imha edildi ve personelin yaptığı incelemelerin kopyası çıkarılmadı. Sonuç olarak, 1941 yılında ABD'de bu mağdurların ne kadar parası olduğunu tahmin etmek bile mümkün değildir." Komisyon, bu belgelerin neden veya ne zaman imha edildiği hakkında tek bir soru bile sormuyor.[45]

Holokost dönemi servetlerinin zimmete geçirilmesi

Holokost endüstrisi, İsviçre'yi Polonya ve Macaristan'daki Holokost mağdurlarının paralarını, bu ülkeler tarafından kamulaştırılan İsviçre mülklerine karşılık bir tazminat olarak kullanmakla suçluyor. Ancak, Başkanlık Komisyonu, aynı şeyin ABD için de geçerli olduğunu belirtiyor: "Avrupa'da kaybolan ABD servetlerinin tazmin edilmesi, ABD'de dondurulan dış-kaynaklı hesapların tazmin edilmesinden önce gelmektedir. Kongre, dondurulan Alman hesaplarına, savaş sırasında zarar gören ABD'li işletmeler ve bireyler için bir kaynak gözüyle bakmaktadır... Bu nedenle, ABD savaş taleplerinin bir kısmı, mağdurların hesaplarını da içeren Alman hesaplarıyla ödenmiştir."[46]

Yağma sonucu elde edilen Nazi altınlarının ticareti

Holokost endüstrisi, İsviçrelileri, Avrupa'nın merkez bankalarından yağmalanan Nazi altınlarının ticaretini yapmakla suçluyor. Ancak Başkanlık Komisyonu, aynı şeyi ABD'nin de yaptığını belirtiyor. Aslında, yağmalanmış Nazi altınlarının

45 *Y&T*, *HR*-4, *HR*-213-14.
46 *Y&T*, 12; *HR*-6, *HR*-170.

ticaretini yapmak ABD'nin resmi politikalarından biriydi fakat Almanya'nın savaş ilan etmesi bunun uygulanmasını engelledi. Komisyon raporunda yer alan şu bölüm daha fazla alıntı yapmaya gerek bırakmıyor:

Mayıs 1940'ta Almanya'nın Fransa, Belçika ve Hollanda'yı işgal etmesi, İngiliz Büyükelçiliği'ndeki Finans Danışmanı Mr. Pinsent'i hemen harekete geçirdi. Pinsent, Maliye Bakanlığı'na bir not göndererek Mr. Morgenthau'nun [Maliye Bakanı] araştırılmasını istedi: "Acaba altın ithalatında Alman orijinli olup olmadığına bakmaksızın bir hazırlık yapıyor mu?" Pinsent, özel Hollanda ve Belçika altın stoklarının Almanların eline geçmiş olabileceğinden korkuyor. 4 Temmuz 1940 tarihli bir iç yazışmada, Harry Dexter White [Mali Araştırma Bölümü Başkanı], ABD Hazinesi'nin "Alman" altınlarının orijinini neden sorgulamadığını açıklıyor... ABD'nin yapabileceği en etkili şey, altını uluslararası bir değişim aracı olarak kullanmaktır diyen White şöyle devam ediyor: "Uluslararası dengeleri korumak adına bu altınları sorgusuz sualsiz kabul etmek gerekiyor." Aslında, altı ay sonra White, küçümseyici bir bakışla şunları yazacaktı: "Konu hakkında hiçbir şey bilmeyenlerin altın alımını durdurmamız yönündeki sert itirazlarına kulak verirsek, hiçbir sebeple hiçbir ülkeden altın almamamız gerekir." 1941'in başlarında White, Maliye Bakanlığı'ndaki bir iç yazışmayla aynı soruya yanıt vermek durumunda kalıyordu: "Kimin altınını alıyoruz?" Bu iç yazışmalardan da anlaşılacağı üzerine yanıt aynıydı: "Altını sorgusuz sualsiz kabul etmeliyiz."[47]

Holokost endüstrisi, İsviçrelileri, Nazilerin Holokost mağdurlarından yağmaladıkları altınları da satın almakla suçluyordu. (İsviçrelilerin bu "kurban altınlarını" bilerek aldıklarına dair hiçbir kanıt yoktu; bugünkü değeri ise toplamda

47 *Y&T, HR*-51.

bir milyon dolar civarındaydı.) Başkanlık Komisyonu, benzer şekilde şu raporu verdi: "Savaş sırasında ve savaştan sonra New York Federal Rezerv Bankası aracılığıyla Maliye Bakanlığı tarafından alınan altın külçeleri ve altın paraların, Nazizm mağdurlarından yağmalanan altınlar olması ihtimali bulunmaktadır."[48]

Sonuç olarak, Başkanlık Komisyonu'nun raporu, Holokost endüstrisi tarafından İsviçre'ye yönelik tüm suçlamalardan ABD'nin de suçlu bulunacağını göstermektedir.

Holokost endüstrisi, Holokost döneminden kalan sahipsiz hesapları tespit edebilmek için İsviçre bankalarını, yarım milyar dolar masraf çıkaran, oldukça yorucu ve kapsamlı bir dış inceleme yaptırmaya zorladı. Bu inceleme henüz tamamlanmadan, Holokost endüstrisi İsviçre'yi bu sefer de 1.25 milyar dolarlık bir anlaşma yapmaya zorladı. Ancak Volcker Komitesi, İsviçre'nin yanı sıra ABD'nin de Avrupa'daki Yahudi servetleri için güvenli bir sığınak olduğunu belirtiyor. Acaba ABD'ye yönelik herhangi bir talepte bulunuldu mu?

Yukarıda da bahsedildiği gibi, Başkanlık Komisyonu'nun uygulaması "ABD'nin uluslararası kamuoyu için istediğinden daha fazlasını istemediğini" göstermekti. Nasıl oluyorsa, Komisyon, ABD'deki Holokost dönemine ait sahipsiz hesapların ayrıntılı bir dökümünün çıkartılmasını istemedi. Rapora göre, "ABD politikaları alandaki tarihsel eksiklikleri değerlendirmek için, bir makine gibi, dolar üzerinden değerini ölçmek ya da belirlemek Komisyon'un yetkisini aşmaktadır."[49] Aslında, bunu gerçekten de yapamazdı: "Araştırma hedefleri ile tamamlamak için gereken zaman ve kaynaklar arasında gerekli uzlaşmayı sağlayabilmek" ve "belgelerdeki

48 *Y&T, HR*-214.

49 *Y&T*, 7.

yetersizlikler ve nitelik eksikliğinin ortaya çıkması" gibi mazeretler hemen üretilebiliyordu.[50] Nasıl oluyorsa, İsviçre bu engellerle baş edebiliyor fakat ABD edemiyordu. (Daha fazla "zaman ve kaynak" ayırmasına ya da belgelerdeki boşlukları doldurmak için İsviçre tipi bir incelemeye engel olan nedir?)[51] Benzer şekilde, geri gelen Holokost dönemi servetlerinin hesaplanması, Komisyon'un "kapasitesini fazlasıyla aşan, sistemli bir inceleme"[52] gerektiriyordu. Nasıl oluyorsa, İsviçre bankalarının kapasitesi ise yeterliydi.

Komisyon, Yahudi Tazminatları Varisleri Örgütü'nün (JRSO), sahibi çıkmayan Holokost dönemi hesapları için ABD hükümetinin önerdiği 500.000 dolarlık tazminatı "istemeye istemeye kabul ettiğini" belirtiyordu.[53] Raporun

50 *Y&T*, 19, *HR*-212-13.

51 Komisyon, sadece "New York Eyaleti'ne kalan mülklerin listesiyle, Holokost kurbanlarının sınırlı bir listesindeki isimleri karşılaştırmak için bir pilot proje uyguladı. Bu prosedür, New York Eyaleti'ndeki atıl hesaplarda ismi geçen 18 mağdura ulaşabildi. Bu hesapların değeri birkaç dolardan 5000 dolara kadar çıkabiliyordu." (Devlete devir doktrini altında, Amerikan bankalarının sahipsiz atıl hesapları, eyalet yönetimine transfer etmeleri gerekiyordu.) Buna ek olarak, Komisyon büyük bankalarla bir anlaşmaya vararak, "Holokost dönemi hesaplarını ararken, bankaların izleyebilecekleri en iyi yolları tespit ettiler." Bu anlaşma gereğince, bankaların gönüllü katılımlarıyla, ilgili hesaplar için "kendi araştırmalarını" yapmaları ve herhangi bir Holokost dönemi hesap bulunduğunda eyalet yetkililerini bilgilendirmeleri gerekiyordu. Belli ki, bu "en iyi yollarla" İsviçre bankalarına dayatılan kapsamlı bir dış inceleme arasında büyük bir uçurum vardı. Diğer bir nokta da, bu anlaşmaya uyan bankaların, "herhangi bir hesabı tespit ettikleri zaman, hesap sahibini kamuoyuna açıklamak" gibi bir zorunlulukları yoktu." (*Y&T*, 3, 15-17)

52 *Y&T*, *HR*-184n249.

53 *Y&T*, *HR*-138. JRSO, savaştan sonraki sahipsiz Holokost dönemi hesaplarını kurtarmakla yükümlüydü. İlginç bir şekilde, Komisyon, JRSO'nun Holokost mağdurları ve varislerine ait hesapların hak sahibi olduğunu iddia ettiğini belirtiyor.

buldukları, Seymour Rubin'in 500.309 doların "çok az"[54] olduğu yönündeki iddialarını desteklese de, Komisyon, tahmin edileceği gibi, bu düşük tazminatların "herhangi bir ABD kurumu, temsilcisi ya da yetkilisinin isteksizliğine bağlanamayacağı sonucuna ulaştı.[55] Raporda, ABD'nin daha fazla tazminat ödemesi gerektiğine dair tek bir cümle

---

İnsanlar bazen JRSO'nun mülkleri için talepte bulunduğunu keşfediyorlar ve örgüte gelip tazminatlarını istiyorlar; JRSO 1955 yılında buna benzer 4800 davayla ilgilendi. JRSO, uzun tartışmalardan sonra bir karara vararak, bu tip hesaplar üzerinde kendisinin hak iddia etmesine rağmen, kimi davacılara tazminatlarını ödedi... Ancak, masraflarını karşılamak adına bu davacılardan belli bir hizmet bedeli de almaya başladı. Bu bedel, davacının, hesabın ilk sahibiyle olan yakınlığına ve mülkün değerine göre belirleniyordu. JRSO gerçekten bir mülkü geri alabildiyse, bu bedele yüzde 10'luk bir ilave daha yapılıyordu (eğer davacı yoksulsa, örgüt bu ilave ödemede yüzde 5'lik bir indirime gidebiliyordu). Davacılardan biri ABD yetkililerini sert bir şekilde eleştirerek, mülkünü JRSO'ya "hediye ettiklerini" söylüyordu. Son başvuru tarihi diye bir şeyi ancak bu tarih geçtikten sonra duyduğunu iddia ederek şunları söylüyordu: "Ben cezalandırılacağım. Çünkü, benim ve kocamın bol bol para ödediği bu İşgal Ordusu, mülkümü alıp kim bilir kime verme hakkını kendinde bulabiliyor." Bu mektuptaki hayal kırıklığı ve öfke, son başvuru tarihini kaçıran diğer davacıların da duygularına tercüman oluyor. İnsanlar "taleplerini" ve "protestolarını" dile getirerek JRSO'dan mülklerini derhal geri vermelerini istediler. (*Y&T, HR*-156)

Yarım yüzyıl sonra, Yahudi Talepleri Konferansı (JRSO'nun halefi), Doğu Almanya'daki meşru Yahudi varislerin mülklerini çalmak için benzer bir strateji izledi (bkz. yukarıda verilen 87n11, ve Netty Gross, "Time's Running Out", *Jerusalem Report* [7 Mayıs 2001]).

54 *Y&T, HR*-171. Alıntı yapılan sözler, Seymour Rubin tarafından 1959'da sarf edilmiştir. Rubin'e göre, JRSO bu rakama razı olmuştur çünkü Holokost mağdurları gün geçtikçe ölüme daha da yaklaşmaktadır: "Bu insanların zamanı tükeniyor." Holokost endüstrisinin İsviçre vurgunu sırasında da "zaman tükeniyor" teranesinin arkasına saklandığını görmüştük. Yarım yüzyıl sonra artık bu zamanın tükendiği düşünülebilir. Holokost dönemi hesaplarının değerinin çok daha yüksek olduğunu gösteren kanıtlar için bkz. Y&T: *HR*-6, *HR*-166-7, *HR*-172, *HR*-214-15.

55 *Y&T*, 7.

bile yok. İsviçre'den alınan 1.25 milyar dolarla karşılaştırıldığında ortaya komik rakamlar çıktığını görebiliyoruz.

Başkanlık Komisyonu, içinde çok soylu önerilerin de bulunduğu bir liste yayımladı.[56] Savaşın sonunda, Avrupa'da konuşlanan Amerikan askerleri yoğun yağma faaliyetlerine giriştiler.[57] Federal hükümete yapılan bir öneride şöyle deniyordu: "Gaziler için çalışan örgütlerle uyumlu bir şekilde, eski silahlı kuvvetler mensuplarının hatıra olarak aldıkları şeylerin, gönüllü olarak geri verilmesini teşvik edecek bir program geliştirilmelidir." Gazilerin, bunları geri vermek için sıraya gireceklerine şüphe yok. ABD'ye bulunulan son bir tavsiye de şu: "Tazminat meselelerinde uluslararası kamuoyunun, ABD'nin liderliğine olan bağlılığı devam ettirilmelidir. Bu rapordan sonra, kim ABD'nin liderliğini sorgulayabilir ki?

Norman G. Finkelstein

Haziran 2001

New York City

56 *Y&T*, 21-6.
57 *Y&T*, *HR*-117ff.

EK 2:
İSVİÇRE BANKALARI DAVASINA DAİR

Holokost Endüstrisi'nin ilk baskısının yayımlanmasından bu yana, İsviçre bankaları davasında çok önemli gelişmeler yaşandı. (1) Talepler Mahkemesi Kararları-I (CRT-I) tamamlandı, (2) CRT- II oluşturuldu ve yenilendi, (3) Bergier Komisyonu Nihai Raporu yayımlandı ve Volcker Komitesi'nin bulgularını geçersiz kılmak için kullanıldı. Bu bölümde, bu gelişmeleri değerlendireceğim.[1] Bu iddiaları açıklığa kavuşturmak için, CRT-I ve CRT-II'deki hesaplar arasındaki temel farklılıkları bir tablo haline getirdim:

CRT-I

1.Sadece atıl hesaplar

2 Yayımlanan tüm isimler

3. Hem Holokost mağduru hem de Holokost mağduru olmayanların hesapları

CRT-II

1. Atıl hesaplar ve kapatılmış hesaplar

2. Yayımlanan bazı isimler

3. Sadece Holokost mağdurlarının hesapları

(Atıl hesaplar, bankaların hesap sahibi adına elinde tuttuğu hesapları tanımlamaktadır.)

1 Bu değerlendirme, kısmen davaların başında olan ve adının gizli tutulmasını isteyen insanlarla yapılan görüşmelere dayanmaktadır. Michael Bradfield ve Burt Neuborne'la yapılan röportajları Danimarka gazetesi B.T'den Jytte Kjaergaard gerçekleştirdi. Ben Hâkim Edward R. Korman'la bir röportaj yaptım. Kanada Yayıncılar Birliği'nden David Ridgen de Raul Hilberg'le bir röportaj yaptı. Bradfield, Neuborne ve Korman'a bu değerlendirmenin taslakları gönderildi ve varsa olgusal hataları düzeltmeleri istendi. Üçü de herhangi bir hata olduğunu bildirmedi. Tüm dosya numaraları ABD Bölge Mahkemesi, Doğu New York Bölgesi, Dava dosyası 96-CV-4849'dan alınmıştır.

1. CRT-I'in Tamamlanma Süreci

İsviçre bankalarındaki atıl hesaplar için dünyanın dört bir yanından gelen başvuruları inceleyen CRT-I, Eylül 2001'de çalışmasını tamamladı. Profesör Hans Michael Riemer, Mahkeme'nin temel bulgularını açıklayan bir basın açıklaması yayımladı.[2] Riemer bu basın açıklamasını yayımlar yayımlamaz, Mahkeme yönetimine gözetmenlik yapan Michael Bradfield tarafından açığa alındı. (Bradfield, daha önce Volcker Komitesi'nde baş hukuk müşaviri ve uygulamada da incelemenin genel müdürlüğü görevini yürütmüştü.) Söylendiğine göre Bradfield öfkeden mosmor olmuştu çünkü basın açıklamasında CRT-I'in elindeki dosyalara göre, İsviçre bankalarının Holokost mağdurlarına sadece 10 milyon dolar borçlu olduğu belirtiliyordu.[3] Bradfield, Riemer'in CRT-I'in iki aşamalı bir sürecin sadece ilk aşaması olduğu noktasında "yeterince" vurgu yapmadığını söylüyordu.[4] Basın açıklaması ise Bradfield'ın iddialarıyla çelişmektedir. Profesör Riemer, CRT-I çalışması sırasında oldukça ayrıntılı bir nihai rapor da hazırlamıştı.[5] Bu rapor, CRT-I hâkimleri arasında bolca övgü de almıştı. Bradfield bu raporu saklayarak "ilgisiz" olarak nitelendirirken, Paul Volcker ve Haham Israel Singer hakkındaki yayınları geri çekmenin sorumluluğunu da üstleniyordu. (CRT-I'i

2 "The Claims Resolution Tribunal has completed its initial mission" (basın açıklaması, Zürih: 11 Ekim 2001).

3 Bu rakam, dış basında yeterince yer bulmadı. Kayda değer tek istisna *London Times*'ta çıkan bir makaleydi. Adam Sage and Roger Boyes, "Swiss Holocaust cash revealed to be myth" (13 Ekim 2001).

4 Michael Bradfield'la 22 Temmuz 2002'de yapılan röportaj. Aksi belirtilmediği takdirde, tüm Bradfield alıntıları bu röportajdan yapılmıştır. Bkz. Paul Volcker ve Prof. Riemer arasındaki yazışmalar, 29 Ekim 2001 ve 7 Kasım 2001 (dosya numaraları 1087 ve 1092).

5 *Final Report on the Work of the Claims Resolution Tribunal for Dormant Accounts in Switzerland* (5 Ekim 2001).

denetleyen Bağımsız Talepleri Çözümleme Derneği Mütevelli Heyeti adında bir oluşuma önderlik etmişlerdi.) Hâkim Korman, Bradfield'in "okudu" dediği bu nihai raporu asla okumadığını ısrarla belirtti.[6] 2002 Temmuz ayının sonlarında İsviçre Bankacılar Birliği (SBA), Riemer'in raporunu internet sitelerinde yayımlama kararı aldı.

CRT-I raporunda verilen önemli istatistiksel veriler ve nihai rakamlar şöyledir.[7]

CRT-I İstatistiksel Veriler ve Nihai Rakamlar

- 5500 atıl hesap sahibinin adı yayımlanmıştır (Bunların için de hem Holokost mağdurları hem de Holokost mağduru olmayanlar bulunmaktadır).
- Bu hesaplardan 2300 tanesine 10.000 başvuru yapılmıştır, 6000 başvuru (tüm başvuruların yüzde 60'ı) ilk incelemelerden sonra reddedilmiş ve ilaveten 1000 başvuru (tüm başvuruların yüzde 10'u) sonradan reddedilmiştir.
- 1000 hesap için yapılan 3000 başvuru (tüm başvuruların yüzde 30'u) kabul edilmiştir ve bunlardan 200 tanesi Holokost mağdurlarının hesaplarıdır.
- 1000 hesap için başvuruda bulunan ve onay alan 3000 hak sahibi için ödenen toplam para: 40 milyon dolar.
- 200 Holokost mağduru hesabı için ödenen toplam para: 10 milyon dolar.

Şimdi de CRT-II'deki verilere CRT-I'de CRT-II için öngörülen değerlere bir bakalım:

---

6 Hâkim Korman'la 5 Temmuz 2002'de yapılan röportaj. Aksi belirtilmediği takdirde, tüm Korman alıntıları bu röportajdan yapılmıştır. (CRT-I nihai raporu hiç bir zaman kayıtlara geçmedi.)

7 Bu değerlendirmedeki tüm rakamlar, yuvarlanmış rakamlardır.

CRT-II Verileri

- Holokost mağdurlarıyla ilişkisi olma olasılığı olan 36.000 hesap sahibinin adı (21.000 hesap sahibi yayımlanmış, 15.000 hesap sahibinin adı yayımlanmamıştır).
- 36.000 yayımlanmış ve yayımlanmamış hesaba karşılık 32.000 başvuru yapılmıştır.
- Bu başvurulardan 12.000'i yayımlanan ya da yayımlanmamış hesaplarla örtüşmektedir.[8]

Örtüşen bu 12.000 başvuru, CRT-I'deki 10.000 başvuruya yakındır; iki davada da başvurular belli hesap sahiplerine yöneltilmiştir.

CRT-I'de CRT-II İçin Öngörülen Değerler

- 8400 başvuru (örtüşen 12.000 başvurunun yüzde 70'i) eninde sonunda reddedilecektir.
- 3600 başvuru (örtüşen 12.000 başvurunun yüzde 30'u) eninde sonunda kabul edilecektir.
- 3600 onaylanmış başvuru sahibine ödenecek toplam para, 50 milyon dolar olacaktır.[9]

CRT-II'deki verilere ve CRT-I'deki istatistiksel verilere ve nihai rakamlara dayanarak, İsviçre bankaları, Holokost mağdurları ve varisleri için verilen 60 milyon dolarlık (CRT-I'den 10 milyon, CRT-II'den 50 milyon dolar) harcamada oldukça kârlıdırlar. Bu rakam, İsviçre bankalarının nihai anlaşmada ödedikleri 1.25 milyar dolardan çok daha azdır. İsviçre bankalarına karşı yürütülen kampanyada 7 ila 20 milyar dolar arasında bir para istediğini de unutmayalım.

---

8 Bkz. Burt Neuborne'un Hâkim Korman'a yazdığı mektup, 26 Şubat 2002 ve ekindeki bildiri (dosya numaraları 1171 ve 1172).

9 Öngörü, CRT-I'deki 3000 onaylanmış başvuruya ödenecek 40 milyon doları esas almaktadır (10 milyon dolar ise, ilave edilen 600 onaylı başvuruya ödenecektir).

60 milyon dolar öngörüsü bile İsviçre bankalarının elde ettiği kârın çok çok üzerindedir. CRT-I sadece atıl hesaplara yoğunlaşmış, CRT-II ise hem atıl hesaplara hem de -oldukça fazla sayıdaki- kapatılmış hesaplara yönelmiştir.[10] Volcker Komitesi şu sonuca ulaşmıştır: "Uygun olmayan amaçlar doğrultusunda, Nazi katliamından kurtulan mağdurların fonlarını oyalamaya yönelik herhangi bir çaba için bir kanıta rastlanmamıştır."[11] Bu nedenle, CRT-II'de hem atıl hem de kapatılmış hesaplar için 50 milyon dolarlık bir öngörüde bulunulsa da, İsviçre bankalarının bu kapatılmış hesaplardan kâr elde ettiğine dair herhangi bir kanıt yoktur. Burada ortaya pek çok çözülmemiş ve belki de çözülemeyecek soru çıkmaktadır: Nazi işgali altındaki Avrupa'da kaç Yahudi, Nazi tehdidi nedeniyle hesaplarını kapatmıştır? Baskı altında kapatılan bu hesapların değeri ne kadardır? Bu hesapların kapatılmasında İsviçre bankalarının önlem almaması ne kadar etkilidir? Volcker Komitesi'nin bulduğu tek şey şu: "Bankalar, yaklaşık 400 hesabı Nazi yetkililerine transfer etmişlerdir (Bazı durumlarda, transfer talimatının tutuklu bulunan hesap sahipleri tarafından verildiğini bilmeleri gerekirdi).[12] Karşımıza çıkan

10 İsviçre bankaları incelemesine kapatılmış hesapları da dahil etme fikri Volcker'indir ve Bradfield da "inatla" bu fikri savunmuştur. bkz. John Authers and Richard Wiffe, *The Victim's Fortune* (New York: 2002), 356.

11 Independent Committee of Eminent Persons, *Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks* (Bern: 1999), s. 13, paragraf 41 (a).

12 Independent Committee of Eminent Persons, *Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks* (Bern: 1999), s. 82, paragraf 4; s. 86-7, paragraf 22-5. Bu karmaşık duruma istinaden, eski bir CRT başhâkimi şunları söylüyor. "Şöyle bir olay hatırlıyorum. CRT-II davalarından birinde, Nazi yetkililer hesap sahibine bir teklifte bulunarak kendisinin ve ailesinin Almanya'yı terk edebileceklerini söylüyorlar. Tek şartları, İsviçre bankalarındaki hesaplarını Nazi kontrolü altındaki bir bankaya transfer etmeleri.

her olayda, meselenin özü olarak belirtilen açgözlülük (ve antisemitizm) ile İsviçre bankalarının, Holokost mağdurları ve varisleri üzerinden kazanç sağladıklarına dair hiçbir şey yoktur.

2. CRT-II'nin Oluşturulması ve Yenilenmesi[13]

Toplu uzlaşma mutabakatıyla uyumlu bir şekilde CRT-I tekrar toplandı ve kimi değişiklikler yapılarak Kasım 2001'de CRT-II adını aldı. Ocak 2002'nin başında da başvuruları ele almaya başladı.[14] CRT-II Hâkim Yardımcıları Paul Volcker ve Michael Bradfield prosedürün nasıl işleyeceğini kararlaştırdılar ve Hâkim Korman da bunu onayladı. CRT-I'de kullanılan gevşek kanıt standartları yeniden düzenlendi. Prosedür, bir şekilde başvuruları inceleme sürecini hızlandırırken, kapatılmış hesaplar için belirlenen yeni kurallar, davacılar

---

Böyle bir durumda, hesap sahibi tabii ki paranın transfer edilmesini istiyor ve hiç kimse İsviçre bankasını hesap sahibinin istediğini yaptığı için 'suçlu' bulamaz. Hatırladığım kadarıyla, hesap sahibinin varisleri New York'ta onaylanan anlaşma ile bu Anlaşma Fonu'ndan yararlanabildiler", İsviçre bankalarına yönelik talepler ise onaylanmadı (özel yazışma).

13 Bu bölümle ilgili önemli bir kaynak Roberts B. Owen'in 11 Haziran 2002 tarihli mektubudur. Bu mektup dolu dolu dokuz sayfadan oluşur ve CRT-II'deki meslektaşlarına hitap etmektedir. Burada ele alınan konuları dikkatlice değerlendirmektedir. Owen, CRT-I ve CRT-II'de başkan yardımcılığı yapmış bir Amerikalıdır ve CRT-II'deki tek faal başhâkim de odur. Paul Volcker'in isteği üzerine (bir kopyası da ona gösterilmiştir) Owen mektubu meslektaşlarına yollamamış, bunun yerine Efendiler'e yollamıştır. Bu mektup benim elime de Volcker, Bradfield, Singer ve Hakim Korman'dan geçmiştir. (Bu belge de hiçbir zaman kayıt altına alınmadı.) (Bundan sonra, Owen Mektubu olarak geçecektir.)

14 CRT-II'nin bütçe çalışmaları Şubat 2000'de başladı ve CRT-II'deki başvuruları inceleme süreci de Mayıs 2001'de. Fakat bu ilk aşamalar, yıl sonuna gelindiğinde oldukça başarısız olmuşlardı (Eski CRT-II çalışanları, Bradfield'ın yanlış yerden başladığını düşünüyorlar).

lehine azami beklentileri de yükseltiyordu.[15] Teknik açıdan CRT-I'in hakemli bir süreç (davacılar bankalara karşı) CRT-II'nin ise hakemli bir süreç olmamasına rağmen (Ocak 1999 da, 1.25 milyar doları geri dönüşü olmayan bir anlaşmayla kabul eden bankalar, böylece tablonun dışına çıkmış oluyordu) ikisinin de temel yetkileri aynıydı: "İsviçre bankalarındaki hesap sahiplerinin hakları doğrultusunda karara varmak" (Kurallar, 1). Esas nokta, Kurallar'ın 11. Maddesinde belirtiliyordu: CRT-I'in "Başkanları ve Hakemleri", CRT-II'nin "Mahkeme Başkanları ve Başhâkimleri gibi faaliyet gösterebilirler." Nisan 2002'de iki İsviçreli avukat CRT-II'den istifa etti. Kısa süre sonra altı yabancı meslektaşları daha -ki bunlardan üçü Yahudiydi- istifaya zorlandı (odalarını boşaltmaları için yirmi dört saat süre verildi). Tanınmış bir ABD'li CRT üyesi, bu altı kişiyi şöyle tanımlıyordu: "Emirlere uyan ve işlerini yapan, çalışkan avukatlar... Bu avukatlar hakkında söylenebilecek tek şey, Bradfield'in başında bulunduğu (aslında, zorla müdahil olduğu) programın bariz zayıflıkları hakkında sorular sorabilecek kadar cesur ve sağduyu sahibi olduklarıdır." Diğer bir kıdemli CRT üyesi de, bu kovulma olayını "utanç verici" olarak değerlendiriyordu. Haziran'da, Finlandiyalı Genel Sekreter Veijo Heiskanen de dahil olmak üzere, CRT-II personelinin üçte biri görevden ayrılmıştı. Saygın İsviçre gazeteleri *Weltwoche* ve *NZZ am Sonntag*'da çıkan güvenilir raporlara göre, bu ayrılıkların temel nedeni, Bradfield'in personele ağır baskılar yapması; prosedür kurallarını çiğneyerek ve gerçekleri saptırarak başvuru sayılarını artırmalarını istemesiydi. Bunlara ek olarak, on altı kıdemli hâkim de ya istifa etmişler ya da işi bırakıp gitmişlerdi. Bu hâkimlerden on beşi CRT-II'den tamamen

15 Kapatılmış hesaplarla ilgili yeni kurallar için bkz. Madde 34, "Rules Governing the Claims Resolution Process." (Bundan sonra, Kurallar olarak geçecektir.)

uzaklaştırılmış ve pek çoğu da hiçbir şekilde dahil olmadıkları, şüpheli bir sürecin ayıplarını kapatmak için kendi isimlerinin ve itibarlarının kullanılmasına içerlemişlerdi.[16]

CRT-II'deki 32.000 başvurudan 20.000'i, muhtemel Holokost kurbanı hesapları listesindeki isimlerle örtüşmedi. Kişisel vurgun başlamadan önce, CRT-II personeli kalan 12.000 başvurudan 2800'ünü işleme soktu. Kanıt standarlarındaki gevşekliği kullanarak ve başvuru sahibi lehine kullanılabilecek tüm bahaneleri üreterek, sadece 400 başvuru için yeterli kanıt bulabildiler (2800 başvurunun yüzde 15'i). Böylece, CRT-II'deki 32.000 başvurudan sadece 1800'ü onaylanmış oldu.[17] CRT-I'de onaylanan 3000 başvurunun bedeli 40 milyon dolardı. Bu hesaba göre, CRT-II'de onaylanan 1800 başvurunun değeri de muhtemelen 20 milyon dolar olacaktı. Böylece, İsviçre bankalarının Holokost mağdurları üzerinden elde ettikleri toplam kâr bugünün değeriyle 30 milyon dolar olacaktı (10 milyon dolar CRT-I'den + 20 milyon dolar CRT-II'den). Konuyu iyi bilen eski CRT çalışanları, nihai rakamın biraz daha

16 Bkz. Hanspeter Born'un makaleleri, "Awarding the millions, eyes closed", *Weltwoche* (23 Mayıs 2002), ve "The Claims Resolution Tribunal without a Judge", *Weltwoche* (6 Haziran 2002), "Hitler had Switzerland in his pocket," *NZZ am Sonntag* (9 Haziran 2002), "$800 Million Dollars, Rough Justice", "If Too Little is Known, Then Speculate", *NZZ am Sonntag* (16 Haziran 2002). Bu makalelerin güvenilirliği sayısız röportajla ve ilgili olanların kapsamlı yazışmalarıyla sağlanmıştır. "Çalışkan avukatlar...." ve "utanç verici bir olay" ile diğer ayrıntılar için bkz. *Owen Mektubu.*

17 Yüzde 15'lik onaylanma oranı için bkz. *Owen Mektubu*, ve "$800 Million Dollars, Rough Justice", *NZZ am Sonntag* (9 Haziran 2002). Bradfield'in CRT-II ile tahminlerinin çok abartılı olduğu da ortaya çıktı. Örneğin, 26 Aralık 2000 tarihinde Hâkim Korman'a gönderdiği bir ekspertizde ("Draft Proposed Budget, Ocak 2001- Haziran 2003, CRT için"), 100.000 başvurunun alınacağını, bunlardan 85.000'inin ilk incelemeden geçeceğini ve 12.750'sinin (85.000'in yüzde 15'i) onaylanacağını söylüyordu (Dosya numarası 1064).

yüksek olabileceğini belirttiler.[18] Ancak, rakamın tahmin edilenin iki katı çıkacağını varsaysak bile, yine de 30 milyon dolar civarında kalacaktı. İsviçreli bankerler, Holokost mağdurlarının hesaplarını tazmin etmek için müzakerelere başlamak istediklerinde, zaten bu rakamı önermişlerdi. İsviçreli bankerlere karşı bir iftira kampanyasının başlatılmasının ardından, 500 milyon dolarlık bir incelemeye ve 1.25 milyar dolarlık bir anlaşma imzalamaya zorlandılar. *Eğer CRT II'nin işini yapmasına izin verilseydi, sonuçlar İsviçre bankalarına dil uzatanlar için oldukça utanç verici olacaktı.*

CRT-II sürecinin önemli isimleri -Hâkim Yardımcısı Michael Bradfield,[19] Hakim Edward Korman ve Baş Hukuk Danışmanı Burt Newborne- personel değişikliği için iki temel düzenleme yaptılar:

(1) *Çözüm sürecinin hızlandırılması gerekmektedir.* Eski CRT personeli içindeki görüş birliği, nasıl oluyorsa, Bradfield, nihayet onaylanmış başvuruların bugünkü değerini belirlemek için prosedüre yeni bir kural eklemeden önce CRT-I'i yavaşlatmış ve uzun bir gecikmeye neden olmuştu (koca bir yıl kayıp hanesine yazılmıştı). Ancak, CRT-I sürecinin bu kadar ağır işlemesinin nedeni, Bradfield'ın başvuru süreci için uydurduğu "hantal" kurallardı.[20] Ne olursa olsun, en kıdemli ve en deneyimli personeli kovup, sorgulanabilir bir liderlik altında çalışacak demoralize olmuş bir

18 Örneğin, ilk başlarda hesap sahipleriyle başvuruları karşılaştıran bilgisayar programı, veri-giriş sorunları nedeniyle eşleşen isim sayılarını az hesaplamıştı.

19 Paul Volcker de resmi olarak Hâkim Yardımcısı sıfatını taşısa da, etkin bir faaliyette bulunmamıştır.

20 Ayrıntılar için bkz. *Owen Mektubu.* Owen şöyle diyor: "Bradfield, CRT-I için hantal, fazla ayrıntılı bir hakemlik mekanizması oluşturdu." Bu mekanizma, CRT-I'de yapılması gereken reformları hayata geçirmede başarısız olmakla kalmadı -CRT- II liderlerinin ricalarına rağmen- aynı zamanda "yeni hantal işlemleri de ekledi".

personelle süreci hızlandırmak mümkün mü?[21] Korman ve Bradfield, CRT-I'in beş yıldır bir türlü sonuçlanmadığı iddiasında bulundular. Aslında ilk başvurunun ulaştığı Mart 1998'den son başvurunun sonuçlandırıldığı Eylül 2001'e kadar sadece üç buçuk yıl geçmişti.[22] CRT-II, Holokost mağdurları hesaplarıyla ilgili güvenilir başvuruların dörtte birini ilk yedi ayda sonuçlandırdı. Bu hızla giderse, CRT-II'nin işini bitirmesi iki yıl sürecekti. Ancak, CRT-II'nin yenilenmesiyle, yeni personelin işi bitirmek için en az iki yıla daha ihtiyacı olduğu belirtildi.[23] Hâkim Korman'ın ilan ettiği CRT-I'in geliştirilmesi projesi de, CRT-I tecrübelerini aktaran Profesör Riemer'in benzersiz raporuna olan ilgisizliğiyle bağdaşmamaktadır. (Korman, rapor ona gönderilirse okuyacağını söylemişti.) Şunu da belirtmek gerekir -bilgisizlikten ya da ikiyüzlülükten olup olmaması önemli değil- Bradfield, Korman ve Neuborne, her zaman, CRT süreci hakkında bilgi alabileceğiniz uygun kaynaklar değillerdi. Bradfield, CRT-II'de CRT-I'den altı kat daha fazla başvuru olduğunu iddia edip duruyordu, oysa sadece üç kat fazlaydı (30.000'e karşı 10.000). Hâkim Korman, CRT-II'deki mali kararların hesaplanma yönteminin CRT-I'le aynı olduğunu söylüyordu fakat Haziran başında ciddi değişiklikler yapılmıştı. Neuborne, Şubat 2002'de CRT-II'deki "muhtemel" Holokost bağlantılı hesapların sayısının 46.000 olduğunu söylüyordu ki bu rakam aslında 36.000'di.[24]

---

21 Bu yeni liderliğin şüpheli güvenilirlikleri için bkz. *Owen Mektubu;* "New York'tan genç bir avukat. Sadece üç yıllık hukuk tecrübesi var ve hiçbir toplu davayla ilgilenmemiş", "Henüz baroya bile kaydolmamış genç bir İsveçli avukat."

22 "Hâkim Korman'la CRT arasında geçen telefon konuşmasının notları, 6 Haziran 2002." Üç buçuk yıl için bkz. *Owen Mektubu.*

23 Yair Sheleg, "A long and winding road to compensation", *Haaretz* (8 Temmuz 2002), alıntı yapılan Haham Singer.

24 Neuborne'un Hâkim Korman'a yazdığı mektup (26 Şubat 2002) ve ekteki bildiri (dosya numaraları 1171 ve 1172). Bu üçlünün

(2) *CRT-II personeli, CRT-II'nin işlevini anlamadı.* Hâkim Korman, kıdemli hâkimlerin "hiçbir zaman CRT-II sürecinin bir parçası olmadıklarını, olmayı hiç düşünmediklerini ve istifalarının kamuoyunda olumsuz bir hava yaratma çabası olduğunu" açıkladı.[25] Ancak, Bradfield tarafından belirlenen ve Hakim Korman tarafından onaylanan CRT-II

---

kamuoyu açıklamaları arasında, yanlış ya da bariz şekilde yanıltıcı olmayan bir açıklama bulmak zordur. Neuborne'u ele alalım. Holokost tazminatlarıyla ilgili yaptığı çalışmaların hiçbirinden beş kuruş dahi almadığını söylüyor. İsviçre davaları konusunda bunun doğru olmasına rağmen (o sırada New York Üniversitesi'nde profesör olarak görev yapıyordu), ardından gelen Alman anlaşmalarında 5 milyon doları cebe indirmiştir. bkz. *The Victim's Fortune*, 250, 374 ve durumdan memnun olmayan Holokost mağdurlarının görevlendirdiği avukat Sam Dubbin'in Burt Neuborne'a yazdığı 12 Eylül 2002 tarihli mektup: "Müvekkillerime... [İsviçre davalarında] 'ücret almadan' çalıştığınızı söylemişsiniz. Ancak, siz ve diğer avukatların Alman anlaşmalarında oynadığınız rol nedeniyle 'mağdurların parasından 20 milyon dolar aldığınızı' söylemeyi unutmuşsunuz. Kamuoyunu yaptığınız hizmetler konusunda hiçbir şekilde aydınlatmamışsınız (İsviçre davalarında para isteyip istemediğinizi bile söylememişsiniz). Yaptığınız işin değerinin ne olduğuyla ilgili hiçbir kayıt, ipucu veya açıklama da yok. Yaptığınız açıklamalarla, müvekkillerime, mağdurları cansiperane bir şekilde ve büyük bir fedakârlık yaparak temsil ettiğiniz gibi yanlış bir izlenim veriyorsunuz" (Dosya numarası 1379). Aslında, Hâkim Korman'a verilen bir "Memorandum" konuya ışık tutmaktadır: "Mahkeme'nin de gayet iyi bildiği gibi, Profesör Neuborne'un da dahil olduğu bir grup danışman, ücret almadan çalışma adı altında [İsviçre bankaları) davalarını ele geçirmektedirler... İsviçre bankaları davalarının kontrolünü ele geçirerek, ücret alabilecekleri diğer Holokost davalarında kontrol sahibi olmayı hedefliyorlar" (Dosya numarası 1197). Böyle de oldu. Neuborne, İsviçre bankaları anlaşmasıyla şunun da altını çiziyordu: "Bu, sadece Yahudilerin değil, Nazi katliamının diğer mağdurlarının ve hedeflerinin de faydasına olacaktır." bkz. *The Nation*'daki mektup, 5 Ekim 2000. Aslında, çok az tazminat alanlar sadece "diğer mağdurlar" değildi, Neuborne da Yahudi olmayanlara yapılacak ödemelerin asgari düzeyde tutulması için canla başla mücadele etmişti. bkz. *The Victim's Fortune*, 354.

25 Hâkim Korman'la CRT arasında geçen telefon konuşmasının notları, 6 Haziran 2002.

Kuralları, Kasım 2001'de CRT-I'deki hakemlerin kıdemli hâkimler gibi hareket etmesini istiyordu. Volcker ve Bradfield CRT-II'de ki on altı kıdemli hâkimi de, CRT-II'de önemli bir rol oynayabileceklerini düşünerek (Anlaşma Fonu'nun finanse ettiği) Zürih'teki "Hâkimler Toplantısı"na davet ettiler. Burt Neuborne, CRT-II'deki kıdemli hâkimlerin "vites değiştirmekte çok zorlandıklarını, kim olduklarına ve misyonlarının ne olduğuna dair algılarını değiştirmediklerini, artık hâkimlik değil, araştırmacılık yaptıklarını... Ancak yine de hâkimmiş gibi davrandıklarını" açıkladı. Ancak, kıdemli hâkimlerin "araştırmacı" oldukları hiçbir zaman ileri sürülmemişti (gerekli olan tüm araştırmalar avukatlar tarafından yapılıyordu). Amerikalı olan Roberts B. Owen dışında, hiçbir kıdemli hâkim, bırakın hâkimmiş gibi davranmayı, "ayarlama zorluğu" bile yaşayamazdı çünkü hiçbirisinden CRT-II'ye etkin bir şekilde katılmaları istenmemişti. Aslında, Neuborne'un anlaşılmaz fikirleri -bilerek ya da bilmeyerek- konuyla ilgisizdir: CRT-I ve CRT-II, İsviçre hesaplarına yapılan başvuruların geçerli olup olmadığını belirlemek gibi ortak bir hedef taşımıyorlar mıydı? CRT-II'de kanıt standartlarının içini boşaltmak için (örneğin, daha düşük bir "olasılık düzeyi" kullanmak gibi...) Neuborne davacılarla bankalar arasında "bağlayıcı hüküm" olan CRT-I'i, Holokost mağduru tanımını "aile üyesi"ne indirgeyen CRT-II'nin karşısına çıkarmıştı.[26] Ancak, zaten tüm bu CRT sürecinin amacı, kimin "aileden" kimin dışarıdan olduğunu tespit etmek değil miydi? Aslında yanlış onaylanan her başvuru, Holokost mağdurları sağlık planına ayrılan[27]

26 Temmuz 2002'de Burt Neuborne ile yapılan röportaj. Aksi belirtilmediği takdirde, tüm Neuborne alıntıları bu röportajdan yapılacaktır.

27 Neuborne, Holokost mağdurlarının hesaplarından arta kalan 800 milyon doların sağlık planı için harcanmasını önermişti. bkz. NAHOS: The Newsletter of the National Association of Jewish Child Holocaust Survivors (16 Ekim 2001).

fondan para eksilmesi demekti. Bradfield'ın deyişiyle: "Yetkili olmayan insanlara verdiğiniz desteğe bakarsak, davacılara adil davranmadığınız ortaya çıkmaktadır." Neuborne'dan ilham alan Bradfield da şöyle diyor: "Ayrılan personelde, CRT-I'de varolan ve değişmesi gereken kimi yaklaşımlar ve tavırlar vardı." CRT- II'deki değişime vurgu yapan Bradfield, buna "yeni kültür" diyordu.[28] Bu ifadenin tam olarak ne anlama geldiğini ise Hâkim Korman, yeni oluşturulan CRT-II için yaptığı moral konuşmasında açıklıyordu: "CRT-I'in kuruluşundan itibaren, başvuruları reddeden bir zihniyet içeriyordu."[29] Bu önemli iddia, ciddi bir araştırmayı hak ediyor. CRT-I Sekreteryası, 125 avukattan, avukat yardımcısından, hesap uzmanından oluşuyordu ve bunlar yirmi beş ayrı ülkeden geliyorlardı. Mütevelli Heyeti üyeleri (Dünya Yahudi Kongresi'nden) Paul Volcker ve Haham Israel Singer, on yedi seçkin kıdemli hakemin yedi farklı ülkeden gelmesini onaylamışlardı. Bradfield'ın düzenlemesi sonucunda bunların içinde dört Amerikalı ve dört İsrailli de bulunmaktaydı. CRT-I'in prosedür kuralları, açıkça bir hakemin bağımsızlığı ya da dürüstlüğüne meydan okumak için tasarlanmıştı. Hakemlerin kendileri de önyargılı olma ihtimalini engellemek için ayrı prosedürler oluşturmuşlardı. Mahkeme, bir hakemin tarafsızlığının neden olduğu sadece bir resmi meydan okumayla karşılaştı. Davacılar da karar mekanizmasında çok küçük bir yüzdeyle yer alıyorlardı. Riemer'in nihai raporu, Mahkeme'nin davacılara kusursuz bir yaklaşım sergilediğini gösteren çizimlerle doluydu (31, 51-3). Daha da ileri giderek, bizzat Korman'ın kendisinin CRT-I'in olumlu deneyimlerini CRT-II'ye aktarmak istediğini, CRT-I'de kullanılan -her açıdan- yüksek "olasılık"

28 Born, "Awarding the millions, eyes closed."

29 "Hâkim Korman'la CRT arasında geçen telefon konuşmasının notları, 6 Haziran 2002."

standartlarının titizlikle CRT-II'ye de taşınabileceğini belirtiyordu. Korman'a bugün kulak verecek olursak, Mahkeme personelinin "başvuruları reddetmek" için büyük bir komployla bulaştıklarını düşünebiliriz. Neubore ise Korman'ı düzeltircesine, CRT'deki başvuruları reddedenlerin arkasında, İsviçreli bankerlerin bir halkla ilişkiler oyunu olduğunu ileri sürüyordu. Bölümde, son cümlede geçen 800 milyon doların hesap sahiplerine verilmesini istemiyorlar; çok az [meşru başvuru sahibi] olduğunu ve kendilerine "şantaj" yapıldığını söylemek istiyorlardı.[30] Ancak, Riemer'in CRT-I'le ilgili nihai raporuna göre, "ilk başlardaki yanlış anlaşılmalar giderildikten sonra, bankaların sürece katkıları genelde işbirliği yönünde oldu ve yapıcı bir iletişim kurmayı başardık." Bradfield ise, İsviçre bankalarının CRT-II'de hiçbir rol oynamadıklarını -aslında Neuborne'un kendi deyimiyle, davet edilmediklerini- açıklıyordu.

Gerçek "halkla ilişkiler oyunu" belki de Bradfield, Korman ve Neuborne tarafından oynanıyordu. Son cümlenin İsviçre bankalarına şantaj yapıldığı şeklinde düzeltilmesinden korkmuş olacaklar ki, CRT-II'de tüm kontrolü ellerine aldılar. Korman, Neuborne'u "harika bir akademisyen ve avukat" olarak överken, Neuborne da Korman'ı ayakta alkışlıyordu: "Amerikan hâkimleri arasında en saygını ve en adili. Gerçekten harika bir adam, olağanüstü."[31] Karşılıklı övgüler takdire değer fakat kontrol ve dengeler

30 John Authers and William Hall, "Judge Angers Swiss on Holocaust Cash", *Financial Times* (12 Haziran 2002).

31 "Final Approval Order" (26 Temmuz 2000) *In the Holocaust Victim Assets Litigation* 96 Civ. 4849 (ERK) (MDG). Hâkim Korman, Neuborne'un "muhteşemliğini" alkışlamak için hiçbir fırsatı kaçırmaz. bkz. "Memorandum", 29 Temmuz 2002 (dosya numarası 1308). İsviçre bankaları davaları sırasında, bu iki üyenin de hâkim ve baş hukuk danışmanı olarak oldukça tutkulu, saygın ve halkın çıkarına bir çalışma yürüttüklerini hatırlayalım.

nerede? CRT- I için hazırlanan prosedür kuralları, tüm bağımsız hakimlerin başvuru sürecinden uzaklaştırılmasına yol açtı. Geriye sadece Bradfield'ın kendi elleriyle seçtiği bir grup genç Amerikalı avukat kaldı. Korman, daha sonra bu kararın hakkını verecekti: "Bu ülke, Avrupa'daki her pisliği temizlemiş olmayı bu genç Amerikalılara borçludur."[32]

Korman, prosedür kuralları hakkında son sözü söyledi ve tüm başvuru kararları onun son bir onayından geçiyordu. Şantaj suçlamasını engellemek için hiçbir şey, Hâkim Korman'ın bu kuralları revize etmesini, istediği başvuru sayısına ulaşana kadar başvuruların onaylamasını ve her bir başvuru onayı başına istediği ödülü almasını engelleyemezdi. Aslında, iş yapmanın birinci kuralı tam da budur. Şubat 2002'de Hâkim Korman'a yazdığı bir mektupta Neuborne, CRT-II'yi kastederek şöyle diyordu: "Mevcut oranlar göz önüne alındığında, bu servet davalarında, dağıtımın ulaşacağı rakam, en az 800 milyon doları bulacaktır." Neuborne buna gerçekten inandıysa, Hâkim Korman'ı neden Nisan 2002'de zaten gevşek olan standartları daha da gevşetmesi için uyarmaktadır? Neuborne'un bu kadar istekli olmasının bir nedeni yoksa, istediği gevşemenin zaten CRT-II kuralları sayesinde davacılar lehine işlemesi söz konusudur.[33] Haziran başında, nasıl olduysa, Bradfield önemli bir değişiklik

32 "Hâkim Korman'la CRT arasında geçen telefon konuşmasının notları, 6 Haziran 2002."

33 Bkz. Burt Neuborne'un 26 Şubat 2002 tarihinde Hâkim Korman'a yazdığı mektup ve ekindeki bildiri. Neuborne'un 11 Nisan 2002 tarihinde Hakim Korman'a yazdığı mektup (Dosya numaraları 1171, 1172 ve 1205). Neuborne'un tavsiyeleri doğrultusunda zaten işler durumda olan CRT-II kuralları için bkz. Roger M. Witten'in 16 Mayıs 2002 tarihinde Hâkim Korman'a yazdığı mektup. (İsviçre bankalarının avukatlarından Witten'in kaleme aldığı bu oldukça aydınlatıcı mektup, hiçbir zaman kayda geçmemiştir.) Neuborne'un davacılar lehine ileri sürdüğü öngörüler, zaten Kurallar, Madde 34'te yer almaktadır.

önerdi ve Korman da onayladı: Bugüne kadar olanların çok üzerinde bir bakiye, küçük parçalar halinde hesap sahiplerine ödenecekti. (Bu artış, tüm onaylanmış başvurulara faiz ve banka ücretleri için düzenli olarak ödenen oldukça cömert tazminatların dışında bir atıştır.) Bradfield, bu kural değişikliğine, küçük bir Holokost mağduru hesabının "banka manipülasyonuna" malzeme olabileceği gerekçesini gösterdi.[34] Eylül 2001'de bu gerekçeyle birlikte kural değişikliği teklifini yaptığında, CRT personeli, devam etmek istemelerine rağmen, onun hipotezini kabul etmediler: "Hiçbir mantıklı veya gerçekçi yanı yok (Pek çok hesap sahibi zaten paralarının çoğunu tüketmiştir)."[35]

Aslında, yukarıda da belirtildiği gibi, Volcker Komitesi, İsviçre bankalarının Holokost mağdurlarının hesaplarını yağmaladığına dair hiçbir kanıt bulamamıştı. CRT-I'de her bir Holokost mağduru hesabı için ödenen miktar, ortalama 50.000 dolardı. Şimdi ise 115.000 dolara çıkmıştı.[36] Buna ek olarak, CRT-II'deki 32.000 başvurunun hiçbiri, o tarihe kadar resmen reddedilmemişti.

Bradfield, Temmuz 2002'de CRT-II personeline yazdığı mektupta, (başkanlığını Israel Singer'ın yaptığı) Yahudi Tazminatları Konferansı'nın, sürece yardımcı olması için göreve çağrıldığını duyurdu.[37] Kon- ferans'ın "önemli"

34 Michael Bradfield'dan Hâkim Korman'a "Memorandum", "Comparison of CRT-I and CRT-II Rules", 16 Temmuz 2002 (Kayda girmemiştir). Yeni hesaplama yöntemi, Kurallar'ın 35. Madde'sinde yer almaktadır.

35 *Owen Mektubu.*

36 Bkz. Bradfield'ın 28 Kasım 2002'de mahkemeye sunduğu resmi rapor (Dosya numarası 1487). "Bugüne kadar ödenen tazminatların toplam değeri: $50,352,616.14."

37 "Claims Resolution Tribunal Staff Members", 12 Temmuz 2002 (kayda girmemiştir). Yahudi Talepleri Konferansı'nın iğrenç sicili için bkz. Bölüm 3.

sorumlulukları arasında, Holokost mağdurlarının hesaplarıyla eşleşmeyen 20.000 başvurunun yeniden değerlendirilmesi bulunuyordu. Neuborne bile, yeni bilgilere ulaşılmadığı takdirde bu hesapların "büyük olasılıkla" reddedileceğini söylemişti. Neuborne, Talepler Konferansı'nın "harika bir iş çıkardığını" açıklıyordu. 105.000 eski Yahudi köle-işçiye tazminat sağlamıştı ve sırada onaylanmayı bekleyen 40-45.000 kadar başvuru daha vardı.[38] Aslında, Konferans gerçekten mucizevi bir olaya imza atmıştı. Nazi holokostu alanında dünyanın en önde gelen ismi olan Raul Hilberg'e göre, Mayıs 1945'te hâlâ hayatta olan Yahudi köle-işçilerin sayısı "100.000'in çok altındaydı."[39] Dünya Yahudi Kongresi bile Mayıs 1945'teki Holokost kurbanlarının ancak yüzde 20'sinin (ya da en fazla 20.000 Yahudi köle-işçinin) bu gün hala hayatta[40] olduğunu açıklamıştı. Talepler Konferansi, 150.000 canlı Yahudi köle-işçi bulabiliyorsa, 20.000 başvurunun "büyük ihtimalle" onaylanacağından kim şüphe edebilir ki? (Bu 150.000 Yahudi köle-işçinin isimleri "Talepler Konferansı tarafından Mahkemece mühür altına alınmıştı." Yani, bu 150.000 kişinin kimler olduğunu ya da var olup olmadıklarını kimse bilemez.[41])

---

38 "Report and Recommendations", 22 Ağustos 2002. Talepler Konferansı, 115.199 Yahudi köle-işçiye ödeme yapıldığını açıkladı (Dosya numarası 1353).

39 22 Nisan 2002'de Raul Hilberg'le yapılan röportaj. Henry Friedländer gibi saygın akademisyenler de aynı rakamı buluyorlar.

40 *The Victim's Fortune*, 368.

41 "Mühür altına alma", Talepler Konferansı'nın, Yahudi köle-işçilerin tazminatları için İsviçre anlaşması fonundan alınan tüm paralarda Mahkeme'den talep ettiği bir uygulamaydı. Bkz. "Report and Recommendations of the Conference on Jewish Material Claims Against Germany, Inc. For the Fifth Group of Slave Labor Class I Claims" *In re Holocaust Victims Assets Litigations (Swiss Banks)*, 11 Mart 2002 (Dosya numarası 1180). Talepler Konferansı, en fazla 170.000 ila 180.000 Yahudi köle-işçinin tespit edilebileceğini tahmin ediyordu. Bkz. Greg Schneider'in 18 Ocak 2202'de Hâkim Korman'a yazdı-

Neuborne'a göre, Hâkim Korman "bu onaylanmış başvuru yığınına sadece bir göz atacaktı." Onu bile yapıp yapmadığı şüphelidir. Hakim Korman, Bradfield'ın gönderdiği tüm onaylara damgasını basıp geçti.[42] Her bir dosya için kanıt bulunmasına karşın, onaylanmış bir başvuru, İsviçre bankalarının bir Holokost mağdurunun açık bir hesaba ulaşmasını engellediğini gösteriyor. İkinci bir onaylanmış başvuru da esas hesap sahibinin henüz mahkeme işlemlerini tamamlamadığını gösteriyor. Üçüncü bir onaylanmış başvuru ise, İsviçre bankalarının hesabı yağmaladığını gösteriyor.[43]

ğı mektup (Dosya numarası 1140). Bu son rakamlar, teknik açıdan, İsviçre tazminatları için yapılan dağıtım planında, 30.000 Yahudi işçinin, Yahudi köle-işçi olarak sınıflandırılmasını içeriyordu.

42 Korman ayrıca Bradfield'in CRT yönetiminin yaptığı harcamaların -ayda ortalama bir milyon dolardan fazlaydı ve 1.25 milyar dolarlık anlaşma fonundan karşılanıyordu- üstünü örtmek için gönderdiği tüm evrakları da damgalayıp geçti. Bu harcamalar için bkz. Greg Schneider'in 17 Eylül 2002'de Hâkim Korman'a yazdığı mektup (Dosya numarası 1402). Yönetim harcamaları hakkında ciddi iddialar ortaya atıldı fakat ben bunları bağımsız bir gözle değerlendiremiyorum. Bu yönetim harcamalarını sadece bir davacı avukatının açıkça sorguladığını bilmek yeterli olacaktır. Talepler Konferansı'nın neredeyse bir milyon dolarlık bir destek paketi istemesi üzerine, avukat Robert Swift, 2 Kasım 2001 tarihinde Hakim Korman'a şunları yazıyordu: "Sanırım, artık başvuruların özünde ne olduğunu *sınama* zamanı gelmiştir. Geçmişteki harcamaların uygun şekilde dağıtılıp dağıtılmadığını ve gelecekteki harcamaların ölçülü olup olmayacağını görmeliyiz" (Dosya numarası 1096). Talepler Konferansı, Swift'in suçlamalarını inkâr etti ve Korman Talepler Konferansı'nın talebini onayladı. Bkz. Jean M. Geoppinger'in 20 Kasım 2001'de Hâkim Korman'a yazdığı mektup ve Hakim Korman'ın 28 Kasım 2001 tarihli "Talimat" (dosya numarası 1099 ve 1098). Talepler Konferansı'na verilen 2 milyon dolarla ilgili daha önceki bir mektubunda Swift şunları yazıyordu: "Bir sayman görevlendirilerek, anlaşma fonunun akılcı bir şekilde harcanıp harcanmadığı ve işin verimli bir şekilde sürüp sürmediğinden emin olunmalıdır" (9 Mart 2001; kayda girmemiştir). Talepler Konferansı anında yanıt verdi: "Mr. Swift'in ima ettiği suçlamaların herhangi bir gerçeklik payı bulunmamaktadır" (4 Nisan 2001 tarihli mektup; dosya numarası 982).

43 Bkz. www.crt-ii.org, "Awards", re Account of Hedwig Wetzlar (Başvu-

3. Bergier Komisyonu Nihai Raporu'nun yayımlanması ve Volcker Komitesi'nin bulgularını geçersiz kılmak için kullanılması

2002'nin başlarında, 1996'da İsviçre hükümetinin aldığı bir kararla kurulan ve başkanlığını da İsviçreli tarihçi Jean-François Bergier'in yaptığı uluslararası bir komisyon Nihai Raporunu yayımladı: *İsviçre, Nasyonal Sosyalizm ve İkinci Dünya Savaşı.*[44] 600 sayfalık belge, 25 cilt halinde uzmanlar tarafından yapılan kapsamlı tarihsel araştırmaları özetliyor. Tartışmacı bir üslup takinan Bergier Komisyonu'nun Nihai Raporu, İsviçreli politika ve iş dünyasının elitlerini sıkı bir ahlâki ve yasal güvenilirlik testine tabi tutuyor. İsviçreli akademisyenleri, İsviçre bankalarını yerden yere vurmaları için kurumsal ödüllerle onurlandırılmaları ve biraz da ahlaki cesaret göstermeleri gerektiği konusunda teşvik ediyor.

---

ru numarası 205408), The Accounts of Ivo Herman (Başvuru numarası 207328/HM), ve The Account of Illes Fillenz (başvuru numarası 206733/MBC). Mektubunda Owen şöyle yazıyor. "Bradfield, İkinci Dünya Savaşı sırasında İsviçre bankalarının faaliyetleri tespit ettikten sonra, verilen her Tazminat'ta, yapılan faaliyetlerin niteliğini belirtmemi istedi. Sonra da, belirli bir davadaki belirli bir bankanın, belirli bir hesap sahibini bu faaliyetlere dahil ettiğini varsaydı. Bu bankanın böyle yaptığına dair herhangi bir kanıt olmamasına ve hatta ortada Tazminat gerektirecek bir durum olmamasına rağmen yapılan buydu.". Owen bunu reddetti ve sonunda Bradfield da "geri adım attı." Bradfield'ın sürekli tekrarladığı iddiası şuydu: "Hesap sahipleri ve varisleri, Savaş'tan sonra hesaplarına ulaşamamışlardır" (bkz. 1 Ekim 2002'de Hâkim Korman'a yazdığı mektup, Dosya numarası 1416). Kusursuz bir sicile sahip bir CRT avukatının yorumu ise şuydu: "Bu hiçbir temele dayanmıyor. Bankaların sık sık (oldukça sık aslında) varisleri duymazlıktan geldiği doğrudur (genellikle gizlilik yasalarına sıkı sıkıya bağlı kalmışlardır fakat ne de olsa bunlar yasadır). Bankaların sık sık, Nazilerin el koyduğu hesap sahiplerine yardım etmedikleri de doğrudur..., böylece Almanya'dan tazminat talebinde bulunan eski hesap sahiplerini de engellemişlerdir. Fakat, hesabın savaştan sonra da açık olduğuna ve hesap sahibinin yaşadığına, bankaların da hesap sahibini görmezden geldiklerine dair hiçbir kanıt bulunmamaktadır" (özel yazışma). Volcker Komitesi de bu sonuca ulaşmıştı.

44 Zürih: 2002.

(Amerikalı bir akademisyenin komisyonda yer alması için çok daha az ahlaki cesarete sahip olması gerekirken, elde ettiği kurumsal ödüller çok daha fazladır.) Pek çok polemik gibi, Nihai Rapor da sıcak bir gündem maddesine odaklanmaktadır -İsviçre'nin savaş zamanındaki sicili "hayal gücünü zorlamaktadır" (493)- ve abartılarla, eksikliklerle ve çarpıklıklarla doludur. Rapor, doğrudan İsviçre elitlerini, Nazi ölüm makinesinden kaçan "binlerce" Yahudinin ülkeye girişini engellemekle suçluyor ve sonuçta İsviçre mülteci politikasının Nihai Çözüm'de "önemli" bir rol oynadığını ileri sürüyor (168). İsviçre bankalarının, Nazilerin Holokost kurbanlarından yağmaladıkları altınları aldığı gerçeğinin altını çiziyor -"İsviçre bankaları ile Nazi soykırımı arasındaki en açık bağlantı" (249-250)- fakat Bergier Komisyonu'nun uzmanlarının altın ticaretiyle ilgili çalışmalarındaki en önemli bulguyu atlıyor: İsviçre bankaları, "kurban altınlarını" bilerek satın almamışlardır.[45] Rapor, savaştan sonra İsviçre'nin kaçan Naziler için bir saklanma yeri ya da güvenli bir sığınak işlevi gördüğünü, bu nedenle de daha sonra bu politikanın "muzaffer Müttefiklerin savaş sonrası stratejilerine karşı" konumlandığını belirtiyor (387).

ABD'nin Nazi elitlerinin büyük bölümünü bile bile görevlendirmesinin ABD politikalarının çıkarına olduğunu görmezden geliyor.[46] Savaştan önceki dönemde İsviçre'de yaygın bir antisemitizm olduğunu, fakat bu düşmanlığın "sözde kaldığını", "şiddet içermediğini" söyleyerek, "bu

45 Independent Commission of Experts, Switzerland -Second World War, Switzerland and Gold Transactions in the Second World War, Interim Report (Bern: 1998), IV.

46 Bkz. Tom Bower, *The Paperclip Conspiracy* (London: 1987), Christopher Simpson, *Blowback* (London: 1988), The Splendid Blond Beast (New York: 1993).

durumun, toplumda herhangi bir suçluluk duygusuna yol açmadığı için en tehlikeli düşmanlık olduğunu" belirtiyordu (496-7). İsviçreliler Yahudileri öldürseler daha mı iyi olacaktı yani? Son olarak, rapor İsviçre'nin savaş zamanındaki siciline ve Holokost tazminatlarıyla ilgili savaş sonrası siciline duyulan ilginin neden arttığına çeşitli sebepler sıralıyor. Fakat, Amerikan Yahudi örgütlerinin ve Clinton yönetiminin İsviçre'yi hedef alan büyük kampanyaları hakkında tek bir cümle bile geçmiyor (493-8).[47] İçinde Danimarka Prensi'nin olmadığı bir Hamlet izliyoruz.

Volcker Komitesi, İsviçre bankalarına yönelik suçlamalarla ilgili şu sonuca vardı: "Sistematik bir ayrımcılık olduğuna, hesaplara ulaşımın engellendiğine, zimmete para geçirildiğine ya da İsviçre kanunlarına göre belgelerin korunmasında bir ihlal yapıldığına dair hiçbir kanıt bulunamamıştır. Geçmişte yapılan faaliyetlerin üstünü örtmek için kayıtların sitematik olarak imha edildiğine dair bir kanıt bulunamamıştır."[48] Korman ve Neuborne şimdi de, Bergier Komisyonu'nun Nihai Raporu'nun, Volcker Komitesi'nin temel bulgularını çürüttüğünü ileri sürüyorlar. Korman'a göre, "Konumuzla ilgili olan tek tarih, Bergier raporundaki tarihtir... Bankaların, mağdurları nasıl engellediğinin tarihi." Neuborne da Nihai Rapor'un ortaya çıkardıklarını sıralıyor: "Bankalar tarafından sistematik olarak uygulanan yanıltmacalar, hataların üstünü örtmek için belgerin bilinçli olarak imha edilmesi."[49] Bradfield ise tuhaf bir U dönüşü yaparak şunları söylüyor: "Bergier Raporu, İsviçre bankalarının Nazi mağdurlarının taleplerine direnmek için hangi

47 Bir kere, o da çok bulanık bir imayla söz ediliyor; "son dönemdeki uluslararası eleştiriler" (494).

48 *Report on Dormant Accounts*, Ek 5, s. 81; Bölüm I, s. 6.

49 Neuborne'un 11 Nisan 2002'de Hâkim Korman'a yazdığı mektup (Dosya no: 1205).

yollara başvurduğunu gözler önüne seriyor" ve Volcker Komitesi de "benzer bulgulara" rastlıyor.[50] Bu iddiaları değerlendirmeden önce, iki anormal duruma bir göz atmalıyız:

(1) Nihai Rapor yayımlanmadan önce, Neuborne ve Korman, Volcker incelemesinin İsviçre bankalarına yönelik suçlamaları desteklediğini söylüyorlardı. Korman Mahkeme'ye şunları söylüyordu: "Volcker Komitesi'nin raporunun önemi, davacılar tarafından ileri sürülen iddialara yasal ve ahlâki meşruiyet sağlamasıdır."[51] Neuborne da benzer bir açıklama yaptı: "Volcker incelemesi, İsviçre bankaları davasındaki temel suçlamaların altını çizdi."[52] Volcker raporunu "Orwell'in hafıza boşluğuna" gömen Neuborne ve Korman, Nihai Rapor'u İsviçre bankalarına yapılan saldırılarda bir kılıç gibi savuruyorlardı.

(2) Volcker Komitesi incelemesi -Korman'ın deyişiyle- "tarihteki en kapsamlı incelemeydi" ve 500 milyon dolara mal olmuştu.[53] Bu incelemenin arkasındaki en büyük iki güç odağı, Paul Volcker ve Michael Bradfield'dı. Eğer, Korman'ın da iddia ettiği gibi, Bergier Komisyonu'nun Nihai Raporu, Volcker Komitesi'nin önemli bulgularını geçersiz kılıyorsa, o zaman Volcker ve Bradfield bu incelemede fena halde çuvallamışlardı. O zaman da akla, Korman'ın neden Volcker ve Bradfield'ı hâlâ CRT-II'de Hâkim Yardımcısı olarak tuttuğu sorusu geliyor.

---

50 Bradfield'in 10 Mayıs 2002'de Hâkim Korman'a yazdığı mektup (Dosya no: 1224). Bradfield, Bergier Komisyonu Nihai Raporu'nun CRT-II Kuralları'nun revizyonunu meşrulaştırdığını ileri sürüyor. Ancak, eğer Bergier Komisyonu, Volcker Komitesi'yle "benzer bulgulara" ulaştıysa, Bradfield bu revizyonu neden Volcker Raporu yayımlandıktan sonra yapmadı?

51 "Final Approval Order" (26 Temmuz 2000).

52 *The Nation*'da yayımlanan mektup (19 Şubat 2002).

53 "Final Approval Order" (26 Temmuz 2000).

Bergier Komisyonu Nihai Rapor'unda ortaya çıkan önemli bir kanıt, 1954 yılı Mayısı'nda yapılan bir toplantıdır. Neuborne'un deyişiyle, "İsviçre bankacılık endüstrisi, Nazilere uygun olmayan yollardan transfer edilen fonların izi sürülmesin diye, ortak hareket etmiştir"[54] Neuborne'un Nihai Rapor'da işaret ettiği bu bölüm, Bergier Komisyonu'nun atıl İsviçre hesaplarıyla ilgili uzmanlar (Barbara Bonhage, Hanspeter Lussy ve Marc Perrenoud) yapılan araştırması sayesinde ortaya çıkmıştır (Cilt 15).[55]

Nihai Rapor, her zamanki gibi abartmaktadır: Bonhage, bu ciltte, "yasal temsilcilerle bazı büyük bankaların" katıldığı bir toplantıya atıf yaparken (288), Nihai Rapor, bu toplantının "yasal temsilcilerle büyük bankalar arasında" olduğunu yazıyor (446). Daha da kötüsü, Neuborne Nihai Rapor'daki bu bölümü alarak çarpıtıyor: "Nazilere uygunsuz yollarla transfer edilen fonlardan değil, sahibi çıkmayan mağdur hesaplarından bahsediyor." Bonhage'nin uzmanlığıyla hazırlanan Bergier çalışması, Volcker Komitesi'ndeki önemli bulgular doğruluyor (33) Aslında, ne kadar abartılı olursa olsun, Bergier Nihai Raporu, Volcker Komitesi'ni hiçbir zaman inkâr etmiyor. Hatta tam tersini yapıyor. Nihai Rapor, sıklıkla önceki araştırmaları eleştirirken (31, 246) , Volcker bulgularına dair en ufak bir imada bile bulunmuyor.

Aksine, Nihai Rapor, "genel" değerlendirmelerinin çoğunu Volcker incelemesine dayanarak yaptığını açıklıyor (34). Vardığı "tüm sonuçlara" da "Volcker Komitesi'nin bulguları sayesinde" varıyor (456). Nihai Rapor, özellikle de İsviçre

54 Neuborne'un 11 Nisan 2002'de Hâkim Korman'a yazdığı mektup (Dosya no: 1205).

55 Nachrichtenlose Vermogen bei Schweizer Banken Depots, Konen und Safes von Opfen des nationalsozialistischen Regimes ung Restitutionsprobleme in der Nachkriegszeit. Ve roffentlichunger der UEK Band 15 (Zürih: 2001).

bankalarının kayıtları "geçmişin izlerinin üstünü örtmek için sistematik bir imhaya" girişmesinin, "kötü planlanmış bir komplo teorisi olduğu" iddiasını da görmezden geliyor (40).[56] Çalışmasının, Volcker bulgularını desteklediğini söyleyen Barbara Bonhage şöyle devam ediyor: "Bergier Raporu'nun istismar edilmesi çok acı. Volcker Komitesi ile Bergier Komisyonu'nun bulgular birbirini destekler niteliktedir ve birbirlerine karşı kullanılmamalıdırlar. "[57]

Raul Hilberg, en başından beri İsviçre bankalarına "şantaj" yapıldığını ileri sürüyordu. Burt Neuborne, bu şantaj suçlamasıyla sarsılmıştı ve Hâkim Korman'dan bunlara bir son vermesini istedi. Korman da bunu kendine görev bilerek iddialara son verdi.[58] İsviçre bankalarına yönelik talepler süreci, Hilberg'in suçlamalarıyla sekteye uğrayınca (artık büyük medyada bile yankı buluyor),[59] CRT-I'in nihai raporu

56 Bradfield, Mahkeme'ye seslendiği çeşitli konuşmalarda, kapatılmış hesaplara dayanarak İsviçre bankalarının "tüm kayıtları verme sorumluluğu olduğunu ve "hesap kayıtlarıyla ilgili dosyaları vermediklerini" ileri sürüyordu. Bkz. 15 Ağustos 2002'de Hakim Korman'a yazdığı mektup (Dosya no: 1358). Ancak, İsviçre yasaları uyarınca, bankalar kapatılmış hesapların kayıtlarını on yıldan fazla tutmak zorunda değillerdi. O zamanlar bilgisayar olmadığı da hatırlanırsa, bu dosyaları saklamak için devasa depolara ihtiyaçları olduğu da anlaşılır. Bankaların kapatılmış hesaplarla ilgili sakladıkları, yasaların gerektirdiğinden de fazladır.

57 Tages Anzeiger (1 Haziran 2002). Bradfield'in, Bonhage'nin çalışmasını istismar ederek, kural değişikliğini nasıl meşrulaştırdığını görmek için bkz. 23 Mayıs 2002'de Hakim Korman'a yazdığı mektup (Dosya no: 1245).

58 Referanslar için bkz. bu cildteki 154n5 ve Raul Hilberg'in www.NormanFinkels tein.com'da, "The Holocaust Industry" başlığı altında yayımlanan röportajları. Ben de, Raul Hilberg'den bağımsız olarak aynı sonuçlara ulaştım (bkz. Bölüm 3).

59 Sheleg ("A long and winding road...") İsviçre bankalarında çok az Holokost mağduruna ait hesap bulunmasının "Yahudi temsilcilerin, hak edilenden çok daha fazla bir pay almak için uluslararası bir savaşa girişmiş oldukları" anlamına gelebileceğini söylüyor.

hasıraltı edildi, CRT-II personelinin işine son verildi ve Bergier Komisyonu'nun Nihai Raporu yanlış aktarıldı. Bradfield, Korman ve Neuborne itibarlarını korumak için Holokost mağdurlarının geçersiz iddialarından gelen İsviçre paralarını har vurup harman savuracaklar mı? Bütün kapıları tutmuşlar gibi görünüyor. İsviçre bankalarından birinde bekçilik yapan Christopher Meilli, İsviçre bankalarının önemli belgeleri imha ettiğini iddia edince, ABD'de (yeni yuvası), bir kahraman ve şehit gibi ilgi gördü. Yeni velinimetlerinden çabuk soğuyan Meilli, İsviçre bankalarına saldıranların ne kadar yozlaşmış oldukları söylemeye başladı.[60] Burt Neuborne, Şubat 2002'de avukatların ücretleriyle ilgili Hâkim Korman'a yazdığı yedi sayfalık mektupta, birdenbire Meilli'ye "özel avukatlık ödemesi" kapsamında bir milyon dolar ödenmesini önerdi: "Gerçeği söylediği için çektiği çilelerden ötürü..." Mart 2002 de Korman bu ödemeyi onayladı.[61] Neuborne'un Alman sanayicilerle yaptığı anlaşma uyarınca, her bir Auschwitz mağduruna 7 bin 500 dolar veriliyordu.

60 The Victim's Fortune, 32-6. Meilli ile yaptığım özel röportajda bu memnuniyetsizliğini sık sık dile getirdi.

61 Neuborne'un 26 Şubat 2002'de Hâkim Korman'a yazdığı mektup ve ekindeki bildiri. Hakim Korman, "Order", 15 Mart 2002 (Dosya no: 1171, 1172 ve 1186). Neuborne'un tavsiyesi üzerine Korman, Meilli'ye derhal 775 bin dolarlık bir ödeme yapılması talimatını verdi.

EK 3:
S. E. EIZENSTAT'IN
KUSURLU ADALET'İNE YANIT

Stuart E. Eizenstat'ın Kusurlu Adalet'ine Yanıt: Yağmalanmış Servetler, Köle-İşçiler ve İkinci Dünya Savaşı'nın Yarım Kalan İşleri[1]

İnanıyorum ki, bu kitabın en önemli mirası, gerçeği ortaya çıkarmış olmasıdır... (346)

1.

Başkan Clinton'ın görev süresi, ABD'nin diplomasi tarihindeki nadir olaylardan birine denk geldi: Holokost tazminatları kampanyası. Clinton yönetimi, güçlü Amerikan Yahudi örgütleri ve bireyleriyle uyumlu bir şekilde hareket ederek, İkinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında Holokost mağdurlarından çalındığı iddia edilen milyarlarca doları, Avrupa ülkelerinden söke söke aldılar. Clinton'ın bu müdahalesindeki en önemli rolü, Clinton yönetiminde çeşitli üst kademe görevlerde bulunan fakat anlaşıldığı üzere, bütün ilgisini Holokost tazminatlarına yönelten Stuart Eizenstat oynadı. (Daha önce, Başkan Carter'ın Beyaz Saray yerel politika başdanışmanıydı. Carter'in, Filistinlilerin "meşru haklarını" tanıması ve Suudi Arabistan'a silah satışını onaylaması üzerine ortaya çıkan Yahudi memnuniyetsizliğini gidermek için, ABD Holokost Müzesi'nin kurulmasında önemli rol oynamıştır.)[2] *Kusurlu Adalet*'te Eizenstat, Avrupa hükümetleri ve özel sektörle yapılan müzakerelerin ve yapılan baskıların içyüzünü ortaya koyuyor.

1 New York: Public Affairs, 2003. Bu bölümde, parantez içinde belirtilen bütün alıntılar, Eizenstat'ın kitabından alınmıştır.

2 ABD Holokost Müzesi için bu kitabın ilk bölümlerine bakınız. (Kitap, bundan sonra *HE* olarak anılacaktır.)

Çok önemli eksikliklerin yanı sıra çok önemli açıklamalar da içeren bu kitap, Holokost tazminatları kampanyasının aslında Avrupa ülkeleri ve Holokost kurbanları üzerinden yapılan bir "çifte vurgun" olduğunu onaylıyor. Böylece, en önemli mirası da, yalan ve ikiyüzlülükle Nazi holokostunun anılarını daha da kirletmesidir. Tarafsızlık numarasına yatarak iktidara yalakalık yapma sanatının en ince ayrıntılarını sergileyen Eizenstat, büyük bir heyecanla Holokost vurgununun en önemli mimarlarını gözler önüne seriyor. Seagram içki fabrikalarının varisi ve Dünya Yahudi Kongresi (WJC) başkanı multimilyarder Edgar Bronfman, "gösterişli bir şahsiyettir uzun boylu, yakışıklı ve zarif" (52). Kongre'de verdiği ifadede, bu içki satıcısı birden megaloman bir diplomata dönüşerek -ölü-diri fark etmez- tüm dünya Yahudiliğini temsil ettiğini söyledi. Bronfman'ın kankası ve WJC'nin icra kurulu başkanı Haham Israel Singer, "çekici ve çapkın... zeki, ikna edici, yetenekli bir hatip, cazibeli bir adamdır" (53). Başkaları da bu sonradan görme adamı, yamuk yumuk taktığı siyah sinagog şapkasıyla hatırlıyorlar. "Bizimle konuşma tarzı olağanüstüdür, tonlaması, tavırları..."(134). Bağırış çağırışlarını İsviçreli bankerlere saklıyor demek. Holokost endüstrisinin önde gelen toplu dava avukatlarından biri bile Singer için "doğruluk tesadüfi bir olaydır" diyor (226). Karalama Karşıtı Birlik (ADL) ulusal yöneticisi Abraham Foxman -başka bir skandala bulaşmadığı zamanlarda bir kişilik karalama uzmanıdır-[3] için "oldukça takdir edilen bir adam" deniyor (125); yozlaşmış, eski bir senatör olarak adı çıkan New York'tan Alfonse D'Amato, "olağanüstü bir enerjiye, damak zevkine ve ta içinden gelen bir politik içgüdüye sahip"; Holokost Dönemi Sigorta Davaları Uluslararası Komisyonu başkanı olarak yılda 360 bin

3 Anti-Defamation League (ADL) "Letter to Georgetown University", www.NormanFinkelstein.com

dolar kazanan (haftada ortalama bir gün çalıştığını gözden kaçırmayın) Lawrence Eagleburger ise "görev aşkı" nedeniyle Eizenstat'tan yüksek not alanlar arasında (62. 267). Diğer yandan Eizenstat, Beyaz Rusya Başkanı Aleksandr Lukashenko'yu "demir yumruklu" bir diktatör olarak yerden yere vuruyor (37). Aslında, Eizenstat'a göre Lukashenko'nun en büyük günah, Washington'dan -ya da Holokost endüstrisinden- gelen "emirlere uymaması". Böylece, Holokost tazminatları için Beyaz Rusya'ya şantaj yapamamaları.[4]

Eizenstat'ın kısmen doğru kısmen yanlış bilgilerle ve abartılarla dolu kitabı, Holokost endüstrisinin yayımcılık anlayışını da gözler önüne seriyor. "1941'de, [Polonya'nın] Jedwabne köyünde 1600 Yahudi'nin öldürüldüğünü" yazıyor (42). Aslında gerçek rakam (korkunç bir olay olmasına yeter) en fazla birkaç yüzdür.[5] Süslü laflar devam ediyor. "Nazi sanat hırsızlığının boyutlarının, vahşiliğinin ve ölçüsünün -Holokost'un kendisi gibi- tarihte emsali görülmemiştir" (187).[6] Holokost mağdurlarının yağmalanmış servetleri ve İsviçre banka hesapları hakkındaki geçersiz iddialarına hiçbir itirazda bulunmuyor. Örneğin, Slovak Yahudi liderin şu

4 Bkz. John Laughland, "The Prague Racket", Guardian (22 Kasım 2002)

5 Bkz. "10 Temmuz 1941'de Jedwabne'de yaşanan olaylarla ilgili araştırmanın nihai bulguları" (9 Temmuz 2002) http://www.ipn.gov.pl.

6 Holokost endüstrisinin her zamanki tarzına uygun olarak Michael J. Bazyler. Holokost tazminatlarıyla ilgili şu ifadelerle başlıyor: "Holokost, tarihteki en büyük cinayet ve en büyük hırsızlıktır." Başka bir yerde de şöyle yazıyor: "Nazilerin sanat eserlerine el koyma programı, insanlık tarihindeki en büyük hırsızlıktır" ve "Hitler, dünya tarihinde sanata en fazla yatırım yapan insandır" (Başka bir Holokost endüstrisi tarihçisinden alıntı yapıyor). (Michael J. Bazyler, Holocaust Juslice [New York: 2003], xi, 202) Victor Klemperer, The Language of the Third Reich isimli kitabında, Nazilerin şovanizmini "eşsiz" olarak tanımlıyor ve niteliklerinin "benzersiz" olduğunu söylüyor (110, 214, 215-24).

sözleri hiç bir tepki uyandırmıyor: "Annem, acı verici savaş deneyimlerini anlatırken sinirlenirdi ve uğradığı zararlar için bir makbuz almak aklına gelmemişti" (36). İsviçre bankaları davasında önemli görgü tanıklarından biri olan Greta Beer'in hiçbir zaman doğrulanmayan ifadesini de bunların içine katabiliriz (4, 46-8, 183. Eizenstat, Beer'in oldukça saçma hikâyesine dayanarak "gerçeğin asla bilinemeyeceğini" kabul etmek zorunda kalıyor). Son olarak, Eizenstat Holokost endüstrisinin beylik laflarını tekrarlıyor: "[İsviçre] bankalarının gizlilik yasalarının, tam da aileler hesaplarının akıbetini öğrenmeye çalıştıkları sırada ortaya çıkması ironiktir; kaldı ki bu yasalar 1934'te Nazilere karşı güvenli bir sığınak oluşturmak için tasarlanmışlardı" (48) Aslında, 1934 yasalarının esas amacı "Yahudi müşterilerin yatırımlarını Nazi rejiminden korumak değildi."[7]

Holokost tazminatları için 1990'ların ortalarında oluşan ani kamuoyu ilgisinin nedenini açıklamaya çalışan Eizenstat, öncelikle şunları söylüyor: "Holokost mağdurları... uzun süredir içlerine attıkları öykülerini anlatmaya başladılar ve artık kendilerinden çalınanlar için adalet istiyorlar..." Eizenstat'ın, Holokost endüstrisinin patladığı yıllarda, yüzyılın geçen çeyreğinde nerede olduğu bir merak konusu. Şöyle devam ediyor: "Edgar Bronfman, Dünya Yahudi Kongresi'nin başkanı milyarder, başkanın ve first lady'nin güçlü bir destekçisiydi ve sıkı politik bağları vardı. Holokost mağdurlarına gecikmiş de olsa adaleti sağlamaları için konuyla bizzat ilgilenmelerini istedi" (5); Bronfman, "Bill Clinton'ın seçim kampanyasının en büyük bağışçılarından biriydi" ve Clinton yönetimi "Yahudi mülklerinin tazmini için, Edgar Bronfman tarafından sürekli baskı altında tutuluyordu"

7 Independent Commission of Experts, *Final Report, Switzerland, National Socialism and the Second World War* (Zürih: 2002), 261. (Bundan sonra Bergier Nihai Raporu olarak geçecektir.)

(57, 25). Aslında, Bronfman 1996 seçim döneminde Demokratik Ulusal Komite'nin en büyük beş bağışçısından (belki de en büyüğü) biriydi. "Demokratik Ulusal Komite'nin finansmanını sağlayan fonların yarısının Yahudi parası olduğuna inanılıyordu ve Demokratların başkanlık kampanyası fonlarının yarısının bu şekilde karşılanmasını sebebi de, Bill Clinton gibi Yahudiler içinde oldukça popüler olan bir aday çıkarmış olmalarıydı."[8] Holokost tazminatları için yürütülen kampanya, güçlü Amerikan Yahudilerinin çıkarlarıyla doğrudan örtüşüyordu. Londra'da düzenlenen ve Nazilerin yağmaladıkları altınları ele alan büyük bir konferansta şunlar söyleniyordu: "Tüm bu tazminat alma çabalarının Amerikan Yahudi cemiyeti tarafından yürütülen bir Amerikan fikri olmadığı ortadadır" (112).

Bununla birlikte Eizenstat, Clinton yönetiminin paralı askerler gibi davrandıklarını kesin bir dille reddediyor. "Avrupalıların dış politikasının arkasındaki en büyük güç politik ve ekonomik çıkarlar ile reelpolitik olsa da, ABD'de böyle değildir. En kültürlü Avrupalılar bile ABD dış politikasının ahlâk ve çıkarların eşsiz bir bileşimi olduğunu takdir etmekte yetersiz kalıyorlar" (5; 272) . Clinton'ın ahlâki dürtülerinden kim şüphe edebilir ki? Görevdeki son günlerinde, Clinton Marc Rich'i affetti. Rich, elli bir tane ayrı ayrı vergi kaçırma suçundan ve İran'a uygulanan ticari yaptırımları ihlal etmekten mahkeme önüne çıkmadan önce, 1983'te İsviçre'ye kaçan milyarder bir tüccardı. İsviçre'de kendine multimilyarlık bir imparatorluk kuran Rich, Yahudi ve İsrail örgütlerinin büyük

8 Bronfman hakkındaki bilgiler, Duyarlı Politikalar Merkezi'nden Douglas Weber'den alınmıştır (www.opensecrets.org); Bronfman'ın serveti için bkz. http://mot- herjones.com/coinop_congress/97mojo_400/profile5.html. J.J. Goldberg, Jewish Power (Reading, MA: 1996), 275-6 ("Yahudi paraları"). (Goldberg, en büyük ulusal Yahudi gazetesi olan Forward'ın editörüdür.)

bağışçılarından biri haline geldi. Aynı anda da -ve mükemmel bir uyumla- Rus mafyasıyla olan kârlı bağlantılarını geliştiriyordu. Rich'in cömertliğinden faydalananların başında da ADL başkanı Abraham Foxman (başkanlık affi fikri ona aitti), Holokost Müzesi Başkanı Haham Irving Greenberg, Ehud Barak, Shimon Peres ve muhtemelen Rich adına Clinton'a lobi faaliyeti yürüten Elie Wiesel geliyordu. Sadece kültürsüz Avrupalılar bu başkanlık affının arkasındaki nedeni şüpheyle karşıladılar. "Amerikan tarihi boyunca hemen hemen hiç" (Clinton) merhamet gösterilmemişti.[9]

II.

Eizenstat'ın kitabının en çarpıcı bölümü, şantaj kampanyasına başlatan ve bir örnek oluşturan İsviçre bankaları davası. Holokost endüstrisi, İsviçre bankalarının savaştan sonra Holokost mağdurlarının ve varislerinin hesaplarına ulaşmasını engellediğini iddia ediyordu. Eizenstat, Eylül 1995'te elebaşıların buluştuğu ilk toplantıda, Edgar Bronfman'ın şöyle dediğini yazıyor:

"Toplu bir anlaşmayla ilgilenmiyorum. İlgilendiğim şey, bu hesaplarda gerçekten ne kadar para olduğu ve bunların sahiplerine geri ödenip ödenmeyeceğine dair güvenilir bir süreç inşa etmek" İsviçreli bankerler de prensipte anlaştıklarını belirtiyorlar (59). Aralık 1995'te Dünya Yahudi Tazminatları Örgütü (WJRO, WJC'nin bir yan ürünü) ve

9 Niles Latham, "Marc Rich Was A Mossad' Spy for Israel", New York Post (5 Şubat 2001) (multimilyar dolar). Mathew E. Berger, "Did Pollard Pay For Efforts to Pardon Rich?", *Jewish Telegraphic Agency* (13 Şubat 2001) (Wiesel). Melissa Radler, "Foxman: I'Probably Shouldn't Have Asked for Rich Pardon", *Jerusalem Post* (22 Mart 2001). Alison Leigh Cowan, "Supporter of Pardon For Fugitive Has Regrets", New York Times (24 Mart 2001). P.K. Semler, "Marc Rich Was "A Mossad' Spy for Israel", *Washington Times* (21 Haziran 2002) (Rus mafyası). Andrew Silow-Carroll, "The Featherman File", *Forward* (24 Ağustos 2001).

İsviçreli Bankerler Birliği (SBA) "bir anlaşma taslağı üzerinde anlaştılar."

"Bankalar, atıl hesaplarla ilgili dosyalarını incelemeye açacaklar; Yahudi tarafı ise bunları gizlilik içinde inceleyecek" (63). Senator D'Amato'nun Nisan 1996'da İsviçre bankalarıyla ilgili Senato oturumundan önce, SBA "bağımsız bir inceleme yapılması için Singer'a bir teklif faksladı" ve "D'Amato'nun bağımsız bir inceleme önerdiğini yazdı" (66). SBA temsilcisi, Senato oturumlarında "İsviçre bankalarının daha fazla atıl hesap olup olmadığını ciddiyetle araştıracağını ve bankaların bağımsız bir incelemeyi kabul ettiklerini" (68) açıkladı.[10]

Mayıs 1996'da bağımsız inceleme, SBA ve Yahudi temsilciler arasında, "Uzlaşma Memorandumu" adı altında resmiyet kazandı. Holokost endüstrisinin bunu iptal etmek için yoğun bir çaba harcamasına karşın, İsviçreli bankerler incelemeyi kararlılıkla desteklediler: "İddiaların yersiz olduğunu kanıtlayarak zedelenen onurumuzu ve bankalarımıza duyulan güveni geri kazanmak istiyoruz" (153; 119). Eizenstat, İsviçrelilerin inatçılığını göstermek için, sürekli bu müzakerelerin dinamiklerini ve kronolojisini çarpıtıyor. Şöyle diyor: "Eğer İsviçre bankaları, en başından bağımsız bir incelemeyi kabul etseydi, bütün iş orada bitebilirdi" (59); aslında, daha ilk toplantıda Bronfman'la birlikte bir inceleme yapılmasına karşı çıkmamışlardı; "D'Amato'nun oturumu... savaş zamanındaki hesapları inceleme fikrine

10 Bu tartışmanın, basında çıkan saçmalıklara ya da uzun uzun anlatılan sansasyonel hikayelere yaklaşımı farklıdır. İsviçreli bankerlerin Eylül 1995'teki ilk karşılaşmalarında Bronfman'a bir sandalye önermedikleri gibi sözde hatalara kulak asmamaktadır. Bu iddianın yanlış olduğunu kanıtlamak için bkz. İsviçreli Bankerler Birliği başkanı Dr. Georg F. Krayer'in Edgar Bronfman'a gönderdiği mektup (13 Mart 1997; özel kaynak).

yol açmıştır" (69); aslında İsviçre bankaları oturumdan önce incelemenin şartlarını kabul etmişlerdi; İsviçre bankalarının Senato oturumunda, bir inceleme yapılması için verdikleri destek "bankaların ortak iradesinin bir yansıması-ydı" (68). İncelemeyi isteyen Holokost endüstrisi değil de bankalar olsaydı böyle denebilirdi; İsviçre bankaları "savaş sonrasındaki engelleme taktikleri ve atıl hesaplara yaptıkları ortaya çıkacağı" için korkmuşlardı (65). Oysa, bankalar Holokost endüstrisinin aksine, incelemenin tamamlanması için her türlü desteği vermişlerdi.

Eizenstat devam ediyor: "1996 yazının sonlarına doğru, İsviçre bankalarının anlaşmazlıkları çözüldü. Volcker Komitesi iş başındaydı, İsviçre bankalarındaki hesaplarla ilgili bağımsız bir inceleme yakında başlayacaktı; WJC ve ABD hükümetinin de hedefi buydu" (74).

Ortaya şöyle bir soru çıkıyor: Mesele neden orada kapanmadı? Eizenstat'ın yanıtı basit:

"İsviçre bankalarının yaptığı itirazları avukatlar yapmaya başladı" (75). Ancak, bu açıklama oldukça safça bir açıklama. 1996'nın sonlarında, toplu dava avukatlarından oluşan ekipler, İsviçre bankalarının atıl hesaplardan kazanç elde etmelerinin yanında, Yahudi köle-işçilerden ve yağmalanan Yahudi servetlerinden de nemalandıklarını iddia ederek multimilyarlık davalar açtılar. Eizenstat, "avukatlar bunu tarihsel gerçeklere ulaşmak için yapmıyorlar, çoğu para için bu işe girişti" (77) derken, bir yandan da bu iddiaların ne kadar yersiz olduğunu açıklıyordu: "yasayı esnetiyor" (116), "hiçbir belge yok" (118), "geriye kalan tüm yasal iddialarının üstünü örtmek için, [Weiss, toplu dava avukatlarından biri] İsviçre'ye yönelik bir dış baskıyı örgütlüyor" (122-3), "aslında, talep ettikleri şeyleri dayandırabilecekleri hiçbir kanıtları yok" (141), "Hausfeld [başka bir toplu dava

avukatı] mahkemede savunabileceği hiçbir bağlantı bulamadığını kabul etti" (143), "Davacıları uyardım... Bankaları büyük ödemeler yapabilmesini meşrulaştıracak makul bağlantılar olması gerekir; baskıyı kaldırabilecek gibi görünmüyorlardı" (144), "Hausfeld yasal argümanının zayıflığını biliyordu ve kendini İsviçre araştırmalarından uzak tuttu" (168), ve böyle devam edip gidiyor.[11]

Diğer yanda, SBA "Volcker'in incelemesinin yeterince adil olduğunu ileri sürerek, bu davalara saldırmaya başladı" (117) doğrusu, Eizenstat onları yargılıyor. Aslında, davalara başkanlık eden Federal hâkimin, Edward Korman'ın "toplu dava avukatlarının yağmalanmış servetler ve köle-işçilerden elde edilen kârlarla ilgili iddiaları hakkında ciddi şüpheleri olduğunu" söylüyor (121; 168). Son olarak, İsviçre bankaları incelemesinin başındaki Paul Volcker, "yağmalama ve köle-işçilikten elde edilen gelirleri karşılamak için atıl hesaplara ulaşmaya çalışan davaları anlamsız ve kışkırtıcı bulduğunu söyleyerek, "bu atıl hesapları tespit etmeye gerek yoktu" (116) diyor.

Hâkim Korman'a yapılan resmi bir başvuruda, Volcker bu davalar için şunları yazıyor: "İşimize zarar veriyor ve verimsizleştiriyor" (121). Toplu dava avukatları, yeni iddialarının yanı sıra, davaları şu temel üzerine kuruyorlardı: "Volcker'in incelemesi İsviçre bankaları tarafından kullanılan bir araçtı." Ancak, Eizenstat'ın da belirttiği gibi:

"Bu iddia, bankaların bu incelemeye Bronfman ve Singer tarafından zorlandıklarını göz ardı ediyordu" (117).[12]

---

11 Bazyler'in hararetli hayal gücünün eseri olan Holocaust Justice'da Hausfeld şunu keşfediyor: "Tarihsel belgeler, daha sonra İsviçre bankalarını anlaşmaya zorlamak için kullanacağı yasal kanıtların önemli bir parçası haline geldiler. İsviçre bankaları anlaşmaya yanaşmasaydı, Hausfeld mahkemede bu belgeleri sunacaktı" (9).

12 Avukatlar, bu incelemenin İsviçreliler tarafından finanse edilme-

Toplu dava avukatları, mahkemede "Volcker sürecine saldırınca", Hakim Korman yanıt verdi: "Eğer Volcker bir yalancıysa, Israel Singer neden onun yönetiminde yer alıyor?" (167) (Singer, Volcker Komitesi'nin yedek üyesiydi.) Volcker incelemesinin, adaleti geciktirdiğini de kimse ileri süremez çünkü "bu komitenin çalışmasının sonuçları, davacıların İsviçre hesaplarındaki paralarını gerçekten alabilecekleri bir nihai anlaşmanın parçası olmalıydı" (127).

Eğer, davalardaki tuhaf iddialar geçersizse; eğer İsviçre bankaları atıl hesaplarla ilgili uluslararası bir incelemeye razılarsa (tek makul iddia); eğer bu incelemenin bulguları bir anlaşma zemini yaratıyorsa; eğer "toplu davalar... Volcker incelemesine zarar veriyorsa (115), o zaman Hâkim Korman neden bunları reddetmedi? Eizenstat'a göre. "Bir yılı aşkın bir süredir, davaları reddetmemek için İsviçre oturumlarına katılmıyor. Hem Volcker incelemesinin tamamlanmasına izin veriyor hem de benim müzakerelerime başarılı olması için bir şans taruyor" (165; 122). Bu iddiaların ne kadar saçma olduğu ortada. Bir yandan, davalar incelemeye "zarar verdi"; diğer yandan, eğer davalar reddedilmemiş olsaydı müzakerelere gerek kalmayacaktı. Aslında, Volcker'in üstelemesine ve öfkesine rağmen, Eizenstat'ın kendisi davaların reddedilmemesini istiyordu: "Volcker, beni ABD hükümeti adına onların karşısında yer almadığım için davacıların elini güçlendirmekle suçladı" (122). Eizenstat, savunmasında, hakemlik rolünün onu taraf tutmaktan alıkoyduğunu söyledi. Ancak, bu sözde tarafsızlık, düzmece davalar

---

sinin, sonuçlara gölge düşürdüğünü de ileri sürüyorlardı. Ancak, -Eizenstat'ın da açıklığa kavuşturduğu üzere- bu mali yükümlülükler İsviçre'nin sırtına özellikle yüklenmişti. Holokost endüstrisi avukatlarının sözcülüğünü yapan Bazyler, Holocaust Justice'da sürekli aynı sahtekârca iddiayı dile getiriyor: Volcker Komitesi, "kendileri aleyhine açılan davalara karşı İsviçrelilerin kullandıkları bir taktiktir" (132,179)

yaratmak için kullanılabilir mi? Eizenstat başka bir yerde de acizliğini savunuyor: "Davaların İsviçrelilerin kursağına takılan bir kemik olduğunu anladığımda, onu çıkartmanın bir yolu olmadığını da gördüm" (89). Ancak, daha sonra mucizevi şekilde yeterince hükümet baskısı oluşunca, Federal Hakim Shirley Kram'ın ABD hükümetine karşı çıkarak desteklediği bir dava, Alman tazminat anlaşmasını tehlikeye soktu (Kram, davanın reddedilmesini emretti); daha sonra mucizevi şekilde yeterince hükümet baskısı oluşunca Michael Hausfeld'in IBM'e karşı açtığı ve ABD hükümetinin de karşı çıktığı bir dava, Alman tazminat anlaşmasını tehlikeye soktu (davayı düşürdü; Hausfeld'e yapılan baskıların nedeni, belki de bu sefer bir Amerikan şirketine dava açmış olmasıdır).[13] Aslında,

13 Kram karmaşası için bkz. Nacha Cattan, "Survivors, German Firms Join Hands To Blast Judge as Shoah Pact Stalls", *Forward* (20 Nisan 2001), Jane Fritsch, "Judge Clears Obstacles To Pay Slaves Of The Nazis", *New York Times* (11 Mayıs 2001), "Germans Dispute Judge's Order on Pay To Victims of Nazis", *New York Times* (12 Mayıs 2001), "Decision on Nazi Reparations Is Appealed", *New York Times* (16 Mayıs 2001), Jane Fritsch, "One Step Closer To Reparations For Nazi Victims", *New York Times* (18 Mayıs 2001), Nacha Cattan, "With Judge's Ruling, Shoah Pacts Clear 'Last Hurdle", *Forward* (25 Mayıs 2001). Hausfeld davası için bkz. Betsy Schiffman, "IBM Gets An Ygly History Lesson", *Forbes* (12 Şubat 2001), Michelle Kessler, "Book links IBM to Holocaust", *USA Today* (12 Şubat 2001), "Lawyer to drop IBM Holocaust case", *Reuters* (30 Mart 2001), Robyn Weisman, "IBM Holocaust Lawsuit Dropped" (http://www.newsfactor.com/perl/story/8596.html). IBM'e yönelik "İkinci Dünya Savaşı öncesinde ve sırasında, toplama kampı kurbanlarının kataloglanmasını sağlayacak teknolojinin, ürünlerin ve hizmetlerin sağlanması ve ardından kamplarda yaşanan infazlara, çekilen çilelere ve soykırıma yardımcı olunması" suçlamasına ek olarak Hausfeld "Nazi rejimiyle ticaret yapan 100 Amerikan şirketine daha -FBI ve ABD Maliye Bakanlığı'ndaki kayıtlardan tespit edilmişlerdir.-" dava açmaya niyetlendi. Bunların içinde, "önde gelen sanayi ve kimya şirketleriyle bazı büyük ABD bankaları da" bulunuyordu ("Case Watch: Cohen, Milstein, Hausfeld&Toll, P.L.L.C. Files Class Action Lawsuit Against IBM" http:// www.cmht.com/casewatch/cases/cwibm.html; Robert L. Gleiser, "IBM sued, 100 U.S. firms are accused of Nazi links" http://www.mugu.com/pipermail/upstream-list/2001- February/001393.html). Bir federal

Eizenstat, "davaların çatışmaya politik bir çözüm getirmek için kullanılan bir platformdan daha fazla anlam taşıdığını" (171) kabul ediyor ve "toplu dava avukatları ve Singer tazminatlar için talep ettikleri rakamları hiçbir zaman belirleyemeyeceklerdi, müzakerelerimizdeki politik ve benzersiz boyutu anlayacaklardı" (144) diyor. Başka bir deyişle, davalar Holokost endüstrisinin gasp kampanyasında araç olarak kullanılmıştır. Eizenstat'ın da desteğini alan Hâkim Korman, İsviçre bankalarının mahkeme dışında bir anlaşmaya varmasını sağlamak için baskı kurmak amacıyla kararı tecil etti. Burt Neuborne'a göre, Holokost endüstrisinin en önemli avukatı olan Hakim Korman, "çok iyi bir hamle yaptı" (122; 165).[14] (İsviçreli bankerlerin Eizenstat'ın iddialarına verdikleri tepkiyi tahmin edebilirsiniz. "Bakımsız bir yargı" süreci istediği için Hâkim Korman'a saygı duyuyorlardı. (165-6).)

Holokost endüstrisi avukatları, bu davaların gasp için bir maske görevi gördüğünü belirttiler: "[Weiss] ince ayrıntıları

temyiz mahkemesi, federal hükümetin davalıların adına bir karar çıkarmasından sonra, İkinci Dünya Savaşı'nda çoğu Japon şirketlerinde çalışan köle-işçilerin maaşlar ve yaralanmalar nedeniyle dava açmasına izin verdiği için bir California yasasını iptal etti (Adam Liptak, "Court Dismisses Claims of Slave Laborers", *New York Times* (22 Ocak 2003); ABD hükümetinin, bir yandan Alman sanayicilere karşı Holokost endüstrisinin iddialarını desteklerken diğer yandan Japon sanayicilere karşı Amerikalı savaş esirlerinin benzer taleplerini reddetmesi utanmazca yapılan bir çifte standart uygulamasıdır. bkz. Bazyler, *Holocaust Justice*, 307-17.

14 Neuborne'un Holokost vurgunundaki iğrenç rolü için bkz. HE, ve İkinci Baskı İçin Notlar bölümü. Bu arada, Neuborne'un kendisi de atıl hesaplardan ayrı olarak (Volcker incelemesinin konusu buydu) İsviçre bankalarına yöneltilen suçlamaların herhangi bir yasal dayanağı olmadığını kabul ediyordu. Alman davalarında, Neuborne ABD mahkemelerini, bir anlaşmaya varılmadan davaları reddettiği için kusurlu bulmuştu: Her ne kadar yasal bir dayanak olmasa da, Neuborne, mahkemelerin (İsviçre davalarında olduğu gibi) davalılara baskı yapılması için kararları geciktirmesi gerektiğini düşünüyordu (Burt Neuborne, "Preliminary Reflections on Aspects of Holocaust-Era Litigation in American Courts", Washington University Law Quarterly (Sonbahar 2002), 805n23, 807n31, 816n73).

olmayan stratejisiyle öne çıkıyordu. Dışarıdan politik ve ekonomik baskı yapılmasını istiyordu" (118), "Eğer yasal bir müzakerede değil politik bir müzakerede bulunduğumuzu hatırlatacak bir şeye ihtiyaç duyarsam, Weiss bunu gözümüzün içine sokuyordu: 'Bakın, buradaki mesele biz mi onların boğazını daha sıkı sıkacağız yoksa onlar mı bizimkini" (143; 83).[15] Holokost endüstrisinin İsviçre davaları boyunca savunduğu şey, "bunun doğruluk ve adalet için yapıldığı, para için yapılmadığı" konusuydu. Gerçek ise, "davacıların avukatları ise... yüklü bir para kazanmak ve Volcker'in incelemesinin bitmesini beklememeyi istiyorlardı" (155). WJC, toplu dava avukatlarıyla dalga geçerek ve sadece adaletin sağlanması için bir inceleme istediklerini belirterek, D'Amato oturumundan önce "İsviçre hükümetinin bankalara anlaşma yapmayı dayattıkları (67) Eizenstat'ın müzakerelerinin başından beri, incelemenin sonucunu beklemek yerine yüklü bir para kazanacakları nihai bir anlaşma istedikleri (153), Volcker'in Hakim Korman'a yazdığı mektuba şiddetle karşı çıktıkları çünkü bunun [Volcker] komitesine itibar sağlayarak İsviçre bankalarının davaları reddetmesine yol açacağı (121), avukatlara olan güveni ortadan kaldırdığı fakat İsviçre bankalarından daha fazla para koparabilecek herhangi bir hareketi destekleyeceği konusunda ısrar etti" (122).

Holokost endüstrisi, mahkemelerin yanı sıra, ABD hükümetinin her kademesini bu vurgun için seferber etti. Başkan Clinton, Bronfman'a yazdığı bir mektupta Holokost tazminatını kastederek şöyle diyor: "İsviçre bankalarındaki Yahudi servetlerinin geri alınması, ahlâki bir mesele ve bir adalet sorunudur" (68). Eizenstat, çeşitli diplomatik prosedürleri

15 Neuborne -Holokost davalarında, etik konusunda akıl hocası olan Aristo'dan daha fazla şikâyet ediyordu- hiç durmadan "Mel Weiss ve Mike Hausfield'in yeteneklerinin olağanüstü bileşimini" övüyordu (Neuborne, "Preliminary Reflecti- ons", 292n3, 805n26, 829).

arka arkaya sıralayarak kendi arabulucuk görevini "tamamen özel bir davada kıdemli bir hükümet yetkilisinin müdahil olması" (115) olarak nitelendiriyor ve "En ağır toplardan birini sahaya sürdüm: Madeleine Albright'ın, 1961'den bu yana İsviçre'yi ziyaret eden ilk ABD Dışişleri Bakanı olmasını sağladım" (126). Diğer bir çığır açıcı girişim de Clinton'dan geldi. Eizenstat, 11 federal ajanı görevlendirerek İsviçre bankaları tarafından alınan yağmalanmış Nazi altınlarının peşine düştü: "Proje, ABD dışişlerinin arkasına başkanlık desteğini aldığı zaman ne kadar da büyük işler başarabileceğini gösterdi... Sonunda, 1 milyona yakın belgeyi gün ışığına çıkardık. ABD tarihindeki en büyük ifşaat" (99- 100). (Diğer bir kıdemli ABD yetkilisi, J.D. Bindenagel, Nazilerin yağmaladıkları sanat eserleri üzerine Washington'da bir konferans düzenlemek için "tam bir yılını" [193] harcadı.) Eizenstat, yağmalanmış Nazi altınları hakkında hazırladığı raporun önsözünde İsviçrelilerin "Tarihteki en kanlı çatışmaların devam etmesi için Almanya'yla ticari bağlar kurduklarını" iddia ediyordu. Anılarında da aynı sertlik devam ediyor: "Önsözdeki kişisel gözlemlerim doğrudur ve tarihsel araştırmalarla da doğrulanacaktır" (108;340-1). İsviçre'nin kendini acımasızca eleştirdiği Bergier'in Nihai Raporu ise sonuca ulaşıyordu: "İsviçre'nin savaşın gidişatını önemli derecede etkilediğini ileri süren bu teori doğrulanamamıştır."[16]

Eizenstat Raporu "herhangi bir yeni ifşaatta bulunmuyordu." Daha önce gün ışığı görmemiş skandallarla dolu bulguları varmış gibi davranan önsözü ise yine de işimize yarayabilir: "Gerçekler gün ışığına çıktıkça, WJRO İsviçrelilerin daha fazla para ödemesi için beni zorlamaya başladı" (101). Senato oturumlarının işlevi de çok farklı değildi: "Hem

16 *Bergier Final Report*, 518; Nihai Rapor'un İsviçre politikasının abartılı bir eleştirisini yapması hakkında bkz. İkinci Baskı için Notlar, HE.

D'Amato hem de WJC, oturumların olabildiğince sansasyonal ve provokatif olmasını istediler" (63). Aslında, Eizenstat şunu yüzsüzce kabul ediyordu: D'Amato'nun emirerleri etrafa "sansasyonal malzemeleri" saçıyorlardı -"kimileri doğruydu kimileri yanlış."- Tanınmış bir Holokost endüstrisi gazetecisinin açıkladığı üzere, ortaya yeni bir şeymiş gibi koydukları her şey aslında eski haberlerdi. (Eizenstat) "belgelerin gün ışığına çıkarılmasında onları cesaretlendiriyordu" (63-7). "Hemen hemen tüm belgeler zaten bilindiği için WJC ve D'Amato bilgileri yaymak için yeni bir yol deniyorlardı." "Tek yol, İsviçre ile Nazi Almanyası arasındaki işbirliğini gözler önüne sermekti. Savaş sırasındaki İsviçre'yi tarafsız bir konumdan çıkartıp, Almanya'nın müttefiki konumuna sokmak gerekiyordu. Doğru olup olmamasının pek de önemi yoktu."[17]

Eizenstat'ın en büyük başarısı işte buydu: İsviçre'nin konumunu "degiştirmek doğru olsun ya da olmasın."

Sonuçta belirleyici olan, ABD'nin ekonomik yaptırım tehditleri oldu. "New York'un saymanı ve en rütbeli mali yetkilisi olarak milyarlarca dolarlık tazminat fonlarını ve iş anlaşmalarını elinde bulunduran ve bir gün Belediye Başkanı olmayı hedefleyen" (122-3) Alan Hevesi'nin önderliğinde, İsviçre'yi finansal anlamda zayıflatmak için başlatılan kampanya, ülkenin her yerine yayıldı. "Kendi dağıtım sistemimizi işlemez hale getirmek isteyen" WJC, New York'taki bankacılık yetkililerinin üzerinde "muazzam bir baskı" kurarak, ABD'de faaliyet gösteren bir İsviçre bankasını engelledi (145). Eizenstat'ın, ekonomik yaptırımlara başvurulacağını

17 Elli Wohlgelernter, "Media were key in resolving Holocaust restitution issues, reporters tell Yad Vashem conference", *Jerusalem Post* (1 Ocak 2003), Israil'de yayınlanan bir iş dünyası dergisi olan Globes'un editör yardımcısı ve The Last Deposit'in yazarı Itamar Levin'den alıntı; İsviçre bankaları meselesinde Levin için bkz. HE

kamuoyuna açıklamasına rağmen, yaptığı muhalefetin aslında çok da gerçekçi olmadığını belli ediyordu: "İsviçre bankalarının dikkatini benim hiç çekemediğim kadar çektikleri gerçeğinin, neredeyse hiç farkında değildim" (157; 160). Sonunda, nefes kesici bir benzetme yapan Eizenstat, Holokost endüstrisinin böylesine kapsamlı bir kampanyasında, devletin tüm kademelerini harekete geçirmesini, "Montgomery otobüs boykotu" ile kıyasladı (355).[18]

Ağustos 1998'de İsviçre bankaları sonunda teslim oldular ve Hâkim Korman'ın başkanlığında düzenlenen bir anlaşmayla 1.25 milyar dolar ödemeye razı oldular. Burt Neuborne'a göre, İsviçrelilerin bir mahkemeye gitmeden "1.25 milyar dolar vermeyi seçmesi" davacıların iddialarının "geçerliliğini" kanıtlamaktadır.[19] Ancak, Eizenstat'ın da sürekli belirttiği gibi, bu anlaşma bir adalet zaferi değil, gasp zaferiydi: "Davalardan bağımsız bir şekilde ilerleyen Volcker incelemeleri dışında, böylesine büyük bir anlaşmaya meşruluk sağlayacak yasal süreç için gereken kanıtlar yoktu. En ufak bir yasal keşif yapılmadı. Bunun yerine dışarıdan gelen baskılar ve ABD hükümetinin de müdahil olması, davada çok ciddi hatalar yapılmasına yol açtı" (177); "Bu davalar için yapılan harcamalarla (İsviçre bankaları] belki de mahkemede kazanabilirlerdi fakat bu harcamalar faaliyet gösterdikleri ve büyümek istedikleri muazzam ve kârlı ABD piyasasında kamuoyunu kazanmak için yeterli değildi" (340; 165). Bununla beraber Eizenstat, İsviçre bankalarının 1.25 milyar dolarlık anlaşmaya razı olduklarını çünkü Volcker

18 Burt Neuborne bu saçma sapan örnekte, Amerikan iktidarının yersiz suçlamalarla paraları cebine indirmesini "bir sendika sözleşmesi yapılmasını isteyen tarım işçilerini desteklemek için üzüm yemeyi boykot ettiği" günlerle kıyaslıyor (Neuborne, "Preliminary Reflections", 828n117).

19 *The Nation*'da yayınlanan mektup (18 Şubat 2002).

incelemesi sonucunda çok daha büyük rakamlar çıkmasından korktuklarını ve zararlarını en aza indirmek istediklerini söylüyordu (170-1; 166). Kendi sunduğu kanıtlar bu iddiasını yalanlıyor aslında. İsviçre bankaları "Volcker hesaplarının, topu topu 200 milyon dolar olacağını hesaplamışlardı" (147), ve Hâkim Korman da "Volcker'le yaptığı görüşmelerde, atıl hesaplarda 200 milyon dolar bulunacağına inanmıştı" (170). (CRT'nin daha sonra ortaya çıkan bulgularına göre, bu rakam bile İsviçre'nin borcundan fazladır.)[20]

200 milyon dolar rakamı, başka bir nedenden ötürü ilgiyi hak ediyor. Holokost Endüstrisi'nin ilk baskısı için yazdığım notlarda, İsviçre paralarının dağıtımını analiz ettim ve 1.25 milyar dolardan 800 milyon doları atıl hesaplar için ayırmanın "çok abartılı bir rakam" olduğunu belirttim; Holokost endüstrisini bu işe bu kadar çeken de aradaki farkı cebine indirecek olmasıydı. (200 milyon dolar atıl hesap sahiplerine verilecek, geri kalan 1.05 milyar dolar ise doğrudan Holokost mağdurlarına gidecekti.) Eizenstat'ın yazdıkları da onaylıyor. Dağıtım planı henüz yapılmadan 800 milyon doların gerçeklikle hiçbir ilgisinin olmadığı biliniyordu ve tüm kanıtlara karşın Singer "Volecker incelemelerinin 600 milyon ila 750 milyon dolar arasında bir rakam bulacağını" biliyordu (148). Singer'ın ortaya koyduğu yüksek rakamlar iki amaca hizmet etti: Birincisi, İsviçre bankalarından vurgun yapıldı; ikincisi, Holokost mağdurlarından vurgun yapıldı.

İsviçre bankalarına düşen yükümlülüğün 200 milyon dolar yerine 1.25 milyar dolara çıkmasını sağlayan anlaşmayı ve "en ufak" bir kanıtın bulunamadığı diğer iddiaları meşrulaştırmak için Eizenstat, "gelecekteki insan hakları ihlallerinde kullanılabilecek (353) tuhaf bir 'sert adalet' kavramını" gururla savunuyordu (181): "Bu sert adalet kavramının

20 Bkz. İkinci Baskı için Notlar, HE.

kendisi başlı başına bir değişiklikti; yasal bir ilke değil, politik müzakerelerden ne alınacağıyla ilgili yeni bir teoriydi. Herhangi bir klasik davada, zarar gören taraf, zararını karşılamasını istediği tarafla doğrudan bir bağlantı kurar. Bu, Volcker'in incelediği banka hesaplarıyla yapılabilirdi. Toplu davalardaki üç İsviçre bankasıyla bir bağlantı kuramayan insanların ya da varislerinin harcamalarıyla yağmalanmış servetler ve köle-işçilerden elde edilen kârla yapılamazdı" (137-8; 130, 353). Ancak, temelsiz mazeretler ve yasadışı yollar kullanıp para almanın zaten bir adı vardır: Vurgun.

Eizenstat, "en büyük hiddetini" İsviçre Federal Konseyi'ne saklamış. "İsviçre hükümetinin müzakerelere katılarak anlaşmanın gereklerini yerine getirmesini ve mali yükü paylaşmasını istese de, İsviçreliler reddetti: "ABD hükümeti, İsviçre hükümeti için kendini böyle bir dava denizinin içine atmaya hazırdı... karşılığında da hiçbir şey istemeyecekti" (126, 138, 163). Ne nankörlük ama! ABD, "dava denizine dalarak" İsviçre bankalarından vurgun yapmayı istiyordu fakat İsviçre hükümeti kendisinden vurgun yapılmasına izin vermiyordu. Aslında, Eizenstat'a göre: "İsviçre hükümeti, ülkesinin geçtiği zor dönemden gereken dersleri çıkarmamıştı." Örneğin, "2002 ilkbaharında, İsviçre hükümeti, İsrail hükümetinin Filistinlilere yönelik politikalarını protesto etmek amacıyla, İsrail'le olan askeri ve diğer hükümet anlaşmalarını dondurdu" (185). Doğrusu, bu İsviçreliler adam olmaz.[21]

21 Bütün belirtiler, Holokost endüstrisinin, Avrupalı sigorta şirketlerine de İsviçre'ye yönelik şantaj kampanyasına benzer bir stratejiyle saldırdığını gösteriyor. Bu sırada, Holokost Dönemi Sigorta Talepleri Uluslararası Komisyonu (ICHEIC) Holokost davacılarına sadece 3 milyon dolar dağıtırken, yönetim giderlerine 30 milyon dolar harcanması gibi bir skandala bulaştı -24 saatten kısa süren uluslararası konferanslar için birinci sınıf otel ve ulaşım harcamaları da bunun içindeydi.- Eleştirilere aldırış etmeyen WJC yöneticisi Elan Stein-

Eizenstat, mali anlaşmanın ardından İsviçrelilerin Volcker Komitesi'nden çok soğuduklarını belirtiyor (178-9). Bu gerçekten şaşırtıcı bir gelişme mi? İsviçre bankaları "tarihteki en kapsamlı ve en pahalı inceleme için" yüz milyonlarca dolar harcamışlardı ve yine de bulguları geçersiz sayılarak "harici baskılar ve ABD hükümetinin de müdahil olmasıyla" 1.25 milyar dolar ellerinden uçup gitmişti." (Anlaşmadan sonra bile, incelemenin "maliyeti birden fırlamıştı".) İsviçrelilerin gözünü açmasına rağmen, inceleme tıkır tıkır işledi ve Aralık 1999'da Volcker Komitesi araştırmasının sonuçlarını yayımladı.[22] Eizenstat, Komite'nin sonuçlarını tek bir paragrafta geçiyor (180). Şaşırtıcı değil çünkü Komite'nin en önemli bulgusu şudur: "Nazi zulmünün kurbanları için, sistematik olarak ayrımcılık yapıldığına, hesaplara ulaşımın engellendiğine, görevi suistimal ettiklerine ya da İsviçre yasalarının gerektirdiği kadar belgeleri muhafaza etmediklerine dair herhangi bir kanıt bulunamamıştır."[23]

---

berg, "Faturayı sigorta şirketleri ve bankalar ödeyecek. Hesap Yahudi olmayanlara kaldı" diyordu (Yair Sheleg, "Profits of doom", *Haaretz* [29 Haziran 2001], Henry Weinstein, "Spending by Holocaust Claims Panel Criticized", *Los Angeles Times* [17 Mayıs 2001]). Bu ifade kaba olmasının yanında doğru da değildir. Alman anlaşması şartları uyarınca, yönetim harcamaları dava sahiplerine ayrılan 100 milyon dolardan karşılanacaktı. Holokost endüstrisi her zamanki gibi, Alman sigorta sahiplerinden kendi tatil paralarını ödemelerini istiyordu. Diğer bir ICHEIC skandalında ICHEIC'nin Washington bürosu sorumlusu Neil Sher, "istifa etmeden önce komisyon fonlarını kişisel çıkarları için kullanmakla suçlanıyordu" (Nacha Cattan, "Restitution Exec Was Probed on Spending", *Forward* [1 Kasım 2002]).

22 Independent Committee of Eminent Persons, *Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks* (Bern: 1999). Rapora göre, "1998'de New York'taki toplu davalarla ilgili anlaşmadan sonra bile, İsviçre *bankaları*, araştırmaya daha eleştirel bir gözle bakmaya başladılar[,]... Bu sorunlar Komite'nin ve hemen hemen tüm bankaların araştırmanın doğruluğu konusunda bir türlü tatmin olmamalarına yol açtı" (Ek 3, s. 56).

23 Independent Committee of Eminent Persons, *Report on Dormant Ac-*

Bunun yerine Eizenstat, Bergier Komisyonu Nihai Raporu'ndaki "şoke edici keşiflere" eğiliyor. Eizenstat'a göre, "Bu keşifler, Volcker Komitesi'nin yaydığı Holokost dönemi hesap sahiplerinin paralarına ulaşmamaları için hiçbir komplo kurulmamıştır şeklindeki efsaneyi de yıkmaktadır" (180-1). Ancak, *Bergier Nihai Raporu* daha "genel" bir değerlendirmenin Volcker'in incelemesine bağlı olduğunu ve ulaştığı tüm sonuçların "Volcker Komitesi'nin bulgularına dayanılarak" ortaya çıktığını belirtiyor.[24] Eizenstat, ihtiyatlı davranarak CRT'nin son bulgularını sessizce geçiştiriyor. Bu bulgular, Holokost endüstrisinin temel iddiası olan İsviçre'nin Holokost mağdurlarından "milyarlarca dolar" çaldığını tartışmasız bir şekilde çürütüyor ve Raul Hilberg'in, Holokost endüstrisinin bu "olağandışı rakamları" uydurduğu ve İsviçrelilere boyun eğdirmek için "şantaj" yaptığı iddialarını kanıtlıyor.[25] 1.25 milyar dolarlık anlaşmadan Holokost kurbanlarına ve varislerine küçücük bir pay ödenmesi, tahmin edileceği gibi Holokost ganimeti üzerinde şantajcılar arasında bir savaş başlattı ve şantajcıların kurbanları da çapraz ateş altında kaldılar. İsrail'in meşru mirasçı olduğunu

---

counts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks, Ek 5, s. 81, paragraf 1 (Bern: 1999).

24 *Bergier Final Report*, 34, 456; analizler için bkz. İkinci Baskı için Notlar, HE. Eizenstat gibi, Bazyler'in *Holocaust Justice* kitabı da, bir dipnotta gizlenmiş olsa da, tüm bulguları Volcker Komitesi'nin raporuna dayandırdığını belirtiyor (342n80). Bergier Komisyonu'nun (sözde) bulgularında da tam üç sayfa (46-9) ayırıyor.

25 CRT'nin bulguları için bkz. İkinci Baskı İçin Notlar, HE; Hilberg için bkz. "Comment s'écrira désormais l'histoire de l'Holocauste? Entretien avec l'auteur de 'La destruction des juifs d'Europe'", *Libération* (Paris, 15 Eylül 2001) ("kayda değer rakamlar") ve "Holocaust Expert Says Swiss Banks Are Paying Too Much", *Deutsche Presse-Agentur* (28 Ocak 1999) ("şantaj"). Bazyler'in matematik dünyasında, CRT'nin tek bir olay için davacıya 5 milyon dolar verilmesi, 1.25 milyar dolarlık anlaşmanın meşruluğunu "doğrudan" kanıtlamaktadır (*Holocaust Justice*, 43)

savunan ve "Dünya Yahudi Kongresi'ne güvenmiyorum" diyen İsrail Adalet Bakanı, "İsviçre bankalarıyla yapılan anlaşmanın yeniden ele alınmasını" istiyordu.[26]

İsviçre bankalarının akıbetiyle Fransız bankalarının akıbetini karşılaştırmak faydalı olacaktır. 2002 Nisan'ında, Nazi holokostu süresince "Fransa'daki Yahudilerin uğradıkları yağma olaylarını" araştıran bir Fransız komisyonu, "muhtemelen Holokost kurbanlarına ait olan 80 bin banka hesabındaki 64 bin ismi tespit etti fakat gizlilik kaygısıyla yayımlamadı" (318). Bu, İsviçre bankaları davasındaki "Holokost kurbanlarıyla muhtemel ilgisi olabilecek" 36 bin banka hesabından çok daha yüksek bir rakamdı.[27] Akabinde, Fransız bankaları Holokost hesaplarındaki meşru hak sahiplerinin tazminatlarını ödediler ve varisi olmayan Holokost hesaplarının tazmin edilmesi için Fransa'da kurulan bir derneğe 100 milyon dolar tahsis ettiler (322, 331, 336-7). Bir karşılaştırma yaparsak, (başvuruların onaylanma sürecini bir kenara bırakın) inceleme tamamlanmadan önce, İsviçre bankaları Holokost endüstrisinin kasalarına 1.25 milyar dolar ödemeye zorlandı. Dahası, Holokost endüstrisi, gizlilik yasalarına dayanarak Holokost hesaplarının sahiplerini kamuoyuna açıklamayan İsviçre bankalarını acımasızca suçladı. Eizenstat da her zamanki gibi "İsviçreli Bankerler Birliği, sadece 5 bin ismin açıklanmasını istiyordu" diyerek suçlamalarına devam etti. "İsviçreliler son ana kadar pazarlık ettiler" (179-80). (En sonunda, Holokost kurbanlarıyla ilgisi olma olasılığı en yüksek olan 21 bin hesap sahibini açıkladılar.) Ancak "gizlilik yasalarını" (321) uygulayan Fransız bankaları, Holokost hesaplarını açıklamayı reddettiler. Fransız davalarına gelince, Eizenstat hiç de kızgın değildi (321).

---

26 Pierre Heumann, "Israel fordert neuen Bankenvergleich", *Weltwoche* (10 Ocak 2002).

27 36 bin rakamı için bkz. İkinci Baskı İçin Notlar, HE.

Burada karşımıza şu soru çıkıyor: Holokost endüstrisinin Fransız bankalarına bu kadar ılımlı davranmalarının nedeni nedir? Cevabı kısa; güç. Weimar Almanyası'ndaki Yahudiler gibi, İsviçreliler de ekonomik olarak güçlüydüler fakat politik olarak hiçbir etkileri yoktu. Aslında, bağnaz Naziler dışında, "yardıma muhtaç Yahudilere" karşı "şişko İsviçre bankerlerini" kim desteklerdi ki? Ancak, Fransızlara gelince, Eizenstat'ın "inişli çıkışlı da olsa politik ve ekonomik ilişkilerimizin olduğu Avrupalı müttefikimizi" hesaba katması gerekti (323). Ayrıca, güçlü Fransız Yahudi cemaati, "Amerikan Yahudileri işe karışmadan da meseleyi halledebileceklerini" açıkça göstermişti (323-4). Fransız hükümetine "Fransa'nın kendi işlerine Amerikalıların karışmamasını sağlaması için" destek vermişlerdi (327; 320). (Fransız Yahudi örgütleri de "[Holokost hesaplarının] açıklanmaması gerektiğini düşünüyorlardı [328].) Fransızların birlikte hareket etmesi, Holokost endüstrisinin temel silahlarını etkisizleştirdi. Eizenstat şöyle diyor: "Fransızlarla yapılan müzakerelerde karşılaştığımız manzara, İsviçre'dekinden oldukça farklıydı. Ne Kongre'den, ne Israel Singer'dan ne de Alan Hevesi'den bir baskı geliyordu" (323). Toplu dava avukatları Fransızlara diş geçiremeyince, Eizenstat -İsviçre davalarının aksine- tavrını değiştirerek "Fransızların hassasiyetine" saygı duyduğunu açıklıyor (335). "Dışarıdan hiçbir yardım alamayan" (324) davalar düştü. Fransız bankaları, Holokost endüstrisine bir kuruş dahi kaptırmadan çekip gittiler.

Fransız davaları, Eizenstat'ın "avukatlar İsviçre bankaları tartışmasını çaldılar" iddiasının saçmalığını bir kez daha gösterdi. ABD hükümetinin desteği olmazsa, toplu dava avukatları diş geçiremezler. Bu açıdan, avukatlar hiçbir yanılgıya kapılmamışlardı. Fransızlarla olan müzakereler Clinton yönetiminin son günlerine denk gelince, Eizenstat'a göre, Hausfeld "Fransız meselesini hızla ve yaratıcı bir şekilde çözmek istedi."

"Clinton yönetimi görevden ayrıldığında bu mesele çözülmemiş olursa, işler tehlikeye girerdi... Hükümetin katalizör işlevi görmediği bir yerde, avukatlar ve müvekkilleri mahkemelerde sürünmeye devam edeceklerdi" (324).

Son olarak, İsrail'in Holokost dönemi servetleriyle ilgili sicili, İsviçre'nin sicilinden pek de iyi sayılmaz. İsviçre davalarındakinin aksine, bu keşif, insanları ne Yahudi ulusal karakterindeki arızalar hakkında düşünmeye sevketti ne de herhangi bir mali anlaşma için bir kampanya başlatılmasına yol açtı.[28]

Aksine, Eizenstat bunun yalnıza garip bir durum olduğunu düşünüyordu: "İsrail'den gelen bu beklenmedik ifşaatlara bir bakalım. Ocak 2000'de İsrail'in en büyük bankası olan Bank Leumi, elinde 13 bin atıl hesap olduğunu açıkladı" (347). Volcker incelemesi sonucunda İsviçre bankalarında bulunan hesaplarla hemen hemen aynı sayıda.[29] Buna ek olarak, "Holokost'ta öldürülen Yahudilerin İsrail'de satın aldıkları yüz milyonlarca dolar değerinde olduğu tahmin edilen arazi ve mülkler de varislerine tahsis edilmelidir."[30] Aslında İsviçre'ye yöneltilen tüm suçlamalar, İsrail'e de yöneltilebilir. "İsviçreliler gibi, İsrail bankaları da yıllarca Holokost dönemine ait hiçbir atıl hesap bulundurmadıklarında

28 İsviçrelilere karşı yürütülen karalama kampanyası daha önceki bölümlerde ele alınmıştı.

29 Volcker Komitesi, Holokost kurbanlarıyla "ilgisi olabilecek" 15 bin atıl hesap tespit etmişti. Ayrıca, "ilgili olabilecek" 39 bin adet de kapatılmış hesap tespit edilmişti. Bu 54 bin hesabın incelenmesinden sonra, toplam rakam 36 bine indirildi. (Bunların kaçının atıl hesap kaçının kapatılmış hesap olduğu bilinmiyor): *Volcker Report*, 10 ve İkinci Baskı İçin Notlar, HE.

30 Netty C. Gross, "Cheating Our Own", *Jerusalem Report* (16 Aralık 2002); Netty C. Gross, "Up Front: Too Many Questions", *Jerusalem Report* (13 Ocak 2003). (Bu paragraftaki tüm alıntılar Gross'un makalelerindendir.) İsrail Parlamentosu'nun bir komitesi, atıl hesapların değerinin 20 milyon dolardan fazla olduğunu açıkladı (Bu rakama faizlerin dahil olup olmadığı bilinmiyor).

ısrar ettiler." Ancak şimdi bağımsız araştırmacılarla işbirliği yapıyorlar ve "varisleri bulmak için çaba sarfedenlerle mücadele ediyorlar." Dahası, "bırakın varisleri tespit etmeyi, mağdurlara ve varislere devlet desteği sağlamak gibi sistematik bir çabaları da yok. Bu sırada, Holokost mağdarlarının mülkleri yasadışı yollarla transfer ediliyor, varislerin iddialarına desteklemek için arşivlere başvurma talepleri reddediliyor, toplama kamplarında ölenlerin ölüm belgeleri ve mülklerinin tapuları isteniyor. Yaşlı bir Holokost mağduru *Jerusalem Report*'a serzenişte bulunuyor: "Önüme aşılması mümkün olmayan engeller çıkardılar. Tüm Avrupa'da, Holokost mağdurlarının akrabalarına tazminat ödendi. İsrail'in adını temizlemek istememesi korkunç bir şey." Buna bağlı olarak, "Holokost mağduru olmalarına rağmen, çok az sayıda" Parlamento üyesi, "İsrail'in ödemesi gereken Holokost tazminatları konusuna ilgi gösterdiler." Örneğin, "İsviçre bankalarının peşine düşen" Avraham Hirschson, "Holokost servetlerinin tespiti ve tazminiyle" ilgili Parlamento toplantılarına "gelmeye zahmet bile etmedi."

III.

Eizenstat'ın kitabına yazdığı önsözde, Holokost endüstrisinin CEO'su Elie Wiesel, Holokost'taki "ekonomik boyutun" bugüne kadar neden "ihmal edildiğini" merak ediyor. Eizenstat -doğrudan Almanya'ya atıfta bulunarak- "Nazi barbarlığının kurbanlarına kusurlu bir adalet sağlamak neden elli yıldan fazla sürdü acaba?" diye soruyor (3; 114). Yanıtı basit; ihmal edilmemişti. Eizenstat, sonuç bölümünde, Clinton'ın diplomatik müdahaleleri için "savaş tarihin de ilk defa, zarar gören sivil kurbanların sistemli bir şekilde tazminat almaları sağlanmıştır" diyor (343). Ancak, daha önce, 1950'lerde Almanya'nın "tüm dünya çapında 500 bin

Holokost mağduruna 60 milyar dolardan fazla ödeme yaptığını" (15) ve "Holokost mağdurlarına ödenen bu devasa miktarların savaş tarihinde bir ilk olduğunu" (210) yazıyor."[31] Savaş sonrası Alman hükümeti tarafından yapılan bu emsali görülmemiş ödemelerin ötesinde, Eizenstat -Krupp, I.G. Farben, Daimler-Benz, Siemens ve Volkswagen de dahil olmak üzere- "pek çok" Alman şirketinin, Holokost mağdurları için 1950'lerin sonunda Yahudi Talepleri Konferansı'na (JCC) tazminat ödediklerini belirtiyor. JCC, ileride herhangi bir tazminat istenmeyeceğine, bu Alman şirketlerinin, Holokost tazminatı olarak ödedikleri on milyonlarca dolar karşılığında, Holokost mağdurlarının yeni davalarından korunacağına söz, hatta teminat verdi. Ancak, Alman sanayisinin ödemelerinin ardı arkası kesilmedi. "Milyarlarca dolarlık davalar açan toplu dava avukatlarına ve daha önce verdikleri sözü hiçe sayan Talepler Konferansı'nın yeni iddialarına ödeme yapılmaya devam edildi" (209-11). Holokost endüstrisi, "Almanlara" Holokost mağdurlarına tazminat vermedikleri için hakaret etmeye başlayınca, "Talepler Konferansı, yarım yüzyıl boyunca yüklü tazminatlar ödeyen Alman hükümetleriyle ilişkilerini geliştirmeye başladı" ve Singer, Alman hükümetiyle dalga geçer gibi, "Altın yumurtlayan arkadaşlarımız" demeye başladı (241). Eizenstat, müzakereler boyunca, geçmişte Almanya'dan alınan tazminatlarla ilgili bir açıklama yaptı: "Mağdurlar ve ABD hükümeti için kesinlikle kabul edilemez bir rakam" (233). Ancak, neden olduğunu açıklamadı. Holokost endüstrisi de, Alman sanayisine karşı yürüttüğü kampanyanın sadece Yahudilerin

31 Eizenstat, klasik Holokost endüstrisi iddiasını tekrar ederek, Alman hükümetinin sadece Holokost mağdurlarının "özgürlüklerini kısıtladıkları ve sağlıklarına zarar verdikleri için tazminat ödediklerini... ancak yaptırılan köle-işçilik için ödeme yapılmadığını" (207) belirtiyor. Kamplarda sağlıkları kalıcı zarar görenlere ömür boyu maaş bağlanması, bu zorla çalıştırılma koşullarının dışında tutuluyor.

değil, Doğu Avrupa'nın Yahudi olmayan mağdurlarının da çıkarına olduğunu söyleyerek övünüyordu.[32] Ancak, Eizenstat şöyle diyor: "Bu [Doğu Avrupa'daki] işçilerin tazminatlarıyla ilgili Almanya'da yürütülen tartışmalar, 1980'lerin başından beri devam ediyor. Çoğu zaman da sadece Yeşiller Partisi'nin gündeminde yer alıyor". 1990'ların başında Alman hükümeti, Nazi mağdurları için Doğu Avrupa ülkelerine (cüzi miktarlar da olsa) tazminat ödedi. Holokost endüstrisi henüz Alman şirketlerine yönelik saldırılarına başlamadan önce, Sosyal Demokratlarla Yeşillerin kurduğu "Kızıl-Yeşil" koalisyonu, Eylül 1998'deki bir anlaşmayla, sömürülen Doğu Avrupa işçileri için "adalet sağlamayı" taahhüt ettiler (206-8).[33]

Alman sanayisine yönelik saldırılar, İsviçre kampanyasındaki başarılı vurgun taktiklerini hatırlatıyor. Eizenstat şöyle diyor: "Ben ve Dışişleri Bakanlığı ekibim İsviçre bankalarıyla yapılan müzakerelerde, pek çok Amerikalı toplu dava avukatının gördüğü, değerli ve savunmasız bir hedefi farkettik: Alman şirketleri" (208). "Ekonomik yaptırımlar ve boykot" (246) gibi güçlü tehditler, mahkemelerde sergilenen tiyatroları oldukça etkili hale getirdi. Bu sırada, müzakerelerdeki önemli anların her birinde, Eizenstat Clinton'dan Almanlara yapılan baskıları artırmasını istedi. Mektubuna gönderilen "hızlı yanıt, Başkan'ın kişisel ilgisinin bir yansımasıydı"243); "yabancı bir hükümetin başkanına, Başkan tarafından bir mektup gönderilmesini sağlamak zordur, hele ikinci bir mektup daha gönderilirse... fakat ben Başkan'dan mektup

32 Bkz. Burt Neuborne'un *The Nation*'da yayınlanan mektubu (5 Ekim 2002).

33 Bkz. Norman Finkelstein, "Reply to My Critics in Germany: Conjuring Conspiracies or Breaking Taboos?" www.NormanFinkelstein.com, "The Holocaust Industry" başlığı altında (İlk kez 9 Eylül 2000'de *Süddeutsche Zeitung*'da yayınlandı).

göndermesini istediğimde, Genelkurmay Başkanı... ve Ulusal Güvenlik Konseyi bunu çabucak hallettiler" (248). "Bir kez daha en ağır topuma, ABD Başkanı'na ihtiyacım oldu. Clinton, Schroeder ve İngiltere Başbakan Tony Blair'in buluştuğunu öğrendim... Clinton, Schroeder'e iki tarafın çok yakın olduğunu fakat hâlâ yapılacak şeyler bulunduğunu söylemiş... Schroeder bütçenin yetersizliğini bahane göstermiş. Geri adım atmayan Clinton, geçmişi geride bırakmanın iki taraf için de ne kadar büyük bir başarı olacağını işaret etmiş" (252-3). "Almanya'yla hem benim aracılığımla hem de devlet başkanları aracılığıyla müzakere yürütüyorduk ve Clinton meseleyi tekrar Schroeder'in önüne getirdi" (271). Nihayetinde, Eizenstat'a göre, "Amerikan tarihinde bir örneği daha olmayan" bir şey oldu. Alman anlaşmasını imzalamak için ABD hükümeti yasal yükümlülükler altına girdi.

Alman anlaşması 5 milyar dolar getirdi ve hem Yahudi ve Yahudi olmayan köle-işçileri hem de zorla çalıştırılan işçileri kapsadı. (Hem köle hem de zorla çalıştırılan işçiler Naziler tarafından sömürülse de, zorla çalıştırılan işçiler çok düşük maaşlarla ve toplama kamplarında çalıştırılan köle-işçilerden daha iyi koşullarda çalışıyorlardı.) Eizenstat, daha önceleri İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda "toplama kamplarından 200.000 kişinin sağ kurtulduğunu söylüyordu" (9) ve "bu köle işçilerin yarısından fazlası Yahudi, geri kalanlarsa Lehler ve Ruslardı" (206). Böylece, Mayıs 1945'te hâlâ hayatta olan Yahudi köle-işçilerin sayısı 100 bini buluyordu. Raul Hilberg ve Henry Friedländer gibi ciddi akademisyenler de benzer rakamları bulmuştu. Ancak Eizenstat, Holokost endüstrisinin sözcüsü gibi davranarak, İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesinden 50 yıl sonra, "1990'ların ortalarında, yaklaşık 250.000 köle-işçinin hâlâ hayatta oluğunu" (208; 240) ve bunların da muhtemelen

140.000'inin Yahudi olduğunu ileri sürüyor.[34] Holokost endüstrisinin bu rakamı artırmasının arkasındaki neden bellidir; ne kadar Holokost mağduru hayattaysa, Alman anlaşmalarından o kadar büyük pay koparılır. Eizenstat, Doğu Avrupalı temsilcileri "şişirilmiş rakamları" kabul ettikleri için azarladığını ve rakamlar arttığı için "Singer'in da öfkeden mosmor olduğunu" hatırlatıyor (239-40). Singer'in Yahudi köle-işçilerin sayısını "artırmasıyla ilgili" tek bir kelime bile söylemiyor fakat "Talepler Konferansı'nın elinde, hayattaki Yahudi mağdurlarla ilgili güvenilir kayıtlar bulunduğunu" açıklıyor. Bu kayıtlar, şüphe yok ki, 1945'te 100.000 olan Yahudi köle-işçilerin sayısının elli yıl içinde nasıl 140.000'e çıktığını açıklayacaktır.

Aslında, Talepler Konferansı'nın kendisi, 140.000 rakamının sahtekârlık olduğunu kabul ediyor. Yad Vashem'in (İsrail'in en büyük Holokost araştırmaları enstitüsü) eski yöneticisi Yehuda Bauer, şu anda Talepler Konferansı'nın Holokost eğitimi danışmanlığını yürütüyor. Yakın zamanda yapılan bir çalışmada, Bauer "İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda yaklaşık 200.000 Yahudi'nin Nazilerin toplama ve çalışma kamplarında bulunduğunu ve bu ölüm kamplarından sağ kurtulduklarını tahmin ediyor". Akademisyenlerin tahminlerinin iki katı olan Bauer'in rakamı, Holokost endüstrisinin Almanlarla yürüttüğü müzakerelerde öne sürdüğü, 700.000 Yahudinin hayatta kaldığı ve 50 yıl sonra da bunların 140.000'inin hâlâ hayatta olduğu iddiasıyla

34 Friedländer ve Hilberg'in rakamları için bkz. İkinci Baskı İçin Notlar, HE. (Hillberg, bana yaptığı hesaplamaların analizini ve açıklamalarını gönderme nezaketinde bulundu.) Holokost endüstrisinin Holokost mağdurlarının sayısıyla nasıl oy nadığı ve Eizenstat'ın buradaki rolü için bkz. HE. İçerikten anlaşıldığı kadarıyla, Eizenstat savaş sonunda hayatta kalan Yahudi köle-işçiler için 200 bin rakamını uygun görmüştür. Fakat aşağıda da ele alındığı gibi, bu rakam, 140 bin Yahudi köle-işçinin geçtiğimiz 50 yıl içinde hâlâ hayatta olduğu anlamına gelmez.

bir türlü bağdaşmamaktadır.[35] Holokost mağdurları örgütleri bile Holokost endüstrisinin, Holokost mağdurlarına verilecek tazminatlardan kendilerine daha fazla pay kapmak için müzakerelerde rakamları artırdığını söylüyorlar: "Müzakereler sırasında hayatta kalan Holokost mağdurlarının sayısı neden bu kadar abartıldı ve müzakereciler, basının, Almaların ve İsviçrelilerin bu istatistiklere karşı çıkmasından neden bu kadar korkuyorlar?"[36]

ABD Dışişleri Bakanlığı Holokost Özel Sözcüsü J. D. Bindenagel, Weimar yıllarındaki rakamlardaki bu artışı daha da abartıyor: "Savaş sonrası yıllarda, milyonlarca Holokost mağduru Demir Perde'nin ötesinde kalmıştır."[37]

---

35 Yehuda Bauer, *Rethinking the Holocaust* (New Haven: 2001), 246. Holokost tazminatları kampanyasından önce Bauer, kamplardan "sağ kurtulan Yahudilerin sayısının 100 bin olduğunu" tahmin ediyordu (*Yad Vashem Studies*, cilt. 8 [1970], 127- 8n3). Savaş sonunda hayatta kalan Yahudi-köle-işçilerin hâlâ hayatta olma olasılığı yüzde 10-20'dir. Bu yüzde, Almanya'nın Katolik Kilisesi'nin "10 bin işçiyi zorla çalıştırdığı ve bunların 1000 tanesinin hâlâ hayatta olduğu" yönündeki açıklamasıyla desteklenmektedir (*New York Times*, 8 Kasım 2000). Gunnar Heinsohn, "Jundis he Sklavenarbeiter Hitlerdeutschlands-Wie viele ueberlebten 1945 den Genozid und wie vie le konnten im Jahr 2000 noch leben?", *Schriftenreihe des Raphael-Lemkin-Instituts* Nr. 9 (Bremen: 2001); Heinsohn, Alman medyasının köle-işçilerle ilgili ciddi tartışmaları hasıraltı ettiğini belirtiyor (67). Hâlâ hayatta olan Yahudi köle-işçilerin gerçek sayısı muhtemelen asla bilinemeyecektir. Alman hükümeti, sadece Talepler Konferansı'nın verdiği isimler üzerinden bir araştırma yürütüyor (bkz. Martin Hohmann'ın sorusuna Maliye Bakanlığı'nın verdiği yanıt [CDU], 9 Ekim 2001).

36 *NAHOS, The Newsletter of the National Association of Jewish Child Holocaust Survivors*, cilt 7, no. 18 (14 Ağustos 2001); *NAHOS*, cilt 7, no. 15 (11 Mayıs 2001), Talepler Konferansı'nı, "politik gereklilikleri" bahane ederek Holokost mağdurlarının sayısını abarttığı için azarlamaktadır. Holokost endüstrisi müzakereleri hızlandırmak için 1990'ların ortalarından itibaren "Holokost mağdurları her gün ölüyorlar" ve her yıl "yüzde onu" ölüyor diyerek ağlaşıyordu. Holokost endüstrisi, bitmek bilmeyen taleplerini meşrulaştırmak için, hayatta kalan Holokost mağdurlarının sayısını her yıl artırmaktan çekinmiyor.

37 "Nun bitte auch zahlen", *Die Zeit* (12/2001).

Holokost endüstrisi, Alman anlaşmasından daha büyük pay kapmak için başka sahtekârlıklar da tasarladı. Bu konu hakkında Eizenstat daha geniş bir alıntıyı hak ediyor. Singer ve Talepler Konferansı'ndan Gideon Taylor:

"Dünyanın başka bölgelerinde yaşayan ve müzakerelere konu olmayan 8 bin Yahudi köle-işçinin daha olduğu söyleniyor. Bunlar, Talepler Konferansı'nın paralarına sahip çıkmasını istiyorlar. Bu kategoride yer alan 28 bin Yahudi köle-işçinin her birine 5 bin DM verilmesi de isteniyor. Bunun anlamı, ayırdığımız fonun üçte biri kadar daha bu gruba -biz bunlara "Dünya'nın geri kalanı" diyoruz- gidecek. Gentz ve Lambsdorff [Alman temsilciler] dehşete düştü. Ben de, Singer'la açık açık konuştum ve konumunun müzakereleri tehdit ettiğini, engellemeye çalıştığı antisemitizmin ortaya çıkabileceğini anlattım. Singer, öfkelendi ve daha fazla taviz veremeyeceğini söyledi. Almanların istemeye istemeye de olsa kabul etmeleriyle birlikte, Alman yasasına gizli bir dipnot ekleyerek, bu Yahudi işçilere ayrıca 260 milyon DM ya da 130 milyon dolar verilmesini kabul ettim. Bu, özellikle Batı Avrupa ve ABD'deki Yahudi olmayan işçiler için çok daha az para ödenecek demekti. İstemeyerek de olsa bu talebe onay verdim çünkü Singer'in orada anlaşmayı bozabileceğine inandım. Böyle bir durumdayken blöfünü görmek çok riskli olacaktı. Ancak, bu tavizler yüzünden çok utandım." (265-6)

Eizenstat şöyle diyor: "Müzakerelerin sonunda sağlam bir fikir edindim; savaş sonrası Almanya, 'normal' bir ulus olarak, tüm demokratik değerleri bünyesinde barındırabilecek bir ülke olduğunu gösterdi" (278).

Diğer bir deyişle, ABD'nin şantajına boyun eğme testini geçti. ABD'nin Irak'a düzenlediği saldırının öncesinde, Alman hükümetinin normalliği ve demokrasiye bağlılığı tekrar

gündeme geldi. Almanya, ABD'nin şantajına boyun eğmedi ve popüler savaş karşıtı söylemi savundu. Bu sırada, tazminat paralarını ödeyip Holokost endüstrisinin ahlâki değerlerini alkışlamanın en sonunda Holokost tazminatları defterini kapatacağına inananlar, uykudan uyandılar. Holokost endüstrisi, anlaşmada hoşgörüyü teşvik eden bir Alman derneğine ("Gelecek Fonu") ayrılan 350 milyon dolarlık paya göz dikti. Singer şöyle diyordu:

"Üzerinde uzlaşılmayan anlaşma maddelerini tartışmak Yahudilerin görevidir. Almanların kurallarıyla oynamamız gerektiğine inanmıyorum." Ancak, anlaşmanın "kuralları" zaten Almanlar tarafından değil, Holokost endüstrisi tarafından dayatılmıştı. Bazı Yahudilerin Singer'i "gangster"[38] olarak görmesi pek de şaşırtıcı değil. Aslında, Holokost kurbanları için çevirdiği dolaplarla Eizenstat'ı bile utandıran bu arsız Holokost madrabazı, "varlıklarından ancak şimdi haberdar olunan" Yahudi işçiler için "birkaç milyon dolar daha" ("ekmek kırıntısı") verilen anlaşmanın imzalanmasından iki yıl sonra Almanya'ya döndü. Singer, "Bu mesele hakkında buraya son gelişim" diye söz verdi. "Bir daha yüzümü bile görmeyeceksiniz.[39] Bu, pek de mümkün görünmüyor. Tabii, ait olduğu yere, demir parmaklıkların arkasına konulursa o başka...

Almanya gibi Avusturya hükümeti de savaştan hemen sonra Holokost kurbanlarına tazminat ödenmesiyle ilgili bir yasa çıkardı ve 1990'ların başında hem Holokost

38 Nacha Cattan, "Shoah 'People' Fund Attacked", *Forward* (28 Aralık 2001) ("ku- rallar"). Yair Sheleg, "Only he knows what needs to be done", *Haaretz* (9 Kasım 2001) ("gangster").

39 Wolfgang Koydl, "Berlin solte nicht schachern'. Israel Singer sieht die Bundesregierung trotz Etat-Problemen zu Zahlungen an alle Zwangsarbeiter verpflichtet", *Suddeutsche Zeitung* (3 Şubat 2003) ve "Singer sieht Deutschland in der Pflicht", *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (13 Şubat 2003).

kurbanları hem de Holokost eğitimi için fonlar oluşturdu (281-3, 302).[40] Hem Talepler Konferans hem de ABD hükümeti, Avusturya'ya karşı "daha fazla talepte bulunmayacaklarına yemin etseler de", Eizenstat "ekibim ve ben tam tersini yapıyorduk" diyor (302). Bu sırada, "İsviçre ve Almanya'da anlaşma yaptığım aynı insanlar 'olağan şüpheliler'" (283) Avusturya'ya karşı Holokost tazminatı davaları açtılar; Hausfeld, yağmalanan mülkler için 800 milyon dolar istedi, "gerçi bunun kafadan uydurma bir rakam olduğunu kabul ediyordu" (305). Singer, Avusturya parayı ödeyene kadar onlara tekrar "Waldheim muamelesi" yapılacağı tehdidini savurdu (294), Eizenstat, "Dışişleri Bakanı Albright'in Viyana'daki Başbakan Schuessel'i arayarak politik baskıyı artırmasını" sağladı (296) ve bir "uyarıda" daha bulunması için onu ikna etti (305). Bu müzakerelerin tuhaflığı, Joerg Haider'in sağcı Özgürlük Partisi'nin koalisyon ortağı olmasından sonra Avusturya'nın dışlandığı döneme denk gelmesidir. ABD, Avusturya ile olan ilişkilerini gevşetti, yeni koalisyonun "çok karanlık bir geçmişe doğru atılan bir adım olduğunu" ilan etti. İsrail, büyükelçisini geri çekerek, "işler artık eskisi gibi olmayacak" mesajını verdi ve "İsrail, Holokost'ta önemli rol oynayan ülkelerdeki aşırı sağcı partilerin yükselişine sessiz kalamaz" ve "Yahudiler, dünyanın Avusturya'yla artık eskisi gibi iş yapmasına izin vermeyeceklerdir" açıklamasını yaptı.[41]

40 Savaş sonrası çıkarılan bu tazminat yasalarını Eizenstat şöyle eleştiriyor: "Belki de en kötüsü, bazı Avusturya mahkemelerinin savaş sonrasındaki mülklerle ilgili aldıkları kararlardı. Mülkün ilk sahibi olan Yahudilerden, şu andaki sahiplerine, enflasyon oranında bir artışla, yüksek bir fiyat ödemeleri isteniyordu ve böylece Ari ırk isteyenler iki kez zenginleştiriliyordu" (302). Neden "iki kez"? Yahudilerden, mülkü teslim etmeden önce şimdiki sahibinden aldıkları parayı (enflasyon oranındaki bir artışla) geri vermeleri isteniyordu.

41 Mathew Lee, "US vows to keep an eye on new government in Vienna", *Agan ce France Presse* (5 Şubat 200), David E. Sanger, "U.S. Is

Tabii ki bu, Holokost işi olursa, iş değişir. Eizenstat'a göre: "Dışişleri Bakanı Albright, Schuessel hükümetiyle müzakerelerde bulunmam için izin verdi. Gerekirse Özgürlük Partisi'nden bakanlarla da görüşebilecektim" (285) ve "Singer ile Gideon Taylor, onların da katılımını gizlemek amacıyla bir kılıf bulmam için bana yalvardılar" (289). Eizenstat, bunu kendine görev bilerek, müzakerelerin her toplantısına katılmalarını sağladı (298). Eizenstat, içinde Haider'in de bulunduğu bir Avusturya hükümetiyle görüşmesinin bahanelerini de hazırlamıştı: "Yukarıdakilerin güce susamışlıklarının nahoş ilişkiler de ortaya çıkarabileceğini bilecek kadar uzun süredir politikanın içindeyim" (291).

Güç ihtirasıyla yanıp tutuşan Eizenstat'ın kirli anlaşmalar yapmaktaki uzmanlığına bir itirazımız yok fakat eğer bir şey yapmadılarsa neden herkesin Avusturya'yı dışlayıp cezalandırdığı da merak konusu.[42] 13 Mart 2000'de Singer, yeni ortaya çıkan bir belgenin Avusturya'nın Holokost tazminatı olarak 10 milyar dolar borcu olduğunu kanıtladığını açıkladı. Sadece iki gün sonra (15 Mart) "İsrail Haiderizme Karşı" toplantısında bir konuşma yaptı.[43] Bu tamamen bir tesadüf müydü yoksa Holokost endüstrisi, Holokost tazminatlarını almak için Avusturya'nın dışlanmasını bir koz olarak mı kullanıyordu? Aslında, iki taraf da

---

Facing Wider Issues In Its Actions Over Austria", *New York Times* (6 Şubat 2000), Joel Greenberg, "Israel Plans to Recall Envoy Over Right-Wingers in Austria", *New York Times* (3 Şubat 2000), "Austrian far-right enters government", BBC News. Avrupa Birliği, Avusturya'ya diplomatik yaptırımlar uyguladı fakat birkaç ay sonra bu yaptırımlar da kaldırıldı.

42 Bkz. WJC'nin, Papa'yla Haider'in buluşmasına ilişkin yaptığı önemli açıklama Dialogues (Kudüs'teki Dünya Yahudi Kongresi Enstitüsü'nün gazetesi) (Haziran 2001).

43 Singer'in 10 milyar dolarlık belgesi için bkz. HE. Toplantı için bkz. "Say No to Haiderism" (Basın Açıklaması), *JAFI (The Jewish Agency for Israel).*

aynı oyunu oynuyordu. İktidara geldikten sonra uluslararası baskıyla karşılaşan sağcı Avusturya koalisyonu, hemen Holokost tazminatlarını ödeyeceğini ilan etti. Bu sırada ABD hükümeti de "Avusturya'nın tazminatlar konusundaki tavrının belirleyici olacağını" açıkladı.[44] Avusturya'nın diplomatik iyi niyetini göstermesinin bedeli, Holokost endüstrisine ödeme yapmasıydı (297).

Kasım 2000'de başkanlık seçimlerinden sonra ABD, Avusturya'yla ilişkilerini normale çevirdi ve Avusturya da, yağmalanan mülkler için vereceği tazminat miktarını artırdı (305). Eizenstat, daha da fazla para koparmak için "Başkan Clinton tarafından da alkışlanan bir açıklama yaparak ortamı yumuşatırken, müzakereler yarıda kesilirse, mağdurların Avusturya'yı dışlamak için ellerinden gelen her şeyi yapacakları tehdidini savurdu... Singer, Avusturya üzerinde öyle bir kara bulut yaratabilirdi ki Amerikalı yatırımcılar arkalarına bile bakmadan kaçarlardı" (308-9). Nihai anlaşmaya varmadan Avusturya'dan taviz üzerine taviz koparan Eizenstat, "tek bir diş kalmayana kadar hepsini tek tek çekmeye benziyordu... Başbakan son adımları anlaşmayı imzalamak için attı" (310) diyordu. Daha önce de, Avusturya'yla Yahudi köle-işçiler üzerine ayrı bir anlaşmaya varmadan Eizenstat, Avusturya hükümetini överek "sadece Avusturya'ya değil, Avrupa'nın geri kalanına ve dünyaya geçmişle hesaplaşırken nasıl liderlik yapılacağını ve aradan yıllar geçse de yaraların nasıl sarılacağını gösterdiniz" diyordu. "Karanlık geçmişe doğru bir adım atan" aynı hükümet, mucizevi bir şekilde dönüşüm geçirmiş -tabii korunma parasını ödedikten

44 Donald G. McNeil, "Chancellor Proposes to Compansate Austria's Wartime Slaves", *New York Times* (10 Şubat 2000), Sue Masterman, "Not United: US, Israel Reject EU's Lifting of Sanctions Against Austria", *ABCNews.com* (13 Eylül 2000).

sonra- parlak bir geleceğin müjdecisi olmuştu. Aslında, Avusturya'yla yapılan müzakereler, önemli bir "Holokost dersini" gözler önüne seriyordu: Anti-semitizme karşı çıkarsanız zengin olabilirsiniz.[45]

IV.

Eizenstat, avukat Melvyn Weiss ve Michael Hausfeld'in İsviçre davalarında ücret almadan çalıştıklarını çünkü "her ikisinin de zaten perişan durumda olan mağdurların paylarından bir de avukatlık ücreti ödemelerini istemediklerini" dokunaklı sözlerle açıkladı. Bu sırada, Burt Neuborne -"üzgün bir halde ve solgun bir yüzle"- "çalışmalarını merhum kızının (ilahiyat öğrencisiydi, genç yaşta kalp krizi nedeniyle öldü) anısını yaşatmak için yaptığını" açıkladı (83, 85-6). Eizenstat, nedense, Alman davalarındaki soylu davranışlarından tek kelimeyle bile söz etmiyor. Alman anlaşmalarındaki toplam avukatlık ücreti 60 milyon dolara yakın. Weiss ve Hausfeld, 7.3 milyon dolar ve 5.8 milyon dolarla sürüye önderlik ediyorlar. Geri kalanların içinde de en az on tanesi 1 milyon dolar aldı. Weiss'ın bir Holokost tazminatı davasını daha ücret almadan kabul etmemesi anlaşılabilir bir şeydir: Ne de olsa yıllık geliri sadece 12 milyon dolarcık. Neuborne da 5 milyon dolarlık ücretinin "çok fazla olmadığını"-özellikle de Alman anlaşması sayesinde her bir

45 Eizenstat'ın açıklamaları için bkz. "Unofficial Transcript: Schaumayer, Eizenstat on Nazi Slave Labor Fund" (17 Mayıs 2000). Para kazanma fırsatını asla kaçırmayan WJC de Yahudilere sesleniyordu: "Avusturya'daki Joerg Haider ve diğer radikalleri durdurmak için Dünya Yahudi Kongresi'ne bağışta bulunun." Ünlü bir Amerikan Yahudisi olan hayırsever ve yatırımcı Michael Steinhardt, "anti-semitizmin iş yaptığını" söyleyerek *Jerusalem Post*'a açıklamalarda bulunuyordu: "Örgütlü Yahudilik, para kaynaklarını artırmak için anti-semitizmi fazlasıyla abartıyor (*Jerusalem Post Internet Staff*, 5 Ocak 2003).

Auschwitz mağdurunun 7 bin 500 dolar aldığını düşünürsek- açıkladı. 4.3 milyon dolar gibi önemsiz bir ücretle onları takip eden Robert Swift, felsefi laflarla cilaladığı açıklamasında, aldığı ücretin "olabilecek en düşük ücret" olduğunu söylüyordu: "Bu hayatta yaptığınız her şey dolarlarla ölçülemez." Teselli bulmak için başka yerler arayan avukatlardan biri de, müvekkilinin hikâyesini Disney'in eski başkanı Mike Ovitz'e sattı. Avukatların aldıkları ücretler ilk açıklandığında Eizenstat, "son derece alçakgönüllü" olduklarını söyleyerek onları savunmaya başladı. Holokost mağdurları ise öyle düşünmüyorlardı. Mağdurların kurdukları örgütlerden biri şöyle diyordu "Avukatların aldıkları ücretlerden yalnızca yarısı kadarı, ya da 30 milyon dolar civarında bir para, yardıma muhtaç mağdurlar için birkaç sağlık merkezi kurmakta kullanılabilirdi!"[46]

Sadece toplu dava avukatlarının kabahatlerine odaklanmak hata olacaktır. Çirkin gerçekler ortaya çıktığında ilgiyi başka yöne kaydırmak Holokost endüstrisinin ana stratejilerinden biridir. (Holokost endüstrisi, avukatları günah keçisi ilan etmenin ötesinde, "günün sonunda tazminat paralarını [132] kimin kontrol edeceği üzerinde de" mücadele yürütüyordu.) Aslında, toplu dava avukatları, Holokost anlaşmalarından

46 Jane Fritsch, "$52 Million for Lawyers' Fees in Nazi-Era Slave-Labor Suits", *New York Times* (15 Haziran 2001) (Neuborne), Daniel Wise, "$60 Million in Fees Awarded to Lawyers Who Negotiated $5 Billion Holocaust Fund", *New York Law Journal* (15 Haziran 2001), Larry Neumeister, "Millions in legal fees awarded in slave labor cases", *Associated Press* (18 Haziran 2001) (Eizenstat, Swift), Jonathan Goddard, "Holocaust lawyers make millions as the survivors wait", *London Jewish News* (22 Haziran 2001), Jonathan Goddard, "Nazi Story Sold", *London Jewish News* (6 Temmuz 2001). "The Survivors Belong At The Head Of The Table", *NAHOS* (1 Kasım 2001), Aufbau'da yayınlanan makalenin tıpkıbasımı (28 Mart 2001). Weiss'in yıllık kazancı için bkz. Bazyler, *Holocaust Justice*, 338n25. Hausfeld, Weiss ve Neuborne İsviçre davalarında ücretsiz çalışma "dolabı" sayesinde "diğer Holokost davalarında istedikleri ücretlere kavuştular", bkz. HE.

sadece küçücük paylar alabilmişlerdi. Esas büyük hırsızlar, Bronfman ve Singer gibi Holokost dolandırıcılarıydı. WJC, WJRO ve Talepler Konferansı'nın yöneticileri birbirlerine "kenetlenmişlerdi" (57). Holokost endüstrisi tüm sahne ışıklarını "yardıma muhtaç Holokost kurbanları ve varislerine çevirse de, Eizenstat "WJC'nin önceliğinin, varisi olmayan servetlerin ve Holokost mağdurlarının doğrudan hak talep edemeyeceği paraların kontrolünü ele geçirmek olduğunu kabul ediyor (119, 61). Eizenstat'a göre, Holokost endüstrisi, "dünya üzerindeki tüm Holokost mağdurlarının" çıkarlarını temsil ediyordu (41) ve varisi olmayan bu paraların "yaşlanan Holokost mağdurlarına" tahsis edilmesi için çalışıyordu (119). "Holokost mağdurlarının hepsine yardımcı olabilmek için, yaşlanan bu mağdurlara ölmeden önce tazminat verilmesi (304) gerekiyor." Bu kitabın ilk baskısında, Holokost endüstrisinin tazminat paralarını nasıl sistematik olarak istismar ettiğini belgelemiştim. Eizenstat, "kurbanların hesapları üzerinden kazanç sağlayan avukatlardan ve Yahudi örgütlerinden oluşan bir Holokost endüstrisinin" (339; 345) varlığını kesin bir dille yalanlasa da, iddiaları çürütemiyor. (Gerçi kimse çürütemiyor.)[47] Aslında, gerçekten cevaplanması

47 Talepler Konferansı'nın, Alman hükümetinden ve Alman özel sektöründen Holokost kurbanları için alınan tazminat paralarını nasıl çarçur ettiğini görmek için bkz. HE. Ayrıca bkz. Auschwitz kampından sağ kurtulan Gerhard Maschkowski'nin "Correspondence with Claims Conference and Others", www.jewishcompensation.com. Benim vardığım sonuçlar ise büyük oranda Prof. Ronald Zweig'in Talepler Konferansı'nın isteği üzerine hazırlanan şu çalışmasına dayanmaktadır. Claims Conference, German Reparations and the Jewish World. Holokost Endüstrisi'nin yayınlanmasından sonra, Zweig, onun çalışmasını "istismar ettiğimi" ve "çarpıttığımı" ileri sürdü. Ancak, aradan bu kadar zaman geçmesine rağmen, hala tek bir örnek bile gösteremedi (Zweig röportaji, www.Amazon.com, The Holocaust Industry, German Reparations and the Jewish World kitabının ikinci baskısına yazdığı önsöz s. 10 (London: 2001). "Democracy Now" radyo tartışmaları için bkz. www.webc tive.com/pasilica/demnow/dn20000713.html).

gereken bir soruyla asla karşılaşmak istemiyor: Eğer Almanya, 1950'lerden bu yana "dünya çapındaki 500 bin Holokost mağduruna 60 milyar dolardan fazla" ödeme yaptıysa, neden Holokost mağdurlarının çoğu ya hiç para almadıklarını ya da çok cüzi miktarlar aldıklarını söylüyorlar? Eizenstat'a göre, Almanya'nın Doğu Avrupa'ya ödediği tazminat paralarının büyük bölümü "genellikle yozlaşmış bürokratların ceplerine girmiştir" (232; 263). Ancak, Holokost endüstrisinin hiç de azımsanmayacak sicilini görmezden gelmeye devam ediyor.

Son dönemdeki gelişmeler, bu vurgun düzeniyle örtüşüyor. Kasım 2001'de WJC, Holokost tazminatı olarak 11 milyar dolar topladığını ve bu rakamın 14 milyar dolara çıkmasını beklediklerini açıkladı. (Bu rakamların içinde, Talepler Konferansı'nın Almanya'yla tartışma halinde olduğu, milyarlarca dolar değerindeki onbinlerce mülkün olup olmadığı bilinmiyor.) Holokost endüstrisi artık, yardıma muhtaç Holokost mağdurları "sahneden çekildikten sonra" geriye kalacak "muhtemelen milyarlar" alıp alamayacağını değil, nasıl kullanacağını tartışıyor. Holokost mağdurlarının "öldükten sonra artık ihtiyaçlarının kalmayacağı paraları nasıl kullanacaklarına" tek başlarına karar vermemeleri gerektiğini açıklayan Singer, bu "muhtemel milyarları, Yahudi ruhunu ve maneviyatini yeniden kurmak için" kullanmayı öneriyor.[48] Singer'ın mirası bölmek için bu kadar yakışıksız bir şekilde acele etmesinin yanında; özellikle de son birkaç yılda Singer gibilerden çektiklerinden dolayı

48 Jon Greenberg, "Jewish leaders say Holocaust reparations are nearly complete", *Associated Press* (2 Kasım 2001) ("11 milyar"), Yair Sheleg, "Conflicting claims *Haaretz* (10 Aralık 2001) (Alman mülkleri), Cattan, "Shoah 'People' Fund Attacked" ("tartışma"), Nacha Cattan, "Clash Looming Over Uses of Shoah Funds", *Forward* (9 Kasım 2001) ("sahne"), Israel Singer, "Transparency, Truth, and Restitution." *Sh'ma* (Haziran 2002) ("ruh ve maneviyat").

"Yahudi ruhunu ve maneviyatını yeniden kurmak" gerektiğini bilmesine rağmen, Holokost endüstrisinin "muhtemel milyarlar" kalacağını nereden bildiğini çözmek zor. Özellikle de bir milyona yakın yoksul Holokost mağduru hâlâ hayatta iken ve "on binlercesi" de 2035'e kadar "muhtemelen hayatta kalacaklarsa"... Holokost endüstrisi, yaşlı Holokost mağdurları için sağlık hizmeti sunmaya yetecek para olmadığını söylerken bir yandan da milyarlarca doların kalacağını öngörebiliyor.

Bir Holokost yazarı şöyle soruyor: "Mağdurların en temel ihtiyaçlarını bile karşılayacak para yokken, neden aşırı zenginlikten bahsediyoruz?" Holokost endüstrisi, büyük bir küstahlıkla, Talepler Konferansı'nın parası olmadığı için hesabı yine "Alman hükümetinin ve Alman özel sektörünün ödemesi" gerektiğini söylüyor. Diğer yandan, yirmi bin Holokost kurbanı, Holokost endüstrisinin paralarını istismar ettiğini söyleyerek, "mağdurlara ödenmesi gereken milyarlarca doların gerçekten de mağdurlara ulaşmasını sağlamak amacıyla" Haziran 2001'de yeni bir örgüt kurdular: Holokost Mağdurları Derneği-ABD. Dernek genel sekreteri Leo Rechter, Holokost mağdurlarının, tıpkı "yabancı hükümetler gibi" Talepler Konferansı'nın "BİZİM çıkarlarımızı savunduğu yalanına, yıllardır kandığını açıkladı. Dernek başkanı David Schaecter, pek çok yaşlı Holokost mağdurunun "perişan koşullarda" yaşadığından duyduğu üzüntüyü belirterek, "Talepler Konferansı'nın Holokost mağdurları adına topladığı milyarlardan sadece küçücük bir bölümünü bu insanlara dağıttığını" açıkladı. Dernek yöneticilerinden Joe Sachs da "Sibirya gibi ilgisiz alakasız yerlerde kurulan enstitüler ve dünyanın her yerinde yürütülen anlamsız projeler için milyonlarca dolar harcanırken, Holokost mağdurlarının sağlık hizmetinden yoksun olması yanlış bir şey" diyordu. Bu şüpheci yaklaşımların odağında, "Yahudi Temsilciliği'nin

şubelerinden birine verilen 20.7 milyon dolar", "Dünya Siyonist Örgütü'ne verilen 3 milyon dolar", "Tel Aviv'deki bir 'Yidiş Tiyatrosu'na verilen 1.4 milyon dolar", "İsrail'deki 'Mordechai Anielevich Anıtı'na verilen 1 milyon dolar", "savaş öncesindeki Yahudilik eğitiminin tarihini araştırmak için verilen yüz binlerce dolar", "New York'taki "Yahudi Kültürünü Yaşatma Derneği'ne verilen yarım milyon dolar" da bulunuyordu ki bu son yarım milyon dolar, Florida'daki yardıma muhtaç Holokost mağdurlarının tümünün aldığının iki katıydı. Rechter, "isimlerini kullanarak para topladıkları insanlara yardım etmek yerine kendi faaliyetleri için para tırtıklamaya çalışan" Holokost endüstrisini eleştirirken, Holokost endüstrisinin müzakerecilerinin Almanlara bu "yüklü" tazminat paralarını mağdurlar için değil de "kendi özel projeleri" için kullanacaklarını söyleyip söylemediklerini sorguluyor. İsrail parlamentosunda bu Holokost ganimetine kimin konacağı tartışılırken parlamento üyesi Michael Kleiner şunları söylüyordu: "Tazminat paralarına konmak için şaşaalı bir kampanya düzenleyen Yahudi örgütlerinin temsilcileri, bunu Holokost mağdurları ya da varisleri için yapmadılar. Burada esas amaç, Yahudi mülklerini gerçek sahiplerine kavuşturmak değildi. Örgütlerin temsilcileri, paraların ve mülklerin, mağdurların avukatlarına değil de kendi kasalarına girmesini sağlamak için ellerinden gelen her şeyi yaptılar. Böylece, Yahudi örgütlerinin temsilcileri, örgütlerine bir nefes aldırma ve alışık olduklan lüks yaşamı devam ettirme konusunda bir adım atmış oldular." Yaşlı Holokost mağdurları, sağlık hizmetinden mahrum bir şekilde hastalıklarla pençeleşirken, Talepler Konferansı'nın başkan yardıması olan Gideon Taylor'ın yıllık kazancı 275 bin doları buluyordu. Buna ek olarak Taylor, Hâkim Korman'a Talepler Konferansı'nın "yönetim harcamalarının" otuz milyon dolara yaklaştığını, bu nedenle de Alman anlaşması

uyarınca Yahudi köle-işçilere verilecek olan 7 bin 500 dolarda "indirime gitmek gerekebileceğini" söylüyordu. İsrail'in seçkin gazetelerinden Haaretz ise şunlar yazıyordu: "Zaman zaman Holokost'u Yahudi örgütlerinin elindeki bir araç gibi görüyoruz. Örgüt liderlerinin istediği projeler için fon yaratmak amacıyla kullanılıyor."[49]

---

49 Eva Fogelman, "Our Task: To Dignify the Lives of Survivors", *Sh'ma* (Haziran 2002) ("temel ihtiyaçlar"), Menachem Rosensaft, "For Aging Survivors, a Prescription for Disaster", *Forward* (31 Ocak 2003) ("Alman hükümeti...Alman sanayi"). *PRNewswire* (4 Haziran 2001) (Sachs, Schaecter), *NAHOS*, cilt. 7, no. 15 (11 Mayıs 2001) (Rechter), *NAHOS*, cilt. 7, no. 17 (16 Temmuz 2001), *NAHOS*, cilt. 8, no. 2 (20 Aralık 2001), *NAHOS*, cilt. 8, no. 13 (6 Şubat 2003), David Schaecter, "Use Restituted Funds for Ur- gent Survivors' Needs", *Sh'ma* (Haziran 2002). *NAHOS*, cilt. 7, no. 13 (9 Mart 2001), Cattan, "Shoah People' Fund Attacked". Yair Sheleg, "Future imperfect, tense", *Haaretz* (1 Şubat 2002) (Michael Kleiner). Eliahu Salpeter, "Time is running out for compensation", *Haaretz* (13 Şubat 2002) ("araç"). Taylor'ın yıllık kazancı, 2001'de Talepler Konferans'nın Milli Gelir Dairesi'ne yaptığı Vergi iadesi başvurusundan alınmıştır, Talepler Konferansı'nın web sitesi "Mal Beyanı"nı şart koşsa da, İletişim Sorumlusu Hillary Kessler-Godin, mali bilgileri vermeyi reddetmiştir. "Conference on Jewish Material Claims Against Germany, Inc.": Memorandum to Hon. Edward R. Korman (1 Ağustos 2002). Amy Dockser Marcus, "As Survivors Age, Debate Breaks Out on Holocaust Funds", *Wall Street Journal* (15 Haziran 2003), Eric J. Greenberg, "Shoah Money Benate Intensifies", *Jewish Week* (21 Şubat 2003). Rechter, Holokost endüstrisini oluşturan örgütlerin, bir sağlık programını karşılayamayacak kadar az olan tazminat paralarından kesinti yapmak için neden bu kadar "vahşice savaştıklarını merak ediyor (*NAHOS*, cilt. 8, no. 3 [8 Şubat 2002]). Holokost endüstrisinin "Holokost mağduru" terimini gerçek mağdurların haklarını çalmak için paravan olarak kullandığını söyleyen Rechter şöyle devam ediyor: "Yardıma muhtaç Yahudilere yardım etmek tabii ki değerli bir amaçtır fakat bu paranın Holokost mağdurları için istendiğini ve onların refahı için harcanması gerektiğini unutmamalıyız. Rusya, Nazi işgali altında değildi. Pek çok Yahudi, Nazilerin korkusundan doğuya doğru kaçtılar ve bu sayede "savaş kurbanı" unvanını aldılar. Fakat bunlar Holokost mağdurları değildir." Bu terim, tazminat müzakereleri süresince mağdurların sayısını artırmak için bilerek kullanıldı (Sheleg, "Conflicting Claims").

Holokost tazminatları kampanyası boyunca "Bronfman ve Singer'ın sergilediği sert üslup" için Eizenstat "iki kat daha fazla motive olmuşlardı" diyor: "Bu hem, atalarının Avrupalı Yahudilere yaptıklarının bir intikamıydı hem de Amerikan Yahudi cemaatinin bunları durdurmak için altmış yıl önce hiçbir şey yapmadıklar için duydukları suçluluk duygusunun kefaretiydi" (354). Aslında, "Bronfman ve Singer", intikamın meyvelerini kendi sepetlerine toplarken, kefaretin acısını da bolca çekmişlerdi.

Eizenstat, para koparma işinin haricinde, Holokost tazminatlan kampanyasını, "Holokost'un varlığını inkâr eden revizyonist tarihçileri marjinalize ettiği için" de övüyordu. Holokost mağdurlarının sayısını artırarak Holokost sırasında ölenlerin sayısını düşürmek ya da Yahudi liderleri *Der Stuermer ve Siyon Bilgeleri'nin Protokolleri*'ni de karikatür sayfalarına malzeme yapmak, Holokost inkârcılarını nasıl marjinalize edebilir ki? Holokost endüstrisi, tazminat paralarını yatırmak için büyük bir proje tasarladı: "Holokost eğitimi". Eizenstat'a göre bu "çabalarımızın meşruluğunun ispatıdır".[50] Holokost eğitiminin amacı tabii ki "Holokost'tan dersler çıkarmaktır". Fakat, acaba Holokost endüstrisi hangi dersleri öğrenmemizi istiyor? Önemli derslerden biri, -politik bir çıkarın yoksa- Holokost'u diğer suçlarla "sakın kıyaslama"-dır. Bu nedenle, Holokost endüstrisi zaman zaman Dünya Ticaret Merkezi'ne yapılan 11 Eylül saldırısıyla "İkinci Dünya Savaşı'nda Holokost yüzünden çekilen çileleri" kıyaslar. Atlantic Monthly, bin Ladin'in mi yoksa Hitler'in mi

50 Holokost eğitiminin akademisyenler için getirdiği ek kazançlardan biri de, "tarihsel komisyon"dur. Bkz. "Prof. Gerald Feldman - Another Holocaust huckster?" www.NormanFinkelstein.com ("The Holocaust Industry" başlığı altında). Gerald Feldman, "Holocaust Assets and German Business History: Beginning or End?", *German Studies Review* (Şubat 2002). "Tarihçilerin de diğer mesleklerdeki gibi hizmetlerinin karşılığında para almaması için bir neden göremiyorum" (30).

"daha büyük bir şeytan" olduğu konusunda kafa yorar. The New York Times Magazine, İslami köktenciliğin "Nazizmden daha korkunç bir düşman olduğunu söyler. Bir yıl kadar sonra, büyük Amerikan Yahudi örgütleri (İsrail de dahil olmak üzere) Bush yönetiminin Irak'taki kanun dışı savaşının peşinden koştular. Elie Wiesel, "Dünya, 1938'dekine benzer bir krizle karşı karşıya ve çözüm basit" diyerek, "Diktatörlerin ne yapacağını sonsuza kadar bekleyemezsiniz. Adolf Hitler iktidara 1933'te geldi fakat dünya altı yıl boyunca kılını kıpırdatmadı" diyen "Nazi avcısı" Simon Wiesenthal'a destek oluyordu. Savaşla ilgili eleştirmenlerin çoğu, her şeyin sorumlusu olarak "Batı'da çoktan öldüğü düşünülen bir antisemitizme" verilen Chamberlain-tarzı "tavizleri" suçluyordu. Bu sırada, Irak savaşına ve İsrail'in işgal politikalarına karşı çıkan ünlü Amerikalı şairler, "1930'lardaki antisemitizmin sınırlarında dolaşmakla" suçlanıyorlardı.[51] Bu

51 *Together: American Gathering of Jewish Holocaust Survivors* (Kasım 2001), Ron Rosenbaum, "Degrees of Evil", *Atlantic Monthly* (Şubat 2000), Andrew Sullivan, "Who Says It's Not about Religion?" *The New York Times Magazine* (7 Ekim 2001). Irak'a saldırılmasına büyük destek veren Amerikan Yahudiliği için bkz. "ADL Commends President Bush's Message To International Community On Iraq Calling It Clear and Forceful (Anti-Defamation League, Basın açıklaması [12 Eylül 2002]), "AJC Lauds Bush on State of Union Message on Terrorism..." (American Jewish Committee, basın açıklaması [7 Şubat 2003]); İsrail'in müthiş desteği için bkz. Meron Benvenisti, "Hey ho, here comes the war", *Haaretz* (13 Şubat 2003), Uzi Benziman, "Corridors of Power/O What a lovely war", *Haaretz* (14 Şubat 2003), Gideon Levy, "A great silence over the land", *Haaretz* (16 Şubat 2003), Aluf Benn, "Background/Enthusiastic IDF awaits war in Iraq." *Haaretz* (16 Şubat 2003), Aluf Benn, "The celebrations have already begun", *Haaretz* (20 Şubat 2003); Wiesel için bkz. "The Oprah Winfrey Show" ("Where Are We Now?" 9 Ekim 2002'de yayınlandı), "War is the only option", *Observer* (22 Aralık 2002), Randall Mikkelsen, "Nobel Laureate Wiesel backs Bush over Iraq", *Reuters* (27 Şubat 2003); Wiesenthal için bkz. Simon Wiesenthal Merkezi, "Famed Nazi Hunter Simon Wiesenthal's Statement On Impending Iraq War", www.wiesenthal.com; tavizler için bkz. Brian Knowlton, "Top U.S. Offi-

eleştirmenlerin nasıl olup da hâlâ Holokost inkârcılığıyla suçlanmadığını merak ediyorum. Alman halkı, cesur davranarak Washington'in kanun dışı savaşını reddetme cesaretini gösterdiğinde, Saddam Hüseyin'le Hitler'i açıkça kıyaslayan Holokost endüstrisinin Almanya kanadı, Holokost anma gününü kullanarak Alman muhalefetinin Irak savaşına girmesi için çabaladı ve daha sonra da "zorunlu savaşlar" için destek istedi.[52]

Diğer bir önemli Holokost dersi de, Nazi soykırımını hatırlamak fakat diğer tüm soykırımları unutmaktır. Bu nedenle, İsrail Dışişleri Bakanı Shimon Peres, Türkiye'nin Ermenilere uyguladığı sistematik imha politikasını "iddialar" olarak geçiştirip, kitlesel katliamlarda ölen Ermenilerin sayısını "anlamsız" olarak değerlendiriyordu.[53] Akılda tutulması

---

cial Urges U.N. to Maintain Pressure on Husse in" (Condoleezza Rice'tan alıntı) *International Herald Tribune* (16 Şubat 2003); "anti-semitizm" için bkz. Eliot A. Cohen, "The Reluctant Warrior", *Wall Street Journal* (6 Şubat 2003) ve J. Bottum, "The Poets vs. The First Lady", *Weekly Standard* (17 Şubat 2002): "ADL Says Organizers of Antiwar Protests in Washington and San Francisco Have History of Attacking Israel and Jews" (Anti-Defamation League, Basın açıklaması [15 Ocak 2003]), "Blackballing Lerner" (editörden) ve Max Gross, "Leftist Rabbi Claims He's Too Pro-Israel for Anti-War Group", *Forward* (14 Şubat 2003), David Brooks, "It's Back The socialism of fools has returned in vogue not just in the Middle East and France, but in the American left and Washington", *Weekly Standard* (21 Şubat 2003).

52 "Spiegel kritisiert Nein zum Irak-Krieg", *Suddeutsche Zeitung* (26 Ocak 2003), Helmut Breuer and Gernot Facius, "Es gibt notwendige Kriege'. Paul Spiegel, "Zentralratsvorsitzender der Juden, sieht die Oeffentlichkeit in einem 'Dornroeschenschlaf", *Die Welt* (13 Şubat 2003).

53 Robert Fisk, "Peres stands accused over denial of 'meaningless' Armenian Holocaust", *The Independent* (18 Nisan 2001). İsrail'in Gürcistan ve Ermenistan büyükelçisi, Nazilerle Türklerin uyguladıkları imha politikaları arasında bir karşılaştırma yapmaktan kaçınırken, Yahudilerin "soykırıma" uğradığını fakat Ermenilerin başına gelenin ancak bir "trajedi" olarak adlandırılabileceğini açıkladı ("Arme-

gereken bir diğer ders de, insanlığa karşı işlenen suçlar için tetikte olmak; tabii kendi hükümetiniz tarafından işleniyorsa başka... Bu nedenle, ABD'nin kontrol edilemez gücü insanlığın büyük bölümünde onulmaz yaralar açarken, ABD Holokost Anısı Konseyi "ABD'yi Sudan'daki 'soykırım tehdidine'" odaklanmaya çağırıyordu.[54] Son olarak, İsrail ordusu en faydalı Holokost dersini öğreniyordu. Otuz beş yıldır devam eden işgale karşı direnen Filistinlileri bastırmak için kıdemli bir İsrail subayı orduya seslenerek, "Alman ordusunun Varşova gettosunda nasıl savaştığını inceleyip özümseyin" diyordu.[55]

Eizenstat'in da kabul ettiği gibi, şantaj kampanyasının en acı sonuçlarından biri de, "antisemitik düşüncenin yükselişine" yol açmasıydı (340). Başka türlü olsaydı, şaşardım zaten. Holokost endüstrisinin tarihi yalan yanlış aktarması Holokost inkârını körüklerken, Yahudilerin çektikleri çilelerin bir şantaj dolandırıcılığı içinde istismar edilmesi de kaçınılmaz olarak antisemitizmi körükledi. Bununla beraber, Eizenstat'ın "Avrupa'daki antisemitik hareketlerin arttığına dair" öne sürdüğü kanıtlar, dikkatli bir incelemeyi hak ediyor. Örneğin, İsrail'in acımasız işgaline karşı düzenlenen protestolarda, "İsrail üniversitelerinin boykot edilmesi" ve "İsrail'e bir parya devlet gibi davranılması" taleplerinden söz ediyor. "Avrupa'da gittikçe artan antisemitik hareketler, Başbakan Ariel Sharon'un Filistin terörüne verdiği

---

nia files complaint with Israel over comments on genocide", *Associated Press* [16 Şubat 2002]; "Armenian, Greek, and Kurdish Americans Voice Concern to Nine Jewish American GroupsGerman", *Armenian Weekly* [Nisan/Mayıs 2002), Thomas O'Dwyer, "Nothing Personal/Among the deniers", *Haaretz* [9 Mayıs 2003]).

54 "Bush Remembers Holocaust Victims, Pledges Defense of Israel", *Reuters* (19 Nisan 2001).

55 Amir Oren, "At the Gates of Yassergrad", *Haaretz* (25 Ocak 2002), Uzi Benziman, "Immoral Imperative", *Haretz* (1 Şubat 2002).

yanıtla örtüşüyor." Tabii ki, Sharon'un terörüyle örtüşmüyordur (348-9). Yine benzer şekilde, Holokost tazminatlarıyla 1948 savaşından bu yana "Filistinlilerin kaybettikleri evlerinin tazmin edilmesi taleplerini" karşılaştırmamak gerektiğini söyleyerek, Filistinlilerin "evlerinden haksız bir şekilde uzaklaştırılmaları, tarihsel olarak geçerli değildir" diyordu (351). Son olarak, İsrail-Filistin çatışmasının çözüleceği bir anlaşmanın "mülk tazminatı vermek yerine uluslararası bir fon oluşturacağı umudunu taşıdığını" (351) söylüyor. Bırakın çalınan malların tazminatını ödemeyi, İsrail'in tazminat ödemesi bile Cennet tarafından yasaklanmıştır.

V.

Erenstat Holokost tazminatlan kampanyası boyunca, Amerika'nın sergilediği benzersiz ahlaki liderliğe ayrı bir önem atfediyor: "Amerika Birleşik Devletleri, bundan bir sonuç çıkması için en çok uğraşan ülkedir" (4): "Dünya... ABD'nin Holokost servetleri konasunda çok ciddi olduğunu anlamalıdır" (92); "ABD hükümetinin her şeyi doğru yapacağından şüphesi olanlar için bu başarılı bir hükümetin parlak bir örneğidir" (344); "Dünya üzerindeki tüm devletler içinde sadece ABD, yeteri kadar ilgi göstermiştir" (355). Aynı şekilde, Eizenstat, İsviçre'nin Nazilerle birlikte yağmalanmış altınların ticaretini yaptığı iddialarını hatırlatırken, "ne kadar ağır olsa da, gerçeklerle ve sonuçlarıyla yüzleşme cesareti göstermenin" önemini vurguluyor. Clinton da raporu "ahlaki bir dönüm noktası" olarak değerlendiriyor (110).[56] Son olarak Eizenstat, umudunu koruduğunu ifade ediyor. "Ulusların

56 Eizenstat'a göre, karısı da tazminat kampanyası boyunca üstün bir ahlaki tavır sergilemiştir. Soğuk bir kış günü Auschwitz'de çile çekenlerin hikâyelerini dinlerken şöyle diyor. "Fran, kürkünü giydiği için kendisini suçlu hissettiğini söyledi (21). Gerçekten de etkilenmiş olmalı."

geçmişteki sorumluluklarıyla yüzleşmelerine yardım ederek, gelecekte daha hoşgörülü ve kendine güvenen uluslar olmalarını sağlayabiliriz" (344). Gandhi bir keresinde şöyle demişti: "Biri, hatalarına yakından bakarsa ve bundan sonra tam tersini yaparsa, o kişi, artık iki kişi demektir."[57] Başka bir deyişle, ahlâkın tek geçerli ölçütü, diğerlerinden istediklerin değil, kendinden istediklerindir. Eizenstat'ın ahlâki talepleriyle ilgili basit bir test yapmak gerekirse, ABD'nin "geçmişteki sorumluluklarıyla" nasıl yüzleştiğine bakmak gerekir. Aslında, ABD kendine ne yakından ne de uzaktan bakmaktadır. Gözleri sımsıkı kapalıdır.

Holokost endüstrisinin Avrupa ülkelerine yönelttiği tüm suçlamalar ABD'ye de yöneltildi. Gerçi Eizenstat hiç bahsetmese de, Volcker Komitesi, İsviçre'nin yanı sıra ABD'nin de İkinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında yağmalanan Yahudi servetleri için güvenli bir liman olduğunu ortaya koymuştu.[58] Eizenstat, ABD'nin sahibi çıkmayan Holokost

57 Mohandas K. Gandhi, *Autobiography* (New York: 1983), 424.

58 İsviçre bankalarının avukatlarından Roger Witten'la girdiği bir tartışmayı hatırlayan Eizenstat, şunları yazıyor: "Witten, varlıklı Yahudi ailelerin paralarını İsviçre yerine ABD, Arjantin ve İngiltere'ye gönderdiğinde ısrar ediyordu. Beni hayrete düşüren bir ifadeydi." (141). Eizenstat, burada esas konunun ABD'nin de güvenli bir liman olmasından rahatsız oluyor. Witten'a yukandaki bu alıntıyı sorduğumda şöyle yanıtladı: "Belirtmek istediğim nokta, paralarını Almanya dışına çıkarabilmiş olan Yahudi ailelerin, bu paraları sadece İsviçre'ye gönderdiği fikrinin yanlış olduğuydu. Aksine, yapabilselerdi bu paraları İsviçre'den daha güvenli yerlere (Nazi işgaline uğrama tehlikesi vardı), özellikle de İngiltere, ABD ve Arjantin'e (o zamanlar ekonomisi çok güçlüydü) göndermeyi tercih ederlerdi. Şunu da söylemeliyim, Yahudi aileler paralarına İsviçre'ye gönderdiklerinde, burayı aracı bir kurum olarak görüyorlardı. İsviçre'nin bu paraları İngiltere, ABD ya da Arjantin'e transfer edeceğini düşünüyorlardı. Bu iddiaları destekleyecek sermaye akışı verileri olduğuna inanıyorum. En azından kişisel ifadeler destekliyor. Hiçbir zaman Yahudi ailelerin İsviçre'ye para göndermediğini söylemedim ve söylediklerimin böyle anlaşılması için de bir sebep yok" (Özel görüşme, 6 Ocak 2003).

servetleri için sadece "500 bin dolar" ödediğini biliyordu (112: 15-16). Fakat ABD onun görev süresi boyunca 25 milyon dolar daha ödeyince, "Ülkemle hiç bu kadar gurur duymamıştım" (114) diyebiliyordu. Ancak, İsviçrelilerden istenen paranın yanında 25 milyon dolar, (ABD'nin adının dahi geçmediği uluslararası incelemenin astronomik maliyetini bir kenara bırakın) devede kulaktır. Eizenstat, Edgar Bronfman'ın başkanlığını yaptığı ABD Holokost Servetleri Komisyonu'na (200) bir gönderme yapıyor. Aslında, utanç verici tavsiyeler veren ve sonuçlara ulaşan bu metnin gerçekten de "cüretkâr" bir nihai rapor olmadığı hakkında ne kadar az konuşursa o kadar iyidir. Yine de, bu raporun ortaya çıkardığı bazı şeyleri Eizenstat'in görmezden geleceğini tahmin etmek zor değildir; örneğin, Almanya savaş ilan edene kadar yağmalanmış Nazi altınlarının ticaretini yapmak -İsviçre bankalarına yöneltilen ünlü suçlama ve kendisi de kitabında İsviçrelileri bu yüzden sürekli azarlıyor- ABD'nin resmi politikasıydı.[59] Eizenstat, pek çok yerde "kişi başı hesabı yaparsak, İsviçre, çok daha ağır koşullar altında, ABD'nin kabul ettiğinden daha fazla mülteciyi kabul etmiştir" (103; 9-10, 184) diyor. Fakat, burada da şu soru ortaya çıkıyor: Holokost endüstrisi, İsviçrelilerden kabul etmedikleri Yahudi mülteciler için tazminat isterken, neden

59 Eizenstat, İsviçrelilerin Nazilerden yağmalanmış altın aldıklarını sürekli tekrarlıyor (50, 91, 101-2, 111, 114). Ancak, İsviçrelilerin bu altınları bilerek aldıklarına dair hiç bir kanıt olmadığını sessizlikle geçiştiriyor ve ABD'nin de aynı şeyi yaptığını göz ardı ediyor. Ayrıca, İsviçrelilerin satın aldıkları bu "kurban altınlarının" değerinin 14.5 milyon dolar (114) olduğunu söyleyerek bizi yanıltıyor (gerçek değeri 135.000 dolar ya da bugünün parasıyla 1 milyon dolardır). Eizenstat, İsviçrelileri en sonunda bir reform yapabildikleri için kutlarken şunları söylüyor. "Nijerya diktatörü Sani Abacha gibi adamların gizli hesaplarını dondurdular" (185). Abacha'nın yasa dışı yollarla kazanılmış paralarının ABD bankalarındaki gizli hesaplarda yattığını söylemeyi unutuyor.

ABD'den de istemiyor?[60] Son olarak, Eizenstat'ın, ABD'nin köle-işçi tazminatları alanında yazdıkları da uzun bir alıntıyı hak ediyor. Alman anlaşmasını desteklemek amacıyla Eizenstat, büyük Alman ortakları köle-işçi çalıştıran düzinelerce Amerikan şirketi için bir "ayna fon" oluşturulmasını öneriyor: "Maliye Bakanlığı'nın 1943'te hazırladığı bir listeye göre; Ford, General Motors, Gillette, IBM ve Kodak gibi pek çok ünlü şirket de bunlardan sayılıyor." 3 Aralık'ta Ford grubu başkan yardımcısı John Rintanaki ile görüştüm. Enerji dolu ve neşeli bir adam. Doğrudan konuya girdi. Son derece açıksözlü bir şekilde, şirketin kurucusu Henry Ford'un, herkesin bildiği gibi bir antisemitik olduğunu ve Hitler tarafından Almanya'da çalışmasına izin verildiğini anlattı. Nazilerin, Ford'u fabrikalarında köle-işçi çalıştırmaya zorladığını ve yarım milyar dolarlık bir pasta için Amerikan şirketlerini de işin içine katacaklarını söylediklerini inkâr etmedi. Eğer bir yardım örgütü kurabilirsek ve böylece şirketlerin yaptıkları ödemeler vergiden düşülürse, işinin çok daha kolay olacağını söyledi. ABD Ticaret Odası'nin uluslararası bölüm başkanı ve Dışişleri Bakanlığı'ndan eski meslektaşım Craig Johnstone, işleri şirketler için daha da kolaylaştırdı.

Ticaret Odası'nı, savaş zamanındaki suçlarını üstlenmelerine gerek kalmadan, üye şirketlerin kasırgadan Holokost'a kadar pek çok alanda kullanabilecekleri bir yardım fonu

60 Burt Neuborne, *The Nation*'a yazdığı bir mektupta, bu tuhaf çifte standardı şöyle savunuyor: "İsviçreliler, mültecilerin de anlaşmaya dahil edilmesini istediler, biz de olur dedik." Aslında, toplu dava avukatlarının hazırladıkları ilk iddianamede "İsviçre hükümetinin mültecileri hapse attığı" (76) yazıyor. Neuborne başka bir yerde de, İsviçre anlaşmasının kabul edilmeyen Yahudi mültecileri de içerdiğini ve "İsviçreli davalılara çeşitli suçlamalar yöneltilerek, potansiyel sorumluluk teorileri üretildiğini" söylüyor (Neuborne, "Preliminary Reflections", 808n34).

oluşturmaya ikna etti. Bu büyük haberi, Oda'nın Washington'daki merkezinde büyük bir tantanayla kamuoyuna açıkladık. Fakat, hiç para gelmedi. Diğer şirketleri de ikna etmek için çok çaba harcayan Rintanaki'yle yaptığım birkaç görüşmeye rağmen, kasa hâlâ boştu. Aralık 2001'de Rintanaki'yle yaptığım ilk görüşmeden iki yıl sonra -Clinton yönetimi de sona ermişti- Rintanaki'nin yardımcılarından biri Ford Motor Company'nin 2 milyon dolar vereceğini söyledi. Başka hiçbir Amerikan şirketi, odanın fonuna tek kuruş dahi vermedi. Alman ortaklarının Alman Derneği'ne ödeme yaptıklarını söylediler." (254-5)

Eizenstat, sonuç bölümünde, "verdiğimiz kalıcı mesajlardan biri de, anlaşmalar ya da yasal teamüller ne olursa olsun, şirketlerin sorumluluklarını kısıtlayacak hiçbir yönetmelik olmadığıdır" (354) diyor. Tabii, bu kural Amerikan şirketlerine işlemez.[61]

---

61 Macaristan'daki Holokost mağdurları, Nazi yanlısı Macar birliklerinin yağmaladıkları ve daha sonra Amerikan ordusu tarafından el konulan servetleri geri vermesi için ABD hükümetine dava açtığında, Eizenstat iddianın "yasal dayanağının" "şüphe" olması nedeniyle bir hayli dalga geçmişti ve "Macaristan'daki Yahudi cemaatine sembolik bir ödeme yapılmasını" istemişti (Stuart Eizenstat, "Justice Remains Beyond Grasp of Too Many Holocaust Victims", *Forwards* [18 Ekim 2002]). Bazyler, tazminat kampanyasıyla ilgili açıkça özür dilediği kitabı *Holocaust Justice*'da, şunları yazıyor. "Bronfman'ın başkanlığını yaptığı ABD Holokost Servetleri Komisyonu, başarısızdı. 2.7 milyon dolar harcadıktan sonra, komisyon esas hedefine bile ulaşamadı: Hâlâ ABD'de bulunan Holokost dönemine ait servetlerin veritabanını oluşturmak. Dahası, savaş sırasında, ABD sanayisinin değil, sadece ABD hükümetinin faaliyetlerini inceleyebilme yetkisi olduğu için, komisyon Avrupa'daki komisyonların sorduğu soruları, Amerikan şirketleriyle Nazilerin ilişkisinin ne olduğunu soramadı... Ne yazık ki, burada bir çifte standart var. Avrupa hükümetleri ve şirketlerinden istediğimiz, savaş sırasındaki mali anlaşmalar ve diğer faaliyetlerle ilgili belgelerle dürüstçe yüzleşme cesaretini, ABD'den istemedik" (305). Tazminat meselesini bir kenara bırakırsak, ABD'nin payına düşen 2.7 milyon dolar ile İsviçre

Eizenstat diyor ki, "İncil, babaların günahlarını oğulların taşımaması gerektiğini söylüyor. Fakat, günümüz nesilleri, refahlarının bir kısmı kendi ülkelerinde köleleştirilmeye ve soyulmaya dayanırken, geçmişin kurbanlarına ne kadar borçludur" (279)? Konu Nazi holokostu olunca, belli ki bir hayli borçlular. Ancak konu, yerli Amerikalıların köleleştirilmesi ve Güney Afrika ırkçılığı olunca, o kadar da borçlu olmuyorlar. ABD'nin sanayileşme süreci büyük oranda Afrikalı köle-işçilere dayansa da, Eizenstat'a göre, Holokost tazminatları kampanyasından bugünkü "Amerikan köleliğinin" çıkaracağı en önemli mali "derş", "dava edilen şirketlerin azınlık bursları, eğitim ya da istihdam programları" (353) yaratabileceğidir. Eizenstat, ırkçı sömürü sayesinde (35 l) yıllardır kâr yapan şirketlere karşı açılan "ırkçılık karşıtı toplu davalar" dan bahsediyor. Fakat -ahlâki istikrar- adına, kendisinin de o şirketlerin "avukatı gibi davrandığını" söylemeyi nedense unutuyor.[62] Eizenstat devam ediyor. "Mülk tazminatları düzenli bir sürece girdiğinde, Doğu Avrupa ülkeleri de daha sağlıklı demokrasiler haline geleceklerdir" (45). Haksız kazançların tazmin edilmesi, şüphesiz bir toplumun ahlâki yapısını güçlendirecektir. Ancak, Eizenstat bu görüşlerinin ABD için de geçerli olduğundan hiç bahsetmiyor. Amerikan yerlilerinin Clinton yönetimine karşı multimilyar dolarlık bir dava açtığını düşünün; İsviçre bankaları davalarına çok benzeyen bir durum - tabii bu sefer iddialar doğru. Aslında, bu

---

bankalarının hesap uzmanlarına ödediği "yaklaşık 700 milyon doları" (300-1) bir karşılaştırın yeter. Diğer bir çifte standart uygulaması olarak ise: Bazyler, İsviçre bankalarında saklanan Holokost dönemi Yahudi varlıklarının akıbetini öfkeyle açıklarken, ABD bankalarında saklanan Holokost dönemi Yahudi varlıklarının akıbetinden tek kelimeyle bile söz etmiyor.

62 Bkz. Andreas Mink, "Das Schlimmste steht uns noch bevor. Der Ex-Us-Staatssekretar Stuart Eizenstat engagiert sich in der Auseinandersetzung um Mense henrechts-Klagen", *Aufbau* (12 Aralık 2002).

davanın ana hedefi, Eizenstat'ın Sekreter Yardımcılığı görevini yürüttüğü Maliye Bakanlığı olacaktır.

VI.

Haziran 1996'da Amerikan Yerli Hakları Fonu, Montana'nin Karaayak kabilesinden Elouise Pepion Cobell ve sayılan 300 bin ila 500 bin arasındaki Amerikan Yerlisi adına, ABD tarihindeki en büyük toplu davayı açtı. Hakim Royce C. Lamberth daha sonra şöyle diyordu: "Davacılar, bu ülkedeki en yoksul insanlardan oluşuyordu. Refahları ve geçim kaynakları tehlike altındaydı."[63]

"Amerikan holokostunun"[64] perişan hale getirdiği bu insanların yıllık geliri 10 bin dolardan azdı ve işsizlik oranı da neredeyse yüzde 70'ti. Yüzde 90'ından çoğu, uzun süre sağlık hizmeti almaktan mahrum bırakılmıştı. Cobell, Adalet Bakanlığı'ndan bir yetkiliyi azarlayarak, Clinton yönetiminin "utanması gerektiğini" haykırıyordu. "Yerli cemaatlerindekiler bir bir ölüyor. Hak ettikleri paraları alamıyorlar."[65]

Burada söz konusu olan, ABD hükümetinin güven hesabında tuttuğu, Amerikan yerlilerinin paralarıydı. Bu Bireysel Yerli Paraları (IIM) güven hesaplarının kökeni, ondokuzuncu yüzyılın sonlarına kadar uzanıyor. Genel Kiralama Yasası (1887) ile birlikte, kabilelere ait 140 milyon dönüm arazi,

63 United States District Court for the District of Columbia, Elouise Pepion Cobell et al., Plaintiffs, v. Bruce Babbitt, Secretary of Interior, Lawrence Summers, Secretary of the Treasure, and Kevin Gover, Assistant Secretary of the Interior (Civil Action No. 96-1285) (RCL), Memorandum Opinion: Findings of Fact and Conclusions of Late (21 Aralık 1999), 6. (Buradan itibaren, Memorandum Opinion-Aralık 1999 olarak geçecektir.)

64 Bkz. David Stannard, *American Holocaust* (Oxford: 1992).

65 Jeffrey St. Clair, "Stolen Trust" *CounterPunch* (5 Eylül 2002).

bireylere parsellenmişti. Hâkim Lamberth'e göre, "Hükümetin de kabul ettiği gibi, IIM güven hesaplarının amacı, davacıları atalarının sahip oldukları arazilerden mahrum bırakmak ve kabile kimliklerinden vazgeçmelerini sağlamaktı.[66]

Tamı tamına 90 milyon dönüm bakiye kabul edilmiş ve derhal yerli olmayan nüfusun yerleşimine açılmıştı.

Geriye kalan 40 milyon dönüm ise "hiçbir zaman hesaba katılmamıştı".[67] Otlak, madencilik, sondaj ve kerestecilikten gelen kiralama gelirlerinin, -artık 10 milyon dönüme düşmüştü- IIM güven hesaplarına yatırılması gerekiyordu. ABD hükümetini son bir incelemeye davet eden toplu davalar, "eksiksiz bir hesaplama yapılması görevini" yerine getiriyordu.[68] 1992'de Kongre'den çıkan bir rapor, koşullarını "ulusal bir utanç" olarak tanımladığı IIM hesaplarının "hallaç pamuğu gibi atıldığını" ve "ne kadar parası olduğunu bilmeyen bir bankaya benzediğini" belirtiyordu.[69] İçişleri Bakanı Bruce Babbitt dava sırasında şunları söylüyordu: "Yıllar boyunca düzinelerce hükümet raporu, kongre oturumları ve bulgularla, İçişleri Bakanlığı'nın yönetimi ve güven hesaplarındaki sorumlulukları eleştirildi fakat bu önergelerden hiçbiri bugüne kadar uygulanmadı."[70] Hâkim Lamberth de şu sonuca varıyordu: "Tarihsel açıdan bu kadar kötü yönetilmiş

66 Memorandum Opinion - Aralık 1999, 5.

67 United States District Court for the District of Columbia, Elouise Pepion Cobell, et. Al vs. Bruce Babbitt, Secretary of the Interior et al., Defendants, Plaintiffs' Plan for Determining Accurate Balances in the Individual Indian Trust (6 Ocak 2003), 2-3. (Buradan itibaren, Plaintiffs's Plan - Ocak 2003 olarak geçecektir.)

68 Memorandum Opinion-Aralık 1999, 6.

69 Committee on Government Operations (102d Congress, House Rept. 102-499), Misplaced Trust: The Bureau of Indian Affairs Mismanagement of the Indian Trust Fund (1 Ni- san 1992), 12, 84-5. (Buradan itibaren Misplaced Trust olarak geçecektir.)

70 Memorandum Opinion - Aralık 1999, 125; ayrıntılar için bkz. Misplaced Trust, 86ff

bir federal program bulmak zordur. ABD, güven hesaplarında ne kadar para olduğunu ya da ne kadar olması gerektiğini söyleyemiyor... Bu, tamamen maliyenin ve hükümetin sorumsuzluğudur.[71] İçişleri Bakanlığı'nın IIM hesaplarını yönetim şekli, yüzyıldan uzun bir zamandır federal hükümetin kötü yönetiminin özünü oluşturdu... Federal hükümet, düzenli olarak hak sahiplerine -kendi paralarından- hatalı ödemeler yapıyor."[72]

1994'te Kongre, Yerli Güven Hesapları Fonu Yönetimi Yasası'nı çıkardı. Cobell davasına yasal dayanak oluşturan yasa da bu yasaydı. Buna göre, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı -Hâkim Lamberth'in sözleriyle- "Hesabın ne zaman açıldığına bakılmaksızın, IIM güven hesaplarındaki paraların tam bir dökümünü çıkarmakla yükümlüydü."[73] Dava, nihayetinde iki aşamaya ayrıldı: "Sistemi düzeltmek" ya da IIM hesaplarının yönetim ve hesaplama faaliyetlerinde reform yapmak; "hesapları düzeltmek" ya da IIM hesaplarıyla ilgili tarihsel bir inceleme yaparak "hükümetin kanıt olarak ortaya koyduğu şeylerle... davacıların bu kanıtlardaki istisnai durumlarını görmek". Mahkemenin davalıların yüzünü kızartacak bulgulara ulaşmasından sonra, hükümetin uyumunu izlemek amacıyla hemen ara bir aşama (1.5) daha oluşturuldu.

---

71 Memorandum Opinion - Aralık 1999, 4-5.

72 United States District Court for the District of Columbia, Elouise Pepion Cobell, et. Al, Plaintiffs, v. Gale A. Norton, Secretary of the Interior, et. Al., Defendants (Civil Action No. 96-1285) (RCL), Memorandum Opinion (17 Eylül 2002), 1-2. (Buradan itibaren Memorandum Opinion - Eylül 2002 olarak geçecektir.)

73 United States District Court for the District of Columbia, Elouise Pepion, et al., Plaintiffs, v. Bruce Babbitt, Secretary of the Interior, Lawrence Summers, Secretary of the Treasury, and Kevin Gover, Assistant Secretary of the Interior (Civil Action No. 96- 1285) (RCL), Order (21 Aralık 1999).

Mahkeme, dava süresince İçişleri ve Maliye Bakanlığı'nı incelemeyle ilgili önemli belgeleri yanlış değerlendirdikleri için defalarca suçladı. Şubat 1999'da yapılan bir duruşmada, Hâkim Lamberth, "mahkeme emriyle istenen önemli belgeleri ortaya çıkarmakta yetersiz kaldıkları" için davalıları mahkemeye itaatsizlikle suçladı. Eizenstat'ın Sekreter Yardımcısı olarak görev yaptığı Maliye Bakanlığı da "mahkemeye sunmaya söz verdiği belgeleri imha etmekle" suçlandı. Lamberth, "Modern çağlardaki hiçbir Bakan, mahkemeye itaatsizlik yapmamıştı. Bu hükümet üyelerini itaatsizlikle suçlamak hoşuma gitmiyor" diyerek davacılara şu suçlamaları yöneltiyordu: "Yaptıklarını tanımlamak için aklıma isyandan başka bir kelime gelmiyor", "perde arkasında, üzerini örtüyorlar", "engelleme kampanyası", "her türlü hileye başvuruyorlar", "defalarca yanlış beyanlarda bulunuyorlar", "kendilerini komik duruma düşürüyorlar", "mahkemenin emirlerini umursamıyorlar", "emirleri umursamadıkları için uygulamıyorlar", "kasıtlı olarak görevlerini ihmal ediyorlar... mahkemeye karşı itaatsizlik suçuna her geçen gün daha da yaklaşıyorlar" ve böyle devam ediyor. Lamberth, şu sonuca varıyor: "Federal hükümetin görevi bu kadar kötüye kullandığı başka bir olay görmedim." Eizenstat, patronu Robert Rubin'i de "Alexander Hamilton'dan bu yana gelen en başarılı maliye bakanı" (227) olarak övüyor. Fakat, "bir tazminat davasındaki belgeleri imha ettiği için mahkemeye itaatsizlik suçuyla lekendiğini" (Lamberth) göz ardı ediyor.[74] Aralık 1999'da yayımlanan bir raporda, mahkemenin

74 United States District Court for the District of Columbia, Elouise Pepion, et al., Plaintiffs, v. Bruce Babbitt, Secretary of the Interior, Robert Rubin, Secretary of the Treasury, and Kevin Gover, Assistant Secretary of the Interior (Civil Action No. 96-1285) (RCL), Memorandum Opinion (22 Şubat 1999), 15, 17, 33, 50-3, 62, 67, 70, 71-2, 77,79 (Buradan itibaren, Memorandum Opinion - Şubat 1999 olarak geçecektir.)

atadığı Hâkim Yardımcısı, Maliye Bakanlığı'nın "Cobell davasıyla ilgili olma olasılığı bulunan" belgeleri imha ettiğini bu sırada Maliye Bakanı'nın "sorumluluklarını ihmal ederek mahkemeye itaatsizlikte bulunduğunu" ve "bu imha olayını örtbas etmek için elinden geleni yaptığını" ortaya çıkardı. Hâkim Yardımcısı, "Bu, tamamen kontrolden çıkmış bir sistem" diyordu.[75]

Hakim Lamberth, Aralık 1999'da duruşmanın 1. Aşaması'nda İçişleri Bakanlığı'nın, "doğru bir hesaplama yapılması için gerekli olan belgelerin ve yönetim prosedürlerinin işletilmesinde "dört hukuk ihlalinde"' bulunduğunu açıkladı. Bunlar; "Doğru bir hesaplama yapılması için gerekli olan kayıp bilgileri bulmak için İçişleri'nin hiç bir yazılı planı yoktu. Aslında, böyle bir niyeti de yoktu"; "Şüphesiz, kayıp veri sorunu, İçişleri'nin doğru bir hesaplama yaparken karşısına çıkacak en büyük engeldir"; "İçişleri bu kayıp verileri bulmak için ne kadar beklerse, o kadar az verinin geçerli olacağı açıktır." Lamberth, Maliye Bakanlığı'nın da sistemli bir şekilde belgeleri imha ettiğini bulmuştu ("Maliye'nin belgeleri IIM fonlarıyla ve iptal edilen çeklerle ilgiliydi ve hepsi kağıt öğütme makinesini boylamıştı). Bu belgeler, ABD'nin doğru bir hesaplama yapması için gerekli olduklarından, yaşananlar "davacıların haklarının ihlali anlamına geliyordu"; Maliye'nin gereken belgeleri sağlamak için hâlâ herhangi bir planı bulunmuyor.[76] Lamberth'in düşüncelerini kabul eden ABD Temyiz Mahkemesi, Maliye Bakanlığı

75 United States District Court For the District of Columbia, Elouise Pepion Cobellet. Al., Plaintiffs, v. Bruce Babbitt, Secretary of the Interior, et. al., Defendants (Civil Action No. 96-1285) (RCL), Recommendation and Report of the Special Master Regarding the Delayed Disclosure of the Uncurrent Check Records Maintained by the Department of the Treasury (3 Aralık 1999), 24ff. 56, 117-18.

76 Memorandum Opinion-Aralık 1999, 33, 49, 90-1, 97, 109, 117, 112, 118.

için şu karara vardı: "Doğru bir hesaplama yapmak için gerekli olan IIM ile bağlantılı güven hesaplarına ait belgelerin imha edilmesi, Bakanlığın 'görevi ihmal' ettiğinin bir kanıtıdır; tarihsel bir hesaplama yapmak için gerekli olan belge ve bilgilerin imhası ile, davacıların istediklerinin de ötesinde bir hesaplamaya ulaşmak mümkün olmadığından, hükümet başarısız olmuştur."[77]

Eylül 2002'deki bir duruşmada Hâkim Lamberth, davalıların IIM güven hesaplanının mevcut durumunu yanlış aktararak, mahkemede pek çok "sahtekârlık" yaptıklarını ortaya çıkardı: "Altı haftalık 1. Aşama duruşmaları boyunca, İçişleri'nin ortaya bir sirk gösterisi koydukları artık çok açıktır... Davalılar, Mahkeme'nin büyük hatalarla dolu kayıtlara dayanarak karar vermesine bilerek ve isteyerek izin vermişlerdir. Bu kürsüde geçirdiğim on beş yıl boyunca, mahkeme sürecini etkilemek için gerçekleri bu kadar büyük bir gayretle saklamaya çalışan başka bir davalı görmedim. Bugün karşımda böyle bir davalı olduğu için son derece üzgünüm ve ne yazık ki bu davalı ABD hükümetinin bir bakanlığı. İçişleri Bakanlığı, federal hükümet için büyük bir utanç kaynağıdır. Bakanlığın bu konudaki berbat tutumu, Avukatlar Odası'ndan gelen avukatların da katılımıyla daha da beter olmuştur. Federal bir makamın, Mahkeme'yi kandırmaya yönelik böyle bir tutum içine girmesi ve davacıların güven hesaplarının nasıl yönetildiğiyle ilgili gerçeği öğrenmemesi için bu kadar çaba sarf etmesi akıl sır ermez bir durumdur."[78]

---

77 United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit. Tartışma, 5 Eylül 2000; Karar, 23 Şubat 2001. No. 00-5081. Elouise Pepion Cobell, et. al., Appellees v. Gale A. Norton, Secretary of Interior, et. al., Appellants. Consolidated with 00-5084. Appeals from the United States District Court for the District of Colmubia (No. 96cv01285).

78 Memorandum Opinion-Eylül 2002, 199, 202, 204, 206.

ABD hükümetinin, incelemeyi ele alış şekli de bir bu kadar skandallarla doludur. Tahmini masraflar 200 ila 400 milyon dolar arasındayken, 1990'ların hemen başında hem Kongre ("bu kadar harcamanın bir anlamı olmalı") hem de İçişleri Bakanlığı "zor bir iş, muhtemelen 200 milyon dolardan fazlasına mal olacak") hesapları incelemenin mali yükünü sorgulamaya başladılar. 1996'da İçişleri inceleme için mütevazı bir rakam istedi fakat bu bile federal hükümet tarafından budandı.[79] Eylül 2002'de Hâkim Lamberth, bir mahkeme emri olmasına rağmen İçişleri'nin bir yıldan uzun bir süredir incelemeyi başlatmak için "herhangi bir adım atmadığını" açıkladı. 2002'nin başlarında (duruşma kayıtları kapandığında) İçişleri bir inceleme başlatmak için "hala bir plan yapmak için plan yapıyordu." Hâkim Lamberth'e göre, "Mahkeme, Bakanlığın inadı nedeniyle hem üzgün hem de bıkmış durumdaydı"[80] Buna ek olarak, mahkeme, İçişleri'nin incelemenin yürütülmesiyle ilgili olarak "Mahkeme'yi kandırmaya çalıştığını" ortaya çıkarmıştı. Ya "işlem işlem gitme" yöntemi ya da "istatistiksel örnekleme" yöntemi kullanılacaktı. İçişleri, Amerikan yerlilerinin öncelik hakkını teslim eder gibi görünürken ("sayısız IIM hak sahibi, ülkenin her yanındaki toplantıları katılmak için kendi ceplerinden para ödüyorlar") ve bu bitmez tükenmez incelemenin "en önemli konusunun" ne olduğunu biliyorken, çok sınırlı bir istatistiksel örnekleme yöntemi uygulamaya çoktan karar vermişti bile. Temel gerekçeleri ise masraflardı. "Bakanlık personeli, Kongre ve dışarıdaki üçüncü şahıslar" arasında bir fikir birliği vardı: "Tam bir işlem işlem gitme yöntemi, milyonlarca dolara mal olacaktır. Kongre, böyle bir sürece fon ayırmayacağını açık açık söyledi." Aslında, Hâkim Lamberth, "Bu duruşmada

79 Misplaced Trust, 38; Memorandum Opinion - Aralık 1999, 21.
80 Memorandum Opinion - Eylül 2002, 64, 180-2.

sunulan kanıtlar ve konuşmalar, davalıların ne kadar yanıltıcı ve ikiyüzlü olduklarını kanıtlamaktadır" diyerek, Amerikan yerlilerinin taleplerini, İçişleri Bakanlığı'nın tertiplediği "bir komplonun parçası" olarak gösteriyordu. Bu komplo, iyi niyetliymiş gibi hareket ederek, temyizi bozmaya çalışmış, "Bu Mahkeme'nin benim başkanlık ettiğim 1. Aşaması'nın, tarihsel bir hesaplama projesi başlatmasını geciktirmiştir ve bu Mahkeme'den rahatlatıcı bir karar çıkmasını engellemiştir." Lamberth, Clinton'ın İçişleri Bakanlığı'nun herhangi bir incelemeye tabi olup olamayacağını da sorgulamaktadır: "Bakanlığın böyle bir itaatsizlik sicili varken, sonuç tabii ki şüpheli olacaktır."[81]

Tüm mahkeme kayıtlarını yeniden gözden geçiren Hâkim Lamberth, İçişleri Bakanlığı için "bu davaya da IIM güven hesaplarına yaklaştığı gibi yaklaştı; "utanç verici" diyordu. "Rezilce yönetti" ve "utanç verici davranışlar sergiledi", Mahkeme, davalıların yaptıklarından sonra gösterdikleri "iyi niyeti, eğer çok üzücü ve rezilce olmasaydı", gülünç olarak nitelendirebilirdi; "İçişleri Bakanlığı'nın Mahkeme kararlarına uymamakta gösterdiği direnç, ancak ve ancak IIM hesaplarını yönetmekte gösterdiği becerisizlikle kıyaslanabilir"; ve böyle devam ediyor. Lamberth şöyle bitiriyor: "Bu görevde hayatım boyunca kalabilirim fakat İçişleri Bakanlığı'nın işleri ele alış şekliyle bu, çok uzun bir süre olmayacaktır."[82] Ocak 2003'te, Amerikan yerlisi davacılar Hakim Lamberth'e "son 115 yıl içinde hükümetin kendilerini 137.2 milyar dolar dolandırdığını gösteren tarihsel kayıtlara dayalı,

81 Memorandum Opinion - Eylül 2002, 41n30, 48-50, 54-55, 190-4. Hâkim Lamberth, Bush'un İçişleri Bakanlığı'nı da keskin bir dille eleştirmesine rağmen, "onun çok daha yapıcı olduğununun" farkındaydı.

82 Memorandum Opinion-Eylül 2002, 2, 212, 216, 218, 242, 267.

ayrıntılı bir mahkeme dosyası" sundular.[83] ABD hükümetinin "kalleş İsviçrelilerin" ahlakını yargılama hakkı olmadığını söyleyebilir misiniz?[84]

83 Joel Brinkley, "American Indians Say Documents Show Government Has Cheated Them Out of Billions", *New York Times* (7 Ocak 2003). Bu, *Times*'ın Cobell davasıyla ilgili yayınladığı altı makaleden biriydi. İsviçre bankaları hakkında ise 359 makale yayınlamıştı. Mahkeme dosyası için bkz. *Plaintiffs' Plan*-Ocak 2003.

84 Neuborne, Holokost tazminatlarının arkasındaki güdünün ne olduğunu açıkça söylüyor: "Bu güdü, yabancı davalıların Amerikan adaletinin temel kurallarıyla yaşamak için sahip olmaları gereken ahlaki bir sorumluluk duygusuydu. Eğer kayda değer bir ekonomik, sosyal ve politik kültürün başarılarına ortak olmak istiyorlarsa, yabancı bir şirket bizim ekonomik ve sosyal sistemimizin getireceği kazançlara sahip olmak istiyorsa, bu yabancı şirketin sosyal ve ekonomik sistemin gelişmesine olanak sağlayan yasaları kabul etmesi için ısrar etmekten bir an bile utanmam." Aslında, neden utansın ki? Kendi sorumluluklarımız masaya geldiği zaman ABD "bu adaletin temel kurallarını" görmezden geliyor zaten. Bu sistemin gelişmesini sağlayan temel kural, bu kuralların hiçbirinin kendinize uygulanamaması değil mi? (Neuborne, "Preliminary Reflections", 831).

DİZİN

A

Abba Eban 46
Abraham Foxman 50, 66, 84, 119, 220, 224
ADL 34, 35, 39, 41, 50, 53, 56, 66, 84, 96, 106, 119, 220, 224, 261, 262
Adolf Eichmann 25
Adolf Hitler 66, 126, 155, 261
AJC 34, 35, 36, 37, 39, 44, 50, 56, 87, 88, 117, 144, 149, 150, 261
Alan Hevesi 117, 233, 240
Albert Camus 75
Aleksandr Lukashenko 221
Alfonse D'Amato 105, 220
Alfred Kazin 24
Amerikan Yahudi Kongresi 102
Amerika Siyonist Örgütü 38
Anthony Weiner 146
Anti-Defamation League 34, 41, 220, 261, 262
Arap-İsrail Savaşı 45
Ariel Sharon 263
Arno Mayer 55, 90
Arthur Butz 87
Arthur Samuelson 79
Arthur Smith 113
Auschwitz 27, 32, 36, 44, 65, 76, 78, 80, 81, 93, 94, 99, 101, 117, 137, 140, 150, 151, 158, 179, 215, 254, 255, 264
Avraham Burg 117
Avraham Hirschson 148, 242

B

Bankacılık ve Finansal Hizmetler Komitesi 112, 113, 114, 116, 122, 124, 125, 130, 132, 135, 136, 137, 139, 145, 151
Barbara Bonhage 213, 214
Barbara Boxer 113
Benjamin Ferencz 140
Benjamin Gilman 148
Benjamin Netanyahu 119
Benny Morris 44, 45, 96
Bergier Komisyonu 191, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 238
Bernard Lewis 81, 82, 88
Bill Clinton 222, 223
Binjamin Wilkomirski 76, 81, 101, 135
Boas Evron 61, 70
Bruce Babbitt 270, 271, 272, 273, 274
Bruno Bettelheim 74
Burt Neuborne 124, 165, 166, 167, 169, 178, 179, 191, 194, 201, 202, 205, 214, 215, 230, 234, 244, 253, 267

C-Ç

Carl McCall 117
Carol Brown Janeway 80
Carolyn Maloney 136, 151
Charles Maier 86
Charles Silberman 52
Cheryl Greenberg 55
Christopher Browning 86
Christopher Meilli 215
Craig Johnstone 267
CRT 15, 168, 174, 175, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 208, 209, 212, 214, 215, 235, 238
Cynthia Ozick 70, 75
Çingeneler 94

D

Daniel Goldhagen 20, 69, 79, 89, 157
Danny Rubinstein 54
David Ben-Gurion 44

David Harris 87, 144, 150
David Irving 89, 90
David Schaecter 257, 259
David Stannard 62, 270
David S. Wyman 120
Deborah Lipstadt 20, 87, 99
Dünya Ortodoks Yahudi Cemaatleri Konseyi 117, 136
Dünya Yahudi Kongresi 34, 85, 105, 107, 139, 148, 151, 153, 163, 166, 203, 207, 220, 222, 239, 251, 253

E

Earl Raab 50
Edgar Bronfman 107, 124, 145, 163, 181, 220, 222, 224, 225, 266
Edward Alexander 67
Edward Fagan 116, 122
Edward Koch 55
Edward Linenthal 94
Ehud Barak 151, 224
Elan Steinberg 85, 105, 108, 146, 163, 166, 236
Elie Wiesel 20, 23, 36, 42, 44, 64, 65, 68, 74, 75, 76, 82, 88, 93, 100, 112, 143, 154, 156, 157, 224, 242, 261
Ella Lingens-Reiner 26, 78
Elouise Pepion Cobell 270, 271, 272, 275
Erich Fromm 39
Ethel Rosenberg 35

F

Fidel Castro 66
Filistinliler 89
Ford 27, 267, 268
Franz Neumann 32

G

Gabriel Schoenfeld 21
Gandhi 265
George Marshall 44
George Pataki 118
Gerald Feldman 260
Gerald Reitlinger 32
Gerhard L. Weinberg 125
Gideon Taylor 248, 251, 258
Gizella Weisshaus 116, 122
Gordon Craig 89
Gregg Rickman 108
Greta Beer 123, 222
Gribetz Planı 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178
Gunnar Heinsohn 247

H

Haaretz 85, 88, 89, 96, 124, 134, 137, 139, 149, 163, 200, 237, 249, 256, 259, 261, 263
Hacı Emin-el Hüseyni 44
Hannah Arendt 31, 32, 35, 39, 40, 55, 69, 155
Hans Michael Riemer 192
Hanspeter Lussy 213
Harry Dexter White 184
Heinrich Himmler 81, 142
Henry Friedlander 55, 93, 94, 99
Henry Kissinger 50
Hillary Clinton 154
Hillary Kessler-Godin 259
Holokost Müzesi 92, 94, 95, 113, 219, 224

I

Irving Greenberg 224
Irving Howe 42
Isabel Vincent 106, 113, 148
Ismar Schorsch 68, 71
Israel Gutman 80, 81, 82, 101, 172
Itamar Levin 106, 109, 112, 135, 233

J

Jacques Salmanovitz 111
James Leach 121, 122, 135
James W. Gerard 20
JCC 243
J.D. Bindenagel 145, 232
Jeane Kirkpatrick 156
Jean-François Bergier 115, 209
Jean-Michel Chaumont 63
Jean-Paul Sartre 53
Jean Ziegler 106, 126
Jerusalem Report 84, 89, 105, 109, 138, 139, 150, 187, 241, 242
Jerzy Kosinski 20, 74, 76
Jesse Jackson 50
Jewish National Book Award 79
Jewish Quarterly 79, 83
Jewish Week 100, 123, 124, 146, 259
Jimmy Carter 91
Joachim Fest 32, 155
Joan Peters 95
Joerg Haider 250, 253
Joe Sachs 257
John Butterfill 66
John Hersey 25
John Murray Cuddihy 71
John Rintanaki 267
John Roth 96
John Stuart Mill 27, 158
Jonathan Kaufman 55
Josef Mengele 99, 136
Joseph Proskauer 39
Joseph Schumpeter 72
J. Peter Grace 92
Judah Gribetz 165, 166

K

Kanada Yahudi Kongresi 85
Ken Livingstone 65
Kenneth Bialkin 50, 106
Kosova 89, 154, 155, 157
Kurt Waldheim 107

L

Lamberth 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277
Lawrence Eagleburger 105, 221
Leon Uris 25
Leon Wieseltier 85, 93
Leo Rechter 257
Lucy Dawidowicz 39, 42

M

Madeleine Albright 121, 157, 232
Marc Perrenoud 115, 213
Marc Rich 223, 224
Mario Cuomo 92
Martin Broszat 159
Martin Niemöller 35
Martin Sueskind 144
Maxine Waters 122
Mel Urbach 147
Melvyn Weiss 117, 119, 253
Mısır 38, 40, 42, 46, 47
Michael Berenbaum 13, 50, 82, 92, 158
Michael Bradfield 191, 192, 196, 199, 206, 212
Michael Hausfeld 117, 229, 253
Michael Kleiner 138, 258, 259
Michael Naumann 85
Michael Steinhardt 253
Mike Ovitz 254
Miles Lerman 96
Morris Abram 50
Moses Leavitt 104
Moshe Dayan 48
Moshe Sharett 152
Murray Friedman 54

N

Nahum Goldmann 151
Nathan Glazer 32, 38, 67, 68
Nathan Perlmutter 56
Neil Sher 237
Netty Gross 187
New Republic 24, 85, 86, 89

New Yorker 77, 80
New York Times 20, 41, 42, 55, 75, 76, 81, 82, 93, 100, 105, 124, 128, 134, 137, 143, 144, 153, 154, 165, 166, 178, 179, 224, 229, 230, 247, 251, 252, 254, 261, 278
Nihai Çözüm 34, 47, 143, 155, 157, 160, 210
Noam Chomsky 13, 39, 44, 54, 96, 156
Norman Podhoretz 31, 41, 57

O

Omer Bartov 20, 92
Oscar Handlin 39

P

Paul Volcker 115, 117, 167, 192, 196, 199, 203, 212, 227
Peter Baldwin 67, 160
Peter Grose 46
Peter Novick 24, 153
Philip Roth 52
Polonya 74, 75, 100, 114, 145, 146, 147, 150, 183, 221
Primo Levi 33

R

Randall Robinson 122
Raoul Wallenberg 92
Raul Hilberg 20, 21, 26, 32, 55, 79, 86, 90, 94, 112, 141, 143, 166, 177, 191, 207, 214, 238, 245
Richard Bernstein 82
Rick Lazio 136
Robert Rubin 273
Robert Swift 116, 208, 254
Roger Cohen 20
Roger M. Witten 205
Ronald Reagan 49
Ronald Zweig 104, 255
Rudolph Giuliani 54
Ruth Ann Perlmutter 56, 73
Ruth Bettina Birn 23, 83
Ruth Messinger 54
Ruth Wheat 65

S

Saddam Hüseyin 262
Sara Bershtel 84
Saul Kagan 105
SBA 193, 225, 227
Sergio Karas 117, 150
Seth Mnookin 53
Seymour Martin Lipset 50
Seymour Rubin 131, 187
Shimon Peres 224, 262
Shirley Kram 229
Shlomo Shafir 34, 35, 140
Sırbistan 157
Simon Wiesenthal 50, 53, 93, 109, 110, 117, 123, 156, 261
Simon Wiesenthal Merkezi 261
Siyonizm 40
Sovyetler 33, 34, 37, 100, 156, 170, 171
Stanley Hoffmann 86
Stanley Kramer 32
Stefan Elfenbein 144
Steven Katz 63
Stuart Eizenstat 121, 122, 136, 139, 140, 145, 147, 150, 219, 268, 269
Suriye 40, 144

T

Tom Bower 106, 108, 123, 210
Tom Segev 49, 81, 85
Tony Blair 245

V

Varşova Gettosu 25, 35, 102, 159
Veijo Heiskanen 197
Victor Klemperer 221
Vietnam 40, 101, 102, 156
Viktor Frankl 26

W

Walter Reich 95
Washington Post 39, 104, 137
William Cohen 102
Winston Churchill 32
WJC 34, 107, 108, 114, 115, 116, 117, 121, 123, 124, 130, 133, 146, 148, 153, 163, 164, 220, 224, 226, 231, 233, 236, 251, 253, 255, 256

Y

Yad Vashem 27, 80, 81, 83, 88, 93, 96, 104, 160, 172, 233, 246, 247
Yahudi Talepleri Konferansı 107, 138, 144, 152, 169, 187, 206, 243
Yair Sheleg 124, 137, 139, 163, 200, 237, 249, 256, 259
Yehuda Bauer 83, 88, 93, 94, 95, 246, 247
Yigael Yadin 44
Yitzhak Zuckerman 159

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Library Cataloging in Publication Data (CIP)

Norman G. Finkelstein, Holokost Endüstrisi - Yahudi Acılarının İstismarı

Çeviri: Utku Umut Bulsun

ISBN: 978-625-98851-1-7 Ebat: 13,5*21 288 s.

1. Siyaset 2. Uluslararası Politika 3. İsrail

CMS

Finkelstein, Norman G. *Holokost Endüstrisi: Yahudi Acılarının İstismarı*. Çev., Utku Umut Bulsun. İstanbul: Kutadgu Yayınları, 2023.

APA

Finkelstein, N. G. (2023). *Holokost Endüstrisi: Yahudi Acılarının İstismarı*. Utku Umut Bulsun (Çev.). İstanbul: Kutadgu Yayınları.

Kapak

Almanya'nın kontrolünde olan toplama kamplarında Yahudi tutsakların da giydiği tipik mavi beyaz çizgili gömlek. Tarihi gömlek görseline eklenen etiket ile Finkelstein'in *Holokost Endüstrisi* somutlaştırılıyor.

Nişan

Parmaklıklar üstüne asılı; ticaret yollarını temsilen kalın çizgiler, Akdeniz'deki Filistinli denizcileri temsilen dalgalar ve dayanıklılığı temsilen zeytin yaprağı deseninden oluşan Filistin kefiyesiyle bezeli Filistin haritası.

Holokost, İsrail'e yönelik eleştirileri saptırmak için mükemmel bir silah olduğunu kanıtladı. Benim de bu kitapta tam olarak göstermek isteyeceğim şey budur. Burada vurgulanması gereken, Holokost'un İsrail ve Amerikan Yahudi Elitleri için aynı işlevi gördüğüdür: Yüksek bahisli bir iktidar oyununda paha biçilemez bir koz.

N. G. Finkelstein

Holokost Endüstrisi geçtiğimiz çeyrek asrın en ses getiren kitaplarından birisi oldu. Otuza yakın dile çevrildi, bir çok tartışmaya sebebiyet verdi ve kendisinden sonra yazılan kitaplara öncü oldu. Finkelstein'in işsiz kalmasına, bir nevi sürgün hayatı yaşamasına ve Filistin'e girişinin yasaklanmasına kadar uzayan bir dizi soruna yol açtı. Fakat Finkelstein'in tesiri yazdığı kitaplar ve yaptığı konuşmalar sayesinde sürekli genişledi ve onu İsrail sorununun akademik düzeyde önemli figürlerinden biri haline getirdi.

Finkelstein'in holokost endüstrisi ile kastettiği, Nazi Almanya'sında Yahudilerin uğradığı acıların İsrail ve Amerikan Yahudi Elitleri eliyle istismar edilmesi ve bu sayede İsrail'in yetmiş yıla yayılan soykırım politikasının meşrulaştırılmasıdır. 1967 sonrasında holokost bir tür ideolojik silah olarak geliştirilmiş ve bu sayede İsrail'in kurban devlet imajı pekiştirilmiştir. Holokost'un bu kullanımı sayesinde başta ABD olmak üzere Batı ülkeleri İsrail'e açık destek verir bir pozisyonda mevzilenmiş ve İsrail sorunu mevcut politik atmosferle tamamen alakasız bir şekilde Alman Nazi politikaları üzerinden okunur hale gelmiştir.

HOLOKOST ENDÜSTRİSİ

THG 0780224 VFY

9 786259 885117

kutadgu.com.tr

KUTADGU / DAL - DÜZEN - SİYON